

Bet Yehudah : be`urim ye-he`arot `al kamah `inyene Torah, gam mikhtavim ye-shirim u-zemirot.

Winkler, Leopold, b. 1844.

Vienna : Defus shel Y. Holtsvorth, 616 [1856]

<http://hdl.handle.net/2027/hvd.hwme6u>

HathiTrust

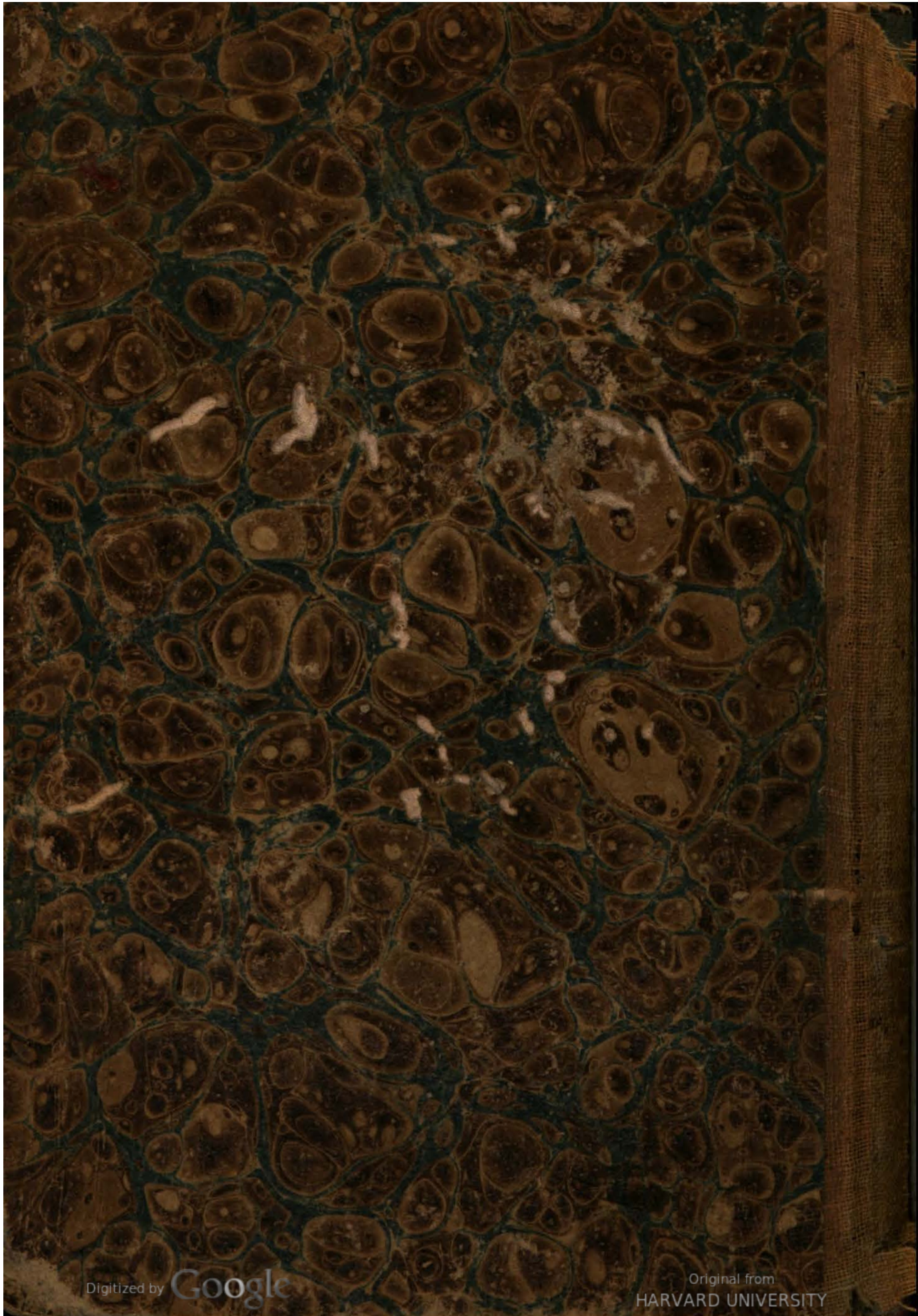

www.hathitrust.org

Public Domain, Google-digitized

http://www.hathitrust.org/access_use#pd-google

We have determined this work to be in the public domain, meaning that it is not subject to copyright. Users are free to copy, use, and redistribute the work in part or in whole. It is possible that current copyright holders, heirs or the estate of the authors of individual portions of the work, such as illustrations or photographs, assert copyrights over these portions. Depending on the nature of subsequent use that is made, additional rights may need to be obtained independently of anything we can address. The digital images and OCR of this work were produced by Google, Inc. (indicated by a watermark on each page in the PageTurner). Google requests that the images and OCR not be re-hosted, redistributed or used commercially. The images are provided for educational, scholarly, non-commercial purposes.

HD WIDENER
HW MEBU Z

Heb. 2222.40

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF HEBRAICA
AND JUDAICA FORMED BY FELIX
FRIEDMANN OF AMSTERDAM AND
PURCHASED THROUGH THE GIFTS
OF A COMMITTEE OF DONORS

BETH JEHUDA.

Enthält

Gelesen und erläuternde Betrachtungen über mehrere
dunkle Stellen der heiligen Schrift,

nebst einer

S a m m l u n g

ebräischer Dichtungen.

Von

Leopold Winkler.

WIEN.

Gedruckt bei J. Holzwarth.

1856.

ספר
בית יהודה.

כולל

ביאורים והערות וחקרי רעיונים, מסיקים על כמה עניני תודה אור נוגח
לנבונים, גם מכתבים ושירים וזמרות הגיונים, קול ישורר מחלונים, איש
על דגלו חונים, מוסדים על אבני קודש כמעשה הבונים.

והוא זכוי

מאת

יהודה ליב בן צבי הירש

ושם משפחתו

ווינקלער.

וויען,

בבית הדפוס של יאזעף האלצווארטה.

צמח תרמ"ז לפ"ק.

Heb 2222.40

אגרת

טלוחה נוחה המספר לכל חובצ חכמה ומוסיה :

נשנס לענדך בברית ס' חלסיד לס"ק .

משכיל! בא בחרריך אך לך בנתי
שכה סח התענג בביתי סנתי
את שתי בנתי במטה אחת פבודה ;
דעת ותבונה , כי שתיקן צעירות
גרי באך שמה תהין סגורות
גרי באך ותרחם את בנות —
הורה .

51*87

מהלל אודה.

אשר ער לי ידידי חיש תצונות ציוס הקיינו חת

בית יהודה.

למנצח לבית יהודה.

לשמע און מרחק ששמעתי

ועתה אף עיני ולא זר ראו

לבן אמרתי עתה ידעתי

על מה שיריך: בית יהודה נקראו.

בנית בית זבול לך נשא מנבעות

ובו שמת לך משפן עולמים

לאחבי שמת עבר הראית פלאות

ונהרו אליו גם באחרית הימים.

למשיב נפש יהי ביתך פעלת

כי בו שמת מים חיים אל פלי —

היישב בעיני? אחתי שאלת

אף למח זה תשאל לו והוא פלאי.

לבן הקם את ביתך אשר בנית

וגם את המנדל אשר פוננו יריך

יבואו רחוקים וראו אשר עשית

ויאמרו: יהודה אתה יודך אחיך.

ועתה קח נא את ברכתי

נחת חובצך מכירך ומוקיך

אלחגן צבי בן שלמה.

ציון פאר לבית יהודה.

נחת ידידי וחציבי אשר כללו החורה מתלוננת, והחכמה לו סוככת, כוגם התצונות
לו לאורה, ולחדרי המחקר יורד, אזור המליכה לו לחגורה, ועל פי הנצל פורע,
צעמק טפס יוסף לקח, וחכו כיון הרקס, ה"ה המליץ הנכבד החכם המוקר השלם
בצד מו"ם יהודה ליב ווינקלער כ"י!

ומדי פעם צפעס, צענת אשר עיני תחזינה כוכב יולח מצין מערכות לצחי,
אשר נחיתי זה טבים נוספר, לצדו כחיש הציינים חפץ קרצות, להקריב לפני עדת
עם ד' את ילדי מחקרו ואת צני הגיונו אשר חננו ד' עם רעייתו המליכה, הנני
עם על המראה ויגל כצחי כמולח שלל רצ, וכאז צרע צרך. — צענלותי קל
לצי, כי זה רק טבים אחדים, צראותי את מפל טפת קודש נקצי, צענדה באס

דחה ונשכחה מצניה, גלמודה על אס מדרך, פנמה מעיל צושה ולעף כליונה
 כבקות עינים על פניה, וחפיה ראש ממכזיה בי הזילה — אחני קדשה צרחש
 כל חולות השתפכו כללי אין חפץ צו, וחלד הנטיה החל לבקוטה על כל עצר —
 ואני אז — לא כצוכה לקשה יונה וכעגס נפש לאציונה, החס כמשמים
 וכמחריש ידי אל חיקי שומתי, כי אס צהשתוממי כי אין מפגיב, תללי אזרתי וצדק
 העירותי ומקצו לכל תופשי קסת נחשתה, ולכל נוסאי דגלה לעזרת ד' בצגורים
 קרחתי לאמר: „רצ לבס שצת צעמוק הצבאל! צוואו חסו צללי ועמדו עמי צוערכה,
 צשפלות ידיס תנוך עוד המקרה וגדר הנדחה; ואף אס להולכה קדורנית צדרכה
 הנאשבה, לא נופיע אור כשמש צכנפות מחרה, צבל זאת נהיה לה ככובצי נוגה
 צרכה — ופליעת גחלתה הנשחרה צל תהי נדעכה!“ — וצעזרת הלופה לקחתי
 לצו, לא על לחיט קלע נפלו זרועי אמרי ישרי כי נמרלו, וכהיד צהריס, קול
 ענות, פעס גצורה, פעס חלושה, שמעתי לקול הקורא, ולחחד אחד לוקטו
 חלי צני שרתי אל הלשוכות מוז, חלה ומלפון חלה מים, חלה מכנפות המורה,
 וחלה מירכתי המערב, הציאו כפי מוסת כדצת ידס מנחה ואשכר לתרומת שפת
 קודש. — ואני — זכרה לי חלוה לטובה! — אח אשר צעניי על מולח בסף
 לא חסתי, למען החיר חפלת שפתינו הנחדרה, ולרפחות שצריה כי מנו;
 ואני — זכרה לי חלוה לטובה! — אח אשר לא חסתי על קולר מלע עתי ועל
 יגיעת צטר ורוח, להשיצ ידי על חלועריס, למהלס לחט לרגל מלחכת המוליכה
 והשיר, ולהצעיר צס תצערת קנחת קופריס, ולהגיעס למחח חפלי החכמה, למען
 צצאים תשרש לשון יעקב ותליץ ותפרח שפת ישראל; ואני — זכרה לי גס זאת
 חלוה לטובה! — אח אשר שומתי פני כחלמיש צראשוכה, לצלתי פנות לקורלי
 עינים, חורקי שנים, ומפטירי צשפה, אשר צנפס לצס צו ולעגו לי ולמלחכתי
 מלחכת הקודש אשר החלתי צחוס לצו וצנקיון כפיס לאמר: ליוניו פרח יקונו,
 וכעריס ותעלולים משחק לו! מה יושיענו זה? הצחלה עזר לצפת יה? אס
 צגמולי מחלב וצעתיקי מעדיס יורה דעת הלשון? אס צצקר גומל הלזה יגמול
 שקדי לשון תהלה? ואחי כמחריש, וצחומי הלכתי הלחה למסעי, ולדקת מטרתי
 לפני תהלך, ולדרך הקודש שומתי פעמי, ועס הנעריס החלה, עמס חכצדה!
 ונפתולי חלמיס נפתלתי וגס יכולתי, כי צחקד החל מצוסר גומל הלזה עלתה
 הנלה מזה ונזה למעלה ראש — חה כל פרי, כי לליון עדותי יחמר: איש ואיש
 יולד צה, צעיר המוליכה אשר יקדתי, וראה ראש כוכבים כי רנו, אשר לכלס
 צסס על פני חולות קרחתי! כי צעזרת החל, רציס, צאש הקנחה אשר הצערתי
 כמוקד על מצח לצסס, גדלו והלליחו גס עשו פרי תושיה קודש הלולים צשער!
 וככה חפץ ד' צידי הלליח, עד כי רציס, אשר כמעט החלו לכקות כחס לעופף
 צבכף רנחס צין עמי כוכבי, הננה הנס-כהיום נוסאי תרני המוליכה, ושמש נודע
 ליקר ולתהלס — — אכן, חנה הוצילוני רעיוני. מרחוק לגור? ואתה תלדק
 צדצרך חלי: לצקר מלחכתי קרחתיך, והנה צרכת צרך אח פועל כפיך! —
 חולם לא צחלת חלקי תה"ל, כי מעולם לא רעו עיני להלך צגדולות —
 ותשכח יוניי אס אשכחך, יקירי! ואס עיני כהיום אחור כקונו על פעולות יוניי
 אשר כוננתי זה כונה, למי כל חומדת פארי, הלל לבס ידי! אשר צנוגה זרתי
 רוחכס כצדחוני? ואס פעמי זכרוני חחורנית חורו להציט צמעש ידי, צגאון מי
 חתפאר, אל לא צהדרת מעשס חוסצ הגיונכס, אשר צו הוקרתו? ואך רק

זאת יתהלל מתהלל בעוני, צרחתו לחזת מרעיו עולים צאורח החיים למעלה
 להשכיל, וצקולס החכמה עדי תר המעלה — וחימה נפשו צבללס! וגם אהה,
 יהודה, יקירי וחציצי הנחמן, אשר אוחך יודך אחיך מכבר על מפעלות הגיווך
 המפיקים נגהם צשמי המליכה, צלחחך היום מצין מערכות לצרות כוכבי, אשר
 צינימו הסלות למחלות את ידך החזקה צשפת קודש, ותהי לכבוד ולתהלה —
 לבעשות עתה גם אהה לציהך וליסך לך צצית יהודה אשר צנית טס חכר עולם
 לא יכרת — איך לא ימלא לצי גילת ורין, ואיך לא אצרך צואך צצרכה משולשת
 מקירות לצ האהבה? איך אחריש צמלחי חן צעניך להכירני ולהוקירני, לחרוץ
 משפטני על פועל יתיך כגדה נח לכל עם ד' אלה? ואיך אשים יד למו פי מהליצי
 לך יד למחלת? — לא כן! צצצני יסכחל אודיע נאמנה כי יקרת נכצדת —
 וזאת ליהודה: ספרך היקר צצית יהודה מלא חן ונועם מן הקלה על
 הקלה, וכל צאי טעריו יאמרו: חמוכו ראינו אור! סדריו מלאו פניני טכל, טאצתה
 צרשת המחקר, וצקרנותיו קרני כוגה צינה צתורת אל חיים, מופיעי אור צהיר
 על כנה פרטיות וענינים אשר כלס מקשה אחת הנמו, ישמח לצ ההוגה צס
 וימלא עדן לכפשו; ומצין חרכי מליכותיו צכות השיר יליכו צנעימות זמרתן, יתענג
 צמנגינות אלה לצ כל שומען, ומסדותיו אדני אמת ואצני טתית האמונה, כי
 יהודה רד עם אל ונחמן עם קדושים, עמודיו משש הטצונה, ועל פתחיו כל
 מגדים, כלו מחמודים, כלו מומתקים, גדול כבוד הצית הזה, צנוי למלפיות
 הכהו, ותחיכלו כבוד אומר כלו למחצרו, אשר אס על פני כל העס חכצד,
 צכצודך חתימור, וצועשה ידך למחאר, ויהי נועס ד' עליך ופועל כפך יכוון,
 כחות מוקירך חמפן ציקרך.

ויען נגהי ליום ג' דחככה חרנ"ז לפ"ק.

מענדל ברו"י שטערן.

ציתי יצנה ישא מטלו ויאמר:

למבקשי דת ואמונה	אף פי עצי ואבני
בנה בדרעת ותבונה	מהם נבנו בניני
במגדל אורה יגורו,	טאז רבם נוזרו
גם חלוני החדרים	אך פי מסוזר וקסודר,
לעיני משוזרים היקרים	זה בחר זה במזרד
אך באור ננה יאירו.	במעט כלם אברו.
השלישי ישא משלו	עד פי תור וזמן הניע
פי שם נפל גרלו	ובנה פתאם הופיע
ורוח דבר בו נשבתתי,	ולקסם בזרע אונו
ובמסוה שוא כמעשהו	אחד באחד נגשו
תצמח אמת משפתתו	ואבני נגף גורשו
באשר למשפט חשבתתי.	פי שם ביתו וכל גאונו.

בּוֹנֵי בְּחֻמֵּי קִנְיָא	הַיְמִינִי נָא בְּנֵי תִבְלָה!
וַיִּרְאֵה לֹא אֶבְנֵי לְסִפְיָה	כִּי בּוֹנֵי מִדְּרַךְ בְּחֻבְלָה
אֶבְנֵי מִאֲסוֹ הַבּוֹנִים	גַּם הַקְּרָשִׁים וְהָאֲדָגִים
הַמָּה יִבְנוּ בְּמֵי רָמִים	מִדָּה אֶחָת לְכֹל יִרְעֶה
וּבּוֹנֵי צִעִיר לַיָּמִים	אֲרָפָה תִּדְחַפֶּה בְּמֵי רְאוּיָה
יִבְנֶה בְּעֶבֶד לְבּוֹנִים.	גַּם מִשְׁקַל שָׁם לְאֲבָנִים.

והבית בהבנותו היה לשלשה תאין.

וזאת תורת הבית:

התא הראשון נקרא: מגדל אודה, ובו חרצבם פערי צינה.

השער הראשון: שער קדים, הוא ההולך קדמת הצריחה ונקדם לגלות מלפני עמודי הספור של מעשה צרחשית וענין הצריחה בכללה קושייתיו ופרקיו, הכל על אדני הדעת והתצווה, עד הגן האלהים.

השער השני: שער הגן, זו תצוה אל גן האלהים הנוחה לך חת עץ הדבשת וחת עץ החיים לדעת מה אלה, ומה המה הנחש הקדמוני סג, ומה היחה חטאת אצונו הראשון ולהט החרצ המותהפכת, אשר עלור עלר בעדו מלקרב אל עץ החיים וחולי היה שז לאיתנו ואכל וחי לעולם. גם בתעבר האוח מנאל ספור האחים, קין והבל אחיו וחת בני האלהים אשר צאו אל צמות האדם והנצורים אשר ילדו, וגם חת הקשת ציום הענק, תראה משם.

השער השלישי: הוא שער הגמול, זו תראה חת לזקת הזדיק וטכרו חתו וגם חת רשעת הרשע, תראה חת ישפט כלזק וצמשפט, ותלונת "מדוע דרך רשעים ללכה" כתחרת, ולא נודע ונקומה חיה, גם שם תראה הצנחת החורם חת הצניחה השכר והעומש וחית יקוימו הצנחותיה, גם שם ידעו לך טעמו המלכות בכללם, ועל מה אדניהם הטבעו.

השער הרביעי: הוא שער הפנינים, אשר ללתי צמים אדירים מים חיים הנחומים, מי התורה הקדושה והיקרה, והעליתי פניני הוד צבונה מקומות בעלמות וכספרות לנו ולצנינו, וקויתי כי ינאל הקורח צם עונג לנפשו — וסיה זה שכרי.

התא השני נקרא: חלוני החדרים.

חלונים מקופים ומחומים וקול ישורר צסק, שירים משירים שונים, עת ספור ועת רקוד, עת מלחמה ועת דודים, כולם שקולים בשקל הקודש, צפומות ודלתיים, לזד ומחמרי הפרזי (1) הרבה מאוד.

התא השלישי נקרא: משל הקדמוני.

גם שם תנאל שירים ומרוזים על אדני המשל הטבעו, ועל מדות האדם ומכוונותיו ידעו נפלחות.

(1) פרזוזא והם מחמרים מליניים אשר לא נאסרו בעצמות המשקל פרייזא צל"א.

אומר אני מעשי למלך לשוני עט סופר .

מִכְתָּם לִיהוֹסֵף

הוא אדונינו ומלכינו האדיר , מלכי צדק ומלך שלם (1)

קִיסָר פֶּרְאָנִין יֶאָזֶעֶף הַרְאִישׁוֹן .

אלהים ישמרוהו וינצרוהו באישון ,
ואת אויביו יגרם כיבין בנחל קישון .

סִיר חֵדֶס נִעְתַק וְנִסְדֵי סַפֵּת לוֹסְטֵרִיָּה (2)

וְקוֹרֵק צְכֵלִי קוֹדֶס הַעֲצֵרִיָּה . (3)

Volkshymne.

Gott erhalte , Gott beschütze
Unsern Kaiser , unser Land !
Mächtig durch des Glaubens Stütze
Führ' Er uns mit weiser Hand !
Laßt uns Seiner Väter Krone
Schirmen wider jeden Feind :
Sinnig bleibt mit Habsburgs Throne
Oesterreichs Geschick vereint .

Fromm und bieder , wahr und offen
Laßt für Recht und Pflicht uns stehn,
Laßt, wenn's gilt, mit frohem Hoffen
Muthvoll in den Kampf uns gehn !
Eingedenk der Lorbeerreifer ,
Die das Heer so oft sich wand —
Gut und Blut für unsern Kaiser,
Gut und Blut für's Waterland !

אֱלֹהִים הַרְיָמָה ! אֱלֹהִים הַכִּינָה !
אֵת כְּבוֹד מַלְכֵנוּ וְאֵת צְבִי אֶרְצֵנוּ ;
נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה , בְּזוֹעַ אֱמוּנָה ,
בְּתַבּוּנוֹת כְּפִי לְעוֹד יִנְהַלְנוּ .
מִכְתָּם כָּל אוֹיֵב נִשְׁמַר כְּאִישׁוֹן
אֵת עֲמֻרַת אֲבוֹתָיו כְּשֹׁמֵשׁ בְּרָה ;
כִּי רַק בְּכֶם הָאֲבֻסְבוֹרֵן מְרוֹם מְרִאִישׁוֹן
בְּרִצַּת עֲסֻמְעֵרִיָּה לְעוֹד חֻבְרָה .

בְּאֵמֶת וּבְתַשִּׁים וּבְרוּחַ נְדִיבָה
לְצַדֵּק וּמִשְׁפָּט נִחְנוּ נְצִבִים
בְּלֵב נָכוֹן בְּמוֹחַ נִלְכָה נְדִיבָה
בְּמַלְחָמוֹת תְּנוּפָה וּבְרִשְׁפֵי לְהַבִּים !
נִזְרַן נִצְחוֹן יִצְנָמוּ צְבָאֵינוּ
בְּשׂוֹבֵם מִקְרָב בְּלִי צֹחָה בְּלִי פֶרֶץ ;
הוֹן וְנִפְשׁ בְּעוֹד הַדְרַת מַלְכֵנוּ
הוֹן וְנִפְשׁ בְּעוֹד חֻמְדַת הָאָרֶץ !

(1) קֶחְכֵיג לֹו יַעֲרוֹחוֹנְעֵס . (2) דֵיִיטטע פֶּחְןִקְמַהִיחֵנֵע . (3) מֵאִחֵי יֵהוּדֵה

Was des Bürgers Fleiß geschaffen,
 Schütze treu des Krieges Kraft;
 Mit des Geistes heitren Waffen
 Siege Kunst und Wissenschaft!
 Segen sei dem Laub beschieden,
 Und sein Ruhm dem Segen gleich:
 Gottes Sonne Strahl' in Frieden,
 Auf ein glücklich Desterreich!

בית וְהוֹן נְחֻלַת יֵר הַחֲרוּצִים ,
 יִשְׁפְּנוּ לְכַמַּח בְּצֵל הַמְּלַחְמָה;
 בְּעוֹז גְּבוּרֵינוּ יַעֲבִרוּ חֲלוּצִים
 יִנְצְחוּ דַעַת וְתִבְנוּהָ בְּיַד רָמָה .
 בְּרַבַּת שְׂדֵי אֲרָצֵנוּ תִשְׁפִיעַ ,
 וְהוֹדָה כְּאֲשֶׁרָה בְּרֵאשִׁיָּה יְהִיו תְּמִים ;
 שְׁמֵשׁ אֱלֹהִים בְּקִרְנֵי שְׁלֹום תּוֹמִיעַ
 עַל עַסְטֵרֵיךְ עֲדִינָה רַבַּתִּי עַמִּים !

Last uns fest zusammen halten:
 In der Eintracht liegt die Macht;
 Mit vereinter Kräfte Walten
 Wird das Schwerste leicht vollbracht.
 Last uns, Eins durch Brüderbande,
 Gleichem Ziel entgegen gehn;
 Heil dem Kaiser, Heil dem Lande:
 Desterreich wird ewig stehn!

הִבָּה נְתַאָּרָה יַחַד לְבִינוּ :
 כִּי רַק בְּחִיק הָאֲחֻוּהָ עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת ;
 רוּחַ אֶחָד כִּי יִמְשַׁל בְּקִרְבָּנוּ ,
 גְּדוּלוֹת וְנוֹרָאוֹת יִפְלוּ בְּנַעֲיָמוֹת .
 כְּאֲחִים נְאֻמָּנִים אִין בָּהֶם סָרִיץ
 נָרוּץ יַחַד אֶל מַטְרָה אַחַת ;
 אֲשֶׁרֶךְ מְלַבְּנוּ אֲשֶׁרֶךְ אָרֶץ
 עַסְטֵרֵרֵיךְ תִּשְׁכַּן בְּשׁוּבָה וְנַחַת !

מוסקא לכבוד יונתו תמותו המלכה הנעימה, חילת אהבים כל כבודה צה חלק פנימה,
 ציוס סתוכתו וציוס סמחת לבו, צענת והיה כחשר תרי"ד .

An des Kaisers Seite waltet,
 Ihm verwandt durch Stamm und Sinn,
 Reich an Reiz, der nie veraltet,
 Unsere holde Kaiserin.
 Was als Glück da höchst gepriesen,
 Ström' auf Sie der Himmel aus:
 Heil Franz Josef! Heil Elisen!
 Segen Habsburgs ganzem Haus!

נִצְבָּה לִימִין מַלְכָּה מוֹשֵׁל תְּמִים ,
 (עַם) דְּבוּקָה בְּמַטֵּה וּבְלֵב תְּבוּנוֹת ,
 בְּחַן וְיוֹפִי , לֹא יִבְלוּ לְעוֹלָמִים) ,
 עֲמֻרַת בַּעֲלָה שְׂרָתִי בְּמַדִּינֹת .
 בְּרַבַּת אֲשֶׁר אֲשֶׁר עַל כָּל גְּבֻרָה
 יִרְקוּ עֲלֵיהֶם שְׁחָקִים מְלַמְעָלָה ,
 אֲשֶׁרֶךְ יוֹסֵף ! אֲשֶׁרֶךְ עֲלִיזָה יִקְרָה !
 בְּרַכּוֹת לְכֹל בֵּית הָאֲבִסְבּוּרִג כִּי מֵאֵר נַעֲלָה !

הסיר הזה כתנתי לבכור חלוקיני, הער סגולתו לאש הרוחיים וכסיה הכטיחים, לזק
ומעט יקדמו פניהו פוח הער,

קארל פֿירשט פֿאן שווארצענבערג,

(זחדענסטערנעווייזן זיבענבירגטן,

למנצח על השמינית.

קום שור קארל ושטע אמרי פי נעמו!
קום שור שווארצענבערג, האזינה אמרתי!
תהלותך אספרה, אף פי עצמו,
לכן אף מעט הביאה בת שירתי.
קארפאט וכל גבעותיו יצחלו נגדך
סאכאש וסאטש בחדר שמה יחנו מלה,
לולא פרשת עליהם אור הנלך
עוד היום נגיש קעורים באפלה.

באור נונה בארצנו לנו הוסעת
לסנות בקרעת צללי ערב נמו
בקטן בגדול לכלם הושעת
לא בושו לא כלמו בגאונך חסו.

מה לך נסיה גערטאניע לבא בארצנו?
מה לך חור שווארצענבערג בארץ גדרה?
הכי נבהל להון באת בגבולנו?
או כי השתרר עלינו ירך גמויה?

לא למען רבות הון באשר ישאמו צמים
אף לא למען שלמון באחיו ירימנו
כי למי שאת ויתר עז בין גדיבי עמים?
ולמי כבוד ויקר יתר ממנו?

אף למעננו, אנחנו צאן מרעיתך
למעננו באת להקים לנו ישועות,
למעננו עזבת משכנות אבותיך
עזבת קרית מלך, מלאה תשואות. (1)

(1) מלשון והלויים מסחיס, פאן בעווחדענסטערנעווייזן גיקייטן.

לא לחנם עין מלכות אותך בחרה
 לשלחה חנה להחיות הנשואים
 החייתנו כרשפי שמש ביום קרה
 ומעשיך יהללו בבורך בשערים.

לכן גם אנכי בסמרי חברתי
 השירה הזאת כבוד הודך בחרה
 לספר תהלותיך מכל הון בחרתי
 ולהעלות את שמך לעד לאזכרה.

An Sr. Hochwohlgeboren, Herrn Herrn
 Baron H. von Rothschild.

למנצח על אילת השחר!
 לאיש אשר נתן לו אלהי שמים
 עשר ויקר וסגלת מלכי אדמה
 לאיש אשר אליו יפשו כל ידים
 ומלך כחלף ימצאו חספם שמה.
 לאיש אשר בכל קצוי ארץ יתנו קולם
 ותהלותיו עצמו יקראו בגרון
 אתן ד' ושם בביתי לזכר עולם
 וישא את שמו לרור בין פתחי לזכרון.

התא הראשון מגדל אורה.

חזאת ליהודה ויאמר:

הַסַּעַם לְמַצּוֹת נַפְשֵׁי הָאֲזֹנֹתַי
וּבֵית בְּאֶרֶץ לָהּ תִּבְנֶנְתִּי
וְגַם מִגְדָּל בְּרֵאשׁוֹ מִיַּע שָׁמַיִם.
אוֹלַי יִשְׂאָר זְכָרָה לְתוֹלְדוֹתַי
עַתָּה יִבְאוּ פֶה לְבַקֵּר הַצְרוֹתַי
וְהָיָה זֶה שְׂכָרָה בְּאֲרָצוֹת הַחַיִּים.

שער קדים

והוא השער הראשון.

שאו שערים ראשיכם
והנשאג פתחי עולם
ויבא מלך הכבוד.

וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל, (צרחשית א' ד'). פירש רש"י ז"ל
עפ"י מחמורם: „רחבו שאינו כדאי להשתמש בו רשעים והבדילו ללדיקים לעתיד
לבוה" ע"כ.

הקושיות אשר יתעורר עליהם לב כל משכיל הלל המה: (א) מה היה טעמו של
האור ההוא? (ב) אם צראו למה גזרו? ואם תלמד צעזר שלא ישתמשו בו רשעים?
הלצעזר הרשעים גם הלדיקים יענשו והיה כלדיק ברשע? (ג) הבי קודם הצריחה
לא ידע הצורח כי גם רשעים יוכלו? (ד) הלשון „להשתמש בו רשעים" אינו
מסוגל כאן, כי יותר היה לו לומר שלא יבנו מומנו הרשעים ובנו שאמרו צמקום
אחר „אין מצרכין על הנר עד שיאוחו לאורו" ומהו להשתמש?

לכן המאמר החתום הזה אינו אומר חלל דרשני, והלחנת הוא שמשמעות
המאמר הזה אינו כפשוטו, ובצר אמרו סו"ל אין העקרה יולל מידי פשוטו, ואמרו
אחרים מקרה אינו יולל חלל חגדה יוללת, והטעם יען שהמקרה כאמר מפי
הנציחים אשר היה בכוחם להלביש דצריהם צמלילות שונות וספרו דצרים פשוטים,
וזהם הלבישו מחללות רעיוניהם דצרים כצגים, אשר גם המבטה העליון מהספור
היה חזת, והפנימי גם הוא היה קודם לחל עליון, חלל החכמים והאמוראים
אעפ"י שגם דצריהם דצרי אלהים חיים המה, אבל זאת רק הפנימי אשר צמכום

שער קדים

הוא המטרה אשר אליו יכוונו, אבל הספור והמשל אשר הלציטו צו אה כוונתם הוא רק משל צעלמא ואין צו ממש, ולכן אגדה יולאת מידי פטיטותה, כלומר המלצות העליון אין צו כוונה כלל, רק הגרעין שנחובו הוא האמת, וכן הם כל מאמרי רצ"ה כחדע. ועוד סגולה אחרת לצבלי התלמוד והאדרש צדצרי אגדה והוא כאשר עלה צלצצם לדצר מדער שלח ערבו את לצם לגלוטו צפרהקיא, אמרו אותו דדרך רמו, וכדי לחזקו צלצ ההמון שיאמינו כפשוטו, צקשו להם איה פסוק מהתורה או מהנביאים, והבריחו את הפסוק אף לפעמים רבות שלח עפ"י יסודי הדקדוק, להשוותו לרעיוניהם אשר צקשו להניחם שם, אבל לא תחשוב כי מהם היה נעלם כללי דקדוק הלשון, חלילה לחשוב כזה, וכצל הארץ, צה החצר צספר הכחרי, וכמו שאמרו צמקומות רבות אל "תקרי" לא שהיתה כוונתם שלח לקרות הפסוק ככתבו, רק שלח יחשוב הקורא כי הפסוק הזה, איננו סובל כוונה אחרת רק את הפשוטה, וכן אמרו "אל תקרי צניך אלא צוניך" לא שכוונו שלח לקרות צניך, אלא סנדע שגם הכוונה של צוניך ג"כ יסבול הכחוב, וכן רצים, וכן הוא צענין שלפנינו, מה שאמרו שהקצ"ה צרל אור גדול לבתחילה, והוא האור של מעשה צראשית, וכדי שלח ישתמשו צו רשעים, עמד וגזו ללדיקים לעתיד לצא, צוודאי כוונה כסגנה להם צהמאמר הזה, ועליו לחקור ולדרוש ולהוליא פניכים יקרים וקרקע ים מצונתם אשר העמיקו צכמותם לעורר את לצציו אליהם, ואז נראה רוח לצצם צכמה וצדעת צכל דיצור וצור שלהם הנאמרים צאמת, אכן טרם אוכל לצרר לך, קורא אהוצי, את כל אשר צלצצי צהמאמר הנפלל הזה, מוכרח אתה להתאפק עומדי צדרך אשר אוליכך, להראותך את כל מעשה הצריחה איד ואיכבה ומתי ילחה, ולמה ילחה, ואז יתברר לך האמת גם צהמאמר הזה, ותראה נפלאות צדצריהם.

אך טרם כזוף אל הציאור לריך שנעיין מעט צהספור של מעשה צראשית סמפיה לנו תורתנו הקדושה איד ואיכבה נהיה סדצר הגדול הזה? ואז יתברר לנו גם המאמר הזה צאר היטב, וצתפלה נחקור על איזה קושיות טיש להקשות צהספור של מעשה צראשית, ואלו הן:

(א) בראשית ברא אלהים, א' לריך שנחקור על מלת "צרא" חם היא מורה על צריחה יש ואין או יש ויש? צ' צכל הספור של שעת ימי הצריחה לא נזכר שם אחר רק השם "אלהים" ורק אשרי כלות הספור בלו, מאלל "אלה תולדות השמים והארץ צהצראם ציום עשות יהוה אלמים ארץ וצמים", והערתגם הארמי תרגם כל "אלהים" צשם "יהוה" וצמות "ד' אלהים" תניחם ככתצם ולא טינה כלום? ולפי ידיעתנו סכל הספור של מעשה צראשית לא צללצדנו רק להשריש צלצינו מליחות ויחידות הצורא צ"ה, ומה שאין שם מכל השמות שהצורא ית' יכונה צהם, מורה על היותו צעלמוי במו השם הצכבד שם צן ד', וא"כ מן הראוי היה צנהספור הגדול הזה לא היה לריך לבנהו צשם שם אחר רק צהשם צן ד'? והוא נזכיר רק את השם אלהים, אין זה בי חם כוונה מיוחדת, הצריחה את כותצ הדת על הדצר הזה, ועליו לחקור זאת, צ) את השמים ואת הארץ, צהא"ן ידועין מה סכצר הוקשה גם להראצ"ע ז"ל. ג) והארץ היתה תהו ובהו, צאיזה מקום היתה אז הארץ? הלל היא לא כראתה לנו עד אשר נקו המים מתחת לארץ, והוא היה ציום השליטי, א"כ מה לו לספר לנו איד היתה הארץ, ואנחנו עוד לא ידענו?

שער קדים

ועוד מה לו לנספר כי הייתה תהו ובהו צוודאי הארץ אשר רק עתה ילדה ובהאפס,
איך שום חידוש בדבר כי עוד לא נסמלמה בכל מעלותיה?

ד) על פני תהום. איזה נקרא תהום קרקעית הים או עממו העלמין?
ה) ורוח אלהים מרחפת על פני המים. א' לאיזה לורך הוא מחזיר בלך השיצת
הרוח? ז' למה מיחס חותו לאלהים הלל הכל כאשר לכל כולו מחתו ית? ולמה
פרט זאת רק צהרוח? ג' מה היה הרוח הזה? כי עוד לא נזכר שום צריחה על
הרוח, ואם הוא מחכוון פה על צריחתו? למה לא אמר צפירות ויאמר אלהים יתי
רוח? ד' המתרגם יתרגם פה "ורוח מן קדם ד' עננצח, שהוא מורה על כשיצת
הזקה כמו שכתב "נשפת צרוחך כסמו יס". ושם נאמר צפירות ויולך ד' את הים
צרוח עזה" ובפסוק כנשר על גזליו "ירחק" מתרגם על צוהי מתחומק, שאמרה
לחיפה קלה נוגע וחינו נוגע מדוע שינה את טעמו פה המתרגם? ה' "על פני
המים" מי הם המים האלה, היכן נצראו? ואם הוא מחכוון פה על צריחתו? ג"כ
היה לו לומר צפירות ויאמר אלהים יתי רוח (1) א"כ צשני היסודות האלה צהרוח
וצהמים לא נזכר שום צריחה ולחינו רק כחשיח לפי תמוז מדברים נמלאים ומכבר,
וממליחות האש איננו מחזיר כלום, אף כי לא נכחד ממנו כי מליחת האש מתהווה
מבחי התנועה, צבל זאת אחד מהארצם ראשי היסודות הוא, היה לריך להזכיר
צריחתו?

ו) ויאמר אלהים יהי אור. מי יתן וחדע מה היה האור האוא והעלמות
לא נצראו עד יום הרביעי? א"כ איזה אור שימש צשלושת ימים הראשונים? ואם
תאמר כי הוא האור אשר נצא ללדיקים? הלל הוא נגז מיד אחר תרלותו? כמו
שכתב וירא אלהים את האור כי טוב ויצדל, כפי דרשת חז"ל צוודאי הגניחה
הזאת לא הייתה ציוס הרביעי, א"כ צשלושת הימים הראשונים מלין היה אור?
ועוד למה מחזיר השיצת הרוח צין מליחת החושך וצין צריחת האור? הלל טוב טוב
היה לו לומר והארץ הייתה תהו ובהו וחושך, ויאמר אלהים יהי אור, ולמה צל
הרוח צינתיים?

ז) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. גם פה לא ידעתי אל איזה "ערב" הוא
מתכוון, אם כוונתו על הערב שהיה קודם יום ראשון, הנה הערב הזה הוא ערב
רב ועלום מאוד, ערב שאין לו תכלית? א"כ מעת לעת הראשון לא ידענו מדתו?
וכראה כי צעצור זה טעו גם כן תלמידי הראצ"ע ז"ל וחצבו שמה שכתב "ויהי
ערב ויהי צוקר יום אחד" חצבו שכוונתו על הערב שאחר יום ראשון כידוע מקפד
"אגרת להרמז"ס" אך חכמינו צעלי התלמוד לא רצו צזה, כי לפי דעתם הלילה
הוא קודם היום, צוודאי אמנת ודבר כצעי הוא, כי החושך הוא קודם האור, אך
לפי פשטות הכתוב הוא קשה מאוד שאומר ויהי ערב ויהי צוקר יום אחד, וכן יאמר
ציוס השכי וציוס השלישי הכל צלשון אחד, והצדל שצין הערב הראשון לצין הערב
של הימים הצאים, הצדל רצ מאוד וכמו שכתבתי, ואם תאמר שקודם הצריחה
לא היה מלוונה לא חושך ולא אור והצריחה התחילה מהחללת הערב של היום
הראשון, א"כ גם החושך הוא אחד מהצריחה והיה לו לומר צטרם כל "ויאמר
אלהים יהי חושך" ואח"כ "יהי אור"? ועוד צאיזה הצדל היה ניכר יום אחד מרעהו

1) חלל יקשה צעיני הקורא כי אמרתי "יהי מים" כי כן גמלא צי נדה לא "זוקר"
ג"כ ציסיד.

שער קדים

צלתת היוםים הראשונים צטרם נלאו המאורות? כי האל אומר בכלם ויסי ערב ויהי צוקר ולאחננו לא ידענו ונהו ערב ונהו צוקר?!

(ח) ויאמר אלהים יהי רקיע ויהי מבדיל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע, גם הרקיע איך היה נראה עלי מליאת המאורות? ומי הם שני מיני היום ומתחת לרקיע ומועל לרקיע?

(ט) ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים ויתן אותם ברקיע השמים להבדיל בין האור ובין החשך, וזה נראה כי גם קודם צריאת המאורות היה איה אור וחושך כמלא, רק שלא היה הצדל ציניהם, וכמו שכתב רש"י ז"ל ששמשו צברצוביא כלומר שהיה מקלח זמן שוטך ומקלח אור, וכן היה כל חושך השלושת היוםים הראשונים, ח"כ למה אומר ויהי ערב ויהי צוקר? כי מזה נראה שהיה הצדל צין היום וצין הלילה גם קודם המאורות? עד כה, קורא אהובי, הלחיחך צהערות האלה אשר לפי דעתי כל שכל ישר יראה כי כלם נכונים למצין ושאלות גדולות הם אשר לא נוכל לעצור עליהם עלי שום עין צחיכה לדעת מה זה ועל מה זה, ואחם ידידי אל חרף מומי וצח אחי גם מפה והלאה בכל המקום אשר אוליכך ואוצילך על נהרי נחלי אור ואמת, להורות לך כי כל דברי התורה הזאת אמרות טהורות המה, ואין צהם כפתל ועקש, לא חסר ולא יסר, וכל הקושיות כלם יסורו מנגד עיניך, ולא יקשה לך עוד מאומה. אך קודם כל לריך שנציין מעט צדצרי החוקרים הקדמונים אשר חקרו ודרשו אחר זמן הצריאם עתי הותסלה ואיך הותחלה, כי הפלוסוף יאמר כי קדומה היא בצורה עליו, והמורה יחליט דעותיו כמדע, אלל צכל זאת יאמר המורה כי צענין השחתת הצריאה אין הדעת נוטה שחשחת, אלל יתכן שחעמוד ככה צמעמדה עד עולמי עד, אלל הרב רצינו צחיי ז"ל גזר אומר שזאת הצריאה איכנה הראשונה, אלל היתה פעם אחת ונתצלצל ועכשיו נתחדשה שנית, וכן תהיה לעולם שעת אלפים תעמוד צצנינה ואלף שנים תעמוד צחורצנה וכן עד אין קץ. ועתה לפי דעתו היתה הצריאה כלם צכל פרטיה נמללה גם קודם ההתחדשות הזאת, רק שהיתה מצולצלל שלא שמשו חלקים בראוי, וכאשר נתחדשה שבו כל אחד על מקומו הראשון כמו שהיו. ח"כ ההשחתה הזאת כמו ההתחדשות הוא דבר נצעי, ששם הצורה ית' צנצע הצריאה צצומן אחד תתצלצל וצומן אשר תתחדש, והכל צנצע, כלומר ציוס צוא הזמן לכל אחד יעשה הכל מאליו, והדעה הזאת היא נכונה מאוד כי צה נראה כוחו ית' שהכל צידו, צרלותו מחדש וצרלותו מצלה, ומי יאמר לו מה תעשה. וגם הקפור על מעשה צראשית מורה על זה כי כן היה שהכל צנצע ילא, אלל צכל זאת צפקודת השם הכל נעשה, כי הוא הנציע צהצריאה שכה תתנהג לעולמי עד, אלל רק אחת אוקיף אני מדעתי ואומר: יען שהחכם הזה פתח לנו הפתח שהצריאה הזאת אפשר שהיתה עוד פעם אחת, לכן אומר אני שלא רק פעם אחת היתה, אלל רצות פעמים אין מספר היתה נצראת ועמדה מי יודע ונשך כמה זמנים, ונצרה צנצע, כי צאו ימיה, ועמדה כמו שאמר הצחי, אלף שנים צחורצנה (ואלף שנים לאו דוקא רק שהוא מצביר צדרך בחצא וכמו שאמר המעורר כי אלף שנים צעיניך כיום אתמול כי יעצור שגם שם הוא מכוון לפי דעתי על ענין הצריאה וכמו שהוא הולך ומשורר מהתחלת השיר, תפלה למשה איש האלהים אדוני מעון אחת היית לנו צדור ודוה צטרם הרים יולדו ותחולל ארץ תשב אנוש עד דכא ותאמר סובו בני אדם, כלומר צחורצן הצריאה הוא למען האדם שלא יחשו צי הצריאה

היא כלחית ולכן יאמר שזה צדי אדם כלומר מדרכיכם ומעמקנותיכם אשר תחשבו, כי צעד קטן ותחדש עשיית כי חלף שנים צעיניך כיום לתמוך כי יעצור כלומר וזה הם צעיניך חלף שנים שתעמוד הצריחה צחורצנה? כי הם רק כיום לתמוך צעינינו) ועכשיו נתחדשה ות עמוד ג"כ עד אשר יצואו הימים יוני הנוצב שלה שלא יפעלו חלקים פפולותיהם ותפול צחרדמה, כמו האיש צעת השינה, ולכן נקרא החדם „פולס קטן“ כי בזה איכות אחת להם, ואח"כ תשוב לקדמותה והכל צנוצב וצרכו ית' כי הנוצב איננה דבר אחר רק רלונו ית' שהנוצב תהלוכות צריחתו שתתנהג ככה, ואח"כ הצריחה הזאת איננה יש מאין, חבל יש מיש, כי היתה עוד קודם לכן, ולכן לא קשה ומי מה שנאמר השמים והארץ צה"ל ידועין והמים ג"כ זה' ידיעה, ומה שלא הזכר צפירות צריחת היסודות, רק צצריחת הלוחים והחיים נאמר צפירות תדעל הארץ, ישרלו המים, תולל הארץ נפש סיה, וגם זה הוא רק לקצר את האופן כי מה שהוליה הנוצב היה הכל צרכו ית' והיא היא האמירה שלו כי הוא איננו חומר צדצר שפתים כמונו, וגם רחיתו וירח חלבים, איננו ברחייתנו כי הוא רק שנצפה רלונו, וכמו צצריח כל זה הרב המורה ז"ל רק שנאמר בכלם „ויהא חלבים“ למען שלא תחשוב כי נעשה מאליו ולא ד' פעל כל זאת חלילה, והו הפינה הגדולה אשר חפץ כותן הדת להשריש צלצינו מליחת ויכולת הצורה ית' שנאמר חף כי הכל צנוצב יתנהג צכל זאת צרכו הכל נעשה. וצאמת לפי קוטן השגתנו הוא דבר נפלל ואחר, חף היפלא מד' כל דבר? כי צחקו ית' הכל אפשר. גם לריך לדעת כי השם חלבים מורה על פעולתו יתצרך צנוצב, והמו שאמרו המקובלים כי מלת „הנוצב“ צגימטרל „חלבים“ גם מלת „צרח“ איננה מורה על האולה יש מאין, כי גם על יש מיש שייך מלת צרח. וכמו שאמרה המורה „אם צריחה יצרא ד' שאמרו עליה חז"ל שפי הארץ נצרא צעשת יוני צרחשית, רק שכן גזר הצורה שכלאשר תצא הענת שתלל לפעל אז יראה, וכן היא כל הצריחה הזאת שעכשיו יראה לפעל ונתחדשה, מה שהנוצב זה הצורה ית' מלא ועקדם. גם לדעת מה שכבר מלאו האודקדקים שכלאשר יחפון הצצרי לגזם דבר מה ולתארהו צחוקק ובה ייתר משצרו, ידעקו חל אחת ומצומתיו ית', כמו המדי חל, ארזי חל, שלחצתיה, עאלפיה, פיר חלבים, וכדומה.

ועתה כאלה נראה כי הצריחה צנוצב יראה, יתכן כי היתה על הדרך ההוא וזה שספרו לנו יורדי הים, כי פעמים רבות יתעורר רוח חזק צלצ ים, והים יעליך ומצטו ערמות עפר ועצמיט וענן גדול וחושך גדולה על פני המים, ואח"כ יראה בנקחה קטנה על פני הים, והוא הולך וגדול צחוק הים, וצימים מועטים יתקרק צירק דשא והיה לארץ נושצת, והנה הארץ הזאת אשר חנחנו עליה וגם כל האלמות אשר צרא הצורה ית' אשר הם נראים לעינינו ככוכבים, ונראה כי ישועטו צאור, כל חלה צעעת החודצן היו כלם צצלצול גמור, ומעורצים זה בזה ולא היו שום הצל ציניהם, רק היסוד המים גזר צעת האור מאלו על כל שאר היסודות, ורק כאלה צאה הענת שתחדש הצריחה שנית אז נדלו איש מאל רעהו, ויען שהעולמות חלה נראו לעינינו מועל לראשינו, לכן נקראו צפי המקובלים עולמות עליונים, וצודאי העולמות חלה גם שם כל היסודות נמלאים, כמו על הארץ שלנו, וכאלה כפרדו ונדלו העולם הזה מהעולמות העליונים, גם המים שנמלאו שם ג"כ נדלו והמים שנמלאו צארץ הזאת, והכל חלבים צאור צכותו ית' שהנוצב צהם שיהיה צהם כח ההושך שיושכו איש את דבשו כחן שואצת, ויתחלבו צאשר

שער קדים

ילכו, וכלם עומדים לנלח, ועל האים האלה נאמר זין האים אשר נמתח לרקיע
 ועין האים אשר נעל לרקיע, כלומר האים הנמלחים בהעבולותם סכרלו לפיכך
 שם נמנע לרקיע, ועתה אנו אל ציחור הכתובים להרחות לך, קורא ידי, שגם
 חורנתו הקדושה רמה לנו יליחת הצריחה איך נהיתה וכה מדבר:

„צרחית צרח אלהים“ כלומר צעת התחדשות הצריחה שנית עפ"י חוקת הטבע
 שהטביע זה הצורח ית' אשר על פי זה נקרא שמו אלהים, ולכן פירש גם רש"י
 ז"ל „צרחית צרח אלהים“, כלומר צעת ההתחדשות והנן (1) „את העמים ואת
 הארץ“ הידועים נכבד כלומר שהיו נמלחים נכבד והן הגה השמים והארץ, כלומר
 כל העולמות שכרחו בשמים והארץ הזאת שכרחו לעינינו וגם הרצ"ב ז"ל אומר
 „על אלה הנראים ידבר“. והו דרך כלל, ככל חוקת התורה הזאת, כי מתחילה
 מדבר דרך כלל, וכאשר תצא אל הדבר אשר נמנו לנוה להרחיב דבורה, תבאר
 את הכלל וחזיק את הפרט, ועתה לנוה להרחיב דבורה זה הארץ שלנו, לכן נפסם
 מלת הארץ ומנה תחילת אמרים ותאמר „והארץ היתה תוהו וצוהו“ כלומר אף
 עפ"י שהיתה ארץ נכבד אבל עכשיו צעת ההתחדשות יען שימים רצים עברו עליה
 והיא היתה נשוקעת צמים רצים, היתה תוהו וצוהו ולא היה עליה מואנה כי גם
 דגי הים חספו, כי החורבן עלה על כל נצח, „וחושך על פני תהום“ כלומר על
 פני האים נמנע, לא על פני שטח קרקעית הים, כי נעמידת האים זמן רב בעשה
 עק גדול ואידים רצים כקו את פני האים, ולא „ורוח אלהים“ כלומר רוח טרם
 וחזק התעורר כלל האים, וכמו שהרשיתיך דעת המתרנס שתרנס נכבד כלומר
 כי הרוח נשז כוח רב ולזה נמנעו אל האלהים, כמו שהעירותי בהקדמה שרוח
 אלהים מורה על תנועה חזקה, ומנשיבת הרוח החזק הוא נחפזו האידים וחושך
 הלך הלך וחסור ונראה הארה מה, והו „ויאמר אלהים יהי אור“ כלומר עפ"י
 נשיבת הרוח נעשה לזון הצורח ית' שיתראה אור נעט, והו „ויאמר“ שנעשה
 לנוה, ומראה הערב והצוקר אמת הוא, כי לפי הנאמר שהצריחה לא הותלמה צעת
 ההוא, א"כ הזמן היה נכבד וכמו שאמרו צ"ר „אמר ר' קיעל יהי ערב לא
 נאמר, אלא ויהי ערב, מלמד שהיו קדר זמנים קודם לכן“, א"כ ויהי ערב שנאמר
 לפני יום ראשון הוא היה הערב ששייך ליומו שלחחריו, שהוא היום הראשון
 מהתחדשות הצריחה שלנו, רק צעת שהיה חושך על פני כל הצריחה לא היה
 ניכר היום מהערב, אבל עכשיו שהיה ניכר אור מה, צודאי צומן היום היה ניכר
 האור יותר מזמן הלילה, שהיה חושך חפלה. כי המאורות עמד לא נראו, לא
 ציום, השמש, ולא כלילה הירח והכוכבים, אבל ערב וצוקר היה ניכר בכל זאת
 מהארה הקטנה שנעשה ע"י נשיבת הרוח ועזור האדים, והרוח היה הולך וסופר
 עד אשר נקוו האים, ועד אשר נראה צרום האור בעין קבורית הרקיע עד היום
 הרביעי, שאז נחפזו כל האדים וכל העננים, ולא נראו המאורות הבזליים, ולא
 נעשה ההבדל המוחש בין היום ובין הלילה, ומאז הותחל הספור מהימים והחדשים
 והשנים כמו שנאמר למועדים שהוא מורה על החדשים כמו שנאמר עשה ירח
 למועדים. וכל אלה נראו וילאו על פי חוקת הטבע שהטביע זה הצורח מאז
 ומקדם, ולכן כאשר נשלמה הצריחה בנה נאמר „ציום עשית ד' אלהים ארץ ושמים“
 להורות כי אף על פי שהכל נעשה ילא, בכל זאת נפקדת לדון כל הארץ אשר

(1) ח"ט התהפך דן קהן וזמן אצטן ח"ט אצלנו: דער ערנייערונג דער באטור.

שער קדים

שמו ד' הכל נעשה. וכל הספור הזה צא צהחפלת התורה אשר צאחה להשריש
 בלבינו (1) לחונת שהרכבה הזאת, שגאומין כי כל פעולותיו ית' אעפ"י שהם כפי
 הכרחה הכל בדרך טבעי, בכל זאת הכל צרלונו הוא, והיא צאחנת הבנה דקה
 מאוד, ועל האדם הוא קשה מאוד להרכיב אותם יחד ולכן צקש משה מאת צני
 דורו ואמר להם, "וידעת היום והשבות אל לבצך כי ד' הוא אלהים" כלומר שגאומין
 כי הכל אחד הוא, כי השם אלהים מורה על הטבע, והשם צן ד' מורה על היותו
 צעלמו שהוא למעלה מן הטבע, לזה אמר להם שתאמינו כי הכל אחד הוא וגם
 צאליהו צהר הכרונל כאשר ראו שהאש ליחכה את המים שהוא דצר למעלה מן
 הטבע, אז הודו ואמרו "ד' הוא אלהים ד' הוא אלהים" כלומר כי אז הגיעו להבנת
 הצדולה הזאת שצבח השם צ"ה הכל אפשר, אבל צדורו של משה כאשר נתנה
 התורה ליוצאי מצרים שכלם היו מצועצדים תחת שקולי מצרים, ולא האמינו צבת
 הצורה ית' שהטבע בלא היא רק מלאכתו יתעלה, וכאשר היה כותב להם כי הצריחה
 צעצע ילחה, היו מצחישים צמליחת השם, כי צעיניהם היה קשה לתאר להם
 ההרכבה הזאת, והיו נכבסלים צה, לכן כתבה התורה צבל הצריחה, "ויאמר אלהים"
 שהוא לעיני העין, "הצורה", צעצעיניהם הכל אחד אלהים או השם צן ד', שיאמינו
 כי הכל צהר על דרך פלא ולמעלה מן הטבע, אבל ידעת התורה שיצואו המים
 וצני האדם יגיעו אל ההברה הזאת ועינו כי השם אלהים אעפ"י שמורה על
 פעולה טבעית, אבל צכל זאת לדיקים ילבו צן ויאמינו שהכל צרלונו ית' נעשה,
 ואז יצנו הסוד הבנוק, ועליהם יהיה אור צהיר שיצינו הכל, וגם חז"ל צהרו
 צדודם שאין הכל מוקונל לכך, לכן גזרו אומר אין דורשין צמעשה צראשית, שלא
 יצעינקו לדורש ולחקור, שלא יגיעו אל ההטעה הזאת שיאמינו שהכל צעצע צהר;
 אבל גם הם ידעו שיצואו המים אשר יגיעו צני האדם אל ההברה הזאת, ולכן
 אמרו צמליחת לשונם וקמוכו אותו על הפסוק שצתחלת הספור של מעשה צראשית
 בדרך חידה, ואמרו, "וירח אלהים את האור כי טוב, ראה שאינו כדאי להסתפוש
 צו רעצים, כלומר האור של מעשה צראשית הוא ההארה האמתית כמו שהיא, וגבו
 ללדיקים נעתיד לצא כלומר ללדיקים הצאים לעמוד ציונים הצאים והם יצנו הכל.
 ועל דצר שאלת האדרש הציא רש"י ז"ל, "לא היה לריך להתחיל את התורה אל
 עהחדש הזה לכס" צאחנת שאלה גדולה שאל, כי לפי ידיעתו כי התורה לא ניתנה
 רק ללמד צני ישראל חקים ומשפטים, ח"כ לא היתה לריכה להתחיל רק צעניני
 פקודת המלות והלוים למה לנו לכל הספור הזה של מעשה צראשית? אבל יען
 שכהאשר נחקור היטב על דצר תכלית הצריחה כלה, ועל דצר תכלית האדם צפרט,
 מצאח כי שתיים משולצים ומקוטרים יחד כעזקי השלשלת אשר האחד יחזיק את
 השני וצניהם לאחד יחשצו, כי הצריחה כלה כאשר נראה, לא צהרה רק צעצור
 האדם, כמו שאמר הכתוב כל שחה תחת רגליו, וכאשר נראה מצפורי התורה כי
 האדם לא צהר אלל לצקוף אחר שהזמינה לו הטבע כל לרכיו מהלמחים וצעלי
 החיים להחיות צהם את נפשו אשר צלעדס לא התקיים כמעט רגע, והאדם לא
 מצאח רק צעצור הצריחה כלה ליפותה ולהשלימה, וקיום עין האדם אי אפשר צלעדי

(1) שגאומין שהנורה משגיח על כל דרכי צני האדם אשר צלי מליחות ההשגחה אין מליחות
 להחורה צולה, והיא חסה מעיקרי הדת כמוצא צספר העיקרים, ויען שלפי ראות עינינו
 הכל צעצע יתנהג, לכן צא הספור הזה להראות לנו שצמו שהצריחה צעצע ילחה ואשם"י צן
 הכל צרלונו כן כל מעשה צני אדם לפולמי עד חמיד חסם השגחה השם וצבלונו יעמודו.

שער קדים

דת ומשפטים אשר תחזיק אותם ואשר ילמד אותם איך יחיו צמצורה אחת, ורק לאלה תחלק הארץ לנחלה, אל הצל העומים אשר לא ינו את שכונת תחת עול הדת, אין להם חלק ונחלה בארץ, לכן ספרת התורה כי הצורה צרה צמצולה את כל דרכי האדם, ואח"כ את האדם להורות כי רק צמצורו הכל נצרה, ועתה כאשר יצאו בני ישראל המוקיימים את כל פקודי התורה ומשפטיה ויצקשו להם ארץ נטבנת אשר יצבו עליה למוען חיותם, והעומים אשר לא קצלו עליהם חקי התורה יאמרו להם לטנים אחתם שצאתם לקחת ארץ נטבנת אשר לא צמיתם, אף הם יצאו להם לא לטנים אחרים, כי רק לנו יאות לטבנת הארץ הזאת אשר צרה הצורה, כי על ידינו יוליא הצורה את ממשנתו אשר חשב צצריחת הארץ, לא על ידיכם שאינכם מוקיימים מלותיו וחקותיו, ועל ידיכם תשאר הארץ תהו וצוהו, כי צלי דת אין חברה וצלי חברה אין תצל, זה שהציח צעל המדרש כח מעשיו הגיד לעמו כלומר לכן ספרת לנו התורה קדר הצריחה כי הכל צרה השם למוען האדם השומר מלותיו לתת להם נחלת גוים אשר לא יאמרו מלותיו וחקותיו, והוא שאמרו חז"ל, "התורה קדמה למעשה צראשית", כלומר נתינת התורה למוין האדם היא קדמה למעשה צראשית כי צלעדה גם מעשה צראשית אין קיום לו, והוא ע"ד קוף מעשה צמחצנה תחילה, כי התורה היא הסיצה לקיום מעשה צראשית והסיצה היא תמיד קודם המסובב, זק"ל. בראשית ברא אלמים, ידוע הוא ספור חז"ל מתלמי המלך שכנס ע' זקנים וזה עליהם להעתיק לו את ספר התורה יונית, והעתיקו צמקום, "צראשית צרה אלמים" "אלמים צרה צראשית" שלא יאמר ששתי רשיות הם, ולפי השקפה ראשונה לא ידענו מה היה להם, ומה הועיל צדצר הזה? כי אם הבוונה שלא יאמרו צצראשית צרה את אלמים? הנה המלה הזאת מלת את נספר פה וצלעדה אי אפשר לומר כן, כמו שמדע לצעלי הדקדוק אם אמור ראובן הרב שמועון, לא מדע מי הסורג ומי הנהרג? אל אם יאמר ראובן הרב את שמועון או להיפך אז מדע מי הוא, ולכן צכידן דידן ג"כ אין הכרע, אם צראשית צרה את אלמים, או אלמים צרה את צראשית? לכן אמור אני שכונת אחרת צדצר והוא עפ"י האקדמות שאקדים לך מקודם:

(א) השם "אלמים" הוא הרצים ונן, "אלמה" ואלמה הוא מונח לכל כח עליון אחת שיהיה.

(ב) ידוע הוא כלל המדקדקים העצרים שבאשר יצא הפעל קודם השם לא יאמר לא את המין ולא את המספר, כמו ויהי חכמים וכדומה רצים. ועתה נבוא אל הציחור ובאמר, כי תאז צרוח אלמים את הצריחה הזאת, מיד הזל רוח אלמים לפעם צלצ בני האדם והעיר אותם לחשוב ולהאמין שיש להצריחה הזאת אחת בזה עליון העוליה והמקיימה, אכן אם הוא אחד או רצים, זאת לא התייטבה צלצם, ולכן האמינו באשר האמינו, האחד האמין ציחיד, השני צרצים, כל אחד לפי דעתו ולפי הקבנות לבו, ובאשר צאתה תורתנו הקדושה להנחיל אותנו חקות אלמים ומשפטי אשר יעשה האדם ומי צהם, זה אי אפשר רק אם נאמין צאל אחד, אז מדע כי התורה והמורה ח"כ רק מוננו נתנו, ואז יאמר מין האנושי כלו צלצ אחד וצאהנה אחת לעזור איש את רעהו ולהחזיקו צעת מנה ידו, לא כן כאשר יאמינו צאלמים רצים, כל אחד יפנה לדרכו, וישנאו איש את רעהו והקצון לא יקום, לכן סחכימה התורה ובחנה צפתח דצריה, "צראשית צרה אלמים" להורות כי הצריחה מיד אל אחד נצראה, ובחנה לפני שם "אלמים" המורה על הרצים מלת

„צרה“ שהוא פעל היחיד, להורות עלהים הנאמר פה, הוא ה' והוא צעל הכוחות כלם, ורצוי האלהיות הם צטלין מעבשיו, ואין לנו רק אל אחד. ותורה אחת ומשפט אחד לכל מין האדם על פני כל הארץ, וכן קצבלנו אנחנו עלינו הדבר הזה עד היום הזה, וכל זה הוא ימות לנו צני אצרהם ילחק ויעקב, אשר ציגיעת שכלם סעלו אח כל זאת, והורישו אותה גם לנו, שנאמין צאל אחד צלי שום ספק כלל וכלל, אצל באשר צא המלך הזה אשר לא מצני ישראל הוא ואשר לא שומע מכל זה מלאמה, ובאשר יעתיקו לו אח ספר התורה ככתבו „צרה צרה אלהים“, להדיע לו כי מלת „צרה“ מורה על יחוד הצורה צ"ה, וצעצור המלה הזאת גם „אלהים“ הוא מוצן צלשון יחיד, יראו החכמים האלה לנפשם ואמרו צלצצם חולי מדע להמלך הזה גם הכלל על צעלי הדקדוק, שבאשר יצא הפעל קודם השם לא יעמוד אח המוספר וצעצור זה יצא לטעות ויאמר כי מלת „צרה“ צאה פה לפני השם „אלהים“ ואינו שומר המוספר ולפי זה יכול להיות „אלהים“ על רצים, לכן האחכמו והפכו את הסדר, וכתבו „אלהים צרה צרה צרה“ והקדימו את השם לפני הפעל כדי „שלא יאמרו ששתי רשויות הן, כלומר שלא יאמרו כי אלהיות רצים נמלאו ולא יטעו.

ודא אלהים כי טוב, אף כי ידענו כי כל ירח הנאמר אלל השם צ"ה כלם רק לקצר את הארץ הם כבוד, אצל לפי פטעות המוקראות יקשה מאוד שהכתוב וייחס צכל נצרה אחר שילא לפעל. הטעת עין להצורה צ"ה כאלו לא ידע הקצ"ה מוקדם שכל דבר אשר יעשה איך יהיה אחר השלמו, לכן נראה שכן הוא בוכתו, כי לפעמים תספר התורה ענין מה, ואחר הספור תספר שנית הסצה מפני מה נעשה הדבר הזה, כמו ויתנללו צני ישראל את עדים מהר חורב, ואחר זה הוא חזר ומספר ויאמר ד' אל משה אמר אל העם הורד עדיך מעליך, והכוונה שכבר אמר להם הורד ולכן ויתנללו, וכמוהו הרצה, וכן לדעתי גם כאן, כי הכתוב מספר לנו כי הקצ"ה צה על האור שיחיר, ועל המים שיקוו מתחת לארץ, ועל הרקיע שירקיע לשחקים, ועל הארץ שתוליא נפש סיה, והמים שיוליאו רמשים ועוף בקף, וצבולם נאמר וירא אלהים כי טוב, לא כוונתו שאחר כן באשר נשלים הדבר אז ראה כי טוב הוא ולא מוקדם, רק הכוונה היא שלכן צה השם כך וכך ולכן נהיה כך וכך, יען כי וירא אלהים כי טוב הוא, כלומר שכבר ראה השם כי כן טוב יהי, לכן נעשה כך וכך, ותרגומו: דער הערר ספרתך: עם ווערדע איכט, אודר עם מארד איכט, וויין ער געטעהען דאס, דאס עם זף גוט איזט. וכן צבולם.

שער הגן

והוא השער השני

ענין חטא האדם ותגתו והכרובים כולם דברים תמוהים הם מאוד ה' מה היה העץ האור ולמה נאסר מלאכלו? (צ) אם היה ענשו שימות צאותו היום כמו שאמר סכתו ציום חכלך מונו מות תמות, והוא חי תשע ממות ושלששים שנה? ומה שאמר חיל טעשה תשותה? למה העלימה התורה הדבר הזה, והשאירה לנו הקושיא סגולתם הזאת מדברי השם לא נתקיימו חלילה? (ג) עוד קושיא גדולה ומו אומר

השם כי ציוס חבלך מוננו מות תמות, לא נתקיים, ומאמר הנחש ונפקחו עיניכם נתקיים? כי בן נאמר ותפקחנה עיני שכיחם, (ד) פקחת העינים הזאת לא ידעתי מה טיבו, אם הוא מורה על פקחת עיני השכל, אין לנו רוחים צמה התחבמו ח"כ יותר מאשר היו מקודם, כי לא נאלץ שום חכמה צהם חלל שראו כי ערוומים היו, הכי מקודם עורים היו? ואם תאמר שהיו כזהמות ולא הרגישו שום צוטה צערוומיהם, הנה החטא היה להם לטובה ולא לרעה? ועוד הכי היה לנו הצורה שהאלים ישאר כזהמות שדי וחיתו יער? ה) ואם רלה השם שהאלים ישיה ג"כ כמו הזהמה גמה צרה את העץ ההוא להכשילו שיעצור על מכות השם הכי תואנה הוא מצקש? וא"ו) לחיזה לורך צרה את עץ החיים? ז) ואם צראו למה מצב את האדם לחבול מוננו וחי? הלא מקרא מלא הוא "החפץ לחפוף צמות הרשע כי אם צטונו מדרכו וחי"ז) מה היו הכרוצים האלה? ח) הכי נאמין צאמת שחם לא היה חוכל מצב הדעת היה חי לעולם? ט) מה היה הנחש ההוא ומה טיבו? אם הוא הנחש אשר נחננו יודעים אותו מדוע איננו מדבר גם היום? ואם לוקח מוננו הדבור, מדוע לא נכתב זה צחוך שאר הקללות שקלנו השם, והוא לדעתי הקללה היותר קשה מכל שאר הקללות שקללנו? יו"ד) והשאלה אגדולה והקשה מכולם לחיזה לורך התורה מקפרת כל זאת צפתיחת התורה ומה שייבות יש צהקפור הזה עם כל התורה הזאת? ואשר נראה לי לצרר את כל חלה מוכרח חכי להקדים לך חחה הקדמות אשר על ידם תצין את כל ונוכחת: § ידוע תדע כי הצורה צ"ה כאשר צרה את הצריחה וצריחה את מין האדם אשר הוא תבלית כל הצריחה כלה כי על ידו תשתלם כלה, כי אך הוא ינאל פני תכל ערים וישים מדבר לארץ נושבת, וצנה צתים ויטע כרמים גנות ופרדסים, ויעצוד את האדמה להולידה ולהנמיחה, הכל על ידי עצודת האדם ופרי מעשיו, וצלי האדם היה כשאר העולם תוהו וצוהו, והאדם הזה יען שטצע נפשו איננה כשאר צעלי חיים שצראה להם הטצע כל הכלים הנלרכים לקיומם, הן הכלים אשר על ידם יגיעו להשיג מזורם, או לעמוד צהם על נפשם מפחד אויב, גם החיים האלה יחיו צטה וציער צוחילות עפר וכפים צאין מכסה וכסות צקרה, חצל לרכי האדם מרוצים, כי רק לבקות את גופו לריך הוא אל כלים מכלים שונים, וכן לעצודת האדמה ולצניית צתים, אשר חי אפשר לו להכין אותם על ידי עלמו חפילו אם יאריך ימים כימי מתושלח, ורק ע"י צצרת חיש את לחיו וצחצורת רעים רצים, זה תופר זה אורג, זה תופר זה מכה צפטיט, וע"י התאקפם יחד, יוכלו לתקן כל מה שחקרה מהם הטצע צהולדם עליו חרץ, והמפורסם אין לריך רחיה, ומכל זה כתצו המחקרים הרשטונים די והותר. ב' ומהקודם הזה נמשך שהאלים חי אפשר לו שיהיה יחידי כפרח צמדבר ומוכרח להיות תמיד צחצרה רצה עם חנשים בגילו, ואם בן הוא, מוכרח ג"כ שהחנשים האלה יהיה להם חיזה דת ומשפטים לדיקים אשר על ידם יתנהגו חיש את לחיו וחיש את קרובו, כדי שתתקיים חצרתם, וצודחי מלא ומקדם היו מנלחים חנשים חכמים צכל דור, אשר חקרו להם דמות וחקים אשר על ידם התנהגו צחצורה אחת, חצל נראה כי הדמות האלה לא עמדו ימים רצים, כי כאשר רצו צני האדם על הארץ בן רצו גם דעותיהם ומשצבותיהם ותאותיהם, והיום התאהו האחד לדבר מה, ואף כי היה נגד חקת הדת, לא חש לזה, כי אמר צלצו: מי הוא זה אשר יגדור צעד חשקת לצו, ואשר ילוח עלי: את זה תעשה, וזה לא תעשה? ואם הכלימוהו רעיו על אשר עצר על חוק הדת, יקום לקלל ולחרף את הדת ואת

נותנו, ועי"ז נתרצו הקטנות והמריצות צין האנשים ההם, והכו איש את רעהו
 מכת חרב הרג ואצדן, ועי"ז נתפזרו וכפרדו זה מזה בקלה הארץ, ואפשר גם עי"ז
 שנו את לשונם ומלבושיהם, כדי שיהיו מוצדלים ומופרשים איש מאלה רעהו בכל.
 מנהגיהם וצבל מעשיהם, וכל אשר עשו הכל היה נגד הכוונה העליונה, כי
 החלשים עשה שלום צמרומו, וכל עגמתו שיהיה מין האנושי צאגודה אחת וצקשר
 אחד, ואלה הפריעו את מעשיו ועשו ריוח צין הדצקים, והתירו לקם לרלוח איש
 את רעהו ולקחת ממנו צחזקה רכוש וקנינו, או לגנוב צמחמת צקת צלי רלות,
 גם כשצב על שקר, כי את מי יירח ואת מי יפחד? העיד עדות שקר צאחיו, ולא
 אמר ללצבו מה עשית?, כי כל זה נראה הינו מדצרי תורתנו הקדושה כאשר צאה
 ללמד לנו חוקים ומשפטים לדיקים ראשית דצריה היה עשרת הדצרים, אשר צהם
 הרלה אותנו כי כל חלה היו היתר גמור קודם כתינת התורה, כמו שהיו שאר
 איסורים מותרים קודם לכן, כי כן אמרה לא תגנוב לא תרלח לא תשא לא תעיד
 עדות שוא וכדומה, כי צה השתדלה התורה להקים חקים ומשפטים צחלהי האנשים,
 כדי שיהיו צאחדות וצשלום איש את רעהו (1) חצל יען שראה השם כי כצד הוא
 מאוד להאיר עיני העזרים צקלה הארץ, וללמד חוק ומשפט לכל גויי הארץ צים
 אחד, לכן צחר צאומה אחת ומשפחה כצרה צני חצות כאומים, אשר מעלמם
 הגיעו אל ההכרה הזאת שתבלית האדם על פני הארץ, הוא רק השלום והאמת,
 והאומה הזאת צענת ההיא היתה עניה ודלה מאוד, ומועקה תחת מושלת עם
 חצרי צארץ לא להם, ולפני אומה כזאת שלח החלשים, איש אשר רוח צו, לפני
 מלכים יתצב, להוליאם מתחת קצלותם, ולהצטיח להם להציל אותם אל ארץ
 צנת חלצ ודצש, לפי עגמת אנשים כאלה, אשר כל עלמם רק אל המחיה ואל
 הכלכלה, להשציע צנום מנעימות הארץ, ולהיות חפשי מקושי השעצוד, ואת כל
 זאת הצטיחם כדי להושיק את לצם ללכת אחרי צארץ לא זרועה, ולשמוע צקולו,
 כי צלעדי חלה, גם את התורה ואת המלוה ישליכו אחרי גיוס ולא ישמעו
 צקולם, ורק אז כאשר יאמינו צאיט האל אשר יוליאם מעצדות לחרות, אז ישמיע
 להם חוקי החלשים ואת תורתיו, וילמד אותם דעת ותצונה איך יהיו צחצורה
 אחת איש את רעהו ואת שכנו הקרוב אליו, לא יגנובו ולא יכחשו, לא יגזלו ולא
 יחמדו, ויהיו צשלום גם את שכניהם הקרובים אל הארץ אשר יירשו, ואז גם
 שכניהם יכירו וידעו כי רק עם חכם וכצן הגוי הזה, יכירו כי צחוקות חלשים
 ואנשים ילכו. ואז תתפשט ההכרה הזאת מארץ לארץ ומגוי אל גוי הקרובים
 והרסוקים, ואז שמש האמת תופיע על כל הארץ, והיה אור, וצחמת כן היה כאשר
 קרה כותן הדת, כי מיום ההוא והלחה כל דתי העמים אשר נתחדשו, רק על
 חדי דת תורתנו הקדושה כשענו, ועליהם אדניהם הטצנו, ורק צרו מלות המעשיות
 בצדלים מאל דתינו, כחכילת האסורות לנו והמועדות וכדומה, אשר כל חלה לא
 ישחיתו אל קצוץ המדיני אשר רק זאת היתה מטרת כל התורה הזאת. חצל יען
 שגם כותן הדת היה חושט, כי כל זמן אשר ישבו על ארלם לצנוה, והארץ תצו
 וצ חלצ ודצש תחת לשונם, צכל לצם ישמרו את כל דצרי התורה הזאת, חצל חם

(1) כן מה שהזכירה התורה על הליכת רביל ואונאה ונחיתת מכשול לפני עור והשנת
 חצו ושלא לנקום צעוואו כי ירצו תחת עשאו וכדומה. מכל חלה נראה שצד נחיתת
 התורה כל חלם היו היתר גמור.

יתאפק הגבל לזיהה קצה שיהיה, והארץ תעצז וזהו, ורק ציגיע כפס וציצפת אפס יאכלו לחס לר ומיס לחץ, אז יסוצו לאולתס, ויאמרו מה לנו ולבן עמדם, כי גם הוא היה איש כוונו, ומה לנו לשמוע צקולו? לבן החכימה עין האלהים לרחות, וזוהה את כל מלותיה צסס אלהי עולם, כי הוא חי לעולם, והוא לופס ומציט על כל דרכי בני האדם ליסרס צסצט אנשים, על כל פסיעה ופסיעה אשר ינו מדרך הטוצ, וגם את כל העולה על לצבו צסדרי וצסצבו, הכל גלוי וידוע לפניו, והוא הוא האלהים אשר יחפוץ ואשר יזוה לשמוע את כל דברי התורה הזאת, או אז טעצה התורה כי מיראת הטונט הזה יפסדו לכפסס ואז ישמרו את כל פקודי לבשותס לטוצ להס, ואז יוליח הסס את כל ומצצתו אשר חצצ על מין האנוסי צכללו, למען חיותו, ועתה כאשר צאתה התורה להשמיע להס את נופס דצריה ודרכיה הטוצים, החכימה צתחילה להסריט צלצס את האמונה הרחסיית טהאדם מוכרח לשמוע צקול המלות, ולהטות את טכמו תחת עול הדת והאמונה, ולקחה למשל את האדם הקדמוני אשר לזוה מלת הסס טלח לאכול ומיין עץ אחד אשר הזהירו, והאדם הזה היה כוח להתפתות ונפתה לדברי אשתו, ועצר על ליווי הסס והיה חוצצ צלצו כי גם צלי שמיעת המלוות יחיה על פני האדמה, ורק צשריחות לצו ילך לטצוע מנועס הטצל ומכל ומעדיה, וזיה וזה שיהיה, כי טולה ומקוס העדן לאכול זיעת אפו, ואת הכחש צתרה המורה יען, כי הוא לויצ את האדם, למקית ומדיח, ואת האשה להתפתות ולפתות, כי כן דרכה, כל אלה כלס רק מושל צעלמח הוא, ללמד את כל זאת לצני הנעורים, להסריט צלצס מורך ופחד, שיחדגלו להאמין ולנטות טכמוס מיימי נעורס אל הדת ואל המזוה פדי שיהיה קקל להס כאשר יגדלו לשמוע צקול מלות וחקים אף חס לח יציט טעעס. לטוצ להס כל הימים. כי נתיכת המורה היא רק למען טוצתו וללרככו. ועתה עפ"י הדצרים האלה, הנה על הספור הזה רק משל הוא, והנחש לא היה ולא צצח (על הדרך הזה כפי טכרסס באן) צכל זאת יען שדצרי תורתו הקדושה אינס כשאר משלי העמים, אשר איין צתוכס רק הפנימי, אל המושל צעלמו איין טוס כוונה צו, כי דצרי המורה גם המשל והנמשל, כלס אמרות ד' אמרות טהורות המה כזסצ ומוקק, לבן גם צהמשל עצמו נוכל למלח כוונה טהורה ונקיה אשר מוונה כשחצ ומס כאמיס לצכך את מדות האדם, אשר אל כל זה כוונה המורה להיטיצ לנו צמשליה ומוקריה לטוצתנו כל הימים, ולכן חדיע לך גם דצרי המשל כי נכוחים למצין המה, רק לריך איני להקדים לך הקדמה אחת קטנה וגדולה היא: המאכלים אשר חלקה הטוצע למין האדם להסיות צהס את נפשו, הס מומינים טוים, יט מהס טהס מתוקים בדצט, דשקים ושמנים, הערצים ומחוד לסיך אדם, ואלה נקראו צסס „טוצ" ויט מהס טהס חמולים ומרורים, אשר לח יעברו כל כך לסיך האדם. ואלה נקראו צסס „רע". והאדם הקדמוני אשר לח ידע מומיגת ועריצת המאכלים, היה נהנה מהס מכל אחד לצדו צלי התמוגות רע צטוצ או טוצ צרע, והמאכלים האלה הפטונטים הולידו דס ללול צקרצו, והדס היה רץ ושצ צתוך עורקי גופו, והיה צריח לזלס כונויל צרזל, צאונת כי צעת הטוא היה האדם צמועמד טפלי וכמעט כשאר צעלי החיים, אשר לח ידע צועת מומערומוי, והיה חוכל מכל עשצ זורע זרע, ומכל פרי עץ, חס עץ מאכל הוא ויטס צסל ויאכל וישצע צלי עמל ועורח רצ, והגשאר צסל, טניח למשמרת עד כי ירעצ טנית, ולא חסר לנפשו דצרי; צאונת כגן עדן היתה הארץ הזאת לפניו, וחס היה נשאר צהמעמד הטוא, כל

נבט וכל נחלה לא היה קרב צאהלו, והיה מאריך ימים על האדמה שלי שיטור
 וכלי ערך, חבל התאווה לפתח לב אכזב תרצח, היא לא יכלה להתחפק להגיע
 אותו צחיי ההלכה הזאת, והיא הכינה כלי משחיחה לירות צמו אופל צענוקי
 לבו, והקיתה אותו לעצב הדרכי החור, והרחה אותו כי הוא צמנמד שפלי מאוד,
 וכמשל כצממות דמו, אז התעוררה רוחו בקרצו, והתחיל לחקן מאכליו צתיקון
 ההתמזגות, ועירצ האוכלים החמולים עם המתוקים, הכחושים עם השמנים, רע
 צנצ, וטוב צרע, וחלה ערצו מאוד לחבו, כי מההתמזגות ההוא כולד נעם נעים
 צהמאכל ויתעדן צו מאוד, והמאכלים האלה נקראים צטם "טוב ורע", אז, כי
 נתמזגו מטרי מינים משונים צטעמם, כאשר כתצתי למעלה, צ' יבן טע"י
 ההתמזגות ועריצת הטעם, נוסף צהאדם כח המושך, אשר כל עוד שיאכל, קשה
 לו לפרוש מהמאכל הנעים ההוא, והוא מפץ לאכול עוד אשר ואסר: עד אשר ילא
 מאפיו, וע"י עירות שני המינים המשונים יחד, יולידו גם דם עביר לאוכליהם,
 וכל אוכליו יאשמו, כי יונחו כריסם עד צלי די ממאכלים שאינם צריאים, ומזכר
 הוא שיפלו צחולי רע, ומכאוצים נאמנים, ויקריצו את מיתתם צבהרה, ג' נקראים
 המאכלים האלה צטם טוב ורע, כי על נעימות ההיחה נקראים טוב, חבל על
 היגיעה הרבה אשר ייגע האדם עד אשר ישיגם לעשות לו מנעמים כאשר אהבה
 התאווה, נקראים רע, כי יצאו לו צעמל וטורח רב, גם פעמים רבות יסכן נפשו
 צעבור השיגם. גם הקיתה אותו התאווה והכח המדומה שלא יאחר כמו שהיו נמשל
 כחיתו טדה, חבל יעשה לו מלצושים נאים ומתוקנים, צקדר ויפי, למען יתנשא על
 כל מיני החיים טקציבותיו, וזה נפל האיש ההוא צקצך המותרות, אשר
 כל ימיו רק כעס ומכאוצות, כי ים התאווה שלו איננו מלא לעולם, וממיד יחסר
 לו עה, עד אשר תקריצ אותו לצאר טחת, ועוד כאשר טדה ידו לים התאווה וברת
 אתם צרית, קשה לו לפרוש ממנה כל ימי חייו. רק המוח יפריד צינו וצינה,
 חבו הקפור של תורתנו הקדושה, כי האדם כאשר נצרה, היה ניזון ממאכלים
 פשוטים טעניים, ורק צחוקות הטצע הלך, כי הוא לא ידע ומחצת המצטלים
 והמקרים והטעמים, רק אכל מכל אשר יאכל, וכל אחד לצדו, צלי ההתמזגות,
 וזהו פקודת הטצע אשר כל שומעה יחיס מלליח צכל דרציו, חבל התאווה, הוא
 הכחש, הוא המקית, הוא השטן, הוא מלאך המות, היא הקיתה אותו ללאת מדרכי
 הטצע, ולעלות למעלה ממדרגתו, חבו שאמרה התורה, "ויאמר אליהם אל האדם"
 "אלהים" הוא רומז אל "הטצע" כאשר כצר כתצתי צטער קדים. כלומר הטצע
 ליותה עליו "מכל עץ הגן כלומר מכל עץ מאכל אשר צגן, מכל אחד לצדו, ולכן
 חמר עץ הגן צלשון יחיד, ולא עליו הגן "אכול תאכל" כנפשך טצעך, ולא תלליח
 צכל דרכיך, ומעץ הדעת טוב ורע, כלומר חבל מהתמזגות המאכלים לתקנס ולערצם
 כדי שיגדילו ויסיפו "תאות המושך" לא תאכל ממנו, כי ציום אכלך ממנו עת
 תמות, "כי תושך לך המיתה צהכרת, חבל התאווה גצרה על פקידת הטצע, ועצר
 על חקיה, וקרה לו מה טקרה, כי כאשר התחיל להכות והמותרות, עוד אכלו
 צפיהו, מיד ויפקחו עיניהם וידעו כי ערוצים הם, מיד התחילו להרגיש חיזה
 חסרן אשר יחסר להם, וקודם זה לא חסר להם מאומה, כי המסתפק צמה טיש לו,
 יש לו רב, ולהתאווה חין כל, וכאשר נטה מדרך הטצע והרגיל את נפשו צהמותרות,
 טוב לא היה אפשר לו לעצוב אותם, וחלה הם הכרוצים אשר עצרו צעדו לטוב לבן
 טעדן אשר היה צו עד אשר הלך הלך וחסר והאדמה כטתה עליו ועל כל דורותיו

שער הגן

עד עולם. והו' ספרים לנו תורתנו הקדושה מה שקרה לאדם הקדמוני כאשר פרק ממנו עול ההקשבה לשמוע למצות השכל והלך בדרכי לבו חפשי בלי שמוע לפקודים כפי דרשת הזאת, והו' שאמרו חז"ל כי הכח השליכה זוהמא בלב האדם הראשון, והו' זוהמא היא התאוה אל המותרות הכוליות, מפריקת עול המצות, ושנית אמרו חז"ל ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן (1) כלומר צטעה שנטו את שכמם לקצול עול הדת ולשמוע המצות, פסקה זוהמא, כי צאמת כל דברי התורה הם מיוקדים על הדני הטבע, שיחיו בני ישראל מעבודת האדמה, בחריש וקצירה, לא ומתחר וקנין, כי צכל התורה לא חבר מענין הזה כלום, רק מעבודת האדמה ומגידול הצהמות הציחיות, וגם את המלך ליותה "רק לא ירצה לו כסף חשב", וכל אלה הם פקודת הטבע, אבל כאשר חטאו צעגל והתחילו להתחרט על הצרית אשר ברת אתם בחורצ, והתחילו לפרוק מהם עול הדת בלי שמוע לפקודיה, מיד חזרה זוהמתם, כי טצו שנית אל גילולי התאוה, אבל זאת אמרו כמתנצחים כי לעתיד יצואו הימים, ולא שנית תפסקו זוהמתם מהם, כי אז ישוצו לחיות צכל הטבע, כמו שאמר הנביא ציום ההוא יחיה איש עגלת צקר ושתי לאן, וצאלה יחיה את נפשו, וגם הצטיח הנביא ההוא, כי לעתיד יאריך האדם ימים רבים, כמו שאמר כי בימי העץ ימי עמי, והנער צן מאה שנה ימות, הכל מורה על התשובה השלמה אשר ישוצו בני האדם מדרך התלות ויחיו בהסתפקות כמו האדם קודם החטא, ולזה ספרה לנו את כל זאת צפתיחת התורה, כדי להרחיק אותנו מהכחש ההוא החויצ את מין האדם, וכמו שאמרה התורה זה ספר תולדות האדם, כלומר כאלה יקרה לכל אדם אשר חי, כי צתחילה צינו ילדיו ונעוריו יחיה שוח וטוב לבו וכל מה שהוא נהנה ללרכי גופו הוא שוח צהם, ואינו מתאוה לכלים נאים, ולא למלצושים מפוארים ולא למאכלים שונים, כי הכל שוים צעיניו אבל כאשר יגדל כן תגדל התאוה עמו ויחפתה לה לפול צרשתה ואין מושיע. ורק צשמיעת המצות וצנטיית אכס להם לקיימם, אזי יכלל וכל אלה ואכל וחי לעולם.* בצלמנו כדמותנו, לפי דעת המורה ז"ל כי הללם איננו מורה על התואר ועל התצנית, רק על העלם הפנימי ועל החיכות ועל תואר הנפש, לא על תואר הגוף, יתכן להעתיקו צל"א צלמנו, "געביזדעט ויח וייר" כדמותנו, ואז: איהלך.

וישמעו את קול ד' אלהים מתהלך בגן לרוח היום.

מה שמועה שנתנו? והו' מתהלך בגן? והו' לרוח היום? אם נאמר שהשם

1. כמו שאמרו חז"ל על ויטן עם ישראל נגד הסר טולם בלב אחר, והו' כוונתם כי צקרבתם לפני הר סיני לקצול עליהם עול הדת מיד נתקרצו לבס אסד לאסד כי זהו הכליח הדת.

* צמלת ערב נוכל להרכיז כל דברי הדרוש הזה כי א' כוונתו ערב מציגה כלומר ערצוב יחוא מציגה המאכלים רע צטוב ועוב צרע מחוק צמר ומר צמתוק, אשר מה צהום הערב הנמשך ממנו כלומר חשוקה רבה אל מאכלים כאלה ויאכל יוחר מכדי לרכו עד אשר יקצב לו מולטם גופו, כי גופו נצרח צעצעו שיחיה צמאכלים פשוטים טצעיים ויחיה צריח חולם, וע"י המאכלים הערבים יחלה ויחוש מעט מעט עד אשר יצא שמש סיחו ויהי ערב חושך אפילה והאלמה חכסה עליו, והו' ציוס אכלך מות תמות ולפתיד נקוח סחיית הממים, כי הגופים מדככו צחוקות אלהים, היא הטבע, ואכל ומי לעולם ימים רבים.

התהלך צגן והתילוך הזה עשה רעש גדול מאוד, ונחם הכירז כי הליכות אלהים הוא, הלל כזר נאמר: לא צרעם ד' ומהו לרוח היום, לכן אומר חזי כי יען שהאדם והשתו ילידי אותו היום היו, ומכח היסודות עוד לא ידעו מאומה, אצל ממליחות כח עליון הגיד להם לצם צטצע כי מוכרח הוא שיהיה איזה ממליח כל הממלאים, אצל ממהותו, לא ידעו דבר, ותארו אותו כמהות עצמם, וחשבו כי גם הוא עלם גופני כמהם, ופתאום התעורר רוח גדול תוך עלי הגן וינעו ענפיהם ונעו רעש גדול, ונזהלו מאוד, כי לא ידעו מהו הרעש הזה, וחשבו בלצם כי צדדי הצורה את כל היקום, הוא הוא אשר יתהלך עם, כי מליץ אחר זולתם לא ידעו שיהיה צמולל אז כי לא ראו גם אחד, והו כוונת הבחוב: וישמעו את קול ד' אלהים מתהלך צגן, כלומר חשבו שקול אלהים הוא מתהלך צגן, לרוח היום, על הדום חשבו שהוא קול אלהים, ונזהלו מפניו ויתחצאו. שלל יראה צמערומיהם, מלת וישמעו כמו ויאמרו, כמו וישמעו כי פקד ד' את עמו, ותרגמו: זיא וסבהנטען פֿאָן דעם ווירד דעם טאגעס, דאס עם דיא טסימאע גאָטטעס זיא, דער וויס גארטען הערשט מאדעלט.

ויאמר ה' אל קין הלא אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב לפתח חמאת רובץ. העיקר חסר מן הספור, כי לתשובת התנאי הוא אומר מפורש, אם לא תיטיב לפתח חמאת רובץ, אצל התנאי בעלמו איננו מפורש מה יהיה? לכן אומר חזי שהפסוק הזה נדמה כמו הפסוק „אם תשא חמאתם, ואם אין מחני נח, וגם אם הפנאי השני נכתב מפורש והראשון איננו, וגם אם כומר כי הכוונה כך הוא, וכן אומר משה עצד ד', כאשר ראה כי כל עמלו שעמל צהעם ההוא, שהסתכן נפשו צהלוכו לפרעה ולך אכזרי, והסתכן נפשו צעדס לצרות אדם ועם נורא אכזרי, והעצירם את הים מים הזדונים, וגם שאר היגיעות שעלו עליו, והכל עשה למען עוצתם להחכימם צמדות ישרות להעציר מעליהם גילולי מלרים אשר התרגלו צהם, ועתה ראה כי כל חומלתו נכזזה, כי קווה לעשות מהם גפן פוריה, והם שצו אחר ויעשו צאושים, לכן צהתרגזו קרא מכאז לצצו ואמר: רצ"ע אם תשא חמאתם ואם אין, כלומר הכל אחת היא צעיני, מחני נח ומספרך, כי הנני רואה שאי אפשר להוליח יקר מולל, וכן הכוונה כאן כי השם אומר לקין כאשר ראה רוע לצצו כי הוא נוטה רק להשחית לרע ולא לטוב, אומר לו: הלל, וואהרליך, אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב, ווען דיין בעטראגען גוט, אָדער פֿאָעכט זיין ווירד, איינער לפתח חמאת רובץ, כלומר אל תאמין בעלמך כי תיטיב אחריתך כי ילך לצדך רק רע כל היום, ומלת „שאת“ נמשך למעלה ולמטה וכאלו נכתב אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב שאת, תמיד החמאת לפתחך רובץ להכשילך, ואל תאמין בעלמך עד יום מותך, ולכן הזהר מאוד.

ויאמר קין אל הבל אחיו, ויהי בהיותם בשדה ויקם ויהרגהו, גם פה חסר העיקר ען הספר, כי לא נכתב מה אומר לו? אצל מה שצראה לו צה, כי ידוע הוא שכל מפרשי הסורה הסבירו שכל מקום שנאמר אמירה היא רכה, וצור הוא קשה כנודע, והנה הרולח הלז אשר הסכים בלצו להרוג את אחיו, ורק הסתכל איך יוכל לקצו שיהיה רק הוא ואחיו לצדד צדה, כי צציתם פחד מפחד חציו, כי כאשר יראה שהוא יקום על אחיו, לא יניחהו להוליח את מחשבתו הרעה, לכן הסתבג את עלמו לפני חציו ולפני אחיו כאלו אין בלצו שום סכנה ונטירה

שער הבן

עליו, וזבל עת דצר אחר צלמייה רכה כשמן, שלא ישפר מלאמה, חסו: ויאמר
 קין אל הצל אחיו, לטורח טפראך קין איהווער פריינדליך וויס זיינען ברודער,
 אל צהיותם צעדה, וויא זיא אזויין אים פענדע ווארען ויהרגהו.

הנפילים היו בארץ, וגם אחרי כן אשר יבואו בני האלהים אל
 בנות האדם וילדו להם, המה הגבורים. יתכן שגם צימים ההם היו בני האדם
 נחלקים לכתות טובות, מהם היו שרים, וכבדי חרץ, אשר לא עבדו שום עבודה
 צעדה וצבית, והיו נקראים צפי המזון צעם „צני אלהים“, כי חיו כצני אלהים צלי
 שום יגיעה ועבודה, כמו השרים שצימינו, ורק את אחיהם החלשים הכביעו תחת
 זרועם, לעבוד את כל עבודתם, ואלה נקראו צעם „צני אדם“ צני אדמה, פֿענד־
 מענגער, אדער בויערן, הראשונים התגברו והתחזקו צכל יום צבת בצורתם, כי
 לא עמלו מלאמה, ואלה נחלשו צכל יום הלך וחסר, והשרים האלה התירו להם
 כל און וכל מרמה, ועשו כל אשר לצם חפץ, וגם את צנות חכשי הארץ כאשר היו
 חלשים צעדה לעבוד עבודתם ענו וינאפו צציתם, ויען שגם שניהם כלומר השרים
 וגם הכשים, יען שגם הם לא עמלו כל כך צעבודה רבה, גם שניהם היו צריאים
 נחזקים והצנים אשר נולדו מאלה היו גבורים נפלאים כדברי המעמר „אויפֿפֿאוןֿעבדע“,
 חשו הנפילים היו בארץ. וגם אחרי כן אשר צאו צני האלהים האלה, כלומר
 המוצרים אשר נולדו מצני האלהים ומצנות האדם, גם על צנות האדם, גם להם
 נולדו כל גבורי כח, ועל משען כוחם וצנחון יחוסם כי מצני האלהים נולדו כלומר
 משרי העם „פֿאָס אדעו“ עי“ז התירו להם כל גזל וכל חונק ונאיפת כשי אחרים
 וכדומה, וכאשר ראה זאת יולר האדם וראה כי צרע הוא, כי השרים ישתררו על
 השפלים מהם יותר מדאי, והנכנעים נכנעים ג"כ יותר מדאי, לכן הסכים הצורח
 לבלות כל מין האדם, רק נח איש האדמה איש תמים צכל מעשיו רק הוא ישאר
 ומתולדותיו יקום דור כחמן רוח צאסוה וצהשווי איש את רעהו „גייֿכהייט“ כי
 מיראו שלא יעכשו באבותם ואז, יוליא השם את ממשצתו על עין האדם שצראו
 רק לטובתו כל הימים, ולא ישלטו עוד האדם האדם לרע לו.

את קשתי נתתי בענן, מצובה נוסכת היא להמפרשים צענין הקשת, כי
 כפי הנראה הקשת הוא דצר טצעי שלא יתהווה רק מנילולי השמש אשר ישלטו קרנם
 אל מול אדים רטובים, וא"כ מה הוא האות שנתן השם ליולחי הטבע? הלא צבל
 זמן כאשר יהיה הגשם על הארץ ויפגשו הנילולים צהאדים הרטובים יתהווה הקשת
 ואיך יהיה ללות, ועוד אם הוא דצר טצעי צודאי היה מטשת ימי הצריאה גם קודם
 המצול, א"כ איננו חות כלל? ואם נאמר שלא הים כצרא קודם המצול רק עכשיו
 אחר המצול נתן השם הבח צהשמש שיתהווה כך לעתים הבאות, א"כ למה אמר
 „את קשתי נתתי“ היה לו לומר „את קשתי אני נתן צענן?“ לכן אמר אני לפי
 קטו שכלי כי הקשת צודאי היה גם קודם המצול כי כצר גאמר וישצות ציום השציעי
 מכל מלאכתו אשר עשה, כי אחר ששת ימי הצריאה לא נתחדש מלאמה. רק האות
 היה על זה הדרך, כי צימי המצול כאשר הוטיר ארבעים יום ולילה צלי הפסק
 צודאי כל פני השמים התקדו צעצים והשמש לא היה נראה צכל הימים האלה
 אפילו כמעט רגע, וצודאי גם שום קשת לא היה נראה, כי צלי זריחת השמש לא
 יראה, אל עכשיו כאשר ניחם ד' על הרעה שלא להציא עוד מצול על הארץ
 וכאשר יוטירו השמים גשם על הארץ חלקה אחת תוטיר וחלקה אחת השמים
 יצטרו ושם גם השמש ירח אור ולא אפשר גם להקשת שיתהווה. והו שהצניח

ליוצאי התיצה „לח קשתי“ (אשר), „לחתי“ (כזר), „צענן, כלומר טצע תיחתי, וסיפ צענני עכן על הארץ וגרחתה הקשת צענן שאז צודחי השמש זורה צליזה מקום, זה יהיה לבס לחות שהגשם הזה לח למצול יהיה (כי צימי המוצול אין שום זכר לזריחת השמש) רק יומטיר זמן מה והשמים יוטהרו וקצו העצים אחרי הגשם, והלחות הנחמרת כחץ אין בוונתו ע"ד מופת רק פירושו כמו סימן צדצרי ח"ל והצן.

דור הפלגה. צענין דור הפלגה לח כדע מה היה חטאם ומה היה ענשם? וצבל זאת כחומר „נרדה ונבלה עם שפתם“ כאשר חמר צקדום „לרדה כל ולרחה“ שהיתה עיר מלחה גזל וחמס, ופס לח נראה שום חטאת מרי, ונהפוך הוא שכפי ידיעתנו שהצורה צחצורת האכסים רלונו וללה ג"כ בה חשצו צחמים פן נפוך על פני כל הארץ ח"כ גם הם רלו לטצת יחדיו ולח יתפרדו. וח"כ מה עשו? ועוד למה לנו לבל הקפור הזה שמוקפרת לנו התורה מה שקרה להם? חיזה תכלית נוליא מן הקפור הזה לכלל התורה הזאת, כי צודחי התורה לח מרצה דצריה לריק והצל שלח יהיו צם חיזה ענין הכוגע למין האדם או לכלל התורה הזאת והוא דצ צרור. לבן חומר לחי שגם צהקפור הזה כאשר נפקח עיינינו היטצ נראה רמזים נפלחים שרומה לנו תורתנו הקדושה והכל למען נוצחנו. והוא: ח', אף כי שכוונתם לח לרעה היתה כי חשצו שיטארו צאגדה לחת כל יומי הארץ, חצל צבל זאת קלרי עין היו כי לח ראו כי יצואו הימים שיתרצו כל כך עד שלח יהיה שום חפטרות להם לטצת יחד. ח' מפני מיעוט המזכות כי מלין יצואו להם כל כך מזכות למולח לכל העם הזה? וכי יאמרו כי יתפטנו על פני, כל הארץ ויעצדו לח חלדומה, חיד יעצדו לח חלדומה רחוקה מציחו שכה לחת או רק חפילו מחלית השנה? צ' ועי"ז יקוצצו שיקלחו חיש צאחיו כאשר יראה לטכנו הקרוצ חליו כי הוא מוללח ממונו ומזכותיו מרובים ומחוכו ויצואו לבניצה וגולה ויכו חיש לח רעהו מכת צלתי קרה וצהכרה ישחת הקצוץ, ולכן החכים הצורח ית' והפרידם זה מזה צעודם צלחנת צאגדה לחת וצהצרת להצה חיש לח לחיו, וכמו שחמרו על צן קורר ומורה „מוטצ שימות זכאי ולח ימות חייצ“ כי צלעדי חלה חס יטצו רצנות חכסים צוקום אחד וקרוצ חיש לרעהו תחרצה המחלוקת צקנחה ותאוה וכצוד. וגם תחלוים רבים וחלמנים יצואו עליהם ולכן מחד מחד הטיצ ד' להחכסים חללה וגם לנו עד היום הזה שהפרידם לחחה צבנפות הארץ לעצוד עצדתה לעצדה ולצמרה ולח תשאר שנה ושמונה כי לח לתוהו צראה, וגם חלדם יחיה ציתר שחת כאשר יהיה צצורה לחת וכמו שחמרת, חצל תכלית הקפור למה קפרה לנו התורה לחת כל זאת? חומר לחי שגם זאת היא למען נוצחנו, כי ידעה התורה טצע צני חלדם שכל אחד יתיחם על עם חצותיו ויתגאה על מקור מולדתו ויצו לרעהו אשר לח מנשפחות צית חציו הוא כמו שנראה לחת צכל יום. ומה גם כאשר יראו צני חלדם מייני צני חלדם חמרים מעוקים צלשונם וצמחגם ומכהגיהם וגם צעור צטרם, חלה חטך ממשור מוארם וחלה עורות חילים מחדמים עורותם, כצני כושיים חפריקח, וצני חרץ חחדשה חמעריקח וחששה התורה שצני חלדם ידמו צנפסם שגם להם חצות מעוקים כצראו לחלה חלם וחיה חשתו ולחלה זוג חחר ולכן גם צניהם אשר ילדו מעוקים הם חיש מרעהו, חיה יגרום להם פרוד רצ ונטירה יתירה כי יטמוז חיש לח לחיו כמו החיות העורפות כי יאמרו כי ככרים הם ואין ציניהם שום השמות ואחיה, לכן צחתה התורה החמימה אשר כל דרכיה שלום וחמת וקפרה לנו לח העקרה הזה שקרה לחצותינו שכולם היו נולדים מחד ומחשה חסת וגם

שער הגן

צ'לונס היה להשאר בחלק אחד על הארץ הזאת, ואך מזהבצת אלהים את בני האדם
 עשה פרוץ ציניהם והפילס מעם על פני כל הארץ למוען עוצתם, וזא הספור הזה
 להורות לנו כי צני אצ אחד נחנו ואצ אחד לכולנו והספור הזה הוא כמו הקדמה
 לכלל התורה אשר כל חפלה רק השלום והאחווה צין אהלי האנשים וכמו שכתבתי
 וזה הרבה צספר הזה. וזה נשלים השער הגן והוא גת ציתן המלך.

שער הגמול

והוא השער השלישי.

רצים כצוכו צענין הגמול צעולם הצא שלא חכר צפירות צכל התורה, וגם
 התחיה ג"כ כמוהו, ספורי התחנות האצות וצנין המעכן ככתב ונשנה ונשלט כמוה
 פעמים צתורה, ואלה שני יקודי הדת אשר הכל נשען עליהם וזה העלימה התורה
 ולא הודיעה דבר, ועוד שגם השבר של עולם הזה שהצטיחה התורה עליו צפירות,
 גם עליו מאלף חלונות רצות עד שגם החכמים והלדיקים והנציחים כולם לעקו
 מורה מדוע דרך רעעים ללחה? ח"כ נראה שגם השבר הזה איננו מצורר ח"ו, וכל
 הצטחות התורה כולם רק לעור את עינינו חלילה! לבן אומר חני, גם אנוכי אנסה
 את חולשת כוחי צענינים כאלה, ואולי אוכל לדבר דבר לפני ד' ואנשים אשר ייטצ
 צעניניהם והיה זה שכרי ואומר, כי צרשטית צרוח אלהים את האדם הקדמוני וכאשר
 ראה את כל חוקף ועז הצריחה הזאת מיד עלה צלצו לחשוצ עליה ואמר צלצו, מי
 צרא חלה? והסכים צדעתו כי צודחי מוכרח שיואלף חיזה שורר ואדון אשר הוליחה
 ואשר ינהגה ככה צלי חקרין, אך אחר זה התחיל לחשוצ ולצקש איה מקום כצודו
 של האדון הזה ומה ומהו? וגם צה התישצ כי מקום מושצו צודחי על השמים
 הצעושים למוען אשר יוכל להשקיף צכל עת על צריחתו אשר צרא, ומהות גופו
 צודחי ומהות גופני רק השער שהוא מנסם נעלה ומגופו ומצורה מונו, אצל צכל
 אלה גף הוא כמוהו, כי עלם גצוה ונעלה כמו שיודעים אנחנו שהצורח צ"ה
 צלחת, אין לו נמות ונמות ואיכות ואי אפשר לנו צטום אופן חיזה ליור לתאר לו,
 זאת לא הצק הליט הקדמוני הלו ולכן האמין שהוא ג"כ גשמי כמוהו. וכאשר
 החליט צלצו טיט צורח והצורח יושצ מונועל לו ומציטו על כל דרכיו והוא עלם גשמי
 כמיא, טט עלה על רעיתיו בי מה טוצ היה להתקרב לצורח כזה צדבר מה
 צמנסם והצורה להציח לו ולהקדים פניו צמנחה, כדי שייטיצ אתנו, כי הכל צידו,
 ובאשר החליט כי הצורח הזה הוא עלם גשמי כמונו, חסצ שגם ההתקרצות אליו
 ג"כ ע"י דברים גשמיים תיעטנה, ועלה צידו להציח חיזה תצורה ומנחה להראות
 לו כי הוא אוחצו יושצ ומכושו והונו אשר אהצ, ויקח מן הצח צידו מפרי העץ
 ומורצ הארץ אשר אשף הציתה לכלבל כפשו ונפש ציתו, ויטליכהו צאש למוען אשר
 עולה צלחצ הצענימה אשר טם. האלהים, להראות לו השתעצדותו ופצור מוחו
 צצצור, למוען ייקיט לו וישא אליו פניו ויצרפהו, כי אצן חן השוחד צעניני צעליו,
 כי השא הפהיט מתישו והקריצוהו לאלהי.

בן התחדט הקרצן הראשון צאהלי האנשים הקדמונים אשר הוקרצ לחל השמים,
 אצל באשר ראה אלה השט כי צבה הקריט את קרצו וקנח צו, כנצע האנשים,
 כי היה יחל לצפשו כי רעהו יתערך יותר מונו, וילך הוא ויעש גם הוא את

קרצנו, ויקח טלה חלב מן הלאן, ויחמר בלבו כי הקרצן הזה הוא יקר ומקריצן
 שהקריצ שכני מזרע הארץ, ומיד התחילה השכחה והקנאה צין איש לאיש צלי
 ספק, ואחר זה חשבו אחרים כי הם יתקרצו עוד יותר להצורח ההוא, כי יקריצו
 את נפשם צלוס ותענית ויענו את נפשם, ויחרו מכל מאכל תאוה, להראות לו
 התקרבותם יותר ורעייהם, ואחר זה קמו המושגועים הגדולים פתאים וחסרי לב,
 וחשבו כי הם יקרצו את עצמם עוד יותר לצורח עולם, וישדפו את צנותיהם
 וצביהם באש, ובחלה ובחלה הרצו הפתאים החלה לעשות את מעשיהם זר ומעשיהם,
 אשר לא כוו ולא נפקדו עליהם רק כאשר עלה על רוחם, ומזה רצו עוד יותר
 הקטנות והאריצות צאהליהם, והבו איש את רעהו, וחשבו כי צזה יתקרצו את
 עצמם לצורחם לקח קנאתו להכות את האיש אשר לא יחמיץ באמונתו ולא יקריצ
 קרצו כמורה, ולכן הרחיקו כדוד איש מאחיו ומשפחה ומשפחה, וצקשו להם משכנות
 רחוקות למען אשר יוכלו לעצוד את עצודתם העולה על רוחם להתקרצ לצורח
 עולם כאשר עם לבצם. ואח"כ נתרצו גם האמונות ויחמינו צאלהים רצים, ועי"ז עוד
 גדלה התצורה בקרצם, כי כל אחד קנא קנאת אלהיו ותהי הארץ לנשחים, עד
 כי שלח לנו אל אמת את זה משה האיש השלם בכל מדע, חכמת אלהים האירה
 פניהו, ויתן לנו את התורה הזאת, וילמד אותנו כי האל האמת הוא רק אחד,
 וגם כל מנמתו צארץ הזאת, היא רח חסד ואמת ואחדות צין האנשים, וזהו התכלית
 של כל התורה כולה, כאשר כוכל לראות, כאשר השומיענו השם עשרת הדברים
 ממוכן שצתו לא על דברי עולה הצח, לא על שום עצודה אחרת הזוהירנו, רק על
 הדברים המשחיתים את קצון המדיני אשר היו להיתר גמור צעת ההוא, על אלה
 ליוה אותנו, לא תגנוז, לא תרלח, לא תכאף, לא תענה, לא תחמוד, וכל אלה
 הגוונות הם כולם לטובתנו ולהללחתינו שכחיה איש את רעהו צאהבה ואחדות אין
 קץ, חבל לא שכחשו שהצורח צ"ה נתן לנו את התורה הזאת, ושכר לו פועלים
 לעצוד עצודתו ולהיות לו לעצדים, והוא מחויב לגלם לנו שכרנו, לא כן הוא, כי
 הוא נתן לנו את התורה הזאת, רק למען עוצתנו, וכל ההצטות שהצטיח לנו
 צתורתו שגראה בהצטת שכר לשכיר, לא כן הוא, כי הוא רק הצטתה שצעשות
 הטוב יעשך מומנו הטוב צהכרח, חבל לא על דרך גמול ושכר, חבל אצותינו כמו
 שהיו צמיים ההם צטעת קצלת התורה, הם לא השיגו עוד כי האדם מוכרח שיחיה
 צריעות וצחצורה וצלעדי זאת לא יתקיים מין האדם על פני האדמה, ולכן ראתה
 התורה כי לאנשים כאלה מוכרח הוא, או לאיים אותם צעונס האלהי, או להצטים
 להם שכר טוב, את הראשון כאשר לא יקיימו, והשני כאשר יקיימו, ולכן צפתחת
 עשרת הדברים התחיל להודיעם מי הוא המלוה. חכמי ד' אלהיך, לא תשא, כי לא
 יקח, הכל לאיים עליהם ולהפחידם צעונס רצ, ואח"כ צמלות כבוד אצות התחילה
 ההצטתה צאריכות ימים, ואח"כ הגיע להפינה הראשית אשר רק זאת היתה תכלית
 העטרה קצון המדיני, והזהיר על הרליחה והניאוף והגניבה והחמוד רכוש רעהו,
 כי זהו תכלית כל התורה הזאת, ומנהלויים החלה נראה מה שהיה לאנשים ההם
 בהיתר גמור קודם נתינת התורה, עד שהיה מוכרח להזהירם על כך, חבל צאמת
 האזהרות האלה כולם הם רק לטובתנו ולהללחתינו, לא שנקוה שכר
 עצורם, ולכן לא שכר העולם הזה ולא שכר העולם הצח הצטיח להם,
 חבל הצטיחם שכאשר יסועו למנות התורה יגמלו צשכר טוב, ולהיפך
 צגמול רע, כי יושכו מחליו, ולמטל נקח חלוי על כבוד אצ ואם, אשר הצטיחה

לפס אריכות ימים, וצאנות כן הוא, כי ידוע הוא מכותצי המסעות, כי האנשים הפראים צארץ הדור אידיען, הם לא יבדו את הזקנים ואת האצות לבעת זקנותם, וכאשר יזקינו, צניהם לא יחשו להם, והאצות יחיו צמור וצמור, עד אשר ימותו צרעצ וצמור ולא ינלאו סנותיהם, והצנים האלה כאשר יזקינו גם הם ילכו תומס כאצותם, וימותו טרם צא יום חליפתם, אזל צכצוד האצות לבעת זקנותם, להאכילם ולהחזיקם צכל הנטרכותם, יאריכו ימים רצים עד צול קץ שיהם, ולכן אמרה התורה כצד את אציד ואת אונד, למען יאריכו ימך, חס צרור ואמת, כי המנוס של כצוד האצות הוא רק לבעת זקנותם, כי צימי נעוריהם צעדם צעלם תומס, אז איך ללרכים לצניהם, רק צימי הזקה וציצה וכ"ל. וכן מה שהצטיחה התורה צרכה ואריכות ימים צכתינת הלדקה וגמילות חסד הכל מצואר הוא, שכאשר יתנהגו איש את רעהו צאהצה צעת הללחתם, וצחמלה צעת לרתם, יחיו כולם ויאריכו ימים על האדמה, אזל כאשר יתאכזרו, ועל דל ויתום לא ירחיק, הנה חלה ימותו צלח עתם, והיום יקרה לזה ומחר לזה, ולסוף יתמו כולם ומכוס התרעלה ההוא, ולא ידעו כי הם צעלמס היו צרעתם על אשר לא חשו על דצרי התורה. הזאת אשר כל דרכיה דרכי נועם ונתיבותיה שלום. ואם תשאלני צשליחת הקן למה כאמר ג"כ, "והארבת ימים"? גם על זה אשיב לך כי סכוונה היא רק כאשר תתלמד לשמוע לדצרי התורה, אז תשמוע לכל מצותיה, ואם תשמוע לכל מצותיה אשר כולם יורו את האדם איך להתנהג עם אנשי ציתו ואת קרובו, ויתלמד ויתרגל צומדת ההסתפקות ויחיה צלי מותרות וצומדת החכימה והחמלה על איש נענה ונלחץ, צודאי יאריך ימים על האדמה צלי שום ספק כלל וכלל (1) וכן צומה שליותה התורה להדר פני זקנים, גם צזה כוכל לראות רחמי התורה עלינו, כי הצינוה מרחוק ויעלה אותנו שהנערים ישמעו לזקנים, אשר ראו יותר מהם ומימי נעורם, וכאשר ישמעו לעצת הזקנים, צודאי ייטב להם, וסעיין הצרר מאוד צומעשה דרחצבם ששמוע לעצת הנערים והשליך את עצת הזקנים, וגרם לו סכנת עמו וחלוקת המלוכה והאריצה צין השצטים, והצאת עמים נכרים צארץ לעזור לחלק אחד, וצזה ירדה האומה צכללה עשר מעלות אחורנית, והכל רק יען אשר לא חשו על דצרי התורה להדר ולכצד את הזקנים ולשמוע לעצתם. ומה שהזהירה התורה על עצודות נכריות, ושלא להתחתן צעמי הארץ, ולא לילך צחוקותיהם ודיכי שעטת וכלאים, הכל כאשר לכל כולם הם רק לטובתינו ולצריאות גופני ולהללחתינו על האדמה אשר נתן לנו השם, כי צכולס תמלא את הטוב ואת הרע את החיים ואת המות אם נשמוע או לא נשמוע, הכל יצא מאליו, צלי קיווי שכר אחר ואת השם, כי השם יתעלה התקין כך צחכמותו הנשגבה ומכללו, סכל פעולה טובה תקצצ טוב צהכרח וצטצע מאליה, והרעה רע, א"כ הקושיא שלא ככת צתורה גמול העו"ה איננה קושיא כלל, כי גם הגמול של עולם הזה התורה איננה מחויצת לנו, וגם לא הצטיחה אותנו, ולא התחייצה את עצמה על זה, רק הצטיחה סצכל מצוה וצכל מעשה הטוב ישכון השכר צתוכו, כאשר הכין אותו ומצבר העליון על כל והנעלה מכל השגותינו כגצוה השמים מעל הארץ.

(1) העיקר צהמנוס הזאת הוא שיחרגל האדם צכתינה וחמלה ולא ישחיה הכל, גם שלא יהיה צהול כל כך צחאותו וכאשר ימלא קן לפור לא יקח הכל רק ישים רסן צפי חאותו וגם אז ישמע לקול הדת וכסס יתרגל צהסתפקות וצגדר ולא יסרוץ לחוץ.

עליית הרגלים והתחכום לצית הצחירה, גם צה טופס רצה הוא לכל האומה
 צכללה, כי יתחפפו יחד ויתיעבו כולם צהצצה על עסקי האדינים, והמועדות
 צעלום הם כולם לטובתנו ולצריאות גופני, כי כצר אחרתי לך שכוחת התורה לא
 היתה עזני ישראל יהיו סוחרי ארץ וקוצו את כל ארלות ככריות למען ירבו להם
 כסף חצי, רק מכל דברי התורה נראה כי רק עצות האדמה חלקה להם לעצור
 את כל עצותם צעה, ויחיו צאיקלים שלהם, ויזו ונתצאות ארלם, לא מארלות
 רחוקות, כי לרוב ירבו חליים רצים המאכלים מארץ רחוקה אשר נפש האדם לא
 הורגלה צהם, וגם צעצעת האויר צארץ רחוקה יוכלו להציא מכתצות רצות ותחלואים
 רעים וימלאו צהם את ארלם, אצל כאשר לא יתעסקו רק צעצות אדמתם, יחיו
 צנות ימיהם וטנותם צנעימים, חזקים וצריחים, וצוה יקוים צהם והקרואי מאלם
 מקרצך. וגם אחר אריכת העצודה צעה, טוב הוא לאנוש להכפש מעט ולצמות
 צכל עמלו שעמל חסת השמש, ולכן צוה על המועדות ושמתם צחגיכם, אכל
 למען צריחתם ולטובת האומה צכללה כאשר אחרתי, וכן צכל מלה ומלות התורה
 צכולם חם, חצקם צעין פקוחה, תמלא חיה טוב חם להאומה צכללה, או לחים
 הפרטי, ולהיפך ההיפך, א"כ השכר והעונש שחבר כמה פעמים צתורה הוא רק
 למען הצוערים אשר לא יצינו את הטוב, והטוב אשר צעיניהם נקרא טוב, הוא
 רק שכר וגמול עצור שיראה זאת צעין, לכן השכימה התורה וכתצה פעמים רצות
 גם שכר גם עונש צרצות מן המלות, הפתאים יצינו לפי שכלם והחכמים לפי
 שכלם, וצניהם יראו כי שומר תורה אשרהו. אצל צכל זאת, קורא ידידי, לא תחשבו
 צעצור זה ח"ו יען שעכר עולם הצא לא חבר צתורה, חין מליחות לו, לא כן הוא
 כי צודאי מה שמלאו החכמים האמתיים רוצים ואסמכתות דצרי תורה אמורים
 על השכר ההוא, צודאי אמתים וככונים הם, כי גם השכר ההוא יוכל להיות
 מקוצו ע"פי טבע קיים, שהצורא ית' הבין את נפש האדם כאשר תתנהג מה צדרך
 הטוב, שגם אחר המות תחעלה צמעלות ליהנות צהנאה אשר לחנכו מה לא נוכל
 להשיגה, כאשר אמרו הנציחים עין לא רחמה. והתורה לא כתצה מהשכר ההוא
 מפורש, כי יראה כי יאמרו המנחלים, "הרולה לעקר ירטיק עדותו" ח"ו וגם מעבין
 התסיה לא כתצה כלום, הכל למען אשר לא יאמרו כי היא תצעים אותנו דצר
 נקטר אשר לא נראהו כל ימינו, ומי ידע גם אחרי מותנו חם יקוים או לאו,
 לכן כתצה רק השכר הנגלה צעולם הזה, ולהמשכילים השאירה התורה מקומות
 רצות, כאשר יצקטו היטב ימלאו גם את השכר העתידי והתסיה הכל צרמה אשר לא
 יצינאו רק המשכילים. אצל אחרי כן כאשר ראו החכמים שהפתאים האלה מצקטים
 גם שכר עולם הצא עמלו ויגעו עד אשר מלאו הרמזים האלה, והראו אותם שגם
 מה לא שכחה התורה, ולא העלימה את עיניה מלגמול טוב לשומרי מצותיה גם
 צעולם הצא, אצל צפירות אמרה התורה, "הנקטרות לד' אלהינו, כלומר לא צעצור
 הנקטרות נקיים את המורה כי היא רק לד' אלהינו, כמו שאמר הנציח עין לא
 רחמה אלהים זולתך, והנגלות לנו ולצנינו כלומר די לנו צהנגלות צהשכר הנגלה
 אשר נראה לחנכו וצנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, צלי צקסת
 שכר אחר כשכיר יקוה פעלו, כי השכר הוא נגלה ומצורר לנו ולצנינו עד עולם,
 ועתה מצורר הוא שכל התורה הזאת לא לשמר חוץ היא צידינו על השם צ"ה, כי
 הוא לא יעשיר צהקימנו אותה, אף לא ירש חם נעצור עליהם, אצל הם כולם
 לטובתנו ולהללחתינו עד עולם.

שער הגמול

ואם יקשה לך, קורא ידידי, אם כל התורה הזאת היא רק למען עונותינו והללחתינו וצריחות גופינו, ח"ב למה אמרה צדוק מלכותיה, "אני ד" שמונה שהשם צ"ה יורה כל זאת בעצורו, גם על זה חשיב לך. כי שא נא עיניך מן המקום אשר אתה שם אל המקום והזמן שהיו לא צעת קבלת התורה, וראה איך היו היונים, ואיך היו האכסים צעת ההוא אשר יעצו על סיר הצטר צמורים, והכל היה צעיניהם וזאת גומר כנראה מכל מה שליוותה התורה עליהם, על הרמיחה ועל הגנצה והגילוף, אשר לפי דעתינו עבסיו כי בולם שלא לזורך הם, יען שכבר הורגלנו צהם ונעשה לנו כנעב שניה שלא כעצור על אחת מנמו אלה, אבל צימים ההם שהם היו רגילים רק לעצור עליהם, ואם היה מזה להם שלא יעצרו עליהם רק למען עונות ענמם, צוודחי לא היו שומעים, ע"צ היה מוכרח לבחזו צבל מזה אני ד' בלומר הרואה צבל ממצואי איש ויודע כל ממצעות לבו, אבל אם יפתר צמקתרים תחת תהומות ארץ שם ארצנו. או אז חשבה התורה כי תוליא את ממצעותה על העם הזה, כי שא נא עיניך, ידידי, על מלצ מין אנושי צעת הזאת, אשר בצר תורה ודת נתנו לנו, גם מנעורינו הורגלנו להרחיק אותנו מנמו אלה וגם מנעטי הנדינה יאחזו את הקו המצפט צידם לענות על כמו אלה, וצבל זאת מיי הוא הנקי אשר יתפאר לאמר: כי לא עצר מיימי ועל גנצה וגזלה ואוכחה וצר שקר והליכת רכיל, וחמדת הון ריש, וההצת נשים רצות, ואפטר גם מנאיון ענמו, מנעטים הם אשר יאמרו נקיים אהנו מנמו אלה, וצפרנו האכסים שהיו לא צעת קבלת התורה, שהכל היה הפקר גומר, אם לא היה מזה אומס כלם צפקודת השם, איך היו שומעים להם? כי ראה נא צעימי הנגעים אשר ידועים לבל מנכיל כי מנכונים הם שהחולי והנגע יעצרו מן המנוגעים על הצריחים, ובאשר ליוותה התורה להרחיק את המלדע מחוץ למחנה, הכריחה לקרוא את המחלה הזאת צשם עומחה, כדי שירחקו ממנה, אבל מיראת המוללת לא היו מתירחים כל כך, ואם תשאלני על הקרצן שהקריצ המלדע ציום שהרתו? גם על זה חשיב לך, כי צוודחי גם קודם קבלת התורה היו האכסים מלמינים צעינין עומחה ועטרה, ובאשר נטהרו היו מציחים קרצן, ומיי יודע מה היה הקרצן שלהם, ועל איזה דרך הקריצוהו, לכן עתה ליוותה התורה שהמלדע יציא קרצן לד' כצט ויונה או תור צהמות הציות, אשר לא יסתכן איש צמליחתם, ורק אל מוקדש ד' יקריצ אותם, ושם יודה לד' על התרפאותו, ויקצל צלצו שאם כל זאת צעבור טעלותו צאה עליו, לא יעשה עוד מה שלא לעשות, זה דצר נכון מאד. ועוד תצו תראה גדולות מאלה כי גם על הנקיות וטהרת השוקים והרחובות היתה התורה מוכרת להזכיר באזהרה עליהם את השם הנכבד, כמו שאמרה כי ד' אלהיך מתהלך צקרב מחנך והיה מחנך קדוש. ועתה הנך רואה צעיניך איך כל פקודי התורה הם רק למצותנו, מהם לקיום צריחותנו, מהם לקיום הקצוץ, והכל רק למענינו. וצבל זאת כחצה התורה הכל צשם אלהים המלה, כדי שתהים צנוחה סיקימחה.

אבל צבל זאת יתכן שגם צהמות ענמם נמלח איזה טעמים נסתרים מנמו. כי כל אלה אפטרם צדצרי הצורח ית' טצבל דצריו יהיו טעמים רבים, ולמסל שליונו להניח תפילין וללבוש ליינת, ולקחת ארצעה מיינים צחג וכדומה, טצכולך נוכל לומר טכולם צאים כדי לאחד את האומה צמלות מעטיות צמין אחד, וצומן אחד, כדי שתתחזק קטר האומה צטלוס, כמו צלקיחת הארצעה מיינים אפטר סיקרה לפעמים כי להאחד ימלאו ולאחר לא ימלאו, ויהיה זה מוכרח ללעם לרצוהו לצקש מלתו

דרך שאלה או בשכירות, טיקיים גם הוא המורה צוננים, ועי"ז יצאו יחד ודברו איש אל רעהו ותתראה אגודת השלום בקרצם אשר זה כל תכלית התורה הזאת כמו שכתבתי, אבל בכל זאת יען שצורה התורה רק שאלה הארבעה מינים ולא צאחרים, יתכן שימלא צה גם איזה טעם נסתר, ומש שאין לנו לחקור אחריו, צומפלא מונך אל תדרוש. אבל צהמלות שצין אדם לחצרו ומלות כבוד סלמות, צאלם אין לנו לריכס לחקירה רצה, כי הם נראים צעליל, כי כולם לטותחינו הם, וכל זאת גם אלל כבוד האצות כאמר איש אמו ואציו תיראו ואת מצותי תשמרו, שגם זאת היא נגלה לעין כל כי לטותחינו היא ונאמר שם ויראת מאלסיך אי ד, וזה נראה כמה עמוק לעמוד צעת שהוא האכטים הסם, אשר על כבוד ומרד צמותם היה לריך להצטיהם אריכות ימים, וגם להפחיד אותם צירלת סקם שלא יעצרו על המלה הזאת!

עוד אשנה ואשלב דצרי, כי מכל אלה נראה צהצמות התורה אינם כמגול יסעבו, אבל הצטחה גרידא שתטוצ יסתעף מעשיית הטוצ וכמו שכתבתי בצר. ואם יקשה צעיכך מה צהצטיחה התורה בשמים צעתם ושלום צארץ והצצתי חיה רעה מן הארץ, אשר לפי השקפה רחונה לא נראה צאלה מליזה קיום המצות ימושכו גם אלה צצצע וצהכרה? אכן גם על זה אשיצ לך ולא אשאיר לך שום ספק צהם, כי אם יתנהגו כולם צדרך התורה והמלה ולא יתעסקו דצרי ריק והצל ויחיו כולם צאחדות גמור כפי רצון התורה הקדושה, אז צודאי יתיעלו יחדיו על פעולותיהם ועל מעשיהם, ואיש את אחיו יעזרו וייעלוהו לטוב, וכולם יחד ישמרו זמן החרושה והקלירה צעתם, וכל האופנים הנלרכים, צודאי גם הארץ תתן יצולם כי כן יערכו עצודתם צכל עם שיהיו לעת שהגשמים מלויים, ולא יסעבו דצרי שקר והצל לחחר את עצודתם מכל וכל. וכאשר יתנהגו ג"כ ע"פי התורה שלא לרדוף אחר עושר רצ, וגם המלך אשר יעמוד עליהם גם עליו ליוחה סתורם שלא ירצה לו כסף, הכל למוען אשר לא יקבלו צם שכייהם סחר העמים, כי יראו שהאומה הזאת כל עלמה רק לחיות צהסתפקות, ואין רלונה לכצור מנומנים ואלרות אצ, ומתנהגים צתום וציושר גם עם הגרים עומס, ואמרו רק עם חכם ואנצי חסד האומה הזאת, לא יקבלו צהם ולא יטכאום ולא יחמוץ את ארלם, וכי ומ יחמודו מעם עובדי אדונה אשר אין לו כי אם הלחם אשר הוא חוכל? ולזה הצטיחה התורה ולא יחמוד איש את ארלך צעלותך לרחות פני ד' אלהיך, והוא פשוט מאלה, וגם העמים כולם יאהצום, ולא יעלה על לצצם לעולם לעשות מלחמה עם אומה כזאת, והיעצ יתקיים ותתי שלום צארץ וחרצ לא תעצור צארלכם. ופירושו כאשר יהיה שלום צארץ, כלומר כאשר יתנהגו ע"פי חוקת התורה ויהיה אחדות ושלום ציניהם, אז גם וחרצ לא תעצור צארלם. וצמות כל זמן שהיה שלום צין אצותינו צארלם, ומלך אחד מלך עליהם למדן ועד צאר טצע, צאו כל מלכי ארץ הקרובים והרחוקים וידרשו לשלום אליהם והוצילו סי להם, כידוע ציוי סלמה, אבל כאשר עצרו חוק השלום ציניהם ונחלקו לשתי מולכות קרה להם מה שקרה, וכן הלכו סלך וחסור עד אשר גלו לארץ לא להם ולא סצו אל המלצ האח עד היום הזה. וגם השצת חיה רעה מן הארץ תתמושך גם כן משמירת התורה, ועל זה הדרך, צי כאשר ישמרו את התורה, כלומר לא יקבלו איש את רעהו ולא יטלואהו, ויתקצלו כולם צאקיפה אחת, וצפרטו ציוי עליית הרגלים שייעלו כמות כמות יחד, ולא צודאי יצרו איש את רעהו מעניני המדינה, ויתיעלו יחדיו על תיקון הדרכים

ועל שלום עתרי אורח, ויבינו קשתות וכלי קרב לרדוף ולהחרים כל החיה אשר
למזים יארצו. ולא תתקיים גם ההצטחה הזאת והשצתי חיה רעה וכן הארץ, ועל
הצטחת כל הנחלה אשר שומתי צמלים לא אשים עליך, זאת יצין כל ומכיל, כי
כאשר יתנהגו על פי חוקת התורה שלח לרדוף המומרות, צערב תחבלו צער
וצוקר תשצפו לחם, ויחיו רק מתצולת הארץ, וישמרו את עצמם צנגב הארבעת,
שלח תחפצטו צארלם, צודאי יקוים והקירותי ונחלה וקרבך כאשר כבר כתצתי.
ועל ליווי הצרכה שהצטיחה התורה כי תלוה צרכתה לפני שנת השנוטה, גם זאת
לא רסוקה היא כי כאשר יתנהגו ככל אשר כתצתי למעלה והם ידעו כי צצנת השנוטה
והיתול לא ירעו ולא יקורו, יתחמו צכל כוחם צצנים הקודמות למלל אסמיהם
צד, והארץ כאשר תשצת צכל טצב טנים שנה אחת, תוסיק כוחה אחר זה ותתן
אוכל למציר. ולא יקוים ולויתי את צרכתי; כי הכל צצרת השם היא אשר
סרביצ להצריחה שתתנהג ככה. וגם להחומה צכללה תגיע נוצה רצה וצנין השנוטה
למען אשר לא תמכר הארץ למזיות, שלח ירדו רצים ומכסיהם והעשירים יאחו
את כל הארץ לנחלה; רק בולס באחד יחיו ולא יתצו העניים, וגם שנוטת כספים
חינה רעה לכלל החומה, כי הלויס אשר ידם וצגת לשלם נשים, הם ישלמו
קודם השנוטה כדי שיהיו כאומים אלל כושיהם צימים הצאים, והעניים אשר אין
לאל ידם לשלם, לא יצטו מנושייהם כי ידעו כי חצושים המה מלשלם וכאשר
ידעו כי לא יקצלו עוד צהלוחה, יען שלח שלמו החצו שלהם, יתחמו צכל כוחם
לצקש וחונס ציגיע כפס, ולא יצטחו עוד על צהלוחה שללו מלח העשירים,
וגם זאת נוצה רצה היא, סוף דצר הכל נשמע הארכתי צהדרוש הזה יותר מדאי
ושניתי ושלצתי דצר אחד כונה פעמים, הכל כדי להאיר את עיני צני עמי צצנין
הגמול אשר קושיית רצות יארצו עליו, ולהראות דרכי השם ודרכי התורה כי כלס
כבוים למוצין הם וישרים למוצאי דעת. ולהראותך כי גם חכמינו ז"ל סקבינו
שנתינת התורה לא היתה רק למוען נוצתנו ולא למוען הנלח כותנה מה שאמרו:
"הלואי אחתי עצו ותורתי שמו" הראו צזה כי אז יקיימו דצרי התורה, אף שלח
צבוכה לשם ד', צכל זאת ייטצ צעיניו כי כל עצמו הוא רק למוענס למוען אשר
ייטצ להם צעשותם אחתם ולא יהיה סברס אחס ופעולתם לפנייהם.

ש ע ר ה פ נ י נ י ם

והוא הספר הרציפי.

ויחי כאשר התעו אותי אלהים, (צרחות כ' י"ג). כל המפרטים נלחו
ליטצ הפקוק הזה שהוא נראה כי הצרהם ראש ואצי המלומים ציחוד האל
ית' שהוא ידצר צטס אלהים צלטון רצים? אלל לי נראה פשוט מאוד כי הצרהם
עם חציעלך מלך עכו"ס דצר אז, ואצרהם אעפ"י שכל התהלכותו צארץ סיה רק
צצצור שמו ית', כמו שנאמר ויקרא סא אצרם צטס ד', צכל זאת כאשר דצר עם
המלך ההוא, לא רלה להראות לו כי כל מגמתו צנסיבותיו הוא רק להרחיק את
העם מעבודותיהם, כי היה ירא מאוד בנדע לכל איש, ססאנסיס האלה אשר
יתהלכו צארץ לחדש דת חדשה: הם צצכנה עלוונה, וצפרט לפני המלכות עלונה,

שער הפנינים

צודק מוכרת אז הליש הוא להסתיר הדבר, ולכן גם הצדקס כאשר דבר עם
 המלך הוא שהיה מעבודי כ"ז, דבר אחר כחמד מצני אמונתו ואומר לו "כאשר
 התעו אותי אלהים" בלשון רבים שיחשבו שהוא מצני דחו ויכלל.
 ואשר דבר לי (שם כ"ד ז') פירש רש"י ז"ל כל לי ולו וכו' הסמוכים אלל
 דבור מפורשים בלשון על, וצפוק אמרי לי אחי הוא אמר ג"כ "לי עלי" א"כ אין
 חילוק צין אמירה לדבור, לכן נראה לי לישב בוחנתו וכן הוא כי אלל אמירה אלל
 מפורש פעמים בלשון על ופעמים בלשון אל, אלל אלל דבור תמיד הוא על.
 הנה נתתי אלף בסף לאחיד, הנה הוא לך כסות עינים, צפוק הזה
 נסו כל מפרשי התורה את כחם להוליח בוחנתו האמתית, ומי ידע אם עלה צדס
 או לא, כי מה שיישר צעיני זה לא יישר צעיני אחר, אלל צבל זאת לא מונעו
 רבים וכן שלמים לחדש צבל יום פירושים מפירושים שונים, לכן לא אחשה גם אחי
 ולא לעבור עליו בזהרית, ודעתי כן היא, אלל צתחילה נפרש מלות כקות עינים
 עמו בוחנתו ואומר, כי לפי הפשוט כקות עינים הוא מן העינים אשר יגן עליהם
 שלא להבאיצם צדס דבר, והנה האצר הזה כלומר העין, הוא הרצ והנעלה והיקר
 מכל האיברים שבאדם, כי רק צחודו של מחט יטורף וזקו רצ מחוד כי הסומא הוא
 חסוד כמות כדוע, לכן כאשר ילך האדם צחישון לילה צחיה מקום אשר יירא שלא
 יבג צלל ראות, אז ישים את כפות ידיו לנוכח עיניו, למען ישמרו מכל דבר רע.
 וכן כאשר יראה כי יזרוק אליו אצני קלע גם אז לא יבסה את ידו או רגלו, רק
 העינים כי הם היקרים מכולם, וכמו שהוא רק צעצעו להפחד מכל משחית יסודי,
 כן הוא גם יחפעל מכל משחית כפשיי, כי צו משכן הצדק והכלימה, כי כאשר
 ידע האדם צעלמו שצבר על חיה עצירה רצה, מיד הוא נכלם ונתצייש ומוריד
 גבות עיניו למטה כאשר יבגוש את חיש כדי שלא יציט רעבו צחישון עיניו, וכאלו
 מתירא להגציהם, וכמו שיאמר העברי "איד חשא עין" כאשר יתצייש מדבר מה,
 וכן יאמר "אז תשא פניך ממוס" בוחנתו ג"כ על העינים שהם עיקר הפנים,
 כי המתצייש לא ישא את עיניו, כי יפחד שלא יירה מאצני הכלימה, לכן הוא
 עוסק את עצמו כאלו אינו רואה, וכמו שבאשר יפחד האדם מאלה דבר יסודי
 ויסגור את עיניו שלא יגיע להם, וכאשר ישים כפות ידיו עליהם להגן
 צדס, אז יפתחם כי כסה צדס, כן כאשר יתוכח עם המורצים אחר, והמה
 יקלעו אליו אצני חרפה וכלימה על מצפואו אשר יחשדוהו, אלל אם הוא מצוין
 צנקיית לבו, ומה גם אם יש לו טענות המכחישות את המלעבים אחר, אז לא יירא
 ולא יפחד מהם, והטענות וההוכחות שנמלאו צידו, הם כמו מכסה ומגן, לו, כי
 יעמוד כגדס, ואז לא יעלים את עיניו עוד, כי לא יתצייש מקום אדם, חם הוא
 נקרא "כקות עינים" שההוכחות שיש לו, יבכו ויסוכו על עיניו סיוכל לפתוח אותם
 ולא יתצייש. והנה צדצר אמנו שרה שהיתה נלקחה מצית אישה שחמרה עליו שהוא
 אחיה, וכאשר נתודע להמלך שהוא אישה, ולא נבצ צה, אך ראה שהיא מתציישת
 מחוד וכלימה כסתה פניה כי הכל ידעו שלנה אלל המלך, לקח המלך אלף בסף
 ונתן לאישה צפני כל קהל עם ועדה, ואמר לה: הנה נתתי אלף בסף האלה לאחיד,
 כלומר לצעלך שחמרת עליו שהוא אחיד. והוא גם להסיר חרפתך, כי הכסף נתתי
 לו לפייסהו צעבור שלייערתי אותו והוא יהיה לך לכקות עינים כלומר להגן צעד
 חרפתך שהכל ראו שלא נתתי לך דבר, כי לא נתחייצתי לך כלום. כי אם הייתי
 נוגע צך לא לצעלך הייתי נותן הכסף, אך לך היה ראוי להנתן, כי הודה ואסנן

שער הפנינים

זוכה לא יותן להאיש רק להאשה, כי האיש לא מתקרר קנחתו צהבסקה ההוא, וזונו שאמר (ותלוי וא"ו ל"ד) כי קנאה חונת גזר, לא ישא פני כל כופר ולא יאצה כי תרצה שומד. חם יאיה לך לבקות עינים לכל אשר אחד ואת כל ונוכחת, כלומר באשר תצוהי עם צעלי מדנים צווכוח דצרים יהיה לך כקות עינים פערטהידידוגנג צפני כל העולם.

הדום רגלי. נראה לדעתני שהוא אחד עם ידו הרה, כי היוצא על הכסא ומשתרע רגליו להניחם על ההדום, הוא מושיע אותם להגיע שמה, א"כ ההדום הוא המיצה להטעת הרגלים ולכן נקרא "הדום", "מלשון הדה" והוא"ס היא כמו ריקס, חכס.

העקדה. רצים חומרים ווי יראני נוצ טעם ודעת צענין העקדה כי הרצה שאלות דצד: א) למה היה הכקיון הזה? הכי ומתפק היה השם אם ישמע למותו חם לא? ב) היפלא מונו כל דצר? הכי לא ידע מקודם כי צודלוי ישמע למותו, ג) הנקיון הזה צעלמו כפי שהוא, נקיון אצורי הוא, האלהים הטוט והאיטיע האמתי, צעצור נקות את האדם יארו צפיו לשחוט את צנו יחידו, איה אחריות גדולה וחו? אף אם היא רק לנקיון לפי טעם, וצפרט הכא כי משך הדצר עלוטה יוים? היעלה על הדעת כי האצ אשר יאהצ את צנו באהצת אצרהס ליחחק צן יחידו מאשמו הגצרת אשר גם אותה אהצ כנפשו, ילך צדרך הזה צלצ טווח? ד) הידע יחחק את כל אשר נעשה אמו עד העקדו, אם לא? ה) מה היה לחכמינו ז"ל סידרשו על אלהים יראה לו השם, לעולה צני? וזה נראה כי טפנו על אצרהס כי לא צכל לצו הלך למלאות צקשת השם? ו) מדוע צכל הקפור טל העקדה לא הכר רק השם אלהים? והאלהים נסה, אשר אמר לו האלהים. אלהים יראה לו השם. ויצוהו אל המוקוס אשר אמר לו האלהים. ורק באשר טלה את ידו ולקה את המאכלת, אז ויקרא אליו מלאך ד' מן השמים, וצפוק השני ויד החליף שכית את השם ד' צטס אלהים, ואמר לו עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה, ולא אמר ירא ד'? א) אצרהס קרא למוקוס ההוא ד' יראה, על איה מאורע נוסד השם הזה? אם הוא על טס העתיד טטס עתיד השם להראות לצניו, היה לו לקראו ד' יראה ולא יראה, ונפעל? ועוד למה לא אמר "אלהים יראה" כמו שאמר באשר השיצ ליחחק צדרך? ח) וישצ אצרהס אל כעריו למה אינו מוציר מייחחק כלום? אכן טרס אצרר לך את כל זאת אקדים לך הקדמה קטנה אשר על ידה חקוה להצין את כל הנסתרות האלה ואומר, ידוע הוא שהצוואה יש לה מדרגות רצות איך תגיע להוקצל טלה, ולפי מה שהקבימו כל גדולי המחקרים טגס הכנות טצעיות הברחיות לה, לכן צודלוי לא צאם לכל איש כציא על דרך אחד, וגם לכציא אחד צעלמו לא צאה צכל עת על דרך אחד, כי לפי טהרת נפש הכציא צעת ההוא, כן קצל הנצוזה, והנצוזה צאת לפעמים ציוס ולפעמים צלילה, לפעמים צחזון, לפעמים צחלוס, ולפעמים צדמיון, סכל לפי טצע נפש הכציא שהיתה צעת ההיא, לכן הנציאים הראשונים אשר עוד לא הזדככה נפשם כל כך לקצלת הנצוזה הצרורה, והס היו רק כמותחילים צהחכמה הזאת, לכן לא צאה אליהם הנצוזה רק צלילה ולרוב צחלוס. צ) אלל הנצווחות האלה כאמר רק השם אלהים באשר בצר העירותי על זה צשער קדים וצשער הגן שהשם "אלהים" מורה על פעולות השם טצע, כי החלוס רק ענין טצעיי הוא, אעפ"י טגס להנצוזה הצרורה לריכים הכנות טצעיות, אצל באשר

זאת בחלום, היא רק טבעית, ולכן הנציחים האלה כאשר זהם להם הנצוחה בחלום
 הלילה, הם בעצמם היו מסופקים עליה אם יאמינו זה או לאו, כמו שנאמר
 בצורהם „וואמר ד' אלהים צמה אדע כי אירשנה" הבי לא האמין אצרהם ד'
 חלילה, אבל מה נאמר לפניו, כי דבר ד' היה אליו צמחה, ויולא אותו מחולם
 ויאמר לו הבט כל השמימה וקפור הכוכבים, וגם אחר זה נאמר: ויהי השמש לצוא,
 וכל זה נראה הנצוחה הזאת כדעות חלום לילה דמיון, לכן היה מקטפק סביב
 לבו אם יאמין לה או לאו, וכן כאשר נלטה על העינה שקדמה לו הנצוחה צעם
 „אלהים" והצטיחה אותו כי שרה תלד לו בן לזקוניו, ויפול אצרהם על פניו וילחק
 ויאמר בלבו „הלבן מאה פנה יולד" הכי תאמין כי אצרהם לא היה נאמין ביכולת
 השם חלילה, אבל הוא הדבר אשר דברתי, כי הנצוחה זאת לו רק צעם „אלהים"
 בדמות דמיון רעיוני, ולכן היה כמקטפק בלבו אם עוד ילא הדבר או לא. וכן
 היו כל הנציחים ציורים השם, כולם הנצוחה הגיעה אליהם, אבל רק צעם אלהים
 וכלילה, צחזון או בחלום, כמו שנאמר באציומלך ובלבן ובצלעם, וכן גם באצות
 עצמם כמו שנאמר ציעקצ ויחלום והנה קולם מוכב ארלה, וגם שם נאמר והנה
 מלאכי „אלהים" עולים ויורדים צו, ואעפ"י שנאמר אח"כ ותנה ד' נכז עליו ויאמר
 אני ד' אלהי אצרהם, הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אחננה, ובאשר הקיץ
 מענתו ויפג לבו ויאמר אם יהיה אלהים עמדי ושערי צדק, הכל כמקטפק צדק,
 לא בן נעשה עבד ד' אשר כל מעשבותיו וכל איברי גופו וכל תכונותיו בולם מזוקקים
 בבסק לרוץ, וכל נטיות גשמיות הרחיק ממנו, רק אליו זאת הנצוחה צהירה חכם
 בעין הצדולה צלי שום מערובת, ולכן כאשר לקח האשה הבונית צודחי הים לו
 טעם נכון ובוונה אלהית צדק, אבל אהרן ומרים אשר לא הצינו זאת, טעמו
 אותו כי רק בוונה גשמית היא, ולכן דברו צו, אבל השם אשר ידע כל מלפניו
 סוכית אותם צעצע פיו, ואמר להם איך ערבתם לבכם לדבר צעצדי צמעה אשר
 פה אל פה אדבר צו, וכל נצוחותיו המה כולם צרורים כאשר ידבר איש אל
 רעמו, ורק ציוס ולא צלילה, וכמו שאמרו על ציוס דבר ד' אל מעשה שכל נצוחותיו
 ציוס היו, צרורים בשמש, ולכן מה הים לבס להצין ולהצביל כי צודחי כל
 מעשיו ג"כ ישרים וצרורים, ואין שום בוונה ונטיה גשמית מורכבת צם, אשר אתם
 אינכם מציינים אותם, ולכן מדוע לא יראתם לדבר צעצדי צמעה? ועתה כאשר
 הגפנו עד כה, נסוד ומקור צענין העקדים מה הים, ואומר לפי דעתי כן
 הים: יתכן שהנאמין הזה הראשון הוא אצרהם טעצרי, גם הוא השתדל צבל
 בוחו להדבק רק ציראת ד' כל היום וכל מעשבותיו היו רק להתקרב אליו ית',
 ואפשר שפעמים רבות עלו רעיוניו צקצרו טעצור השם ית' אם יאמר לו שגם
 את צנו האחות לו כנפשו יקריצ לו לעולה, יקריצ, וכמו שאמרו חז"ל על ר' עקיבא
 שאמר מתי יצא הנסיון הזה של מסירת נפשו ויקיימו, ופעם אחת דממה לו בחלום
 חלילה שזאת לו הליוי מאלו יתצדק לעשות הדבר הזה לקחת את צנו סיקר
 ולשעלותו לעולה. והעד שהנצוחה הזאת צלילה היתה, כי בן כתיב אחריה, וישכם
 אצרהם צבוקר ויחצו את סמורו, אבל לא היתה הליוי מאלה השם ית' רק סולם
 מעש, ולכן נאמר צבל המעשה רק השם אלהים, אבל מרוד חשקו להראות להשם
 מסירת נפשו, לא התמהמה כמעט רגע, ולא חייטצ צלבו אם היא נצוחה אמיתית
 או רק חזיון לילה, רק תיבך כאשר נעור מענתו מיד התחיל לעפוק צדק הטורח
 האור, ולקח עמי עולה ואת יחק צנו, וילך צאשר הלך, ולא ידע אנה, וכן הלך

שער הפנינים

שלשה ימים רלופים באין מעמד, ובאשר שאל אותו צנו אנה הם הולכים, כי יחק
 לא ידע מאומה מכל אשר נעשה, אמר לו, "אלהים יראה לו השם", ולא אמר ד',
 כי ידע צנפשו כי חלום לילה היה, ובאשר ראה את אחד ההרים הקריצ אליו, כי
 בן דומה לו בחלום שילך אל אחד ההרים, ושם צנה את המוצח ועקד את צנו,
 הכל למען הראות את תום לבבו אשר השצ' מאז כי גם את הדבר הזה יעשה למענו
 ית', אבל השם הנכבד ראה את כל מעשהו, וראה שרק עבור החלום הזה שראה
 בדמיונו וחזק לא נמנע מלעשותו, אז קרא אליו מלאך ד' מן השמים, אז באה אליו
 הנבואה הצרורה בעלם היום וקראה לו אל תשלח ירך אל הנער כי לא מלצי (1)
 היה הדבר הזה, כי רק מחזה הדמיון, הוא ליווה עליך זאת, אז קפץ לאחוריו
 ויעמוד מלגמור הדבר, והתיר את העצמות אשר קשר צם את צנו אהובו, ובאשר
 ראה את האיל וימחר ויקחהו ויעשהו כמשפט העולה. ויחק מחמת גדול הפחד
 ספבל עליו, שראה את חציו כי שמהו על העבים ועל האש וקשר ידיו ורגליו,
 קפץ מעל המוצח וכס מן המקום ההוא וילך לו משם. חה היה דבר הנסיון, כי הראה
 אצרהם צנה את גדל אהבתו לו ית', שאף מנראה החלום נתפעל ולא חשך את
 צנו יחידו מלהקריצו עולה לד', אף כי היה יכול לנסוג אחור ולא לשמוע צקול החלום,
 כי אולי לא מאת ד' ילא הדבר, אבל הוא צבל זאת לא נמנע מעשותו, חהו שאמר
 אליו מלאך ד' "עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה" כלומר גם מחזיון נוצעי נתפעלת
 לנען כבודי ולא בקשת להפטר ממנו ולא חשבת את צנך את יחידך ממני. ואצרהם
 מגדל השמחה אשר באה עליו, הן מלד שעמד צנסיון גם על הספק והכל למען
 השם, וסנית סצבל זאת צנו אהובו עורנו חי, ובאשר חכר את שאלת צנו ששאל
 אותו צדריך: איה השם? והוא השיב לו "אלהים יראה לו השם" כלומר הנבואה
 הזאת טצאה עלי צדריך נוצעי, ואולי הם רק מחשבות היום שעלו על לצי צלילה,
 הוא יראה לו השם כלומר מומי בעלם הדבר, רק הנבואה או החלום, הם יודעים
 אם אקריצ שה, או אותך צני, וכמו שאמרו חז"ל, וע"ש המאורע הזה שדצרו נמלאו
 מה שדצר כניצח ואינו ידע מה ניצח, כי צממת המקרה הקרה לפניו שה כצעים
 איל נאחו צסצך צקרינו, ועל המאורע הזה קרא למקום ההוא "ד' יראה" ממה
 שאמר צדריך "אלהים יראה" ועתה אמר "ד' יראה" כלומר שלא תצא לו עוד נבואה
 מקופקת כזאת רק מראה צרורה מאת השם הנכבד שלא ללערהו על חכם, אבל
 יחק כאשר הזקין וצח צימים, ומתפחד הזה ספבל צעקדתו וראה מאבלת שחחה
 מעופפת לנגד עיניו, כרעס כל כך עד שלעת זקנותו כהו מאור עיניו, וע"ז אמרו
 שמדומעת העלמים אשר מר יצביון צעת שראו את יחק עקוד על גצ המוצח,
 ומדומעות האלה כהו עיניו, והו דרך חידה ומשל כדרכם, אבל האמת כן הוא
 שמתלשו מאורי עיניו מחמת הפחד והחרדה שהרגיש צעת ההוא, וגם לצני ולצני
 ציתו סיפר תמיד המאורע שאירע לו צצית חציו, שאציו כל כך היה מאמין צד' וכל
 כך מסר את כל אשר לו צעצרו ית', עד שגם אותו דלה לשחוט, ורק מדמיון החלום
 יען שפחד אולי מאת ד' הוא, וגם סיפר להם גדל הפחד שהיה מרגיש צעת ההוא,
 ויען שהוא דבר גדול מאד, הורגלו גם צניו ונפרט צנו יעקב אשר גם הוא הלך
 צדריך חצי זקנו, וצדריך חציו צאהצת השם, כל פעם שרלה לאמת איה דבר שהצטיח
 שצודאי יקיימות, היה מזכיר צהצתחתו הפחד של חציו יחק, כלומר כהו שדצר

(1) וכן אמר רש"י ז"ל על פסוק אשר לא לויחי ולא עלתה על לני ימים ז'
 נ"א. ח"ל וכשדצרתי לאצרהם, לא עלתה על לני שישמוע.

הזה אמת הוא שאני זקני רזה לשחוט את חצי צעזעז העם הנכבד, ואני ס' ל' פחד ומורא גדול צעת ההוא, כן צודאי אקיים הצטותי. ולזה אמר יעקב ללב: לולי אלהי חצי הצרהם כלומר לולא זכותו של הצרהם שהאמין כל כך גד', עד ע. ס. אמת זנו יחידו רזה להקריב עצורו, והעד, ופחד ילחק, כלומר הפחד שסבל חצי ילחק צעת ההוא, לולא אלה, כי עתה ריקם שלחתי. וכאשר נסעב ללבן לצלתי יעצור את הגל לרעה לו, נסעב ג"כ צפחד חצי ילחק שיאמין לו שצודאי יאמת דצרו כמו שפחד ילחק אמת הוא.

אחרי כחצי המאמר הזה מלאתי ציחור התורה שגם הוא פירע שאצרהם קרא את המקום: ד' יראה עצור „אלהים יראה" ומאוד טוחתי טכוותי לדעת הגדול, וגם חצי לא טעכתי צעזעז זה שלא חעלנו על ספרי, כי כה יעזר לי העם לראות נפלאות ומתורתו הקדושה! כי ילידי רעיוני הם, וכן חנקש אמת כל קודא ספרי שחט עוד המלח תמלח כמוהו צספרי שלא יחשדני כי גבתי וטוחתי צלחלי ח"ו, חי האלהים כי חס ירדפי!

הקרבנות. צענין הקרבנות ידוע הוא מה שכ' הרצ סמורה ז"ל צטעמי סמלות, שסוף רק צעזעז שהיו מורגלים צהקרבנות בם קדם מותן תורה, חצל הם היו מקריבים מן החיות הטורפות והיו מקביים את נפשם צלודם, וגם היו מקריבים לחלילים ולצח השמים, ולכן ליותה סמורה שיקריבו את קרבנם לד' רק צצית הצחירה, חצל לא שהסם צ"ה כלרך לקרצניהם וכמו שאמר המעורר האוכל צשר חצירים יודם עתודים אשתה? והמקצלים יראו צהקרבנות סודות רבות ובעלמות, חצל לפי דעתי הקבועה חענת חף חני חלקי וחומר: יתכן יען שחורתנו הקדושה ספלה ומקצלי מלותיה שתרחה השתעצדות ומסירת הונם צעזעז השם ית', וצזה יוכר דבוק לצם לטמוע כל מלותיו, ויען שכפי סידענו מוכר כי התורה רלחה שהאומה הזאת רק צעצדות האדמה וצגידול צהמות הציתיות יתעסקו, וחלת תהיה כל חורם לכן ליותה סמורה שיקח איש סה תמים וכל מוס לא יהיה צו, ואיפה אמת קומח סולת, הכל מן המוצר וידיו חציאכה את כל אלה צחיכל אלהיו, ויעל את עשנו לד' או מן העצים או מן בני הצקר או תור או גחל, הכל מן הצהמות והעופות הציתיות אשר גדלו אחו מפתו יחבל ומידיו יסקחו, והוא חצי צעיניו מאוד, ומאלה יפריש פדצה לד' וזה יהיה לריח ניחות, כמו שאמרו: שאמתי ובעשה רלוכי, ולכן מהחלחלת סמורה החחילה לרמוז על מעשה הקרבנות, צתחילה מועשה דקין והצל, ואח"כ מן סליוה עליו העם מכל החי ומכל הצהמה אשר לא טהורה היא יקח רק שמים ומכל אל התיצה להחיות אחו, ומן הצהמה הטורה ומן העוף הטורד יקח טעעה טעעה איש ואשתו, וכאשר ילא מן התיצה לקח מאלה והקריב את קרבנו, וירח ד' את ריח הניחות, להורות כי מאוד הוטצ צעיני העם כאשר רלח את חוס לצבו והשתעצדות רוחו למקום צ"ה. שכאשר ילא מן התיצה וצידו איץ כל, רק עטו הצהמות והעופות סטהורות אשר נשארן אחו, כי כל אשר חצי נסו צמדצר וצערצה, וכמה יקרו חלו צעיניו, וצכל זאת לקח מהם להודות לד' על הללחו ויקטירם חשה לד', המעשה הזה היה לריח ניחות לד', לא שהסם צ"ה היה רעב לדם ולצטר חציריו, חה היה ג"כ צלחות ססיפרה סמורה שגם הם הקריבו את קרבנם, הכל כמו הקדמה ורמוז למה סיבוח, כי יטווח על הקרבנות להלחות דצקותם צד' על ידי מעשה, וכמו שאמר הזוהר צמאמר השופר „צודא צעי".

כי פתו כל חאנשים המבקשים את נפשך. (סמות י"ט י"ט) חלח"צ

שער הפינים

והרשע"ם הסביוו יחד כי נתו ממש, אך הנקר הגדול רש"י הלך בשעת הדרש כי המה דתן ואזירס, ח"כ עולם חיים, ומה נתו שירדו אנכסיהן והעכי חסוד כמת, ולאכי לא ידעתי מה היה לחכמינו להפוך את דברי התורה ממותה לחיים? התורה אמרה בפירוש נתו והם יאמרו כי חיים הם? אכן אם נעיין היטב בדברי התורה איך עקלה כל דבריה צפלק ההגיון ודקדוקי המלות נראה שמהלך לדקו החכמים האלה, ואין זהם נפתל ועקס, כי ידוע הוא שאלת "המצקשים" איכנה פעל עבר חבל הוה הוא, וממנו מוצן שהם מצקשים גם עתה, כי אם היו נתו ממש, היה לריך לומר כי נתו כל האנשים אשר "צקשו" את נפשך, וכאשר יאמר: המצקשים, נראה שהם מצקשים גם עתה, ואיך יתכן שהם נתו ועוד מצקשים? חלה התורה אמרה זה צדק למות, שהם מצקשים, חבל לא תירא מהם, כי הם חסודים כמתים, פי ירדו אנכסיהם, ודברי החכמים דברי אלהים חיים הם.

חור ברפס ותבלת, אמר המצחר "חור" לצן ותרגום לצן חיור ור' יואל צפפרו אמירות ישראל חור שהוא נקוד שיראה מעבר לעבר, ומה חורי יתודה לצון סרית סיפק מן חקור ונקתם, וסבל אחד הוא, ולפי דעתי שלכן נקראים השירים הגדולים צלשון חסכה: צס דורכלויכט כלומר צהיר, ענפש השר הוא צהירה חכה צאין שום עכירות מה.

חצלצל, יתכן שהוא מין חרצה כדו מאלד אשר יבסה את עין הארץ וכעצ תעופנה, ולכן נקרא "לללל" מן לל שעושה לל על הארץ צעצרו צדום האויר וכמו חרץ לללל כנפים.

ולכן וחצרות ודי זהב. אמר המצחר כל חלה השמות לא חכרו צפרסת חלה מקעי — הכי טכה: ויחנו צחלרות?

נבואת יונה. אם אמת לדקו יחדיו דברי המחקרים שגמאלחו כמם קפורים צכתי הקודש כמו מעשיות מוחשות, והם צבל זאת רק צמראה הנצולה, כמו שאמר המורה על ענין המלכאים עם חצרהם, וענין הושע הנציח צנשאו חשת זגוים, ותחיית העגמות דיחזקאל וכדומה, יתכן שגם ענין יונה היה כאלד מאלה, והנציח מספר מה שקרה לו צענין השליחות האוא, כי השם צ"ם שלח אותו כלומר כי צא עליו רוח ד' וליוה אותו ללכת אל העיר הגדולה ולהפחידה שצבוד שלוש ימים וניטה נהפכה, והעצב על הנציח האוא היה רך מאלד שיהיה הוא השליח לרעה כזאת, וכדומה לו צמראה הנצולה שאיכנו מקבים צדצר השליחות, ועוד לו סיכום מן המקום האוא ויתחצ צארץ חחרת שלח תצוא עליו הנצולה והליווי הזאת, וכדומה לו צצרה עד סוף הים, ושם מאלד חניה העומדה לפרוש נם ללכת, וגם הוא עמן סכרה וירד צה, ופתאום התעורר רוח סזק צלצ ים, והחניה השנה להעצר, והשליבתהו תמוס רצה, ותנין גדול צלעהו, ויש צס שלשה ימים ושלשה לילות, וכל זאת היתה מאלד ד' צמראה דמיונו כדי ללערתו על שנפשו לא הסכימה צדצר ד' תודלוי צענה שנדעם לו כי הוא צככנה גדולה צמעני הדג ואין שום תקום שיגלל מעם, צודלוי אז המחרע מאלד על צרימתו, ואמר צלצו שחם עוד יכלל מהפכה הזאת, עוד לא יצרה מליווי השם, רק יעלסו, ואז הקיץ מהחזון וכדומה לו כי המנין הקיח אותו אל היצעה, ומיד קצל עליו שלח יתמסס כומעט רגע, רק שילך למלחות שליחותו וכן עשה, אכן סיפר כל זאת מה שקרה לו להורות שלח הלך צממחה נפש לצער רעה כזאת על עיר גדולה ואנשים רצים, רק כי מוכרח

היה צפקדת השם, והכל לטובתם כי חפץ חקד הוא, וכמו שאמר הצי"ד' אלהים
דבר מי לא יבזח ?

וכן כיפר חזקינו משה אדון הנביאים מה שקרה לו ג"כ בשליחותו, שהוא התחמץ
בכל עת שלא לילך לפרעה, להראות להמון שלא יאמרו שהוא מתגאה בזה, אך
הראת להם כמה טענות טען נגד השליחות הזאת, אבל השם ליוה ומי לא יקימונו?
ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ד' ויבקש המיתו, ותקח צפרה צור ותכרת.
ותאמר חתן דמים אתה לי, חתן דמים למולות. טרם אבאר לך הענין הזה
כריך שאודיעך שתי הקדמות קטנות: א', ידוע תדע הקורא! שצינים ההם היה
האומה לקרוא להאיך אשר נשא אשה וישב צבית חותנו תמיד בשם: חתן. כמו
חתני לוקחי צותיו דלוט, צ', חז"ל אמרו בשעה שנקרא משה את לפורה בת יתרו
כהן אלילים, התנה עמו שיחלקו צולדות, אחד לד' ואחד צאמונת חוטט לאלילים,
וכאשר ילדה לפורה את הבן הראשון צודאי היה מל אחת משה להבניסו צצריחו
אל אברהם אביו, וכאשר ראו זאת אנשי ציתו שהוא צידו שופך דמי צנו, ואף כי
הצטרו מאד, כי כל דרכיו צלדק היו, צכל זאת היה צעיניהם כאיש אבזר. וסופך
דמים, וקרואו חתן דמים, וכצדו ירדה צעיני האנשים ההם מאד, וכאשר ראה
משה כי צרע הוא, כי הוא יתצ צבית עבדי אלילים והוא לשמלה צעיניהם על
אמונת אבותיו, ועוד כאשר עלה על לבו שאחיו ככנעים ומשועבדים ג"כ תחת יד
מלכים עבדי אלהי כבד, כמה גדול היה לצרו ולדיצת נפשו הנהורה על הדברים
האלה! ולכן הסכים צדעתו כי לא ימות ולא ינפש עד אשר יוליא את אחיו
מקצלותם כדי להחפיסם מידי הארורים האלה, וגם את עלמו יחפוש עמהם, וכל
כך העניין עלות צנפשו עד שגלה עליו מלך מלכי המלכים והודיע לו כי יען צכל
זאת עלה על לבו, על כן חין איש כבון ממונו שילך ויוליא את מחשצתו אשר חשב
לפדות גוי מקרב גוי, למען אשר לא יעצדו עוד אלוהיהם צהצחא וצבלימה בדרך
הגרים, אך יעצדון את אלוהיהם ציד רמה צאין מוחה כלל וכלל, והו שאמר ה'
שם "הה לך האות כי אנכי שלחתיך צהוליאך את העם הזה תעצדון את אלהים
על ההר הזה" צחופש ודרור צאין שטנה. ועתה כאשר הלך צהשליחות האות
צתלכות ד' לפדות את אחיו מבור העומאה והשקח, ולהעלותם על גבעת האמונה
צאמונת אבותם אברהם יצחק ויעקב, וכאשר ראה כי צנו האחד עודנו תחת מונטלת
האלילים וערל צער, הרעיון הזה הליקאו כל כך עד אשר נפל למשכב צחלי רע
והגיע למות נפשו, (וכאשר אמר הראצ"ע ויפגשוהו ד' שגבל צחולי מוככת) וכאשר
דאסה אשתו כי רק כפצע עוד צינו וצין המות, גם היא נצצר לצה צקרצה כי השאר
מאסה היא וטני ילדים צדרך רחוקה וצארץ לו לה, צאחה אליו צדברים רשם
וצאמנים ושאלה חותו מה לך אישי ומה אליך הגידה נח לי, אולי אובל אושיעך!
אז גלה לה משה את כל לבו כי ד' פגעו כלומר הרעיון והמחשצה מד' אלהיו הוא
מבקש להמיתו יען שמעל צו ולא הבנים את צנו צצרית אלהיו, ומיד כאשר שמעה
זאת, ותקח מהר מן הבח צידה לור חרצת, וברתה צידה את ערלת צנה, כדי
לסניח את אציו ועצבונו שלא יטוער כל כך, אולי ירפא מונחלתו, אך בדרך
הצטים כי לא יוכלון להחאפק צדברים כאשר יוכרחו לפשות דבר מה נגד רצונם,
וסתך את ערלת צנה וחגע לרגליו, ותקרא צמנתם: הא לך חתן דמים, הא לך
אמונתך אשר כל כך הליקתך, וצאמת כאשר ראה כי צנו ילא חירות מנתת דג
שאלילים וכבצן תחת בנפי אלהים אמת, וישב רוח אליו ורוח לו, חמו ורץ ממונו.

לזאת ה צבעם אפה והשליעה דצריה אשר התחילה חתן דמים חתה לי, חתן דמים
למולות! ומטה קיפר כל זאת צעצור מלות מילה אשר תצור צתורה.

וראיתם על אבנים, וחצירו עושה מלחכה על הצנים דירמיה. כל המפרטים
כלחלו צפירות המלה הזאת ולי נראה פשוט כי המלה הזאת איננה יולדת מפשוטותה,
כי הכלי של היוצר צודאי משתי הצנים דומות מורכב היה ולכן זה ע"ד הזוגי כי
ע"י חסות לצד לא היה יכול להוליא כלי למעשהו וצפגישת צתייהם יחד נעלם. וכן
לדעתי גם הצנים של המילדת חבל לא על המעצר או על הרחם כמו שחשבו
המפרטים, חבל בוונתו שיראו אל הולד אל המקום ששם כלי ההולדה לזכר או
לקבה, כי היצוג לא יתכן צלתי פגישת שתי המקומות יחדיו, והכלי של היוצר
דלעיל היה נודע צימייס ההם, והתורה הקדושה שכל דצריה עתורים ונקיים קראה
למקום ההוא ג"כ הצנים כמו של היוצר וצדק נקיות.

וילדה זכר, יודעים הם דצרי המצאר לקפר ויקרא אשר גם על ספרי לא
חשתיקם כי צחלה נפשי צהם, חבל חמנת היא שרק צהשארת צן זכר ישאר גם
שם האז חכמו על פני האדמה ולא צהשארת הצת, כי שם משפחת צעלה עליה.
ולכן נקרא הבן זכר כי צו ישאר זכר האז ועם משפחתו עד עולם.

לא תלין נבלתו על העץ כי קבר תקברנו ביום ההוא כי קללת אלהים
תלוי, ולא תטמא את אדמתך. צהפסוק הזה יש להקשות א' מהו כי קללת
אלהים תלוי, מהו הקללה ולמה לאלהים? צ' ולא תטמא את אדמתך מהו הטומאה?
אכן גם פה נראה מה שכבר אמרתי לך כי התורה כולה לא נכתה לנו רק צעצור
טותתו והללחנתו, הן צשלוס המדינה צין איש לחייו, והן צצריחת הגוף שנהיה
צריאים ושלמים צגופו, ועתה נחקור על כל אחד ואחד ואומר: יודע הוא שבאשר
יצא על איש משפט מות והומת, לא יונע שלא יונלחו איזה אנשים, או שהם קרובים
ומשפחת הנשרג, או שהם שונאי השופטים, וכל אחד מהם יוליא לבז על משפט
השופטים ויאמרו כי לא צלדק שפטו, וצכל עת אשר יעצרו לפני הנתלה אשר לא
יקדוהו, יעלה על לבם עקול השופטים ויקללו אותם הן צחשאי או צקול רם
ויחרבו את שום לביני כל עובר. אשר מזה אין ספק שתלל רעה צהחצרה,
כי כאשר יודע הדצר להשופטים יצקשו נקמתם מלת האנשים ההם, ותהיה מריצה
רצה צהעיר הזאת וכדי צציון וקף, וגם צצוד השופטים סרד מטה מטה צעצור
המחלוקת. ולכן למען אשר לא תלל המכשלה הזאת צישרחל ליומה התורה אשר
כל נתיבותיה שלום, שלא ילינו את הנתלה על העץ, למען לא יזכר שמו, ואשר
עצר עצר, מהו שאמרת התורה כי קללת אלהים תלוי, היינו קללת השופטים כי
בצדם תקולל צעצור הדצר הזה, ואלהים הן המה השופטים, כמו אלהים לא תקלל.
ותכית שאמרת התורה עוד טעם שני שלא ישאר הנתלה על העץ אשר סביבו
לו, יען שלא תטמא את אדמתך, ומתחילה נחקור על ענין הטומאה מה היא,
ואומר, כי הטומאה היתה מלז נודעת ומפורשת לכל איש גם קודם נתינת
התורה, וממנה היו נעמרים בולם, ובאשר צחתה תורתנו הקדושה להסירנו על
שמירת הצריאות, וראתה שאל תלוח להאנשים ההם זה או זה אשר יעשו צעצור
צריאות גופם, צודאי לא היו שומעים לה, ולכן על כל ענין כזה אשר נוגע
לצריאות הגוף קראה התורה טומאה למען יתרחקו ממנה, הרחשון הוא החשה
צדת דותה, כי הוא ענין חלי ומכאוב ומנונו יוכלו לפול צחלי רע כל הנוגעים
צה, והעד שאמר "דותה" והוא כמו מדוי מלרים, שהוא חולי ומכאוב, והסיר על

זה שתהיה מופרעת ומודלת ונשחר חכמים עד ימי טהרה. השני הוא המלורע והוא מבלבול נראה לפיין כל, אבל צעת ההוא לא היו יודעים להבדל ממנו, ולכן לותה התורה שיטע צדד מחוץ למחנה עד אשר יטהר, וקראו אותו עומא עומא, למען אשר תרחיק ממנו את בני האדם. והשלישי עומאת המוח שההירה עליה עד מאוד, כי המוח המתעפעע יעפעע גם את האויר קצו, ויוכל לגרום לכל השואפים את האויר ההוא תחלואים רבים וכאמרים, או אפשר גם שימותו בלא עתה, ולכן הזהירה על נגיעתו אפילו בעלם או בקצר למען יתרחקו ממנו מאוד, ועל אשר אמרו חז"ל אדם כי ימות באוהל שהוא רק על עמי ישראל ולא על עמי עכו"ם. אפשר יען שהם נבדלים חלה מחלה במחלכל ועומאת נפשה, אפשר לפי טעם הצריחות שלא יעשה הריח ההוא דבר באלה אשר יזכו ממחנות אחרות, וכמו שלא חקרה נגע מוח התי שחוט רק בצבלות ג"כ צעצור שיתעפעעו, ועל עומאת נגיעת הסרלים, צעצור שלא יצאו לאכלם, וצעצור מוחי ישראל גזרה התורה שלא יצא באוהל המוח ואם יצא יעמא, ולכן הזהירה שהבהן אשר עליו עצות כל העם, כמו שנאמר ותורה יקשו ופיהם, הזהירה התורה שהוא ישמור ח"ע עוד יותר מן אשר ישראל, יען שלא יהיה כלרך להיות מודל מחסיו שצעה ימים לטהרתו, והבהן הגדול מחסיו אשר על פיו יהיה כל ריב וכל נגע וכל בית ישראל חלוי עליו, גזרה על כל נפשות מוח לא יצא, חוה שההירה על הנחלה שלא ישאר על העץ כדי שלא יעפעע האויר. חוה ולא תעמא את אדמתך, שלא יעפעע את האויר קצו, ולא יגרום כעם ומכאמות וככ"ל.

מי מריבה. המוח מי מריבה אשר יריבו בני ישראל המוח מפרטי התורה עד היום הזה. יעוד לא עשו שלום צמרומו להתאחד מה היה חטא ועון הקדושים האלה. רש"י ז"ל תולה חטאם בהבטחה כי הם נלכו לדבר אל האצן והם הבוהו, והרמז"ן טען עליו ואמר כי אין הנס צהצור יותר מן ההבטחה, אבל חטאם היה לדעתו על שאמרו כוליה לבס מים, כמדצרים צעדים, ולא אמרו יוליה לבס מים, השם. והרמז"ן אמר שחטאם היה על שנפחדו וצרחו מפני העם, אכן לפי דעת כולם עוד נשארנו כמה שאלות, כי לפי דעת רש"י ז"ל יקשה אם נעשה חטא שהוא הבה את הקלע מה חטא אהרן? ולפירוש הרמז"ן ז"ל יקשה מה הוא לא האמנתם צי? והקושיא הגדולה מכולם היא, שהיא קשה מאוד להאמין על הקדושים האלה שיצטרו אפילו בחוט השערה על מצות ד', לכן אמר חני שחטאם היה רק על אשר נצטרו ולא עמדו על דעתם ללוח מיד אל הקלע שיחן מימיו טרם שילכו אל האוהל לקבל הנצוה, כי כאשר ראו את האסיפה של הקהל היה להם להאמין צד' ולצטוה עליו כי יעשה נפלאות על פי דצריהם ויוליה המים מן הקלע למען יקדש טס שמים צחובם, והם נצטרו מפני הקהל וצרחו מהם, ועד אשר באה הצויה מוח השם צין כך וצין כך כתרסלו בני ישראל באמונתם בצלוחי השם וצד' עצמו, ואמרו בלצם כי צלור צחורצ צודחי היה מנצב הצור כאשר יוכה שיוליח מימיו, אבל הקלע הזה שאין צעצעו כך, לכן הצעלי מופת האלה נסוגים אחר ואין לאל ידם להרחות נפלאותם, והקצ"ה היה חפץ שיאמינו בני ישראל גם צו גם צעלוחיו כמו שאמר צעצור ישמע העם דצרי עמך וגם צד יאמינו לעולם, ויהיה, פירוש יען לא האמנתם צי ווי"ו איהר דאז לוטרוען לו איר צערון צרען האבט לכן לא תצילו, כי מי יודע מה יולד יום, כי עוד יצאו קצות באלה אשר אתם צעלמיכם תלוו ותצטרו צי להקדישני, כמו ציהושע כאשר ראה הסכנה הגדולה

שער הפנינים

קרא בגדל קולו: „שמע צבצבון דוס“ וידוס ולא חכה עד אשר ישאל. חחת היתה כל חטאתם אשר אמר להם יען לא האמנתם צי. ולפי גודל האנשים האלה גם זה לעון יחשב כי עם הלדיקים ומקדקים עמוד כנודע.

הסנה. יען טראה כותן הדת שבאשר יורטה האדם לשאלו טעם ולחקור על כל החוקים הכתובים בתורה, אז לא ישאל רק על אשר יזוה, אך הוא ישאל גם על המורה ועל יד מי יורה, ולחיה טעם יורה, ובאשר יתעסק האדם צאלה החקירות והדרישות יעצרו כל מי חיו ולא יגיע לעולם לקיים שום מורה ומורה התורה ומצטל הדת כולה, וישאר מין הסיים בפרח צודד צלי קצוץ המדיני אשר הוא הכרח לו, כמו שאמרתי עכבר שזה הוא תכלית כל הדת כולה, לכן החכימה התורה וסיפרה לנו כמה נפלאות הדברים תמוהים אשר נעשו צימים הסם, למען אשר יתרגל האדם מימי נעוריו להאמין אף צדבר שאין יד שכלו עשגת להשיג טעמו, וכן הוא הקפור של חדם הראשון והנחש להראות יען שהאדם היה מתחפק צליווי הצורח אם ימות באשר יאכל מן העץ אם לא, לכן נעשה, וכן היה צמורה הסנה עם עשה, כי הוא ראה סנה צוער צאש ואיכנו אובל, ויאמר חקורה וארלה, כי רנה לראות אם הוא צמורת סנה לומח, או אפשר שהוא מין אחר ומדומם, או נראה לעיניו מזהה שוא, או שהאש איכנו אש, אבל עוד טרם הקריב אל הנקוס אשר עם הסנה, והנה קול חליו: אל תקרב הלום, כלומר אל ישאל לבד להשיג אשר תחפוץ, רק עמוד ומחוק, כי המקום הזה אשר חתם עמוד עליו, כלומר המחשבה הזאת אשר חתה תחשוב בעת על הדבר אשר חתה רואה ואין צידך להשיגו, חמות קודש ומודל הוא להשיגו. רק תאמין צלי סקירה וקירוב חליו, ולזה רמז לו צאמרו „זה לך האות כי אכובי שלחתיך צהוליאך חת העם הזה תעבדון חת האלהים על ההר הזה“ כלומר גם אז לא יהיה רשות להעם להתקרב לראות כי גם עם ההר יצבר בולו צאש ויעל עשנו כעשן הכצסן, אבל גם הוא לא יהיה אש יסודי רק עמימי ואין רשות להתקרב חליו, וצמורת כן היה ויעמוד העם ומחוק ולא נגעו אל המקום ההוא.

למען ספות הרוח את הצמאה. יפה אמר החכם המסתדל, כי שורש ספה נרדף אם ספת שהוא מורה על דבוק וחצור, אכן להטעים לך כל בוונחו חומר חני כי מלת רוח מורה על מלוי התאווה, ומלת מראה מורה על הבסיפה להתאווה, והנה האדם המתחפק צמה טיש לו אף אם תעלה צלבו חיה בקיפות לדבר מה, לא ימהר כל כך תיכף להשיגו, אך ישאיר אותו אל המקרה באשר יצא יצא. אבל ההולך צטרירות לבו, וכל מגמתו הוא רק לחיות צתעמגים וצמותרות אשר הן סנה בלי המשתחיתים של כל האדם, באשר תעלה צלבו חיה תאווה לא יתמנהנה כמעט רגע, רק כי היום יחשוב וידרוש להשיגה, שלא יהיה שום ריוח צין התחלת התאווה וצין הסגתה. וזה שאמר כי צטרירות לצי חלך כי הלצ חומד למען ספות הרוח חת המראה, כלומר למען חחצר ולדבק הרוח היא מלוי התאווה חת המראה כלומר עם המראה היא התאווה, צודחי לאיש כזה לא יאצה ד' סלוח לו. ורצנה צו כל האלה הכתובה צספר התורה הזה, כי התאוות הרעות הם ימשכו אחריהן כל חלי וכל מכה, וכמו שכתבתי לנעלה צמאמר שער הגן צענין אדם וחיה, תדרשנו משם כי הכל אחד הוא.

את ד' האמרת, וד' האמריך. שלא ללאת מכוונת שורש „אמר“ חומר חני, יען שהעם יתעלה ואנחנו צני גשראל עמו, שנינו יש לנו תציעה וחוב אחד

על האחד, כי יען שהשם צ"ה הוליא את צני ישראל מארץ מזרים וצית העצדים, צה הציח אותנו כצעלי חוז לו לשמור מלכותו, ולחננו עמו אשר האמנונו צו

ועצמו ארץ נוספת והלכנו אחריו צמדצר בארץ לא זרועה, צה עשינו גם אוחו כציכול כצעל חוז לנו למלכות לנו כל הצטחותיו, ויהיה האמרת ההפעיל מן שורש אור, כלומר אתה האמרת, אתה הפעלת שד' יוכל לאמר לבקש ונאך להיות לו לעם לשמוע למלכותו, וה' האמירך צעצור שהוליאך מארץ נוספת לארץ אשר לא עצר צה איש ואתה האמנת צו, עשה אותך וגרם לך שגם אתה תוכל לומר ולתצוע מומנו שיחזיק אותך לו לעם לשמורך מכל דצר רע, ותרגומי צל"א ג"כ יסכים לזה שנתרגמונו את ד' האמרת דוא האסט דיינען גאסט איבער דין אנטפרייציג געמאכט, איהת לט פאק לו זיין. כי יש אנטפריך לאחד על חצרו, חזקה ותציעה.

צרעת, צרבת. שניהם יוצנו צחילוף האותיות צהמולכות, לרעת מן השתרע, יען שהנגע הזאת תשתרע בכל הגוף או שתעצור מנוף לבוף אחר, ותרגומו: איינע אויסגעדענהנטע וואודע, ולרצת מן שרפת וכתרגומו ענטליידונג.

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישן הוא. שחת לו לא בניו מנום, דור עקש ופתלתל.

אין מן הבורך. להודיע את כל הלחץ והתלחה אשר מלא את האמפריים צפוק הזה של "שחת לו". ולפי דעת כולם שאלת לו מוסד על השם, כלומר האם לו ית' שחת? לא, כי צניו מומם, שהם שחתו להם ולא לו. ולא ידעתי מאין ילא להם ליחס שחת על העם שלא חזר כלום צפוקים הקדומים? (א) האזינו השמים (ואדברה, צ) יערוך כמטר לקחי, ג) כי שם ד' אקרא, ד) האור תמים פעלו, (ה) שחת לו, ואיה חזר מה שם זה על העם? לכן אומר אני שאלת "שחת" מוסד על מה שלפניו שהוא השם. ומלת "לו" אל שלאחריו שהוא "דור עקש", ובזכותו כן היא כי המפורר האלהי הזה התחיל צתוארי השם יתעלה וספר מעלותיו בדרך כל המפוררים, והו שומר האור תמים פעלו, כלומר שכל מעשיו תמימים ואין בהם פתל ועקש, כי כל דרכיו משפט, כלומר אף אם ימחץ צמכות כאלמות צודאי צמשפט צאו, כי הוא אל אמונה ואין עול, לדיק וישן הוא, ואם שחת לו כלומר להדור הרע אשר לא שמע למלכותו, לא צניו מומם? לא הוא מומם של צניו כלומר הבי אין הם צעלום חייצים צה? כי הם דור עקש ופתלתל? ואשר יש לו חיד להצין טעם ההמשך יראה כי בכיס דצרי, ותרגומו: האם ער איהת פערדערבען לוגעטאזארען, איזט עס כיכס זיינער קינדער אייגענער פערדער?

האותות והמופתים. צענין האותות והמופתים שספרה תורתם הקדושה כלה לפי דעתי, כי המה רק לומען ההמון אשר היו מלומדים לשמוע כפלחות מעצמי הגוים ששדדו הטצע והפכו את הו צר לעוף פורח או לצעל חי אחר, או גם לדומם ולאצני השדה, הכל כחזר צסיפורי האיטהאןאגייע, וגם אמת כבון היה הדבר שעל ידי איזה חכמה או המלאכה עורו את עיני האנשים צתחצולותם; זאת היתה הברחית להם, כי כל תורתם ופקודיהם הכל סיו להוליד את האדם

צתוהו לא דרך, ורק על ידי עזר התחצולות וההצלים האלה, הנו חת לצו לשמוע למצותם, לא כן תורתנו הקדושה שהיא כולה חיים לבושה, וכמו שזכרתי כמה פעמים כי היא לא נתנה לנו רק למען חיותנו על האדמה צחיים מאושרים, לנו חין לנו לורך לשום מופת ואות על שמירת המצות, כי הם צעלום עדים נאמנים לשמוע להם. ועוד כי כל עלצי הגוים, להם חין שום חלק ונחלה צצריחת השמים והארץ וכל לצאם, לכן השתדלו להראות גבורתם צשדוד הטבע וצהפוך המליחות, חצל אדונינו אדון כל הארץ אשר צרא חת כל הצריחה האחת מחין המוחלט, והכין אותה להתנהג צטבע קיימת חק נתן ולא יעציר, חין יעלה על הדעת שהוא ישחית מעשה ידיו? והטבע כאשר תתנהג צצלמה, היא היא נפלחות השם הכבוד, וחין לנו לורך לנפלחות אחרות, וכמו שאמר המשורר „נפלאים מעשיך“, כי המעשים צצלום הם נפלאים מאוד, וחין לנו לורך לאחרים. עב”ז האחות והמופתים שזכרו צתורה כולם אחתיים ונאמנים הם, וראוי לנו להאמין צהם צכל לצינו, חצל לא צעצורם נקצל הצורה והמלוה, והעד שגם הרצ המורה ז”ל כאשר מנה שלט עשרה עיקרי הדת, חת המופתים לא מנה צתובם, כי חין לנו לורך צהם, כי תורת ד’ אחת צלעדס, והתורה ס פ ר ה אותם, חצל רק לבהמון, אשר הטבע רגילה להם ואינם רואים צה שום חכמה או גבורה, ויען שהיה ההמון רגיל לשמוע מנפלחות העלזים מכצר, וכאשר יותן לו חוקי התורה ויאמרו לו זה חלי ונשמענו, ישאל מיד מה האות והמופת אשר נשמע לקולו, כי ההמון לא יוכל לתאר לו שום חלוה צלי מליחת מופתים וסדודי המערכות, לכן החבימה התורה למען אשר לא תחקר כל צה, ולמען נמוכי השכל, וכתצה להם אותות ומופתים אשר עשה שלוח השם צהיפוך המטה לנחש והמים לדם והעפר לכבים וכדומה למען אשר לא יהיה להם שום פתחון פה ואולת תקפץ פיה.

מגדול עת שם ה' צו ירוץ לדיק וכסגצ.

צענין שאלת: לדיק ורע לו ורשע ונוצ לו, רצים שחו ורצים ישתו, רצים עמלו צו להשיצ חת לצנו ולהרגיע אותנו צדצר השאלה האחת והיא עדינה צמוקומה עומדת, לכן אמרתי חנקה גם חכובי חת כוחי ועולם ידי חולי אוכל להסיר מצוכתה למען לא תהיה לנו לפוקה ולמכשול כיום הזה. ושלוקה תשובות יש לי צדצר: א) כי כוס התרעלה מקרים רעים רצים אשר יעצרו על כל חיש, היא לא תצטר צין לדיק לרשע, צין עוצד חלמים ללא עצדו, כי הכל כאשר לכל מקרה אחד לרשע וללדיק, גם הלדיקים יצלו ימיהם צנוצ וגם יש רשעים אשר ידוכחו לפני עש וכל ימותם רעים. א”צ השאלה חיננה שאלה כלל. צ) ואם תאמר כי הוא משפט מעוקל צחק המנהיג עולמו, כי מדוע לא יוסרו הרשעים צכל עת אשר יעצרו על חוקי השם ועל תורותיו? הנה על זה כצר ידו הדה הרצ השלם צכל מדע הוא אדונינו משה צר מיימון ז”ל ואמר צנוצ טעם ודעם^ט כי הוא רק למען שתהיה הצחירה חפשית ציד כל חדם, כי אם הרשעים צכל עת אשר יעשו נגד חוקת התורה והמלוה, יוסרו, מי פתי יסור הנה לעצור חף על אחת מנלותיה? ואם יראה החדם^ט שרק הלדיקים יחיו צנעימים ויצלו צנוצ ימיהם, צודחי כולם ישתדלו לעשות הטוב והישר, ואז תהיה עצדתם רק כעצדת שכי

יום ציומו ולא יהיה האדם כמוכרת צמטסיו ולא מצחירה חפסית, והשם ספן צבני חורין ולא צעזדים משועבדים. (ג) אך לי עוד תשובה אחרת בדבר והיא פשוטה מאוד, כי לפי דעתי אין לדיק בארץ אשר יאמר עליו כי הוא לדיק ורע לו, כי הלדיק אשר באמת לדיק יקרא לכל הפחות צמדת ההסתפקות לדיק שיהיה מושלם, ולדיק שיהיה תמיד צפצר פנים יפות ויקבל עליו יסורים באהבה, כי אם אין לו המדות הללו איך יקרא לדיק תמים? ואף אם הוא לדיק בכל דרכיו ורק צמדה האחת לא השלים נפשו, איננו לדיק גמור. והרשע ג"כ אף אם הוא נטה מדרך הישר ועושה רעות רבות, אבל צמדת ההסתפקות בכל זאת איננו יולא מן השורה, גם הוא רשע גמור לא יקרא, כי המדה האחת העושה האחת, תוליא אותו מכניו השם „רשע גמור“ להקרא, אבל אם הוא רשע רע בכל מעשיו וגם נפשו כים נגרש לאסוף הון וצבט מעשקות ואיננו טצע לעולם בכל אשר ימלא לו, לו משפט הרשעות להקרא רשע גמור לעולם. ועתה, קורא אהובי, הבינה את אשר לפניך, כי השאלה לדיק ורע לו ורשע וטוב לו אין לה מליאות כלל, כי לעולם לא ימלא לא לדיק ורע לו, ולא רשע וטוב לו, כי הלדיק האמתי, לו אין רע לעולם, כי כל אשר יעצור עליו טצט אלוה, הכל יקבל עליו צרלון טוט צלי תלוכה וצלי קוטי, ולצו טוה צקרצו כציוס רע. כציוס טוט, א"כ אין רע לו, ועתה אין לדיק ורע לו, והרשע האמתי אשר לא יטצע לעולם, אף אם יצור כטער כטף ועלמיו כוטייל צרל, חזק בכל איצרו, וכל נגע לא יקרצ באהלו ואטפ"כ אין די לו, ועוד הוא מתאוה, צודאי איננו רשע וטוב לו, כי איך טוט לו והוא לא מלא עוד את תאות לבו, אשר לעולם רק חומד ומתאוה ואט תמיד תוקד צקרצו ולא תכצה? ואם תרלה, קירא ידידי, גם זאת היחה תטוצת חכמיו ז"ל באמרת לדיק ורע לו לדיק שאינו גמור, לדיק וטוב לו לדיק גמור, רשע ורע לו רשע גמור, רשע וטוב לו, רשע שאינו גמור, הנה תראה כי כל דברי דצדיהם, כי הלדיק ורע לו כלומר טהוא מרגיש טרע לו, צודאי לדיק שאינו גמור הוא, כי הגמור לעולם טוט לו. לדיק וטוב לו צודאי לדיק גמור הוא, וגודל והורגל צמדת ההסתפקות, והוא טוח צחלקו, וצודאי לדיק כזה לדיק גמור הוא; רשע ורע לו, צודאי רשע גמור הוא, כי צודאי אין טוס מדה טוצה צו, כי עיניו לא תטצענה לעולם. רשע וטוב לו, הוא רשע שאינו גמור, כי אם רק המדה הזאת לו, טהוא טוח צחלקו, אף אם עושה רע מאת, צכל זאת יוכל לחיות צחיים נעימים כי די לו צוה טהרויח צלדק או לא צלדק. והוא רשע וטוב לו כלומר שיהיה צטוט. ועתה על פי הדברים האלה צניתי את השיר הבא לפניך, אשר נכנה כצצנית חומורי תהלות ישראל, ותוכו רלוף אהבת השם ותשובה מושלשת על שאלת לדיק ורע לו ורשע וטוב לו, הכל כאשר בארתי צההקדמה הזאת, ואתה טנעפה את דבר הטירה הזאת עד תומו.

ח לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשְׁנִים.

י טָה אָשִׁיב לְאֱלֹהִים עַל כָּל טוֹבוֹ סֵלָה, ג טָה אֲשַׁלֵּם לָךְ צוּרֵי עַל חֶסֶדְךָ לְעוֹלָם וָעֶד, ד טַעֲמֶק הַבָּקָא הַתְּנַעֲרֵי נַפְשֵׁי הַגְּבִיחֵי עוֹף לְאֵל חַי, ה זְבָחֵי זְבָחֵי תוֹרַח וְשַׁלְמֵי לְעֹלִיזִין גְּדֻרְךָ, ו טָלְאֵי שִׁיר שְׁפֹתֶיךָ לְמִלְךָ

שער הפנינים

הַכְּבוֹד סָלַח, י מִשְׁפָּטֵי אֵל סִפְרֵי וְאַמוֹנָתוֹ לְכֹל הַחֹזִים בּוֹ, ה הוֹדִיעֵי
 דַּרְכֵי לְדוֹרָשָׁיו יוֹרוּ מַסְלוֹת בְּלִבְכֶם, ט טוֹב יְהוָה לְכֹל חֲסִידָיו וְכֹל מַעֲשָׂהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל לֵב, י אַמוֹנָתָם מִנֵּת כּוֹסֵם אֶף נִחַלַת שְׁפָרָה לָמוֹ, יא לֹא יִתְאוּ
 לֹא יִחְמוֹדוּ שִׁכְמֵ אֱלֹהִים לֹא יִכְבֹּד לָמוֹ, יב אֲשֶׁרִי הִנְבֵּר שְׁכֵכָה לוֹ חֶסֶד
 וּמִשְׁפָּט תִּשְׁוֶה עָלָיו, יג אֶף מִי יִבֶּן אֶת זֹאת וְלֹא יִחַרֵף מִשְׁפָּטֵי עֲלִיּוֹן,
 יד פִּי יִרְאוּ צַדִּיקִים בְּרַע שְׁתוּ פִיהֶם בְּשִׁמְיִם, טו וְאִם סוֹרְרִים יַעֲשׂוּ חֵיל
 עוֹשֶׁק מִמָּרוֹם יִדְבְּרוּ, טז יֹאמְרוּ פִי חֶמֶס בְּעִיר אֱלֹהִים שִׁכְמֵ עֹנֵל בְּיַד
 אֱלֹהִים, יז חֶסֶד אֶרֶץ לִים זָרוֹן פָּנֵי תֵבֵל לְתַהוֹם רַבָּה, יח גָּקִי כַפִּים יִשְׁמְסוּ
 גִּלְיוֹ וְחַטָּאִים יִזְבִּילוּ לְמַחֲזוֹ חֶסֶפֶס, יט מִדּוּעַ לֹא יִרַד מִשְׁמַי עֵז לְדֹרֶךְ
 בְּמַתִּי אֶרֶץ, כ או יִקְרָא אֵל הַמַּיִם מַעַל לְנַחֲוֹת יִשְׂרָאֵל בְּטַח, כא יִסִּיחַ
 קָדִים בְּלֵב יָם וְאַנִּיחֹת רִשְׁעַ יִשְׁבְּרוּ, כב הֵיטֵ צוּר לְאֶרֶץ יִרְגְנוּ בְּקִרְבֵּ
 לָבָם, כג מִדּוּעַ עָמַל וְאֹן יִשְׁגוּ וְצָדֵק בְּעֵלְהָ יִיבֵשׁ, כד לִבֵּן אָמְרוּ אֵין
 אֱלֹהִים וּבְאֶרֶץ מִי אֶדוֹן לָמוֹ, כה גַם רוּחִי גִלְהָ עִמָּם אֹדְהָ פִשְׁעֵי
 לְאֶדוֹנֵי, כו כִּמְעַט טַבַּעֲתִי בֵּין טָרֵי בְּמַצְלוֹת כַּחֵשׁ כָּל לִבְבִי, כז אֶף הוּא
 שְׁלַח עֲזָרִי מִקְרָשׁ וּפְדָה בְּשִׁלּוֹם נַפְשִׁי, כח אָמַר לַחֲשֹׁךְ וַיִּגַּם וְעֵבִי אֹוֹלְתִי
 נִפְצוּ, כט שְׁמֵשׁ חֶסֶדוֹ עָלַי הוֹפִיעַ וְהָאִיר עֵינַי בְּמַחְשָׁבִים, ל על בֶּן
 אֲמִדְתִּי בְּסוֹד אֱלֹהִים בְּאֵתִי וְעַקְבוֹת שְׂדֵי אֵלֵי גוֹרְעוּ, לא עוֹבְרֵי בְעַמֶּק
 הַבְּכָא הַפּוֹ אֲזוֹנְכֶם לְאֶמְרֵי, לב אֲסַפּוֹ לִי שְׁחָרֵי אֲמַת מַתִּי מִסְפָּר שְׁמַעוּ לִי,
 לג מִרוֹמִים מִשְׁפָּטֵי יְהוָה וְצָדִיקָתוֹ מְאֹד נִעְלָה, לד קוֹל אֱלֹהִים בְּגִלְגָּל (1) (חֲסוּכָה ב')
 וְתִקְוֹתָיו כָּל יוֹשְׁבֵי חֵלֶד, לה יַעֲלֶה גְדִפְאִים מִתְהוֹם אֶרֶץ וַיִּזְרִיד נְשִׂאִים
 תַּחְתָּם, לו יִדְבֹּא יְחוּנָן לֹא כְּמַסְעֵלָם פִּי אִם בְּאֲשֶׁר יִפֹּל חֲבָלָם, לו עם
 גָּבֵר לֹא יִתַּמֵּם וְעַם עֶקֶשׁ לֹא יִפְתַּל, לז פֹּה תָרִים צָדִיקָה קָרוֹן וְשֵׁם כְּאֶבֶן
 תִּקְפֹּץ פִּיהָ, לט שֵׁם יִשְׁבּוּ חַטָּאִים וַיִּתְעַנְּגוּ וּפֹה יִמּוֹדוּ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ,
 ׀ לְמַעַן נִפְוֹת לֵב גָּבֵר אֱלֹהִים עֲשֶׂה גַם שְׁנִיָּהֶם ׀א פִּי אִם חַטָּאָה תְּמִית
 רִשְׁעַ מִי יִקְרַב לְפִתַּח בֵּיתָהּ, ׀ב וְאִם עֲנֹה תִבְרַךְ צַדִּיק מִי יִפְנֶה אֵל
 רֵהִבִים, ׀ג כָּלָם אֲמַת וּמִשְׁפָּט יִרְדּוּפוּ פִּי בֶן יִבְרַךְ גָּבֵר, ׀ד תוֹךְ וְחֶמֶס
 יִגְעַל נִפְשׁוֹ בִּי שְׁלֵמַת רִשְׁעִים יִרְאֶה, ׀ה אֶף לֹא כְּאֵלֶּה דַרְכֵי אֵל עֲצַת
 עֲלִיּוֹן רַמָּה מִמֶּנּוּ, ׀ו הוּא לֹא יִחַנִּיף קַהֵל חֲסִידָיו לְמַעַן תּוֹחַתּוֹ יִנְצֹרוּ,
 ׀ז גַּם לֹא בִכַח יִלְחַץ אִישׁ לְהַטּוֹת לִבְבוֹ אֵלָיו, ׀ח פִּי לֹא לְאָדָם נִעְרָף
 יְהוָה, עֲלִיּוֹן, לְמַלְכֵי אֶרֶץ, ׀ט הַרְזִדִים עֲמִים תַּחְתָּם יוֹצִיאוּ אֲסִירִים
 בְּכִשְׁרוֹת, (חֲסוּכָה ז') כ פִּי אֱלֹהִים יַעֲזֹבֵנוּ בִּירוֹ וּבְרוּחוֹ יִמְשַׁל כָּל גָּבֵר, כא גִּפְשׁוֹ
 בְּכֹפּוֹ תִמִּיד וְרָרֵר קֵן לָהּ, כב יִשָּׂא לְפָנָיו פִּתְחֵי עוֹלָם וְהוּא יִשׁוּם לְדַרְכָּךְ

(1) סוף סוקלה כחומר ח"ל גלגל סחר צעולם.

שער הפנינים

פְּעֻמָּיו, כִּי צָדֵק וְרִשְׁע לְקִרְאָתוֹ יִזְדוֹן וְהוּא יִבְחַר אֶת אֲשֶׁר יִחְפֹּץ,
 כִּי הוֹד וְהִדָּר לֹא יִקְוֶה מִשְׁנֵיהֶם כִּי לֹא בְיָדָם מוֹבֵל, כִּי צָדֵקָה יִדְרֶף וְחֶסֶד
 כִּי לָהֶם נִאֻוָּה תְהִלָּה, כִּי מִתּוֹךְ וּמִרְמֵה יִדְחַק גִּפְשׁוֹ כִּי תִעַבְתָּ יְהוָה הַמָּה,
 כִּי כִי רַק רְצוֹן יִרְאִי יָבִישׁ לְלִבְכֶם יִשְׁקִיף יְהוָה, כִּי אֵף בְּאֵלֶּה בָּחַר לוֹ
 יְהוָה הַמָּה יַעֲלוּ בְהַר קָדְשׁוֹ סֵלָה, כִּי אֵלֶּה יִשְׁתּוּ מִכּוֹס יִשׁוּעָתוֹ יִשְׁתּוּ
 וַיַּעֲלִצוּ בְּאֱלֹהִים, כִּי וְרִשְׁעִים יִשְׁכְּנוּ צְחִיחָה לֹא יִשְׁכְּרוּ צְמָאִם, (סמוכה ג') סל הוֹן
 וְעִשָׂר בְּבֵיתָם וּבְלִבָּם יִחְסְרוּ כֹל מוֹב, כִּי וְיִשְׁרִים יִגִּילוּ בְּכֹל עֵת וְנִפְשָׁם
 בְּעֵץ רִעֲזָן יִסְרַח, כִּי יִבְנוּ בְּשָׁמַיִם מַעְלֹתָם וְיִשְׁחַקוּ לְאָרֶץ מִתְחַת,
 כִּי אָמְרוּ בְּשָׁמַיִם לֵאלֹהִים בְּאָרֶץ צַדִּיק מַח פֶּעַל, כִּי רַעוֹת רַבּוֹת סִבְבֵהוּ
 וּלְבָבוֹ יִלְעַג לָמוֹ, כִּי יִגֹּן וְאִנְחָה לֹא יִשְׁיָנוּהוּ יִתְעַנֵּג עַל יְהוָה וְיָנוּסוּ,
 כִּי כֹל עֲצֻמוֹתָיו תִּגְלַגְלָה וּבַעֲמֹל אָנוּשׁ אֵינִימוּ, כִּי מִי גִבֹר כְּאִישׁ אֱלֹהִים
 יִדְמָה לוֹ בְּכִנֵּי עֲשׂוֹר, כִּי כֹל הַיּוֹם יִמְצֵא דִיּוֹ וַיִּזְרֶה שְׁמַיִם בְּרוּחַ גְּדִיבָה,
 כִּי אַחֲרֵיתוֹ בְּאָרֶץ תִּבְרָךְ וּצְדִיקָתוֹ תִּלְוֶהוּ בְּרִבְרָה עוֹלָם, כִּי עֵינָיו בְּרִבְרָה
 יִסְגֹר וּבְצִהָלָה יַעֲרוּ שְׁחָר, כִּי לֹא יָמוּת כִּי יִגֹּעַ יִדָּד שְׂאוֹל וַיַּעַל,
 כִּי בְּשׂוֹר יִשְׁכֵן לְכַמַּח וְנִפְשׁוֹ תִּנְשָׂא מִהַר מְצַעֵר, כִּי תִנְשָׂא מִחִיל אֵל
 חִיל תִּרְחַף תַּחַת כַּס מִשְׁכְּנֵי עֲלִיּוֹן, כִּי שָׁם בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים תִּתְהַלֵּךְ עִם
 רַעוֹתֶיהָ בְּנוֹת אֱלֹהִים סֵלָה, כִּי שָׁם עֵינֶיהָ מִיִּשְׂרָאֵל תִּחְזֹנֶנָּה יְדִידוֹת לְבָהּ
 גִּצַח, כִּי שָׁם יִמְלֵא פִיהָ תְהִלּוֹת וּבְצִוֹר עֲלִיּוֹן תְהִלֵּל יְהוָה הַלְלוּיָהּ.

ראש המגדל

תפלה לאלהים.

על ראש מגדלי	בראשית דרכיך	צמח ושיח
על פסנת היכלי	הארץ יסדת	לא גראו בארץ
פה אעלה ואשתקחה	מאפס ותוהו	וברצונך מלאו
לאדני מרחוק	ובגאותך שחקים	פני תבל תנובה
פה אשפך שיחי	חמר מים רבים	אף איכה ישכה
בקול המון תודה	כסו פני אדמה	הארץ דומם
ואעל את מנחתי	מבערתך אלהים	ואין נודד פנה
אזברתה ליי	גמו תהום רבה	ופצה פה אין
מה רבו מעשיך	ערום וערה	צוית לארץ
אלהי שמים	הארץ עמדה	ותלד גם היא
מה מוֹבו פעליך	והררי בשדה	גפוש כל בשור
זך פעלת לנו	בכל ראשם קרחה	והחי למיניהו

ראש המגדל

אָרֶץ רַעֲשָׁה
 מְכַל חַיָּה הַמְּשֻׁתָּה
 וְכָל צִפּוֹר בְּנֶפֶשׁ
 שָׁמָּה עָבִים רְכוּבִים .
 אֵךְ שׁוֹמֵר וּמְשַׁלַּל
 עוֹד בְּאֶרֶץ אֵין
 וְאֵין אִישׁ בְּאֲדָמָה
 לְהַבִּיר גְּאוּנָה .
 קְרֹאתָ לְאָדָם
 לְהִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ
 וְאֵת תְּבִנִית פְּנִיהוּ
 בְּהוֹד צִלְמָה חֲתֻמָּה .
 אֵת אִמְתּוֹ שִׁלַּחְתָּ
 עַל פְּנֵי כָּל בְּשָׂר
 וּמִדְּרָאוֹ וַחֲתִיתוֹ
 בְּאֶרֶץ הַחַיִּים .
 לְהַיּוֹת כָּל אִישׁ
 שׁוֹרֵר בְּבֵית אֱלֹהִים
 הִיא הָאֶרֶץ הַגְּדוֹלָה
 כָּל הַמְּשֻׁרָה עַל שִׁכְמוֹ .
 אֵת עֵינָיו פָּקַחְתָּ
 לְשִׁכְבִּיל כָּל מַעֲשֵׂיךָ
 אֵךְ עַל כָּל־יָחַד
 הַעֲמִיתָ עֲנָנָה סְלָה .
 מִן הַשָּׁמַיִם הַגְּבוּהִים
 וְהָאֶרֶץ הִרְחַבְתָּ
 שִׁמְתָּ לָךְ זְבוּל
 וְשָׁם חִבְיוֹן עֲנָךְ .
 אֵתָה תִּשָּׁב
 בְּקִרְבַּ עֲפָךְ
 עֲמָךְ אֲשֶׁר קִנִּיתָ
 וְהִתְעַלְמַתָּ מֵהֶם .
 תִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹכָם

תִּשְׁכַּן בֵּינוֹתָם
 כִּי עַל כֵּן יִדְעַתָּ
 שִׁבְתָּם וְקִיַּמְתָּם .
 אֵךְ אֵיזָה עֵין
 אֲשֶׁר תִּעֲדָךְ
 וְאֵיזָה סָה יֹאמֵר לָךְ
 הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה .
 לְנֹגֵשׁ אֶל הָעֶרְמֶל
 אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים
 תִּקְרָא מִרְחֹק :
 אֶל תִּקְרַב הָלוֹם .
 וְלִרְאוֹתָ אֲשֶׁר אֵינְנוּ
 חֲזָאָה כָּל מְאוּמָה
 דְּבִרְתָּ בַחֲזוֹן :
 הַיִּשְׁבֵּת לְרֹאוֹת .
 אֵךְ מָה רַבּוּ
 הַבְּעָרִים בְּעַפְךָ
 אֲשֶׁר יִדְמוּ בְּנִפְשָׁם
 יִרְאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ .
 יִחְשְׁבוּ כְרֹאוֹת
 אִישׁ אֵת רַעְהוּ
 יִחַזּוּ אֵת אֱלֹהִים
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ .
 גַּם מִתּוֹרְתָךְ הִתְמַיַּמָּה
 אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ לְהוֹרֹתָם
 יִדְאוּ וְלֹא יִבְיֵנוּ
 אֲמַרְיָה כִּי רָמוּ .
 אֵת כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר
 בַּחֲזוֹן וּבִמְרֹאָה
 הִמָּה רְאוּ כָּל־
 בְּאֵר הַיַּמִּב .
 לְשׁוֹנָה תִּבְיַע
 חִידוֹת מְנֵי קַדְמֵ

וְהֵם יֹאמִינוּ
 בְּכַתְּבְּכֶם וּכְלִשְׁוֹנֵם .
 תּוֹרְתָךְ תִּתְּאָרֶךְ
 כְּתַסְאָרְתָּ אִישׁ
 יֹאמְרוּ כִּי נוֹצְרַתָּ
 בְּדַמּוֹתָו כְּצִלְמוֹ .
 תִּסְפָּר כִּי כְבוֹדָךְ
 נִרְאָה לְדוֹר רֵאשׁוֹן
 יִחְשְׁבוּ כִּי רְאוּ
 בְּהַקִּיץ תְּמוּנָתְךָ .
 יִמִּינְךָ אֱלֹהִים
 כִּי גִאֲדָרִי בַפֶּחַ
 יִחְשְׁבוּ כִּי גַם זֹרַע
 וְיָד , תִּהְיֶה לָךְ .
 גְּבִיאוֹתָ חֲזוּ
 כִּי אֱלֹהִים יִרְאָה
 וְעֵינָהּ עַל דְּרָבִי
 אִישׁ וְאִישׁ .
 חֲשְׁבוּ כִּי הוּא
 כְּמוֹנֵי יָבֵשׁ
 וְעֵינָיו כִּיזְנִים
 וּכְעֵץ הַבְּדֹלַח .
 הַחֲזוּהָ רְאָה
 רִגְלֶיךָ בְּהַר הַצִּיּוֹתִים
 חֲשְׁבוּ כִּי גְּתִיבוֹתְךָ
 בְּרִגְלִים תִּרְמַסְנָה .
 וּכְן בּוֹזֵי כִּי רְאָה
 דְּמוֹת כְּמֹרְאָה אָדָם
 בְּכָל לִבְבָם יֹאמִינוּ
 כִּי חֵייתָ כְּאַחַד מֵהֶם .
 עַל יְדוֹתָו 1)
 קָדְמוּ שָׂרִים
 כִּי תִשְׁלַם

(1) הסלים פ"ז מהחיל "למנלם כל ידוהון" ונומר "כי אחת השלים" וכו' .

ראש המגדל

לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ .
 חֲשָׁבוּ בְלִבָּם
 כִּי שׁוֹמֵר מִצְוָה
 יִקְוָה כְּשֹׁכֵד
 פָּעֵל עַד הָעָרֶב . —
 רָאוּ כִי הָאָרֶץ
 מֵאֲתַמְלַל יַעַר אֵל
 חֲשָׁבוּ כִי עַד כֹּה
 שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׂ .
 לֹא יִחַפְּצוּ בְתַבּוּנָה
 לְהִבִּין אֲמָרָהוּ
 אֲךָ יֶאֱמִינוּ
 כְּפִתִי לְכָל דָּבָר .
 לִבְנֵי אֲמָרְתִי
 אֲלֶכָּה אֵל אֲחִי
 הַנְּבוּכִים בְּאָרֶץ
 וּבְאֶחָת יִכְסְלוּ .
 אֲלֶכָּה וְאוֹצִיאֵם
 מִכּוּר סְבִלוֹתָם
 וְעַל הַרִי דַעַת
 אוֹבִילִם סִלָּה .
 מִסְדֵי עֵץ חָדָד
 כָּל אוֹכְלָיו יִחְכְּמוּ
 אֲתָן אֵל פִּיתָם
 אוֹלֵי יִסְקָהוּ עֵינֵיהֶם .
 לִבְנֵי הַקִּימּוֹתִי
 אֵת הַמִּגְדָּל הַזֶּה
 עַל שִׁפְתַי הַתּוֹרָה
 וְהָיָה לָהֶם לְעֵינָיִם .
 יִמְצְאוּ דְרָכֶיהָ
 אֲשֶׁר בַּעֲדָם סָגְרָה
 מִגְדָּל עוֹז יֵאִיר

וַיַּעֲבְרוּ בַטֶּח .
 כִּי הַמִּגְדָּל הַזֶּה
 לֹא כְּמִגְדָּל
 אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי אָדָם
 בְּנִסְעָם מִקָּדָם . (1)
 כִּי זֶה קָדָם יְהִלֵּךְ
 לְאוֹר בְּאוֹר
 פְּנֵי אֱלֹהִים
 קָדְמָה מְזֻרְחָה .
 לֹא מִחוֹמֵר (2)
 וְאֲבָנֵי חֲמָר
 אֲשֶׁר יִקְדִּירוּ
 עֵינֵי חַשְׁמֻשׁ .
 כִּי אִם מְלִבְנֵת
 הַסִּפִּיר לְמַחֵר
 מִמְּנוּ קְרֻנוֹתָיו
 כְּשִׁמְשׁ יִפְסִיעוּ .
 לֹא כִּי־שׁוֹכֵבִי
 שֹׁנֵעַר וּבְכָל
 לַעֲשׂוֹת לָהֶם שֵׁם
 הַרִימוּ שִׂיאוֹ .
 כִּי אִם לְמַעַנָּה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 לְסִפּוֹר שִׁמְךָ
 בְּכָל הָאָרֶץ .
 וּבְמִגְדָּל מִמַּעַל
 עַל אַרְבַּע פְּנוֹתָיו (3)
 הַכְּבֹתִי וְעֵשִׂיתִי
 מְנַת זָהָב .
 מְנֻחָה מְהוֹרָה
 כְּאֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה (4)
 לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל

הַעֲלֵתִי גִירוֹתֶיהָ
 לְטַעַן יֵאִירוּ
 לְהוֹלֵךְ חֲשָׁכִים
 כִּי יִפּוֹל וְהִבִּישׁ
 אֱלֹוֵי וְחִי .
 יֵרָאוּ כִי פָּנֶיךָ
 לֹא כְּפָנֵי אָדָם
 וּכְאֲשֶׁר יֵרָאֶה אִישׁ
 לֹא יֵרָאֶה יְהִי .
 יֵרָאוּ כִי פָּעֵלְךָ
 לֹא כְּמַעֲשֵׂנוּ
 וּפָעֵלְךָ —
 אֵינִן יָדִים לוֹ .
 יִדְעוּ כִי אֱלֹהִים
 נֶעֱבַד לְעוֹלָם
 וְלֹא כְּאֲשֶׁר יִקּוּם אִישׁ
 וְעָמַד עַל רַגְלָיו .
 יֵרָאוּ כִי הַלִּיכּוֹת
 אֱלֹוֵי בְּקָדְשׁ
 וְאֵינִן בְּרַגְלָיו —
 לֹא יָבֵא .
 וְהָאָרֶץ בְּחַפְּנוֹתָהּ
 אֵינִן אוֹמְרִים
 וְאֵינִן דְּבָרִים
 לֹא נִשְׁמָע בֵּית יְיָ .
 כִּי אִם רִצּוֹנְךָ
 הוּא פָּעֵל וְעֹשֶׂה
 חַפְּצֶת וְחֵי
 אוֹיֵת וַיִּקָּם לָךְ .
 יִדְעוּ כִי הָאָרֶץ
 לֹא מֵאֲתַמְלַל הַקִּימּוֹת
 כִּי הִרְסָתָהּ וּבְנִיתָהּ

(1) מקדמונו של פולס . (2) חומריות . (3) חרבעה סערים נחלק מגדל חור . (4) רבינו משה בר מיוון ז"ל .

ראש המגדל

אֲשֶׁר לָךְ עֲרֵכְתִי .	אֲשֶׁר יִשְׁמַע לְמִצּוֹתֶיךָ	אֱלֹהִים , רְבוֹתִים .
מְנַחָה מְרַחֶשֶׁת	הִנֵּה שָׁכְרוּ אֶתֹו	לְהִרְאוֹת לְעַמֶּךָ
אֲשֶׁר רָחַשׁ לְבָבִי	וְכָל טוֹב אֲדוֹנָיו — בְּיָדוֹ .	כִּי בִידְךָ הִנְנוּ
בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה	יָדְעוּ כִּי דִרְכֶיךָ	וְגַם הָאֲדָמָה
עָלְיוֹ הֶעֱלִיתִי .	גְּבוּהִים מִדְּרָבְנֵינוּ	אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֲלֶיךָ .
תִּזְכֹּר מְנַחְתִּי	וּמַעֲשֶׂיךָ כְּמַעֲשֵׂינוּ	יָדְעוּ כִּי לֹא
תִּבְשֹׁן עוֹלָתִי	אֵךְ בְּשֵׁם יְכֻנָּה .	כְּשֹׁכֵד שָׁנָה
וְעֲרָבָה לְאֲדוֹנָי	זֹאת מְנַחְתִּי	יִקְוָה אִישׁ פָּעֵלוֹ
מְנַחַת — יְהוּדָה .	אֲשֶׁר לָךְ הִבֵּאתִי	כִּי חִיטִּיב דְּרַבְהוּ .
	וּמִזְבַּח קְטָרֹתִי	כִּי כָל אִישׁ

וְזֶה תַּסְלֵם הַתַּח הַרְחֵשׁוֹן , צַעֲזֵרֶת הַרְחֵשׁוֹן לְכָל רַחֲשׁוֹן .

התא השני.

חלוני החדרים.

שִׁירִי ! הִתְהַלְכוּ בְּאֶרֶץ אֵךְ בְּאַחֲלֵי גְבוּנִים
 בָּהָר וּבְשִׂפְלָה , אֵיךְ הֵם חוֹנִים
 רַק בְּאַחֲלֵי כְסִילִים לֹא יֵרְאוּ פְּנֵיכֶם
 כִּי הִחְכַּם יִסְלַח אֵף אִם תִּחַטָּאוּ
 וְחִכְסִילִים אֵךְ לָרִיב גַּם־שָׂם יִשְׂאוּ
 וְגַם יִפְרוּ אֶתְכֶם שָׁבַע בְּחַטָּאוֹתֵיכֶם .

ויהי ציוס כלות יהודה להקים חת צית הסירים החלה הצאים לקרחתך ,
 וכאשר חותה כפשו להוליחס לחור צפתח העיכים עלי דרך , וירח והנה שגיאוח
 רצות עלו הסתרנו על לוארס , וינחס כי עשחס וכונעט כסג חחור לעצוצ חת כל
 סעללכה ולטרפה צחס חונחו עד כלה , ויהיו ימים צונסמר . חכן חחרי חשר עבר
 גם חח צחלהי העצריים הצונים חרצות למו , וירח כי עוד דלים ורעים צנו צני
 עמו והליו להם ליונים . ליונים סונים לעיני כל עובר , ויחמר צלצו : יהי מה !
 חכה וחעשה כן גם חני וכלה לח חעשנו . וכאשר קרצ חל סעללכה סנית לחקן חת
 חשר עיות ווקדס , ויער ד' חת רוחו וידצר חת כל דצרי הסירה הזחס עד תומס :

למנצח על שגיונות.

שִׁירִי מְדוּעַ פָּסָה פְּנֵיכֶם אֵיד יְגוֹנוֹת
 מְדוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי ?
 הִתְחַשְׁבוּ כִּי חִפִּי לֹא יִבִּין שְׂגִיּוֹנוֹת
 כִּי עַל בֶּן הַפֶּחַ בָּאוּ בְּצֵל קוֹרָתִי ?

חלוני החדרים

בן באו אלי כמעט לא דמיתי
 ופשו כנגע בכל קירות הבית
 אך מי יתפאר לאמר לא שניתתי?
 ובאופשים יוציא גם נפן וזית.

הן הנה היו לאדם באדמה
 לאבן נגף מיסם נפתחה עיניהו
 ביום שברו כי גמר פעלו ביד רמח
 בפריצים יבואו בלא ראות לשחתהו.

אך מי האיש אשר לו לב ואזנים
 נאקת חלליו ישמע כי יתנו קולם,
 ואשר לא שאת לב תת באפס רוח חיים
 שם בחשך ידמו כמתי עולם.

טעמו וראו את כל פריי המגדים
 אשר הובאו יום יום בסל הכבורים (נכורי העמים)
 מוזבים לעין רואי ולהשפיל נחמדים
 ולאזכליהם יפקחו עינים סגורים.

ואם תבקשו חיטב גם שם תמצאו
 כי לא כלם יתנו את ריח הניחוח
 אם רק את פניהם בסתר לא תשאו
 תראו כי פעמים גם בם עלה החוח.

אלה מפרי אדמה מנחה יביאו (הרדיכורנס)
 וזה מבכורות בהמתו ירביע פלאים (יסרת צפור ומעוכ)
 זה יקריב נושן פי אין חדש בפיהו
 וזה בוסר גומל תקהינה שנים.

רבים שחתו לשונם למען ישבחו
 כי בלשונות רבות ידם משלה
 וקול דמי אבותם מעפר יצוחו
 כי תפארת עוזמו עשו כלה.

הן לקל גוי ומשפחה תחת שמים
 חלק אלהים לשונם תהלך בארץ
 ומיזם התבולל בעמים אפרים
 כלל כל שפה פרץ על פני פרץ.

ראש המנדל

החמיר גוי לשון אבותיו בלשון זרה
 כבני ציון מיום רחוקו מנבולה!
 עדי נכרי ילבושו על חלקת צוארה
 נשחתה, ופניה לא היו לה.

ועוד רבים רעות מאלה אהבו
 כי מזבח קדש באש זרה ישקו
 ישלחו מלים מדעיהם גנבו (1)
 פקורא דגר בילדי נכרים ישפיקו.

הוי חקמים בעיניהם חדשות בראו
 יקטירו מחמץ (2) תורה וקול שירים
 אף בביתי לא ימצאו ולא יראו
 פגול הוא כאלה יזבחו לשעירים.

לכן את ביתי זה: בית יהודה אכנה
 (אף כי מנרעות בו רבות מי מנה)
 כי רק לשון יהודה ירחם עבורה יקנא
 וגם שמי בקרבנו, גם זאת תדעו נאמנה.

ועתה אל תעצבו שירי גאותי,
 אל תרגזו בדרך בצאתכם על פני תבל
 אף מואם לשון יעקב ימאם נחלתי
 או תעבר עלי רוח קנאה והבל.

ולמען אמצא בכם כל שעשועי
 אחפש אתכם בנרות הישב חרק
 לא יהיו עלי למרח כל יגיעי
 ואת בית יהודה אחזק לבלי היות שם ברוק.

רק לפאר מעון ביתי תרתי מעודי
 ועד הנה עזרני גבוה על גבוהים —
 וגם עתה למענכם, לא למען פבודי
 אסירה מכם הפגרים הצואים.

(1) צכורי העתים לאדונינו ראש הכוכבים, הוא אחד ואין שני, נכז בן-יוסף אח
 השיר "למנחם על מחלה לב מחמיל" אשר היה אחד זכחנים אשר שאל ממני לקרותם,
 והוא שמהו בכליו — מי האלהים כי אנוכי ילדתיסו.

(2) כפיכ"י אשרי חמוץ הנגזל, ולכן הסמון הזה כוונתו גזלה.

חלוני החדרים

י"ח

ה ת ח י ה .

השמש באה ולילה בא מעונתה
 ועל הארץ עיפה נסלה תרדמה
 תשכב ולא תסחד אם תקיץ משנתה
 בקר ותחי רוחה ברמל וישדמה.
 גם את גפשי ליל חייך פי יגיע
 דומי לאל פי לכל תכלית הוא חוקר
 אם הוא המפחשיך גם הוא אורף יציה
 חי אלהים שכבי גפשי עד הבקר!
 הקיץ עבר והארץ תעוב
 ידו פרש קר על כל מחמדיה
 בצרוע תשב בדר לא עת האסף (1)
 ותאביב בא וחדש כנשור געוריה.
 גפשי אם ענני קצף אור קיצף סבו
 הלא אלהים קיץ וחורף הכל שוקר
 עוד קיצף וקצירה לך אור יריקו
 חי אלהים שכבי גפשי עד הבקר.
 התאנה חנטה, פניה הכשילו,
 החורף בא והיתה כערער בערבה
 גם זיתים געימים פרי קדשם ישילו
 הסתיו עבר, ותאנה ליסיה שבה.
 גם פריה גפשי סערות מות ישילו
 פי אלהים בידו עת נוטע ועת עוקר
 אך דעי פי עוד שמנם פניך יצהילו
 חי אלהים שכבי גפשי עד הבקר.
 גם הארץ הזאת עם כל צבאיה
 תעמד מלדת מעשיה בללותה (2)
 עד כי יפקדה אלהים וצאצאיה
 ושבה והיתה לה עדנה אחרי בללותה.

(1) צמח חסיפה הנחמרה צהמלורע נמלחו שחי כוונת החמה היא הפשוטה שהיא
 נחסף אל עמיו ואל משפחתו חוך העיר וזה שהיה גדול ומרומק מחוץ למחנה ציני
 עומאחו, ושניה שהיתה גם כשהו עפוזכה על רוע גורלו, הן אלד באבו והן אלד כדוחו,
 וכאשר יתכפל שנה הנפש ונתחלפה למקומה, והאשכנז יחמר על כל חולה שנתכפל
 "ער קחוחט לו זיד".

(2) עיין לעיל שער קדים צענין הכריחה צכללת.

התחיה

בן גם את נפשי לעפר תשובי
עד פי יפקדו רועה עדרו ובוקר
הלא אז גם את מעפר תניבי
חי האלהים שכבי נא עד הפקר!

י"ח

תולדות האדם.

יהי ביזם ברא אלהים ארץ ושמים
אמר אל מלאכו חוצב כל תמונה (פלאומטהאוס)
קום עשה לנו גולם ילך על שנים
וראה ועשה רק ברעת ותבונה.
שתי ידות תעשה לו על שתי צלעותיו
ותבנית פניהו כתבנית פני הירח
מתחת לגיו לא תשכח מרגלותיו
וקל פליו לראות ושמע למעם וריח.
ויטהר ויקח עפר מהארמה
וגם מים דלה ויבצע מעשהו
והנח דמות כמראה אדם נראה שמה
אך באבן דומם לא מש מתחתהו.
ויצו אלהים ודלתי שמים נפתחו
ואת מלאכיו צוה "רדו על פני ארמה
"מכל אשר נמצא אתכם בידכם קחו
"וחביאו אל אחיכם הקמן שמה".
בני האלהים ירדו מן השמים
ואת כל טובם בידם ארצה הביאו
זה ברוח אלהים נפח בו רוח חיים
וזה לבטא בשפתיו קרע סגור פיתו.
זה הסיר מסוכתו ונפתחה עיניו
וזה לשמע און פרה לו אונים.
זה העמיד מעמו בו למעום לחמהו
וזה הכין צעדיו לקחת ברגלים.
ויקם וילך וירח ריח גיחה
ובין טוב לרע רע קבן שמים

תולדות האדם

ויאכל וישת וישמח שמוח
 ויתמהו אליו כל בני החיים.
 ויבא גם השטן (1) מבא באר שחת
 ויאמר אל כל העומדים האלה:
 "אתם נתתם לו איש איש מנה אחת
 "אני אתן לו שלשה לאות ופלא.
 "שנת אתן לו, לילה יסגד עינים
 ומקום זכר עולם, אתן לו נשיה,
 "ולמען לא יאריך מאד מאד בחיים
 "המות יובילהו לניא תחתיה".
 "צא צא!" צעקו כל מלאכי צור עולמים
 "מה לך סח פי באת אליו לברכה?
 "קח לך את ברכתך איש הדמים,
 "פי ברוך הוא, כל פעל אל למענהו.
 "אתם תראו כי יבואו הימים
 אטר השטן אל כל העומדים שמה,
 "עוד תלכו תבקשו את איש הדמים
 "עוד תבקשוהו גם מתחת לאדמה!
 כבלותו לדבר את כל דבריו ככה
 והנה ענן גדול ואיש מתלקחת
 והאדמה אשר תחתיו סיה שתחה
 וירד ותכם עקיו באר השחת.
 והאדם קם לבקש מרף לנפשו
 כל היום החוא הלך, הלך ונוסע
 אך לעת ערב צר מצעדי רגליו
 ויסל בלא לח ארצח ענה ויגע.
 לשוא עמלו עיניו לסגוד דלתמו
 לשוא קנה נשף וערב פי יבא
 שינה ותנומה רחקו משפנותמו
 והוא פחלל מתגולל על מרי משפכו.
 ויראו בני אלהים את בן האדם
 ויאמרו: הבה נתחכמה לעזרהו.

(1) הוא מלאך המות והמקרה, כנודע מדברי החוכה במעשה דליו, ונלמנס נקרה
 דיו גחסטין דעם טיק:ח'נס.

תולדות האדם

תת שינה בעיניו לא היה לאל ידם
 וילכו אחרי השמן לבקשהו .
 בערב באישון לילה וחשבת מים
 יבא השמן וסביבו עננו .
 וינע על עיניו בידו סעמים
 וירדם ויקץ , ושב לאיתנו .
 למן היום שהוא מתקו לו חייו
 שמת ושוב לב לא חסר לגששו דבר
 כל הלילה ישן במח באהלהו
 בקר שב לעבודתו כיום אשר עבר .
 וחי היום והוא חורש את האדמה
 וסתאם גשמע קול לא נודע מי הוא .
 ויאמר : "עלה וקבד את בנה שמה
 "כי קץ הרג את הכל אחיהו" .
 ויזעק ויאמר : אהה על שמתתי
 בן עדני נהפך לי למדבר שמתה
 איך אשמת עוד עלי גפני ותאנתי
 וקול דמי בני צעקים אלי מן האדמה .
 ויבך ותאונן בתנין ובנות יענה
 ומקורי עיניו בנחל נפתחו
 כל היום ישב משמים בגשש געגה
 וגיל וענג ממנו הלאה כרחו .
 אף פי באו כל בני אלהים לנחמהו
 לריק עמלו לא הרגיעו את לבו
 גם ימים רפים כבר עברו עליהו
 ויבך בן יקרו עודנו באבו .
 ויראו בני אלהים כי ברע הוא
 ויאמרו לקרא לשמן להביאהו
 ויאמרו יספרו לו כל אשר קרהו
 אולי גם זאת הפעם יושיעהו .
 ויבא ויעמד לימין מושבו
 ויגשכ על האדם בעוז פוחחו
 ויבא רוח חדש בקרב לבבו
 ולא זכר עוד את בנו וישכחהו .

תולדות האדם

והאדם חי שנים רבות אחרי אלה
 תשע מאות ושלשים ראתה עינהו.
 אך כל הארץ הייתה לו כבית פלא
 כי כמו הרבה ימים בן קץ בסייהו.
 כמו שכלול תמס הלך ידבח ישוח
 לחמו לא ערב לו וחכו סר טעם.
 עיניו פהו ובאפו אין ריח גיחות
 ואמר מי יתן אמותה תפעם!
 ויראו בני אלהים כי עשה הסבילו
 כי לא לאיש הארץ לעולם לשבת.
 ויקראו לשטן להביאו הבהילו
 ויבקשו לפתוח לו שער המות.
 והשטן בא וכוס המרים בידהו
 וישק את האיש והי לנציב גולם.
 נפשו יצאה מן מעון קונהו
 וגותו שבה למנוחת עולם.

הוי על החכמים בעיניהם ולב אין
 יתנו דופי בפועל אל מלמעלה
 הלא ידעו ויבינו כל קצרי עין
 כי אלהים גם במלאכיו ישום תהלה.
 רבים ירגזו על משפטי צור עולמים
 יביעו ידברו עתק על מות נקר
 אך כי יאריכו להם שם הימים
 יגילו וישישו כי ימצאו קבר.

התשוקה (כעיוני קדם לשיכ הססוקה) (1).

עורי נפשי עורי	אל נהרות אשכנז	היא קרית ספר.
בנות שירי התנערו!	מהרו רדו	שם תמצאוהו
זמרו לנפש נענה	כנור שיללער	שם קולו הריע
ולנפש שוקקה	לי הביאו.	שם יספרו
היטיבו נגן.	בהאללע העליזה	שירי גאנתו

(1) דיא זעהנוכט פאן טיילער.

התשוקה

איש לפי מהללו	ובקהל משחקים	אבן מעמסה גלל
יהללוהו בשערים.	וטובי לב	ויצאו מים רבים
בין דוברי צחות.	צחוק עשה להם (4)	ותשת העדה
אמרותיו מהורות (1)	בעדת נאמנים	מים נאמנים.
ובין תשי כנור	יביע צדק (5)	התעודי נפשי
יתרועעו אף שידו (2)	ובין שוללי שלל	וקחי כנורו
בבית אבל	כאחד הרקים (6)	שירי על מיתריו
יעשה אבל מחולה (3)	מעל באר השיד	וראי אור באורו!

שיללער! את בתך האהובה אתעלסה באהבים
 ואתה תאיד נתיבי בכוכבי שמים
 אחרך נרוצה בצלילי העבים
 ואתה תהיה לנו אור לעינים.

הנה הסיר הזה יתאר לנו איש יושב צניח עמוק וקרח המרח, והרים גבוהים
 ענופים צפרחיים ודשאיים יקוצצוהו, ועליהם כל עץ רענן ופרי כל חמדה וקול
 ישורר מכנף זמירות צלל עפאיהם ישמע, ואתה תשתוקק לפלות על צמחתו
 להתענג ציפים, אך כהר כורא וחזק יעצור זינו וזין הגזעוה האלה, ועל פני
 הנהר חניה קלה נודדת חנה ולנה באפס מנהיג ומחזיק תורן, והוא ידבר אל לבו
 להתחזק ולחחו צעלנו עץ עשוע ותורן לעצור על פני המים הזדוכים האלה, ולא
 יבקש באורים חם יבטיחו חותו כי בודלי יעצור, רק יבטח באלהים ויעשה מה
 שצדו לעשות, וכמו שאמרו הנבוכים וצרכתיך בכל אשר תעשה, ויען כי ראיתי
 דבר טוב וכבון צהסיר הזה, אמרתי להריקוהו לכלי קודש, והיה הוא ותעוררו
 יהיה קודש.

שיר למעלות.

מעטק ערפל פה יכלאני
 שם אל ההרים אשא עינים
 לו אמצא נתיב שמה יעלני
 הו, מה רב אשרי בארץ החיים!
 מה נאוו שמה נבעות ההרים
 וכל נאות דשאם אף למזור ותרופה
 הו, מי יתן לי אבר בנשרים
 עד תאות נבעות עולם אעופה!
 צלצלי שמע משם לי ידעו
 נעים זמירות יריקו משמי רמים

(1) כראח. — (2) גנדיכטע. (3) טרויערטפיען. — (4) אומסטפיען. —
 (5) סויטפיען. — (6) דיא רייבער.

התשוקה

ורוחות צחות על פנכם יביאו
 מריח המור עם כל ראשי בשמים.
 שם עצי עדן פאחלים נשעו
 ותפוחי זהב במשפיתם יניצו
 גם מכפור וקור הם לא יראו
 כי גם בקיץ גם בחורף יניצו.
 ומה כתוק שם האור לעינים
 לא יבא עוד שמשו לעולם זופיע
 ומה נעים שם רוח השמים
 אשר לנפש נענה צחצחות ישפיע.
 אך מי יעבר לי אשר הנחלים
 פי כל סאון סאון פרעש חיימה
 דכים נחירות נשאו פמנדלים
 אשר תסמר שיערת נפשי בהשח
 משוט נור... יר דונה מראהו
 אראה שמה אך מוכילו אין
 קומי נפשי החזיקי את תרנהו
 חושי חושי אל תאחרי הרף עין.
 בטחי באלהים ילכו לפנינו
 כי הם לא יתקעו לבן אנוש בפנים
 אך בכנפי נפס יפרשו עלינו
 יביאונו ארץ חמדת עינים.

ה ש מ ח ב ח ל ק ו .

על נהרות הזמן גלי מקרה ישמפו
 מתהום לרקיע עשרת אלפים יחלופו
 רוחי יבלבל מחלהו ומצא רוחה
 על שדה התרומה גם קור גם חום יעבורו
 שומרו יום קצירו אלמות ברנה יקצורו
 זאת אשיב אל לבי וגם יגון ואנחה.

אל בית רעי כי אביט בקר בעינים
 השמש אך יצא ותשלח אליו קרנים
 כי ביתו בקיר החומה קרמה מזרחה

השמח בחלקו

וענן יי על ביתי צלו יבסנו
ימים יעבורו ועין שמש לא תשזפני
(1) צר ואזר ישו לי וגם יגון ואנחה.

עוד יבא יום וגם אלי תשלח קרנך
שמש אלהים גם אלי תשא פניך
תפקד גם עת ביתי מני אז נשכחה!
כח דברתי עם לבי ואעזבה מרי שיחי
האמנתי כי אדבר וישקט מנעפו רוחי
ותעמד מלדת בקרבי יגון ואנחה.

השמש תיטיב נהה עת ביתי תגיה
תשמח נפשי לקראתה עת באה תגיע
תעטה אור בשלמה והחשכה ברחה
וצלה גם הוא יליד לי מחסה וקיון
מקטב ישוד צהרים וחרב
בת עיני לא תכה וגם יגון ואנחה.

פעמים רבות גם זיקי שמש יקיצוני
ומחיק שנת נעימות רשפיה יקיצוני
עיני אנשים תנקר באפה אש קרחה
פני לא הסתרתי בקור ובתבערה
עבודתי שמה רוחי ומשם בארה
אשאר מים בששון וגם יגון ואנחה.

בני בצע פי יקראו בקול גדול ולא יסף
כל עצביהם זהב וחשוקיהם בסף
אחבק צרור נחשתי בשלום ובבטחה
בספס וזהבם עשו עצבים בבתיהם
לילה יסדרו לא יתנו שנת לעיניהם
ואני אשכב לבדר וגם יגון ואנחה.

יעלו הרים ירדו בקעות בארץ לא להם
גם כל חלי וכל מכה לרוב יסרץ בהם
וארצנו תתן יבולה עצמה וברכה

(1) פסוק נכרח צר, כי סכאים סמלכ אז כוסה חל מן ימים נסיה

השמה בחלקו

אָרְץ אֲבוֹתַי טוֹב לִי מִכָּל אֲרָצוֹת תְּכַל
 פֹּה אֲשִׁיר שִׁיר עַמִּי וְאֶסְרוֹם עָלַי נֶכֶל
 בְּנִשְׁשָׁף בְּעָרֵב יוֹם וְגַם יְגוֹן וְאֶנְחָה .

יְשִׁימוּ גַם־שָׂם בְּכַפָּם יִבְקָשׁוּ כְּמַמְוֹנִים
 יַעֲבְרוּ אֲרָחוֹת יַשִּׁים מַיִם הַיְדוּוֹנִים
 הַשְּׂאוֹל מִתַּחַת לְעֵינֵיהֶם גִּם־תַּחֲהָה ;
 וְאֲנֹכִי אֲמַתִּיק סוּר עָלַי רַצַּפַּת קִרְיָתִי
 עִם אַחֲוִיזוֹת מִרְעֵי וְהֵם אֲנִישֵׁי עֲצָתִי
 יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים וְגַם יְגוֹן וְאֶנְחָה .

אִם רוּח־הַמִּשְׁלַל (1) יַעֲלֶה בְּלֵב בְּנֵי אֲדָמָה
 לְשַׁלֵּט הָאָדָם בְּאָדָם בְּזוֹרַע רָמָה
 כָּל זֵיֵא יִנְשָׂא , נִפְשׁוֹ לְעֶסֶר שָׁחָה —
 לְמַעַן בְּרֹאשׁ הַשְּׂרָכִיט בִּיד־חֲנֹף יִגְעוּ
 יִלְקְקוּ בְרִיר הַמַּיִם וּבְרַבִּים יִכְרְעוּ
 לְבִי יִלְעַג לְמוֹ וְגַם יְגוֹן וְאֶנְחָה .

וְהִיא מִסְפָּר הַמְּלַקְקִים בְּלִשׁוֹן צְדָיָה
 כְּמִסְפָּר הַבְּרַבִּים אֲשֶׁר בָּרְעוּ בְרַמְיָה
 לִשְׁוֹנִם וּשְׂפָתָם בְּשִׁמְן תְּרַמִּית רִפְכָּה
 וְנִפְשֵׁי תַתְּהַלֵּךְ לְאִשֵׁי כְּנַמּוֹל עָלַי אִמּוֹ
 אִישׁ אֲמֻוֹנִים בִּי תִרְאֶה וְתִרְץ עִמּוֹ
 בְּזֶה שִׁמְן הַלֵּקָה וְגַם יְגוֹן וְאֶנְחָה .

הֵן הַמָּה בְּהֵם , בְּרוּחַ לֶבָם לֹא יִמְשׁוּלוּ
 וְאִיךָ עַל קַהֲלוֹת עַמִּים לִשְׁלוֹט יַעֲמּוּלוּ
 אִין זֹאת בִּי אִם רוּחַ עוֹעִים בָּם נִתְבָּה ;

וְנִפְשֵׁי בְּכַפֵּי תְּמִיד בְּחֻקוֹתֵי תִלְךָ
 תִּשְׁחַק לְעוֹזְרֵי רֶהַב וּלְחַנְפֵי מְלָךְ
 תִּשְׁחַק לְכָל גְּדוּלוֹת וְגַם יְגוֹן וְאֶנְחָה .

גַּם מְנוּשְׁקֵי רוּמֵי קִשְׁתַּת פְּעַמֵי סִרְתִּי
 הַשְּׂוֹאֲפִים לְקָרֵב דְּרָבָם לֹא כַחֲרִתִּי
 שְׂפָף דָּם הָאָדָם עָלַי רוּחִי נִהַפְכָה

(1) דיוח העררטזוכט , ולכן כקוד בשלושה ומוקף .

השמח בחלקו

תחת שריון קשקשים וקובע תרועות
 מעיל צדקה יעטני וכבע ישועות
 שלום ואמת בימי ונס יגון ואנחה.

ימחץ רגלו בדם יעוף בין השורפים
 למען ינשאו ראש גזרו בין שרי האלמים
 דם חללים ישתה נפלו בשדה המערקה;
 ואני את שלום העיר אדרש בנהו שאנן
 אשתה מי באר וגזולים תחת כל עץ רענן
 כום ישועות אשא ונס יגון ואנחה.

לתאוה יבקש נרדף יפל בקשת גחוש (1)
 חבלי עגבים ילכדונו ויעבר באשה
 כשכיר יום יקנה נשף תוחלת ממושכה;
 יארוז על בית רעו כסוסים מיוזנים
 הן ישלח את אשתו מכבודותה המדנים
 אחרי בלותה יגרשנה בידו ואנחה;
 ולי אשת געורי רוח אחת בין שנינו
 חי אל כי רק המות יפריד בינינו
 ונס עד זקנה ושיבה אין פרץ ואין צוחה;
 אחת נשבעתי לה ואיד אחבק נכריה
 בני פשתילי זית והיא כגסן פוריה
 אם הבנים שמחה ונס יגון ואנחה.

ימי עגני ומרודי כי יבואו מרתה
 רוחי חבלה ורחוקה מישועתה
 ונפשי צמאה כמעט לעפר שחה,
 אשת חן תהפך מי מרים למים חיים
 עץ טעמה תשליך בם וימתקו המים
 אשתה ואשכח רישי ונס יגון ואנחה.

עגני יזמי כי עכו ואור שמש יכפו
 ברוח סועה וסער אניות עזרי יפסו
 וכל ארצי לסני כבאר שחת חשכה

(1) סז חמור.

השמח בחלקו

שְׂמֵיךְ יַעֲלֶה חֵן בֵּין תְּהוֹמוֹת חֲשָׁךְ יֵאָדָר
 רַק שְׂפָתֶיךָ נִעוֹת וְעַב וְעֵנָן יִסּוּרוּ
 כָּלֵה עֵנָן חֲלָף וְגַם יְגוֹן וְאֲנַחָה .

אִישׁ בְּרַעְהוּ כִּי יִקְנֶא וְרַעְהוּ עֵינָיו
 בְּחֲלֵי אִישׁ יַחֲתֶה וְלִקַּח הוּא וְשִׁכְנוּ
 צְרַעַת מִטְּאָרֶת הִיא יִכְלֹכֶם שְׂרָחָה .
 בְּמִטְחָיו קָשָׁת תִּרְחַק גִּפְשֵׁי בַל קָרוֹב אֲלֵיהֶם
 מִמָּא מִמָּא תִקְרָא וְלֹא תִקְרַב בְּאֲהֲלֵיהֶם
 לְשִׁחּוֹק הֵם בְּעֵינֵי וְגַם יְגוֹן וְאֲנַחָה .

קִנְיָא חֲמַת גְּבֵר בְּקִרְבוֹ תִתְלַהֲלֶה
 בְּקִנְיָאוֹ אֵת קִנְיָתוֹ בְּרַעוּ , רוּחַ שְׂנֵיָהֶם יִבְקַע
 גִּפְשֵׁם כְּלִיל תִּקְטֹר בְּאִישׁ לֹא נִשְׁחָה ;
 אִךְ אֲהַבִּי וְרַעִי נִגְדַּר נִגְעִים יַעֲמֹדוּ
 כְּסָף חָהֵב אִישׁ עֲלֵיהֶם לֹא יִחְמֹדוּ
 חֲלָקִים שְׂפָרָה לְמוֹ וְגַם יְגוֹן וְאֲנַחָה .

לִבְנֵי בְּכָל אֱלֹהִים תִּתְעַב פִּשְׁקָן גִּפְשֵׁי
 כִּי יִסְכּוּ אִישׁ אֵת גִּפְשׁוֹ לֹא תִצֵּא חֲפְשֵׁי
 עֶבֶר עֶבְדִּים הוּא וְרוּחוֹ כְּאִסִּיר נִדְחָה ;
 כָּל גְּבַה לֵב וְתֵאוֹת חֲשָׁק וְעַצְפֵי זָהָב
 אִם אַחַת לְכִלְנֶה : הַקִּנְיָא אֲשֶׁר אָהָב
 נִשְׁשׁ בָּהּ קִנְיָה לֹא תִחַסֵּר יְגוֹן וְאֲנַחָה .

טובים השנים כאחד .

כְּמוֹ שְׂפָתַי כִּהֵן נָתַנוּ רִיחַ (כז שלום סכהן ז"ל)
 צִימֵי בְּבוּרֵי הָעֵבְרִים , (צכורי סעחים)
 בֵּן גֵּר מְנַחֵם יְהִל פִּירַח (כנינו מנחם טעעכן יל"ו)
 אֹרֶךְ יָמֵי בֵּין הַפּוֹכְכִים . (חצורי כוכני ילחק נרס יגה לנלח).

ה ט ב ע ו ה נ פ ש .

הקדמה . (א) ידוע מדע כי כל הנביאים תחת מושלחת הנצב נחזו .
 (ב) הנצב היא ענין חלמי לח חתג מכל וכל, אך חלמי הצין זרבה .
 (ג) ד' היסודות חש, רוח, מים, עפר נוסרו ציד הנצב, מהם חוליה
 חת כל הנביאים לזיניהם, החלקים הגשמיים שנחלזו בכל נצח חשלה היסודות
 חש מים עפר ילחו והחעת שלו מייסוד הרוח נצח .

(ד) הנצב חץ ציכלתה להשחית שום דבר להשיצו לחין המוחלט, רק הפריד הרכבתו, והיסודות ישוצו למקורם הראשון כמו שהיו.

(ה) החיות שנמלחה בכל נצרה הוא הנפש שלו והוא צימוד הרוח, א"כ גם היות הזאת היא הנפש ג"כ לא תכלה צמות הגוף רק תפרד מחלקי הגוף ותשוב למקוה הראשון רוח כמו שהיתה.

(ו) נפש האדם כמו נפש שאר הנצחים ג"כ צימוד הרוח נשכנה, והיא אחת עם שאר הנפשות, אך נתעלה ונעלם נפשות שאר הנצחים צאיכות רצות צחכמה וצדענת וצכה השופט להצין דבר מוחך דבר, ואף כי החוקרים ראו להעניק את האדם נפשות רצות יען נכראו צו פעולות חלוקות, אצל כצר הוכיח הרמז"ס ז"ל צשמוכה פרקיו ואמר: „דע כי נפש האדם אחת היא רצ לה פעולות חלוקות“ א"כ גם נפש האדם נצבעית היא. והמופת על זה תראה כי היא תשתנה צשגשה שנויים, א' כי תשתנה אשה וזאת רעותה, צאדם אחד תמלח נפש צהירה חכה ומוכנת לכל חכמה ומדה, וצשני נפש עכורה וסכולה ואינה מוכשרת לשום חכמה. צ' כי תשתנה על ידי הגידול בהשתנות הגוף. ג' כי תשתנה צעלמה מיום אל יום וזאתה לטאה ונחמלה לאכזריות וכוונה. וכל הנפל תחת השנוי יפול ג"כ תחת הנצב. ועתה נקל עלינו להצין כי כמו שהנצב לא תכלה שום דבר אפילו הגשמי להשיצו לחין, מדוע תכלה את הנפש? אצל צזאת נתחם, כי נפשו לא כנפש הצהמי ולכן כאשר יצא זמן הפרדה וזאת הגוף וכל אחת לפי מדרגתה וכמו שהיתה השתדלותה צהייתה למודה עם הגוף להשיג מושכלות ותצונות, כן ישארו השתדלותיה גם אחרי כן. לא כנפש הצהמה אשר גם צחייה לא היה לה חלק צשום חכמה. ואולי יען שאין מעבור לרוחה מלד הגוף שהיתה כרוכה אתה, אולי עוד תשיג יותר ואשר השיגה צחיי הגוף, כי תתעלה ותתרום כעלם השמים לטוהר. ועתה ע"פי ההקדמות הקלרות האלה תצין את כל דברי השיר הזה עד תומו:

הַאֲזִינוּ עַמִּים שְׁמְעוּ דְבַר הַשִּׁירָה!
 לְטֹבֵעַ הַנְּעִימָה שִׁירֵי אֲעִירָה
 טֹבֵעַ בַּת אֱלֹהִים רֵאשִׁית פֶּלַח נְבֻרָאָה
 הִיא יְלֵדָה הַפֶּלַח וְהִיא נוֹלְדָה מֵאֵין
 הִיא תֵּלֵד לְעֵין פֶּלַח וְנִעְלָמָה מֵעֵין
 אֵךְ אֱלֹהִים יְבִין דְּרָכָהּ כִּי הוּא בְּרָאָהּ.

אֲמַרְתִּי אֲרֻדָּךְ כָּל מַצְעָדֵי רַגְלֶיךָ
 אֲשִׁיגָה וְאֲסִיר צְעִיפָה מֵעֶלְיֶךָ
 אֲדַע דְּרָכֶיךָ מִמְּנֵי גַבְלָאוּ;
 וְאֲשַׁמֵּעַ אַחֲרֵי קוֹל יִקְרָא בְּאָזְנִים
 „לִשְׂוֹא עֲמִלְתָּ מִי עָלָה שְׁמַיִם?
 “כִּי דְרָכֶיךָ בְּדְרָכֶיךָ לְעוֹלָם נָעוּ.”

הטבע והנפש

אך את זאת חזיתי בְּהַתְּבוּנָנִי עֲדִיךָ
 כִּי הִיא לֹא תִכְלֶה כָּל מְאוּמָה בְּיָדֶיךָ
 אֲךָ תִשְׁנֶהוּ מִיּוֹם אֵל יוֹם בְּיַד רָמָח
 אִם יִפֹּל הָעֵץ בִּי בֹא קֶץ חַיִּיהוּ
 בְּעֵפֶר אֲשֶׁר הַשָּׁאִיר, הַשָּׁאִיר זְכָרְהוּ
 וְזָכְרוּ לֹא יִסּוּף מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה.

יְסוּדוֹת הָאָרְבַּע נִפְלוּ לָהּ בְּגוֹרְלָהּ
 בָּהֶם וּמֵהֶם תִּגְמַר כָּל מִפְעָלָהּ
 גַּם תִּכְנִית כָּל חַיֵּי מֵהֶם חֲצִבָּה
 מֵהָאֵשׁ וְהָעֵפֶר וּמֵן הַמַּיִם
 הַדָּם וְהַבָּשָׂר נִתְּנָה לְכֹל הַחַיִּים
 וּמֵהָרוּחַ נִפְשׁ בְּאִפְסֵי נְשָׁבָה.

אך אם גם נפש אדם בָּהּ שׁוֹכֶנֶת
 אִם הִיא הַמִּילָדָת וְגַם הָאוֹמָנָת
 מִי הוּא עוֹר וְלֹא יֵרָאֶה זֹאת בְּעֵינַיִם?
 נִפְשׁ אַחַת מִלֵּאָה חֲכָמָה וְדַעַת
 וְהַשְׁנִית בְּחוֹר בְּטוֹב לֹא יוֹדַעַת
 אִין זֹאת כִּי אִם בְּרוּחַ הַטֶּבַע פִּי שְׁנַיִם 1)

וְאִם תִּבְקָשׁוּ הַיֵּטֵב תִּמְצְאוּ אוֹתוֹת שְׂבַע
 כִּי בְנִפְשׁ הָאָדָם תִּמְשַׁל יַד הַטֶּבַע
 הִיא תִּנְהַגְהוּ עֲלֵמוֹת כָּל יְמֵי חַיִּיהוּ;
 אָדָם בְּהוֹלְדוֹ הֲלֹא גִמְשַׁל בְּבִהְמָה?
 שְׁנוֹת עוֹלָל יִכְלוּ, הַיֵּשׁ תְּבוּנָה בְּהֵמָה?
 וְאֲךָ לְפִי רְבוֹת יְמֵי גִבֹּר יִשָּׂא פְרִיהוּ 2).

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לְקוֹל הָאוֹתוֹת פֹּה הָעִידוּ
 וְהָיָה לְכֶם לְמוֹסֵת חֲכָמִים הַגִּידוּ
 כִּי רַק מוֹשֵׁל הַטֶּבַע לֹא יִשְׁנֶה רְצוֹנוֹ
 וְנִחְנוּ מָה כִּי הַטֶּבַע תִּמְשַׁל בְּנוֹ
 אֲשֶׁר נִבְחַר הַיּוֹם, מִחֹר מוֹזַר לְנוֹ
 וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ עַל מְכוֹנוֹ 3).

(1) כמו שהגופים ננדלים צאיכותם כן גם הנפשות, זה לחום כי ענעיים הם
 (2) האות השני, כי הנפש חשחנה ע"י הגידול והסינוך, וצוודאי ענעית היא.
 (3) האות השלישי, כי היא חשחנה מעלמה, וכל חשחנה ענעית הוא.

הטבע והנפש

אי לזאת אהשכה, בטבע שניהם יוצרו
 גיו ונפש ברוחה יחד נקשרו
 והיו לבשר אחד מיום נבראו;
 ולמן היום אשר אמר ה'ה נבר
 ועד יאסף אל עמיו בשובו קבר,
 על פיה יחנו ועל פיה יסעו.

וגם אחרי כן אם תבצע כל מעשיה
 בשנותה את טעמו תסריד קרסיה
 בכל זאת היא לא תעזבנו לעולמים;
 כִּאֲזוּ כֵּן עָתָה עַל דְּגֻלָּהּ תוֹשִׁיבָהוּ
 כָּלָה לֹא תַעֲזוּבָה לְאֵין לֹא תִשְׁיבָהוּ
 וְהִיא עֵינָה וּלְפָה שָׁם כָּל הַיָּמִים.

גם זה ינחמנו ומלא שחק פינו
 פי לא את החי לעם אחר היינו
 ונפשינו לא כנפש החמור והצפרדע
 פי אלה לא ידעו רק רמז האדמה
 והאדם ברוחו ימורד שבילי רמה
 יתור לכל חכמה ודעת עליון ידע.

ועתה לכו בגים שמעו דבר חידתי
 הריתי וילדתי ואמת כל תקותי
 ראו כי גם הנפש בטבע יצאה
 ואם הטבע לא תמאס יגיע בפיה
 וגם עפרה תחונן פאם את טפיה
 מדוע תכלה את נפש הנשאה?

לכן זאת יבינו כל יושבי חלד
 אם יחלש איש ויגוע בשב פילד
 אל יחך לבבו אל ימס במים
 האדם כל יאבד ביד אדונים קשים
 אך יסרד והיה לארבעה ראשים
 אלה ירדו ואלה יעלו שמים.

ועתה מות מדוע שאתך תבהלני?
 הלא גם שם אך יד הטבע תנהלני.

הטבע והנפש

יסודותי לא תכלה בנקם ורצח
 כי תשיב עפר לעפר מים למים
 ואש לאש והרוח תעל השמים (מענין הספיק)
 ושם תתענג תשבע בנעימות נצח .

פה באשר ירבו בארץ ימיה
 בן ימעמו השנים משנות חייה
 ושם תחדש נעוריה ברח בחדשים ;
 פה בויצת אפה פמים המוגרים
 תאכל לחם עצבים ובשר הסגרים
 ושם מלחם אביה תאכל קדשים .

פה כהולך על ארבע תרמס הארץ
 שזמ שזמף כי יעבד יפרץ בה פרץ
 ושם בכוכב בין פוכבים תקנן ותנוח .
 פה עבי שחקים על ראשה נמתחו
 ושם ארבות שמים לרגלה נפתחו
 תעוף במרום ותרא על בגמי רוח .

פה צדק מעמ, ורשע רבבה לעיניה
 אל כל אשר תסנה ידכסו את כגליה
 תלכד גם היא פעם ופעמים
 ושם חסד וצדקה יחד ישקו
 אמת ושלוש פתאומי בטן דבקו
 צדק ילין שם פשחר השמים .

לבן אנובח תודה לזכב שמים
 כי בידי הטבע שם את כל החיים
 ובצלה יחיו, לא ישובו לאין
 גם לא אתעצב ברדתי אל שחת
 עצמי ובשרי בעפר ימצאו גחת
 ונפשי בסתר עליון לא ראתה עין .

בן פרת עלי יין .

השיר הזה יגיד לנו מחקדי ד' על מין האדם, יען שהוא עלול לתוגות
 רבות אשר פגעו זמנו יסובו עליו, לכן הקדים לפוחות רבות לזחלתו, וסס

בן פרת עלי יין

התקוה שהאדם צנוצנו תמיד יקוה, ואם הגיע עד סערי מות, עוד תוחלתו לא תעזבו, ועוד יתנוללו קרני התקוה צקרצ לצו, וישמחו ויסעדו מעט את כל צל לצו וינחמוהו, סגית: הריעות, ואח ללרה יולד, לדצר על לצו ולא יעזבו לרדת לצחר הדלגה והאנחה, ודצר עוז ישמחו, השליטית הכי נכזדת היא: האהבה בין האיש וצין האשה אשת חיקו, כי מוכו לוקחה, גם היא לא תעזבו צמחמות דלגותיו ותנחמוהו להשיצ נפשו הנדבחה, ואם שלט אלה לא יעשו לו, אזי קול כנור וכנף זמירות ירחיצו את מלוקותיו, יפזרו את ענני תוגותיו והיה לאיש אחר, אכן אם גם צכל אלה לא מולח מוכו, אזי דם עננים וכוס ישועות יסירו כל מכלצו, ישתה וישכח מלוקותיהו אשר פגעי זמנו ירדפסו, והיו כלל היו.

יא תקוה: מגדל עוז התחלת בבני אדמה

תָּעוּ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה אֹרֶךְ יִמְצְאוּ שְׁמֵחָ
אֵךְ בְּאֶפְסֵם מִשְׁעֲנֵתָה יִפְלוּ בְּבִלֵי כֶּחַ;
אֵף בִּי סְעָמִים תִּבְנֶה גַם הִיא בְּבוֹטְחֶיהָ
בְּכָל זֹאת לֹא תַעֲזֹבֵם כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ
וּפְרָחֶיהָ גֵּיל תִּפְרֹחַ יִתְּנֶה רֵיחַ גִּיחֹחַ.

רעות: אם בני אנוש בבני לביא יתפררו

מֶה יִתְרוֹן לָהֶם בְּצִלְמֵם אִישׁ נוֹלְדוֹ?
שׁוֹנֵא קָהַל מֵרַעִים אֵחַ הוּא לְאִישׁ שׁוֹדֵד,
יָנוּן בְּלֵב אִישׁ מִי מִמֶּנּוּ יִגְרָשֶׁהוּ?
גַּם בַּיּוֹם מוֹזְבָּה אֲרֻרָף אוֹהֲבֵי אֲבִיקְשֶׁהוּ
כִּי גַם הַתְּנַשְׁמֶת לֹא תִשְׁפֵּן בּוֹדֵד.

אהבה: כמו זיקי שמש פני כל תכל אירו

כֵּן רִשְׁפֵי אֲהָבָה לֵב כָּל חַי יִבְעִירוּ
הַחֲזֹק הוּא הַרְפָּה שְׂוֹה בְּעֵינֶיהָ:
חֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים (1) בְּיָדָהּ נְכוֹנוֹ
שׁוֹעַ עִם דָּל עַל דְּגֻלָּה יַחַד יִשְׁכְּנוּ
גַּם בִּי תִזְקֵן עוֹד לֹא נִפְלוּ סְנִיחָה: (2)

זמרה: אם פורטי נבל ירחקו מאהלינו

בַּיּוֹם צָרָה וְכַעַם מִי יִנַּחֵם לְכַבֵּינוּ?
כְּנֹר וְעוֹנֵב יִשְׁמְחוּ גַם נֶפֶשׁ רַעֲבָה
נִפְיָז וְנִכְרָפֵר וְהַתּוֹנֶה נִשְׁכָּחָה
מִפְּנֵי תְרוּעַת הַצִּלְצִיל תָּנוּם אֲנָחָה
יִשְׁמַח לְקוֹל תּוֹף אֵף בִּי לְחִמּוֹ פֶּת חֲרָבָה.

(1) אחרים פייניע. (2) אנטע ויעבע רחסטעט ניכט.

בן פרת עלי יין

היין: אם היין בוגד ולא ירזע בפדמים
 מי ישמח לבב שבע רזגו וקצור ימים,
 אם דרך עצב בי אתן בכום עין;
 תקנות אנוש אם פתקות החוט תקרע
 ובארץ אין איש רעים להתרועע
 רעות ותקוה אמצא פגביע היין;
 אם חצי אהבה המסו את לבבי
 ולשמחני ימאן גם קול עונגבי
 אמהר לעזרה ואמלט בית היין.

61

ענה כסיל כאולתו.

"הנה בני לפניה, ידי תביאהו
 "עמך ישב תנה מהודך עליהו"
 אמר שכם אבי חמור אל אחד המורים;
 "נקבה שברה עלי פשוב בעיניך
 "שלם אשלם הנה בספי לפניה
 "יחכם גם בני כאחד מן בני החורים".
 "עשרים שקל פסף אחת בשנה
 "מדי שנה בשנה יהיו לי למנה"
 אמר המורה, למשפרתו יובאו.
 "רב לה קרא אבי חמור, הזן רב שאלת
 "צמד חמורים אקחה לי בכסף פללת
 "כל עבודת משא בפתך ישאו!"
 המורה לרברי האויל אפו חרה
 על חללו יצועי חכמה רוחו סרה
 כי המיר פבודה בחמור ארף אוננים.
 "ידיד לבי" אמר החכם ברוח נדיבה
 "אם החכמה בעיניך אף בחמור השוכה
 "קנה לה רק אחד והיו בידך - שנים"

ה ק ב ר

עמק שממה השאול מתחת
 וזלעפה תרחף עלי באר פיה.

הקבר

איכה יעיב פחד ופחת
את פני ארץ נשיה נכריה!

גם כי תפדה נמעי נעמנים
לב מי יגיל בהוד זרועיה?
ואם יתרועעו שם כל פנה רננים
איך ישמחו בעמקי שאול קרואיה.

שפתי שכולה לשוא נאלמו
שפתי יתומים לשוא יגיהו
אזני שחת קסתן נאממו
ידמו, או בקול שופר יריעו.

בכל זאת אם בכל קצות ארץ ותכל
נפש עמל לא מצאה מנוח,
הלא שם מעבר לנהרי אביל
הלא שם ינחהו כל יגיעי פח

גם לבב כל איש אשר יחונג וינוע
עלי גלי עוני פה בהארמה
אך אז ינפש ואף אז ירגיע
בצאת רוחו וקמה סערה לדממה.

הסתערת הנפש 1

הה, מי אנכי ומה אעשה פה
במעונות אריות בין הררי גמרים!
מדוע הגה אלהים ביום חרון אפו
לשלחני הגה מכה בסגורים!

מדוע לא נשאלתי מרם היותי
אם חספי רדת על פני הארמה
מדוע המתיק סוד אפס מאותי
להשליכני ארצה בזרוע רמה!

(1) ממקור נ"י סש"ר הזה כונע הוא כודע לכל, חעלימסו חו חודיעסו.

הסתערת הנפש

אם קול דמי אנוש הצועקים שמי גבוהים
 בקול תודה יערבו על לבהו?
 ואם מרי שיחו צחוק יעשה לאלהים
 הַה, למה נפח רוח חיים באפהו?
 כי הוא לצלע גבון בין כל החיים
 זאת יראה כל יליד בפתחו עינהו
 קול בכי ראשית קולו על אבנים
 נהי ויללה גם מפתח שפתהו.
 ולמען היותו שחוק למלאכי שפר
 ומרף לשון בהמות ולחיתו ארמה
 השליכו אל זועם בין זוחלי עפר
 ערום, עלי ארץ ערומה ושממה.
 עודך משתולל בן אנוש ברוח הקל
 כי לך המשרה בארצות החיים,
 ואף אתה הדל בכל ילידי תבל
 אשר עשה אלהים תחת שמים.
 כי ביום ברא אלהים ארץ ושמים
 אמר אל מלאכיו עושי דברו:
 "מהרו אספו כל אשר בו רוח חיים
 ותנו חליפות שמלות לאיש כפי הדרו.
 תנו אברה ונוצה לעוף השמים
 "ועורות אילים לכל דורכי יבשת,
 "ולכל דני הים אשר שרצו המים
 לאלה תתנו סגפיר וקשקשת.
 גם לעץ השדה אשר ביער צומח
 גם במשפחתו כל תשימו תהלה
 "גם הוא כל ישאר מהשוף וקרח
 "ונתתם מכסה עליו מלמעלה.
 "אף מגן תנו לכל צבא אדמתנו
 "למחסה ולמסתור מפני רודפהו
 "אף לנכרא בצלמנו כדמותנו
 מנגד תעברו על פניהו."

הסתערת הנפש

ומלאכי אלהים ארצה ירדו
 להקים דבר המלך חפצו ודתו
 כל חי כל שיה בקסותם גולדו —
 ולאדם לא נשאר בלתי גותו .
 כל חיתו שדי הם אך נבראו
 צמד עורם בלבוש בעצמותמו
 אך בני אדם חשופי שית יצאו
 ורק בשנה כסתה עריתמו .
 קרני ראם נתנו לבקר ברפתים
 ושני כפירים לכל חיתו ביער
 ולאדם לא מצאו עזר להשים
 כי ילחם את אויביו בשער .
 לאלה כי תקראנה מלחמה
 שניהם חנית וחצים בפיהם נכונים
 והאדם באפס יד יפל שמה
 כי אין בידו כי אם חקמת נכונים .
 אך ילד מספן ומשענת חלושה
 חקמת אדם ביום עברה לעזרהו ;
 אם חץ שחוט אין וקשת נחושה
 לשוא יתחכם להלחם באויבהו .
 עדי ילד ויבקש לו חכם חרשים
 להבין לו קשת דרוכה וכלי קרב
 אלה ירמסו עדרו צאן ות'שים
 יטרפו דים ונפל ממנו דב .
 האסרוחים ידבקו איש באחיהו
 יששמו לבקש אכלם דבר יום ביומו
 ויליד אנוש אם לא יגישו לפיהו
 ירעב ויגע ולא יודע מקומו .
 צפרים ושעירים ירקרו שמה
 ואך מאתמול ראו פני הארץ
 והאדם מושל בכל חיתו אדמה
 בן שנה במלכו עוד זוחל פשרץ .

הסתערת הנפש

אף אם היום ינסו בך רגליהם
 חצג עלי ארץ לכת פאבותם,
 מחר למרום יפשוטו את ידיהם
 להוריד הפוכבים ממסלותם.

היום ילמדו אכול ולצפצפה
 מאנשי גילם הגרים עמהם,
 ומחר יתאוו כדור האספסוף
 הצאן ובקר ישחט להם.

אתמול לא ידע ברכה וקללה
 שפתיו נעות והדבר אין בהם;
 וביום מחר כל פה דובר גבלה
 ואנשי לשון לצון חמדו להם.

אתמל לא ידע כסף או זהב
 תחת הכסף יקח עופרת;
 ומחר יבלעם בשאול רחב
 וגם על ראשו יעגדם לו לעפרת.

אתמל שכתבו סרוחים חתולים
 והיום אף יצאו על פני הארץ,
 ומחר הו! יעמדו בפלילים
 במחתרת נמצאו פרצו פרץ.

ראשיתם ואחריתם לא יבישו
 אף כסף, אף זהב, יצברו חמרים,
 להם ישתחוו והם לכבו הטו
 עד יעמדו רגליו בחר העברים. — (איבערגאנג)

מחר יכרעו רגליו בבור צלמות
 והיום ישתרר אף לו המלוכה,
 ידע פי אין מנום מפור המות
 ואחר רבוש ירדוף פאילה שלוחה.

יבנה מגדל וראשו בשמים
 אל שיאו תשתומם עין כל גבר,
 ומחר נגזר מארץ חחיים
 ממרום שבתו ירד ויציע קבר.

הסתערת הנפש

בְּעָרְבַי יִלֵּן שִׁיר תּוֹף וְרַנְנִים
 בְּמִשְׁכְּנֵי חֲדָרָיו אֲרַחֵה הַהַצְלָחָה,
 וּלְבָקֵר יִגֹּן אִם עַל הַפְּנִים
 "אִישִׁי מִתּ!" גִּשְׁמֵעַ מִרְחֵק צְוֹחָה.
 הַיּוֹם יִלְבִּישׁ רַעְיִתוֹ לְבוּשׁ שָׂרִים
 לְמַעַן בֵּין גִּישֵׁי קִרְיָה תְהִי גִפְרָה;
 וּבָיִתָּה מִחֵר תַּחֲבֹק הִיא חֵיק זָרִים
 וְהוּא שׁוֹכֵב בְּחֵיק הָאֲדָמָה בְּבוֹר פְּרָה.
 גַּם כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר חִי עַל אֲדָמָה
 אַף אִם יִזְקֵן וַיִּגִּיעַ שָׁנִים מֵאָה,
 מִקְּאֻבִּים יִשְׁבַּע עַד יָשׁוּב שָׁמָּה
 יִחְיֶה בְּמִצּוֹר וַיָּמוֹת בְּנִפְשׁ נִכְאָה.
 בְּקִשׁוֹ אִישׁ שִׁיבָה אוֹלֵי תַסְנוּשׁוֹ
 כִּי מִלֵּאוֹ צִבְאוֹ וְאַחֲרֵיתוֹ קְרוֹבָה,
 שֶׁאֵלֹ אוֹתוֹ וּמִסְנוֹ תִדְרוֹשׁוּ
 הַשְּׁבַע יָמִים אוֹ אִם רָאָה בְּמוֹכָה!
 בְּרֵאשִׁית מִמְלַכְתּוֹ אוֹלֵת קְשׁוּרָה
 מִחֲצִיתוֹ תִקְחוּ וְהִיָּה לְזָרָה,
 גַּם שִׁיבָה זֶרְקָה בּוֹ בְּיָגוֹן צְרוּרָה
 עוֹד פְּבַרֵת אֶרֶץ וְהִנֵּה נִגְזְרָה.
 בְּקֵר מִבֵּין הָעַבִּים שֶׁמִּשׁוֹ יוֹסִיעַ
 בְּעֵצָם הַיּוֹם יִרְתִּיחַ בְּסִיר גְּמוּחַ,
 לְעַת עָרֵב חֲשֹכֵי הָאוֹרוֹת בְּרִקְיעַ
 הַצִּלְלִים יִנוֹסוּ וְהַיּוֹם יִסּוּחַ.
 הָהָה יִרְחִי קָדָם מִי יִגְחִילֵנִי
 רֵאשִׁית אוֹנֵי עוֹד בְּשִׁית שְׂרָחָה
 מִגִּיל אֶל גִּיל יַד אֱלֹהִים תִּגְהַלֵּנִי
 וְתוֹנֵת לִכְבֹּ מִהֲלָאָה בְּרַחָה.
 הָאֲבִיב בְּקוֹל רַנְנִים אֵלֵי הַיָּעַ
 וְאֲנוּכֵי מִשְׁנָתִי אֲזוֹ גַעְרָתִי,
 הַקִּיץ בְּשִׁשׁוֹן לְקִרְאָתִי הַרִיעַ
 וְאֲזוֹ כְּאִישׁ הַבֵּינִים פַּח אֲזַרְתִּי.

הסתערת הנפש

או בחורף אם גם עלי נבלו
עלי גל יסבכו שרשי תחת
חורף וקרח כהנה פלו
וסרחי הנצו שבעי נחת .

כזה התעננתי בזור הרקיע
עד כי פתאם פערה שחת פיה ,
זיו שרדי ירעני במנו להשביע
ושמו אותי בבור בזלע נמויה .

ומדם פרים ובשר אבירים
ישביעו רעבונם בני האדם ,
ממעמים להכין יזבחו השעירים
ואז נלפדה רוחי בזלע ידם .
ואלה בלאוני לא אצא חפשי
עד כי לדם וחלב בקרבם נהפכתי
באניות אכה הזרדו נפשי —
וללעג וכזו הנח נשפכתי .

אם בהמה אם איש יחד יאשמו
כי ממעזן קרשי בזרון גרשוני ,
אותי מלאכי אל בנן אלהים שמו
ואלה בארץ חשך הכפישוני .

ארץ חסידיה לב ברזל למו
ושריה קשת נחושה זרועותם ,
אלה מעיל קדש יעמו כלמו ,
ואלה זרוע נמויה תודיע אותותם .

ארץ אשר תמימה לעפר שחו
ועולתה תצמח בתמר פריה ,
זרון ועשק יחדיו ישטחו
ואמת נמברה לאמה בזרוע נמויה .

היום יארוכ ריע על ריע להרנהו
וביום אתמל באהבה סוד המתיקו ,
ומחר שנית במרמה יחבקהו
ושניהם בלבם סרה יעמיקו .

הסתערת הגפוש

בַּיּוֹם מוֹזְבָה יִכִּיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ
 וּבִקְעַת צָרָה יִשְׁאַל עָלָיו: "מִי הוּא?"
 זֶה בְּעֶצֶב רוּחַ יִשְׁאָר בְּעִגְיָהּ,
 וְזֶה יִלְךְ לְדַרְכּוֹ: יִמְלֵא שְׂחוֹק פִּיהוּ.
 לְגִלּוֹת עֲרוֹת אַחֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעֵדָה
 יַעֲלוּ בְרָנָה וַיִּתְלַחֲשׁוּ גְדוּדִים,
 בָּאֵר עֲשֵׂק חָפְרוּ לָהֶם לְעֵדָה
 כִּי אֵף הָמָּה צַדִּיקִים וְחַסִּידִים.
 תּוֹעִים בְּדַרְכּוֹ לֹא יִלְמְדוּ בִּינָה
 וְאַרְחוֹת עֲקָשִׁים לָהֶם לֹא יִישִׁירוּ,
 אֵף אִם יִגְלוּ עוֹן רִיעַם בְּכָל פְּנֵה
 אֵן יִרְנְנוּ יִתְרוֹעְעוּ אֵף יִישִׁירוּ.
 בְּבִתְיָמוֹ יִרְיָמוּ בְּגֵאוֹן מַצַּח
 וּבְבֵית אֱלֹהִים יִכְרְעוּ בְרַבִּים,
 חִילָם יִצְבְּרוּ בְּעֲשֵׂק וְרִצָּח
 וְעִינֵיהֶם נִשְׂוֹאוֹת אֶל הַשָּׁמַיִם.
 שִׁסְתִּי תִהְיוּבוֹת וּמְזוֹמוֹת רָשָׁע
 וּבֵין אַחִים יִפְרִיא רִיב וּמַחְלָה,
 וְדַק לְעֵינַי הָאֲנָשִׁים חָף מִפְּשָׁע
 לְאֵלֶּה תַחְלַק הָאָרֶץ לְנַחְלָה.
 אָעֲזוּבָה אֶת בֵּיתִי אֲשֶׁר בְּנִיתִי
 וְאֵלֶכָה לִי הַהָרִים לְחַבֵּק סְלָעִים,
 אָעֲזוּבָה בְּנֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּם שְׁנִיתִי
 פְּנֵיהֶם פָּנֵי אָדָם וּלְבָם כְּסָרְאִים.
 אֵף כִּי אֵלֶּה מַעֲשֵׂיהֶם יִרְעוּ
 אֵף מַחִיתוּ שָׂרֵי הַמְּשַׁכְּלֹת,
 כִּי קִרְנוֹת צַדִּיקִים הֵם יִגְדְּעוּ
 אֵף אִם אֵין לְנַפְשָׁם בָּהֶם תּוֹעֵלֶת.
 לְבִיא וְלִישׁ מְאוּמָה לֹא יִשְׁחִיתוּ
 אִם לֹא לְמִלְאוֹת טָרֶף מְעוֹנוֹתָמוּ;
 וּבְנֵי אָדָם אֶת רִיעַם יִסִּיתוּ
 לְהָרַע, וְגַם צִידָה לֹא עֲשׂוּ לָמוּ.

הסתערת הנפש

גמר וזאבי ערב לא יקנאו
 וללעג שפה לא יסמירו,
 ואלה איש איש לרעהו שם יבנו
 ולמען חוריד עדים יתירו.

הה! אף במר נפיש ובקצר דוח
 ימי מגורי מעט ורעים פח חייתי;
 אולי מות, אולי שפה אנוח
 אם אשוב עפר, מאז חייתי.

ולקניף אלי אשפה שיחי
 על התלאה מצאתני תגמלני
 אתה הורדת מפרום רוחי
 אף אתה בידך תשוב תעלני.

ה א ה ב ה .

משפיל שיר ירדות .

י"ח

בין ערוגות התכל ותלמי הפריאה
 נפשי כצפור בכנפי רוח נודדת,
 עליה שמים נטוים פיריעה
 ותחמיה הארץ לעולם עומדת .

יזם השמש יאיר כל פני אדמה
 באורו יאירו כל שבעת חנרות (סל"ס סכ"ב)
 ולערב קול אדני גשמע ברמה
 וחנה הכוכבים היו למאורות .

לעיני השמש נתנה לנו למנה
 אני אלה יזם לא אירא ולא אסחד
 ובלילה אם שכבתי ואישנה
 כל כוכבי אור יקיסו עלי יחד .

רבבות שנים עברו מיזם יצאו
 ועודף או חסרן בגבולם אין,
 פמספר יצאו כל צבאם לא נגרעו
 גם על זה פקחתי לב ועין .

האהבה

פְּעָמִים מְבוֹהָלִים וְדַחוּפִים יְרוּצוּ (סוכוכנים)
 וְאִישׁ מֵאֵת רַעְחוּ מְאוֹד מְאוֹד יְרוּחְקוּ ,
 וּלְתַקוּפַת הַיָּמִים שְׁנִית יֵאָצוּ
 וּכְאוֹהֲבִים נֶאֱמָנִים יַחַד יִדְבְּקוּ .
 אִסּוּרָה וְאַרְאָה רוּחֵי נִכְסָפָה
 אֵת הַמְּרָאָה הַגְּדוֹל לְנֶגֶד עֵינֵי —
 אִךְ זֹאת כָּל הַמְּרָאָה יַחַד אוֹסֶפֶה
 "הֵי!" אָמַר אֱלֹהִים, וְתֹאמַר: הַנְּנִי . —
 אֲרָאָה אֵת הַרְחֵק אֲשֶׁר בּוֹ נִקְשְׁרָה
 מִנִּי אֲזוּ וְעַד עֵתָה וְתַעֲמַד לְעוֹלָמִים
 מַה זֶה חֲבֵרָה יַחַד כִּי לֹא נִסְוָרָה
 זֶה שְׁנַיִם אֱלֹפִים וְדִבְבוֹת הַיָּמִים?
 אֵין זֶה אֶמְדָּתִי כִּי אִם בַּת אֵל חַיִּים
 הֵאֱהָבָה, בְּרוּחָהּ כָּל הַמַּעֲשִׂים עֲזָקוּ
 עַל פִּיהָ נִבְרָאוּ אֶרֶץ וְשָׁמַיִם
 עַל פִּיהָ אֶרֶץ וְשָׁמַיִם נִשְׁקוּ .
 הֵן הִנָּה אֲשֶׁר יֵדְאוּ בְּעֶרְבוֹת
 (1) עֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר בְּנֹת אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת
 בְּרִתּוֹקוֹת כְּסֶפֶת (2) הֵם יַחַד מְשׁוֹלְבוֹת
 וּבְלִלְאוֹת תְּכַלֵּת צְמוּדוֹת כְּתוּאֲמֵי צְבָאוֹת .
 יַחֲוּנוּ, יְנוּעוּ, יְרוּצוּ, יִשׁוּבוּ,
 כִּי רוּחַ תְּשׁוּקָה אוֹסֶפְנִיהֶם מִסּוֹכְבֵּת
 פְּעָמִים יִרְחִיקוּ וּפְעָמִים יִקְרִיבוּ (3)
 וְיִמְשְׁכוּ אִישׁ אֵת אָחִיו כְּאֶבֶן שׁוֹאֲבֵת .
 גַּם רַגְבֵי אֲדָמָה אֲשֶׁר אֲנַחֲנוּ עָלֶיהָ
 אִךְ בְּאַהֲבָה אִישׁ אֶל אָחִיו הִקְרִיבוּ ;

(1) מלשון עולמות, והן הנה אשר כלחו לעינינו בכוכבים.
 (2) מלשון ככסף ככספת, כי העולמות הללו יש להם כח השוקה לכל אחד
 ואחד, וככה השוקה שהיא ימשכו איש את רעהו וכנאלחו כולם אחסיהם ודוקים יחד
 ולכן לא יחסדו, זהו צכלל הצריחה, אבל כאשר נחקור היעז כנאלח סכה הם גם
 בהפריים, וכמו שהולך ומנחך רגבי אדעה, וחלקי האזן, והמשך היסודות איש למינו.
 (3) הפעלים רחוק וקרוב יצולו לרוב בהפעיל מקום הפעל, כמו ופרעה הקריב,
 אל סרתיקו ללכה, והעעס יען שצעה אשר הנוף מתנועע לנוף או למקום אחר, אזי
 הוא מקריב את הדבר אשר יתנועע אליו, אליו, וערתיק את הדבר אשר הוא מתרסק
 ממנו, ממנו.

האהבה

ולולא רוחה אשר תקרב את פזוריה
ארץ תסורר וכלם לאין ישובו.

גם האבן איננה מקשה אחת
כי אם רבבות טמוני חול בה נצמדו
ואם לא אהבה תקבצם בשובה ונחת
גם צורי חלמיש באבני גיר יתפרדו.

רבות הפליא אלהים אלהי האלה
אשר נטעה בתוכנו תחת שמים
היא היתה אם כל חי ולנפש תאוה (1)
על פיה אנחנו סה בלנו חיים —

על פיה מטשך כל איש, איש לטינהו
בזרועות עולם יחבק איש את גילו,
ואם ינתר טקעה תבל עד קצהו
בדרך אשר הלך ישוב לגבולו.

עפר: אם תזרק עפר ארץ עד לשמים
משם יפרד ועל העפר ינוח
רוח: ואם תסגיר רוח בתהומות מים
תהום אל תהום קרא ואל מקומו שב הרוח.

אש: אם תעיק להכה רדת משמים
רשפיה יגביהו עוף מרומים יאצו,
מים: ואם על ראש ההרים יעמדו מים
בין חגוי סלע תהום רבה ירוצו.

הן כל אלה הם קצות דרכי האהבה
אשר בה יחיה את הפלג עולמים
בלעדה תתבל תחי כלה לזעוה
ובצקה נחיה עד עת קץ הימים.

ח מ ל ח ה

מי זאת עולה ופניה בפני להקים?
טהוע אדום ללבושה בדורכי גת ענבים?

(1) סלסנה שנין סווג סיו סקיים כל מיני סמיים.

המלחמה

למי הנערה הזאת הבת השוככה?
 "אל תקראו לי נערה בתולה לא נודעה;
 "כי אם אשה מרת רוח פבר בימים באה
 "ומיום גבראה לבשר אדם רעבה."

"כי ביום ברוא אלהים את האדם מאדמה
 "וכעצם השמים נסח בו נשמה
 "ויקנאו בו בני אלהים ואפס מאוד חרה,
 "ותאפסו יחד ועצתם השלימו
 "את כל אשר עשה אלהים החרם יחרימו
 "וגם את האדם בן יקירו אשר ברא."

"ויבחרו באל קנא לנקום באל עליון (1)
 "וילקו הוא ושני בניו מחלון וכליון —
 "ויקחו להם נשים קנאה ונקמה
 "ולא נשאו אותם שמים לפרץ סרץ
 "וישליכום משם ויסיצום בארץ
 "וילדו שמה בת וקראו שמה: מלחמה."

"אני אני היא בין ארמנות מלכים, הם ילדוני,
 "והזני ארץ מחלב שדיהם היניקוני
 "וביום הנמלי באתי שדה המערכה;
 "(2) כצאתי את העיר אבי אותי השביע
 "לבבל אראה פניו ערי גפשו נקמות אשביע
 "ערי אוריד כל היקום עמק הבקא."

"לנקום באל עליון קונה ארץ ושמים
 "כי הקשיל בן אנוש ונתן ברוחו פי שנים
 "והשליך את פאר אבותי בארץ מתחת;
 "את אדמתו אשית לשמיר ולשית
 "אחריב גדיש וקמה וגם פרס הזית
 "בן אלהים ארצו תהסד לבאר שחת."

"נשבעתני ואבימה שמעו נא דברי;
 "לא אשיב ברק חרבי עדי אשלים נדרי"

(1) יופיטער. (2) לענר. כמו כרחוק חס סחס.

המלחמה

"עד שוב אף אבותי מהם, נדרו חלכו,
 "אכרית אדם ובהמה ברואי אל עליון
 "אבצע עצת אבותי הלא המה מחלון וכליון
 "כי יראו בסגרי אנשים כדומן יושלכו.
 "לפני ילך דבר ואחרי זלעסות רעב
 "וכבר לחם אחת תיקר טור זהב
 "כי יבקשו אוכל למז ולא ימצאו
 "אשפתי תוציא אש יבעיר שדה וברם
 "הן בגערתי אכה כל הארץ חרם
 "לחיתו יער אשר שם יחנו ושם יסעו.
 "יליל שבר ונאקת חלל הם מבחרי קולי
 "שורפים עומדים עלי מימיני ושמאלי
 "ובענן קמרתמי אשום אור יום לצל ערב.
 "בעטיר אחרי קוצר יפלו בני צבאותי
 "הלוף ילך וככה נושא אלמותי
 "פנו דרך, פנו דרך, לחללי חרב.
 "בקמן אחל ובגדול חצי אכלה
 "את החנית ואת הרמח שתי ידי אמלא
 "קץ כל בשר בא כי בא יום אהריתם;
 "גם על כל בתי השן עוד ידי גמויה
 "קרית מלך רב תשאה שממה שאיה
 "עד אבא אל מקדשי אל אבינה להכריתם (1)
 "בגדי ארמו כתולע עת הזמיר הגיע
 "יקבי ישיקו הבוצר, הידר יריע
 "ענבי ימיסו דם יזלו כנהרות מים
 "כל מרי נפש אוכילה פצאן לשבח
 "אל המשטה אשר הבינותי לזבוח זבח
 "ושתו ולעו ולא ישובו ארחות חיים.
 "כל מאהבי ישנאו דעת, בת אל שמים
 "כי היא תשפות שלום גם בין אש ומים

(1) כי ציני סרעס והעלחמה גם משכני עליון לח ימוכנו.

המלחמה

”וחרב לא תעבד בְּאָרֶץ כָּל יְמֵי אֲדָמָה;
 ”וְאָנִי בֵּין מְלֵאכֵי שְׁלוֹם לֹא תַחַד כְּבוֹדִי
 ”וּמְשַׁכְּנֹת שְׂאֲנַנּוֹת לֹא אֲדַע מַעֲוֵדִי
 ”בִּי הִמָּה שְׁלוֹם וְאָנִי אֲנִי הַפֶּלַח מָה.”

ח”

אמת ואמונה.

הַעֲבִים יִרְקוּ כָּל זֶרֶם מַיִם
 אֲדָּמָה מִי דַעַת לֹא יִסְמְרוּ שְׁמַיִם,
 לְכַבּוֹת קִנְאֹת אִישׁ דָּת וְקִנְאֹת הָאֱמוּנָה,
 מִנְחַת קִנְאֹת לְאֱלֹהֵיהֶם יִקְסִירוּ
 אִישׁ אֶל אָחִיו בְּלִעְנֵי שָׂסָה יִסְמִירוּ
 וּבִסְתֵימָם יַעֲדוּ כִּי אֵין בָּם תְּבוּנָה.
 זֶה יֹאמֵר: עֵינַי נִבְיֵאוֹ דְמוֹת אֵל רָאוּ!
 זֶה יֹאמֵר אַף לְנִבְיָאֵי אֱלֹהִים יִרְאוּ!
 חִי אֵל אִם גַּם אֶחָד רָאָה כָּל תְּמוּנָה (1)
 מִרְאוֹת אֵל אָמְרוּ רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ
 לְמַעַן דְּבַר צַדִּיקִים יֵאֱמָנוּ.
 כִּי לֹא עִם בִּינֹת הוּא וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה.
 דְמוֹת אֵל רָאוּ, כִּי רָאוּ מַעֲשֵׂהוּ
 אֵת קוֹלוֹ שְׁמָעוּ, בְּלִבָּם נָתַן אֲמָרָהוּ
 רוּחַ אֱלֹהִים דִּבֶּר בָּם כָּל אֲמָרֵי בִינָה
 חֲקִים יִשְׁרִים לְבַנְי אָדָם הוֹדִיעוּ
 מִיַּד חֲזָק אֲבִיּוֹן בְּפִיהֶם הוֹשִׁיעוּ
 יִרְאֵת אֱלֹהִים אוֹצְרֵם דַּעַת וְתְבוּנָה.

(1) ואל יקשה בעיניך "ותמונת ה' בימי?" על זה תשובתו בלדו כי לא נאמר והמונה ל' "יראה" רק "יביע" והצעה איננה ראייה, ולכן נאמר כי לא יראו כי האדם ופי. וההפך שבין הצעה לראיה הוא גדול מאוד, כי ראיה מורה על ראיה קרובה וברורה ופנים בפנים, אמנם הצעה מורה על הכנה אל הראיה ומחוק. ונוכל לומר כי היא רק הכלל לראות דבר מחוק כמו הבט נא השמים, הבט משמים וראה, שכולם מחוקים הם, והביטו אחרי משה, ותבט אשתו מאחוריו, שהיו לו זוחלי מחוקים מן העיר כי נסו מהר, וביקמה את גופה לאחוריה אולי תוכל לראות עמומה מה נעשה בעיר, אבל לא לראות הכל צדוק כמו שהוא, וכן נאמר שהור עינים מראות ברע, והבט אל עמל לא תוכל, כלומר סרע זוחלי לא יראה ים; כי הוא נעלם מאוד אשר ראיתו תהדבק אל הרע לראותו, והבט אל עמל כלומר העצל אף שיהיה מחוק לא תוכל להציעו כי מאוד נעלים לראות שפלים וזוים כאלה. ומה שנאמר "ואראה הכלעקתה" "ויראו את אלסי ישראל" כולם לקצר את מחנן הם.

אמת ואמונה

כי ישבו אחים יחדיו, הוא פרי ידיהם (1)
 בשלום ובבטחה ידבצו ילדיהם
 הדת נתנה ומלאה ארץ בינה;
 ואשר חשבו כי היא תפריד בין אחים
 באהלי אנשים תסגיר צנים ופחים
 בפייהם יעידו כי אין בהם תבונה.

על אדני שלום עמודי דת יעמדו.
 ערו יסודיה, עמודיה ימוטו
 אך זאת להשיב אל לב יד עצל ממנה
 יחשוב כי חרבות צור למענה נבראו
 באפס משענתם מעשיה יפרעו
 אוח היא לעמים כי אין בהם תבונה.

שאו עין קדמה שורו מראש אמונה —
 מקדש אל היה הארץ אשר בנה
 כי שם חלקת מחוקק במזבח ספונה;
 אליה יאספו כל משפחות ארמה
 כל מבקשי אל אמת ימצאוהו שמה
 והיה המשכן אחד ברעת ותבונה.

אך פאשר רבו בני אדם בארץ
 הרסו מזבח אלהים ופרצו סרץ
 משפנות לא לו איש בראש סנה;
 זה יאמר לשכנו ידרש צור עולמים
 וזה יאמר במקדשו ישכן כל הימים
 שניהם יעידו כי אין בהם תבונה.

הן שמים ממעל לא יבללוהו
 ובאפתיים על פני ארץ יזבלוהו?
 הידעו הם מקום דעת ואיזה מקום בינה?
 אך להגיד לאדם ישורו כי טח עינו
 יד בועסו כגבור מתרונן מינו
 למען יעידו כי אין בהם תבונה.

(1) כי כלי דם אין קבוצ המדיני.

אמת ואמונה

כי כאשר הרבו מזבחות בארץ נשׂיה
 בן הרבו בתוכה תאניה ואניה
 ונותרה בת אדמה שטמה פמלונה
 על דבר עולה חכה נשפכו דמי הקל
 ראשית דם נקי היה על פני תבל
 וזאת מלחמתם עדי עד ואין בהם תבונה.

חרב אש באחיו למענו יניסו
 והוא בסיו ענה "ארץ בדם לא תחניסו"
 אבדו עשתונותי אם זאת אבינה (1)
 חשכו בלבם אזי בקולו ישמעו
 אם על מזבח דמים בדם נגעו
 הלא יעידו בפיהם בי אין פם תבונה?

הלכעבור זאת מיד אל נבראו?
 האם אין עזרתה בו, הם נקראו?
 היש בכם משפיל? אני מאוד אמונה;
 בורא אור יקרות אם בו לא תאמינו
 כי גם עין עורים יאיר לא תבינו
 בפיקם תעידו כי אין בכם תבונה.

השמים כבודו בכל זם יודיעו
 "אלני הוא האלהים" בקול עז יריעו
 השומע ישמע ויקח אמרי בינה
 כי לא איש אל ויאמר לאדם הנני
 אף אל רוחו יסקר "דע והבינני"
 אף מי יבן את זאת אם אין פם תבונה.

את אל אחד כל רעיון לא ישערהו
 יד כל איש במחוגות שונות תתארהו (2)
 "ויאמר בלבבו אני גבורה, לי בינה!
 מה זה אמר אלהים, מה זה יחלמו
 "פני לא ראו והם דמות לי יחלמו
 "למען רבות מוסתם כי אין בהם תבונה".

(1) כמו חזינה צננים, בעטראכטען.
 (2) צימי הצעלים.

אמת ואמונה

וגם אחרי בן אשר קרני אמת הרימו
 פסל ומסכה כשקץ החרימו
 ודק על דבר עבודה ישלמו תרב שנונה ;
 זה יאמר בלי זבח עבודת אל אין —
 וזה יתעבנו והוציא לחם ויין —
 והרגו איש את אחיו בלי דעת ותבונה .

אלה יקראו קרא מקרא שבת וחדש
 וזה ביום הראשון יקרא מקרא קדש —
 הרי בזה חטאת קסם מרי צסונה ?
 אם רק לכבודך אלהים יקדשו עצדה
 אם רק בכבודך שמו להם למפדה
 לפה יודו איש לרעהו באין תבונה ? !

זה יצום צום השני וצום החמישי (1)
 וזה את צום הרביעי ואת צום השלישי (2)
 לא ידעו ולא ישחיתו ואין תלונה
 אם רק את האמת והשלום יאהבו
 צום הרביעי וצום החמישי לו יקרבו
 כי אל דעות הוא , לו דעת ותבונה .

אך בדבר הזה הם לא יאמינו
 כי אם אל נר חרמון בלם יהינו
 זה יאמר נבונותי — ורעי חסר בינה !
 זה יענה ואלה טוב ארץ יאכלו
 זה לועג וזה גלעג , ואיש ברע יהתלו ,
 ושניהם יעידו כי אין גם תבונה .

אם אל פסנה אחת כלכם תעפילו
 אם רק לסני אחד הגיון לב תפילו
 מה תקנאו איש באחיו כחנה וסנינה ?
 זאת אומרת : "רבת בנים היא אהובה"
 וזאת אומרת : "עקרת הבית חביבה"
 ישממו אשה את אחותה באין תבונה .

(1) כה"ג . (2) סעניוח הנולדים .

אמת ואמונה

אם מקדיש אחד לאלהים תקימו
אם תרומת ידכם לאל אחד תרימו
מה זה קול באזני: "אם תשטאל ואימינה!
"הפרד נא מעלי פי קדשתך
"ממאתי את גזרי פי מששתך"
יקראו איש אל אחיו ואין בהם תבונה.

בני אחד נחנו, אב אחד לקחנו,
בני אחד נחנו, אל אחד בראנו,
הפר נא בן אנוש אם לפר לאל אמונה;
לכן אמדתי על דברת בני אדם
פי אלה ליקר ואלה לריק ילדם
פי רוח עושים התעים ואין בהם תבונה.

הגישו לי איים נשיכם ומפיכם
האספו תקעו לכבכם ואל פפיכם
אמרו לאחיהם: אחי, בני אל אמונה
אבותינו חטאו ברית אהים הפרו
ברתו ברית חדשה פסיליהם שפרו
והיינו לעם אחד — בדעת ותבונה! — (1)

לישרים נאודה תהלה.

אסירה כל לידידי הקנין והנדיב ולבו פתוח לכל קטה יום לטענדו ולהעניקו
ונתת זרכתו, אשר זרכו אלהים, זה דודי חס רצי סל"ר צבי הירש בן
המנוח מר"ה שלמה זלמן הכהן יצ"ו, נכו יחיד עד צלי שמים.

מי ששמע בזאת, מי ראה באלה?
בתבו זאת לזבחן וקראו שמו סלא
פה הקים אלהים איש חיל בן עננים
בארץ אשר פרי חוד עד פה לא פרחח
ישמי יהודה בענני עוני מתחה
פרח טפה אחרן ויעש ענבים.

(1) לא שכתליך אמונה ועבודה אבותינו מעלינו, רק סנכיר זדעחינו שחכליה
כל הדתות היא, שנהיה לעם אחד בקנוץ המדיני צהסנה, הסו בדעת ותבונה.

לישרים נאווה תהלה

לְעַנְיֵי חָאָרֶץ יָדְיוֹ לֹא אָסוּרוֹת
 בֵּין עַשְׂרֵי עַמִּים יִהְלָלוּהוּ בְּגִבּוֹרוֹת
 חֵיל יַעֲשֶׂה בַּשָּׂדֶה וּבַבַּיִת ;
 מְלֹאכֶתוֹ יִנְהַל בְּרוּעָה נֶאֱמָן צֹאנֹו
 גַּם דְּבָרֵי חֶסֶד וְאַמֶּת תִּדְבֹּר לְשׁוֹנֹו
 וְיִשְׁכְּבֵי בְּצִלּוֹ יַחֲיוּ בְּבָרֶם הַיּוֹת .

אֵף כִּי נִסְהוּ אֱלֹהִים בַּחֲמַת נִוְרָאוֹתָיו
 בַּשָּׂצָף קֶצֶף לָקַח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו (1)
 בְּכָל זֹאת לֹא יָדוֹן אוֹתוֹ רַחַם בְּסָה תְלוּנָה ;
 כִּי בִכְהֵן מְשִׁיחַ הַתְּקִין לוֹ אַחֲרָת (2)
 מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא מוֹב לְבַעֲלָהּ עֲטָרָת (3)
 אוֹת הִיא לוֹ כִּי כָל מַעֲשָׂהוֹ בְּאִמוּנָה . (4)

מִי הוּא זֶה וְאִיזָה הוּא כָּלֶם יִשְׁאֲלוּ
 הַנִּמְצָא בְּזֶה אִישׁ (לוֹ תִהְלֹוֹת יוֹבְלוֹ)
 בְּמִדְבַר בְּאֵר שְׁבַע (5) . אִיזָה שְׁמָה מְקוֹמוֹ ?
 בְּגִלְגַּל סוּיְנוֹק הַפְּנִימִי שֵׁם תְּבַקֵּשׁוּהוּ
 מְקוֹם דַּלַּת הָעַם יִם יִם יִדְרֹשׁוּהוּ
 זֶה דוֹרֵי חָה רַעִי : צְבִי הִירֵשׁ בֶּן שְׁלֹמֹה !

ה ז ק ן .

אֲ מִיָּם גְּלוֹת יְהוּדָה מֵעַל צְבִי אֲדַמְתוּ
 מִיָּם שָׁכְנוּ זָרִים יִנְיָעוּ וְנִחַלְתוּ
 וְהוּא נִדְד בְּגוֹיִם וְלֹא מִצָּא מְנוּחַ ,
 יִשְׁמָמוּהוּ וְלִבּוֹ כָּל רַבִּים עַמִּים
 הֵן כָּל הָאִם שְׁאֵפוֹ כָּל חֵילוֹ צַעֲפִים
 וְיָדוּ בַעֲיִנֵיהֶם אֵף בְּרִדְדוֹ וְחוּחַ .
 וְלִמְעַן חַפּוֹת אוֹתוֹ כָּל מַצָּאוֹהוּ
 וְלִמְעַן בֵּין רַבָּבוֹת עִם חֵישׁ יִבְרָחוּ
 שֵׁם שֵׁם לוֹ הָאֱלֹהִים אוֹת וְשֵׁם נִשְׂאוֹ .

(1) כי נלקחה אשהו סרחסונה ואכל כנז היה לכל מכרייה כי סיחה אשה חיל
 מאוד סכנ"ה . (2) פ"ד שאמרו גיומא בכ"הג אף אסם אסרם מסקיין לו . (3) כי
 לא צומן רב כשא אשה אחרת וגם היא אשה חיל ולנופש גמטסיה . (4) פ"ד שאמרו
 זיווג שכי לפי מעשיו . (5) זיב'ענבורגטן .

הזקן

גדל פָּרַע שָׁעַר זָקֵנוּ בְּפָנָיו יַעֲנֶה
 כִּי הוּא אִישׁ יְהוּדִי לְשֹׁבַע מִי לְעִנְיָה
 וַיִּשְׁרָאֵל שָׁמַר חֹק בְּאִשְׁרֵי צִיּוֹהוּ .
 אַךְ לְחַרְפוֹת וְרוֹק פְּנִיָּהֶם יָדָאוּ
 וּבְסִי מְגַדְפִּיחֵם עֲתוּדֵי־ם נִקְרָאוּ
 וְגַם אֲבָנֵי קִלְעַל לְמַעַנָּם לֹא מַעֲט הוֹנְפוּ .
 כְּמַל חֲרָמוֹן יָרְדוּ עֲלָיו עַל פְּאֵת זָקֵנוּ —
 וְגַם אִשׁ גִּשְׁקָה בִּיעֲקֹב וַיַּעַל עֲשָׂנוּ
 זֶה מֵאוֹת שְׂמֵנָה עֲשָׂרָה לוֹ חֲלָפוּ .
 עַד כִּי בְּעֵגִים רָאָה אֱלֹהֵי שָׁמַיִם
 כִּי לָקְחוּ בְּעוֹנָם לָקְחוּ כְּפָלִים
 וַיֹּאמֶר לְהַצִּילֵם מִיַּד שׁוֹנְאֵי־מוֹ .
 רוּחַ עוֹנֵיִם מָסַף אֶל בְּלֹב מְחַרְפֵּינוּ
 וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם כְּאִשְׁרֵי נַצְמֵינוּ
 וַתַּעַר לֹא יָנִיפוּ עַל פְּאֵת זָקֵנֵינוּ .
 עוֹד יִרְהוּבוּ הַנְּעַר בְּזָקֵן כִּי יִגְלַח
 לְאָמוֹד : " לִי הָרַר גְּבָרִים וְאֵת כְּאִשָּׁה קָרַח"
 וְהַזָּקֵן הוּא לְגֵאוֹן תַּחַת שָׁמַיִם ;
 לָבֵן אֶל תַּתְּלוּצְצוּ וְאֶל תִּזְדוּדוּ .
 רַק הָרִימוּ קוֹלְכֶם וּבְפִיכֶם הָעִידוּ
 כִּי אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא בְּכֵנִי יְרוּשָׁלַיִם . —

עֵין בּוֹכִים .

חבל כבד הוא אשר קוננתי על פטירת האי גברא רבא, ה"ה הרב הלדיק
 כשיח אלהים ולצי ישראל מורנו ורבינו רב צבי חריף זכרו לנלח, הוא החריף
 והסנון אשר עוד ציני שחרותו התנשא צראשונה על פי ד' בשנת תחכמוני לראש
 ישיבה צעיר צרדי צמדינת פולביח ללמד לבני יהודה תורה ומשפט צדקה וצדעת,
 דר הוא לכל חסידיו, ומפואר בכל מדותיו היקרות, למאה אליו חרץ הגר ויעלו את
 רון אלהים עיר אונגוואר אשר צארץ הזאת ועל כס הרצנות הוסיצוהו, ומסס
 קבו הודו זיו והדרו ויטע השל חבמתו צעיר צאנה ארד וישצ שמה יויס רציס.
 צד כי לקוף התנשא עטר מעלות ומלא מוקוס צדיק ויטר כוואו צעיר אונצן
 שן, עיר בצורים עלה חכס להורות לעס ד' את הדרך אשר ילכו צה ולת המעשה
 אשר יעשה העס הזה וחי צהס. אך אכה ליוס מר! כי עד לא מלאת לו סנה
 תמימה צמושלחו, עלה הכורת על מגד עפאיו, מלאך אכזרי קלץ פתיל קייו
 ויקחהו ממכללות לחן מרעיתו, מעס מזנח אלהיו לקסו ואיכנו.

עין בוכים

שפתי גבון הפיו מור ולקח
אזן שמעה אמרו צהלה ושמחה,
מרחק נתן ריחו פיין הרקח
וסביבו באור תורתו האיר השכה.

הה, שתאם בא השודר מר הפות
לכרית בודון את תקנת חוש חידו,
איש תם פמות נבל-הוריד גיא צלמות
ברת-עץ חיים עוד נתן פריהו.

נפשי עלי תאכל, לא תמצא מנוח
מינון נרדפה נסלה למעצבה;
צדיק פתמר יפרח נתן ריח גיחוח,
הורו נסתר תחת זאת המצבה.

את ינוני להרניע שאלתי בני תבל
אם נשאר פמוהו תחת שמים
אך אלה הוסיפו לי משנה אכל
"אבר חסיד" ישיבו כל החיים.

אל תתמהו עמי לקול שועי ונאקתי
פן תרמו בגושכם פי לא חברתיהו
אך דעו כי על בן אנושה פה כפתי
כי בשמש קרניו עלי הופיעו.

הוי! עוד תמונת פניו פמלאך תרקיע
גם היום לקראת פני עוד מעוספת
עוד תורת אל חי אשטע לשונו תביע
ברוח צח עלי לבי עוד היום מרחפת.

נתת בוכבי בקר השוכה באין
לפני שיחת תם עלתה מהאדמה
בקמדת הפסים וכנסכי יין
עלתה לאלהים עליון שוכן רמה.

אל קהלזת יעקב החמודות אעושה
ואשא מספר מר מהול ברמעת מים
מקום הגה ברת אל שכעתים צרושה
והורה בארץ דרך השמים.

עין בוכים

תורת אמת וצדק מבראדי הופיעה
 בעת ישוב בראש צדיק ואביר הרועים
 כל פה שבת וכל שפה תודה הביאה
 בדרשו ביום המועד וכל העם רואים.

אונגוואר ובאנהארד בתבל נפרדו
 כי כסאותם למשפט בצדק פוננו
 גם כל דרשי תעודה אליהם נהרו
 וישאבו מי מנוחות לעולם נאמנו.

גם באו בן נשחר פרש על הדריה
 אך לא כביר התענגה בזיו אורהו
 ענן הפות פרץ פה בחדריה
 ויחשיך מאורו אל עבר פניהו.

אך בזאת אתנחם כי אשא עינים
 ואראה את אורו כי עוד לא כבה
 ערפל פסוהו אך תחת שמים
 ועל הרקיע יבריק במלאכי צבא.

לשוא הניף טות חרב נקמת
 לשוא פתחה ארץ פיה מתחת
 רוח תם פרוח אלהים לא ילך תמם
 גם לא יתן את נפשו לראות שחת.

אך עצמו ובשורו בין רגבים יגועו
 ונפשו בשמים לאח עולם תהיה
 שמעו! מלאכי אל לקראתה יקראו
 "עלי הנפש!" צדיק בצדקתו יחיה. (1)

משפט צדק.

את קול שירתי בקול כנור אעירה
 ואספרה לאחי גדולה ונסלאה
 אשר ראיתי בעיר ווארשא הבירה
 היא העיר הגדולה מאז נודעה.

(1) זס שמו לני, ידלים, ושנס פטיכוו סקנ"ס לפ"ק.

משפט צדק

איש יהודי הלך בעבור הצחמים
בחדש השביעי בתשעה לחדש
לרחוץ כל בשור גמלים החיים
ורחץ ומחר והעשירי יהיה קדוש.

נשם ועבר אחד מעשירי האומים
ומפריכתו נסל צרוץ וזכו
עשרת אלפים היו כלם אדומים
והאיש משה מצאו ושמה בלבבו.

אך אל תדמה בנפשו קרא מגילתי
כי היהודי שמח על גאון מציאתו
כי לאיש כזה לא אשר שירתי
אך זה האיש מי האמין לשמיעתו?

שמח על פי אלהים אנה ליהו
ונתן לו גם להתנוסס את (1) תום לבבו
שמח כי במי צדקו ירחץ גם נפשו
ומחר גיו ורוח בהיכל אלהיו יבא.

כי בן אטר בלבבו האיש המטהר:
"מחר אנכי נצב לפני כם שמים
ובקד לשפוף שיח בהיכלו אטהר
"הישע אלהים אל תפלת רע בפנים?"

הישע אלהים אל איש ואל מנחתו
מנחת תודה בלולה בשמן ראש שתגים
"ולא ישמע לקול נכה רוח לקול דמי אנתותו
"אשר מבאב לב יזעק אבות ובנים?"

"או איך יפה אלהים קשוב אזנים
"לשמע אל הרנה בלב שמח אתרונן
"ושם קול אחי מהול בבכי עיגם
"על רכושו אשר בידי בלב גשבר יתאונן?"

"אולי ימושיני אבי ראות טח עמדי
"אבי כל בני עבר — אלוה כל מתום יודע

(1) כנו מס חוס לננו.

משפט צדק

”וּמִצָּא אֶת אֱלֹהֵי-נֶכֶד הַזֶּה בְּיָדִי
”אֱלֹהֵי-זָהָב וְאֵהְיָה בְּעֵינָיו כְּמַתְעַתֵּעַ.”

”אִךְ מִי יִתֵּן דָּבָר בְּעַל הָאֲבֵרָה
”אֲשֶׁר יֹאמֶר עָלָיו כִּי הוּא זֶה צְרוּר זָהָב
”רַק. אוֹתוֹתָיו יִתֵּן לְהִיטֵל לוֹ לְעֵדָה
”חַי אֵל! כִּי אֲשִׁיבְנֵנוּ לוֹ כְּרִצּוֹן לְכַבּוֹ.”

כֹּה חָשַׁב בְּלִבּוֹ הָאִישׁ נְקִי כַפַּיִם
וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶסֶת עַל פְּנֵי שִׁמְחָתוֹ
שִׂמְחָה כִּי הוּא יָסִיר דְּמַעַת עֵינָיִם
מֵעַל פְּנֵי אִישׁ מִבְּקִשׁ רִכּוּשׁ בְּאַנְחָתוֹ.

עוֹרְנוּ עוֹמֵד שָׁם וּמְדַבֵּר לְלִבְכֵּוּ
וְשֹׁמְרֵי הָעִיר הַגִּיעוּ וְכֹה קָרְאוּ:
”הַשֵּׁר קְלִינְסְקִי אֲבָד אֶמְתַּחַת זָהָב
”וְעִשְׂרֵת אֱלָסִים זָהָב בָּהּ נִמְצְאוּ.”

”וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יָשִׁיב הָאֲבֵרָה לְכַעֲלָהּ
יִסְפוּ הַשֹּׁמְרִים לְדַבֵּר וּלְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם
”בְּעֶשֶׂר כֶּבֶד הַשֵּׁר הַהוּא יַעֲשִׂירָהּ
”וְהַבַּיִת אֲשֶׁר לוֹ בְּעִיר יִנְחַל לְעוֹלָם.”

עוֹד טָרַם הַחֲלוֹ מִהַנְּמוּל לְהַבְטִיחַ
וְאִךְ יֵצֵא יֵצֵא מִפִּיהֶם דְּבַר הָאֲבֵרָה
וּמִשָּׁה גַם מִמְקוֹמוֹ חִישׁ קַל כְּרוּחַ
מִהָר וּיִרָץ אֶל שׁוֹמְטֵי הָעֵדָה.

כָּאִישׁ אֲשֶׁר רוּחוֹת שָׁמַיִם יִשְׁאוּהוּ
רֵץ הַתָּם אֶל הַשׁוֹמְטִים וְהַצְרוּר בְּיָדוֹ:
”הֲאֵל לָכֶם צְרוּר הַזֶּה אֲשֶׁר תִּבְקִשׁוּהוּ
”תְּנוּהוּ לְכַעֲלָיו וְאֲנִי אֲחִידָה בְּלָעֲדוֹ.”

כְּעַמּוּדֵי מִשְׁכַּנֵּי הַשׁוֹמְטִים נֶאֱלָמוּ
וְעַל הָאִישׁ וְעַל מַעֲשָׂהוּ מְאֹד נִסְלָאוּ
אִישׁ אִישׁ אֶל רַעְהוּ מְאֹד הַשְׁתַּוְּמָמוּ
”הַנְּמִצָּא כֵּזָה אִישׁ?” כָּלָם קָרְאוּ.

וְקְלִינְסְקִי לָקַח מִיַּד הַיִּשְׂרָאֵלִי
אֶת הָאֶמְתַּחַת אֲשֶׁר בָּהּ זָהָב הַתְּרוּמָה

משפט צדק

ויחד — ויאמר: "הה, אף זה אלי!"
 גם ראה כי לא נסקד מנו מאומה.
 אף אם הקים השור את כל אשר עבתי?
 הנה אף מעט ותשמע את דבר לשעתי
 כי במקום אשר יחבק באח את יקר הרוח
 עוד הנה אותו בשכם פי עברתו:
 "נוכל הנה יחורי בכל ראשי אבותיך
 "מדוע לא הבאת האלה שלמה?
 "עשרים אלה זהב שמת בביתך
 "ואלה מעט הבאת להונות בהמה."
 ואל הזקנים אמר: "שמעו דבר חידתי
 "עתה אודיע לכם את כל אשר רציתי,
 "באמת שלשים היתה אבדתי
 "ורק למצא את האיש, כל זאת עשיתי.
 "ידעתי, באשר אבקש רק עשרת אלפים
 "וגם בית וחזן למשיב האברה אבתי
 "כי חיש יעוף אלי באחר מן השורשים
 "ובידו האברה יביא בנאמן רוח.
 "ולכן יעקב זה — מקרה טוב קרהו
 "ידמה לעשות בכל תבוב בתורתו,
 "ובכל אשר אביו הראשון הורהו
 "בגזיר עדשים יקח מאחיו בכורתו;
 "ועתה יהודי השב לי את כל האברה
 "אשר מצאת, ואז תנקה מאלתי,
 "ואם לא, חי נפשי כי לעיני כל העדה
 "איסרך, ואקחה ממך את נקמתי!"
 באבן דומם עמד אז הישראלי
 ועיניו ולבו נשא אל השמים
 ויאמר אל השור: "עד בשחק אלי!
 "כי מעודי הייתי נקי כפים;
 "גם עתה להראותך כי לא ברוח מזמה
 "את אבדתך הזאת הנה הבאתי,

משפט צדק

גם עתה לא אקח מִיָּדְךָ מְאוּמָה
 "וּכְמוֹ לֹא מִצְאָתֶיךָ, רִיקִים אָשׁוּב לְבֵיתִי".

וַיִּפֶן הַשֹּׁר אֶת פָּנָיו אֶל הַזְּקֵנִים
 וַיֹּאמֶר: "הֲרֵאִיתֶם אֶת הָאִישׁ וְהִתּוֹ?!
 "זֶה לָכֶם הָאוֹת פִּי רַק דְּבַרֵי בָּנִים
 "פִּי לֹא יִחְפֹּץ מְאוֹם רַק לְמַלֵּט גְּנֻבְתּוֹ".

כֹּה יָרָה זִיקֵי מוֹת בְּלֵב אִישׁ נָקִי
 הַשֹּׁר הַצְּרוּר אִישׁ אֲהֵב פֹּשֵׁעַ,
 בְּכָל זֹאת הַשׁוֹפְטִים פְּלִילִיָּה לֹא סָקוּ
 וּמְקוֹם הַמִּשְׁפָּט לֹא נִתְּנוּ יָד לְרָשָׁע.
 אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדוּת אֵל רְאוּת מַעֲשֵׂיהֶם
 רָאָה אֶת תּוֹם לִבֵּב הַשׁוֹפְטִים הָאֵלֶּה
 רָאָה פִּי רַק לְשַׁפֵּט אֲמַת מְנַמֵּת פְּגִיחָם
 לְכֵן שָׁלַח דְּבָרוֹ בְּפִיהֶם — וְהוּא סָלָא.

הַשֹּׁר וְהַיְהוּדִי לַמִּשְׁפָּט נִקְרְבוּ
 וְהַשׁוֹפֵט הוֹקֵם עַל מִשְׁפָּטֵם הוֹדִיעַ:
 "אִם אֲמַת וּמִשְׁפָּט שְׁנֵיכֶם תֵּאָהָבוּ
 "שִׁמְעוּ נָא דְבַרְתִּי אֲשֶׁר לָכֶם אֲשַׁמְיעַ:

הַשׁוֹפֵט חַל הַסֵּר: "אֲתָה שְׁלֵשִׁים אֶלֶף לְבַקֵּשׁ יִצְאָתְךָ
 (הַסֵּק ד'י)
 "הַיְהוּדִי אֵין זֶה הַצְּרוּר אֲשֶׁר תִּבְקָשׁוּהוּ.
 חַל הַיְהוּדִי: "וְעַתָּה יְהוּדִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר מִצְאָתְךָ!
 חַל הַסֵּר: "וְאֲתָה בִקֵּשׁ לְךָ צְרוּר וְחֶבֶד וְרִדְפֵהוּ".

חזות קשה.

הַסֵּר הַזֶּה, קוֹרָא יְדִידִי, הוּא הַקְּסָה מְכַל הַסֵּרִים אֲשֶׁר כְּתוּבִי עַד הַכֹּה,
 כִּי הוּא לֹא יָמוּס וְלֹא יִצוֹס וְלֹא יִשׁוּס לְפָנָיו מַחֲסוּם. יִשְׁאַל וְיִדְרוֹשׁ אַחַר תְּכֵלִית
 צְרִיחַת הָאָדָם וְעַל תְּכֵלִית הַצְּרִיחָה צְכַלְלָהּ. וּפְעֻמִּים רַצוֹת חֲסַצְתִּי צְלָצִי לְגַזְזוֹ חוֹ
 לְהַכְחִידוֹ מִן הָאָרֶץ, אֲצַל יַעַן שְׂרָאִיתִי שָׂגַם הַנּוֹשְׁרִים הַקְּדוּמוֹנִים. הַלֵּל הוּא חֵיתָן
 הַחֲזָרְחִי וְעוֹרֵר אֱלֹהֵי וּמַסְפֵּר לְדַקַּת ד'. וְגַם הוּא כְּאֶשֶׁר עֲצַר עַלְיוֹ הַרְעִיּוֹן שֶׁל
 תְּכֵלִית צְרִיחַת הָאָדָם, קָרָא גַם הוּא צְרוּב הַתְּפַעְלוּתוֹ, זָכַר אֲנִי מֵהַ חֵלֶד עַל
 מֵה שׁוֹא בְּרֵאֵת כָּל בְּנֵי אָדָם. וְעוֹד לֹא נָחָה חֲנוּת רוּחוֹ וְהַלֵּךְ וּנְצַחַר אַחַר
 דְּצִרְיוֹ וּפְתוֹן תְּסוּבָה לְשׁוֹאֲלִים וְאוֹנֵר: מִי גִבֵּר יִסִּיָּה וְלֹא יִרְחַם מוֹת, יוֹלֵט כַּפְּסוֹ
 מִיַּד שְׁאוֹל סֵלָה? הַכֵּן רוּחָה צְעִיכֵךְ כִּי גַם חוֹתוֹ לְחַזּוֹ רַעִיּוּכִיו צְהַצְבוּכֵנו עַל תְּכֵלִית
 הָאָדָם וְלֹא רָחַם עוֹם תְּכֵלִית אַחַר לוֹ רַק הַנּוֹת, וַיִּצֵּד וַיִּתְלוּכֵן וְלֹא חַס מְאוּמָה,

חזות קשה

אבל בכל זאת השיר הזה לא הרטה לו לשלם שפתיו חפשי כמו שקדמון שלו, אבל כל כחקתו הוא על אשר לא נתן חלמים בלבו האדם הצינע הזאת שיצין איכטניקטי-מסקיג כי נפשו לא תכלה צמות הגוף, כי אם על ידי חקירות ודרישות רבות כחקירות סוקרטס וחזריו, והאיש אשר אין חלק לו צידיעות הרמות האלה, נוטל בצהמות כדמו, וראה חכמים ימותו כסיל ובער יאבדו, כמות זה כן מוח זה, ומותר החכם מן הכסיל אין, ואדם וצמחה יחד אספו, ומסס והלחה לא יראה מוחמה, האת היא כל כחקתו, ועל זה נבנה כל יסוד השיר הזה, ואם עבית, אחי תלין משוגתי.

מדוע הוצאת ממסגר נפשי
אלי אלי אתה, שומע תסלה!
רוחי ילחצני לדבר חפשי
מדוע בראת פני תבל כלה?
החיים ילדו ויולדו
והצמחים יציעו גן ויצמיחו
אלה ימאסו ושאלו ירדו
וגם אלה יבולו ולא יסריחו.
ושבח אני את העץ של שמה
מפל מלכי ארץ מה מלכו
כי זה גם במותו יחזה פני אדמת
ואלה יבאישו (1) וקבר יושלכו.
אשאל כל החיים איש למיחו
וגם את כל בני האדם וכל המונם
אשאל על תכליתו ועל מעשהו
ידמו כלם אין מלה בלשונם.
חלבעבור יסרו וירבו בהאדמה
הזאת תהיה תכלית אלה הנבירים?
הלא כמו יבואו ישובו שמה
וכאשר יסרו בין ירבו הקברים.
או למען ימלא פני תבל ערים
טירות מלכים ובתי משכיות?
והוא ירד שאאלה ארץ לא סדרים
ויעזב את ביתו בנה לתלפיות.

(1) יען שכל דבר הנבואה יבאיש גם סחור פנינו לכן יבא לכוונ בספיעיל.

חזות קשה

או בעבור פי בארץ יחפורו
 מפלית אדמה זהב יפיקו
 עשר יצפרו; באחיהם ישורו
 אלמנה יענו ויתם יעיקו?
 או למען פי ידרשו גבורתך
 בצבא שמים, ידעו תכונותם?
 גם בזה לא בא א"ל בביתך
 יבקשו ולא ימצאו עד יום מותם.
 אלה נתנו לשמש בנפים
 ועל הארץ יצו לעולם תנוח
 וזח העמיד שמש בְּחַצֵי שָׁמַיִם (קאפערניקוס)
 ואת הארץ יסובב על בנפי רוח.
 זה יאמר: הירח, ברקיע הזר
 והפאור הקמץ כססיר יופיע;
 ואלה בגוש עפר המירו כבוד
 הירח קדר ואור לא יגיה.
 וגם אלה רק אחד מן המאה
 אשר נשאו לבו לדרוש "מה המה?"
 וכל העם הרב ימות בלי דעה
 לא ישאל מאומה ונמשל בבהמה.
 או למען אפיקה שובן רמה
 ואכרע ברבים לסני כבודך?
 הלא חיי אה פצל על סני האדמה
 יחלוף, האמנם אוכל בפרך?
 ולו אם גם אחיה שנים אלפים
 ולא אשנה מאומה ממצותיך
 מה יתן לך רוכב בשמים
 פי תשמד תולעת עדותך?
 האם פרצון אנוש אשנה רצונך?
 או אדמה שמחתך בשמחת גבר?
 הדי תשמח ברכות עבדים מעונך?
 ואיך ישרתוך עבדים נוטלי קבר!

חזות קשה

או אולי ישמח צור העולמים
 בהבינו שמים כי רב אוננו?
 האם מרם נבראו שנים וימים
 לא ידע כי יעשה כל פרצונו?
 ואם בעבור זאת פראת היצורים
 להראות בתבל זרועה הנמויה?
 כי תהפך לאנמים חלמיש צורים
 ומוצאי מים לארץ ציה?
 הלא כל מעשיך בוננו ידך?
 באפס רצונה הלא כלם ינועו?
 הן תפארתך רק ממך לבדה
 ותודות תקנה מאין יובאו?

ואם אמרתי כי תשמח במעשיך
 כי הכל למצותיך ישמעו
 אלכה ואבקשה מקום שמחתך
 בקל פעלתך אשר פה נמצאו.
 עפר: מה יתרון לך בבנותך זאת אדמה
 ואם כל אבניה ברזל ועוסרת.
 רוח: מה רבית ברוח ינשב שמח
 מספניו אלון ביער יגרת.
 מים: מה יתנו לך מים הזרמים
 נחלים ישמחו ונהרם יסוצו?
 אש: מה תעדיף, באש יבער ברב אונים
 ילהט הרים וברקים ירוצו?
 (דומם) מה לך אל אבן דומם שם ינוח
 אף אם מראה הקדלח מראהו?
 (דומם) מה יתן לך הצמח וכל השמים
 ועץ השדה עשה פרי למינהו?
 (מי) מה ישמחו לבך אלה החיים
 האיל והעזבי העו והבשלב?
 מה תתענג בעוף ורמש המים,
 או תתשמח בתבנית שור אוכל עשב?

חזות קשה

הן אלה, רצונם, דתם כל ימותם
 כי מדעת ותבונה הרהיקם
 ימין ושמאל כל יעבטון אורחותם
 לא בידם מובם ואכלו את חקם.

ולמן היום אשר לתבל באו
 איש איש לדרבו עיניהם יישירו,
 ואתה איך תספן בש בי נבראו
 והפה את כבוד הודך לא הבירו!

והאדם על כל אותו הגדלת (מזכר)
 גם חכמה גם בעה בו נתת
 מיום ליום פור לידתו הפלת
 בששאי, כל תחת רגליו שמה.

האדם בכורי פרי מעשיך
 התבל בלה למענו הושבה
 אך גם הוא לא ירבה שמחתך
 דתך אליו הלכה וריקם שבה.
 בצאתו מרחם בפתחו עינים
 והנה שני נגשים אליו נגשים
 רצון ודת ילכדותו בנחישותם
 מסרת אותו ביד אדנים קשים.

רסן באפו ישום לו רצונו
 ותדת תמשכה בעול ובמסרות
 הוא תחת יד שניחם יחלש אנו
 כי דרכו יפלאו בארות בארות.

עשיר בעשרו יסחר קצור ארץ
 וכבוד ממנו שמור כל מועדיך
 ותדל נסרץ בסרץ על פני סרץ
 היש לאל ידו להקים כל חקך?

זה אלילי כספו לבו יסירו
 וישבה פי יד אלוה לו עשמת חיל;
 וזה עניו ורישו תורה יסירו
 כי יעטל לפיהו יזמם וליל.

חזרת קשה

חקרי לב יחפשו, הכל יבינו
ולבן רק בפוסחים חקים ישמרו
פתי וסכל לכל דבר יאמינו
התשמה באלה אם לא יעבדו?

פליאה דעת ממני נשננה
תכל וכל היקום לפח בראת?
נפשי אחת לאחת כל חשבה
ולא תדע לפח בל אלה קראת.

כי הפה לא יעמדו ימים
אם לא יבו איש את רעו שמתה
ואיך ישמח לב יושב בשמים
וקול דמי ילדיו צעקים מן האדמה.

הצמח יסוך דבש מהאדמה (לונח)
והחי יתן אל לבו להרגו בערמה (סי)
איש יצוד ציד חיה ושפף דמה (מדבר)
והארץ תבלע הכל עד הרמה. (עמר)

גם בבני איש ראיתי שערוריה
אם פספס יצברו יתנו לאל תהלות
והם מאחיהם חולכי ערום ועריה
יקבצו כספם כבוצר על סלסלות.

זה יתן תודה בעשותו חיל
כי הרעב היה עוד שנתים
וזה ילך קדר בחשבת ליל
יפנה למעלה לארבות שמים.

מדלת הארץ בר יצבורו
במחיר צרור נקוב ימלאו אסמיהם
ולקחם שנית בכסף מלא ימכורו
וסעמים יריקו שקיהם.

איך ירח אלהים את ריח הניחוח
מנספי עשירי עם, לו יקריבו
והפח דמעת עשוקים אשר ילכו שחוח
בביתם אין לחם נששם ישיבו?

חזרת קשה

לכן בכל אלה לא תתנחם נפשי
 אלי אלי השב לעבדך מלה!
 את רסני אסיר ואדבר חפשי
 מדוע בראת סני תכל בלה?
 מדוע סוד זה ממנו העלמת
 במה יתנחם על סני האדמה
 מבהמות ארץ קרנו רוממת
 ולא יבין עמוהם ולהכל דמה.
 לחפור כל הארץ לבו יתאוה
 וכל אשר יבקש תשכון עליו עננה
 ישוב דך נכלם ושנית יקוח
 ויגע לריק עד מלאות לו שבועים שנה.
 חכמה שמת בקרבן וקה פגמים
 והוא מדבק מרגבי אדמה סמאה
 היא מתאמצת עלות השמים
 והוא יעצר בה ותשוב ברוח נבאה.
 מה יתרון לו בחכמה בו נובעת
 ודרכיה בקוצים ושבים סבת?
 היא לא תשג אשר תכסף לדעת
 מה יתרון לו ברוח בו מסכת?
 אם רוח מרוח אלהים נאצלה
 מדוע בחמר ולבנים משכנה?
 איך מנסש כל חי היא נבדלה
 אם מקרה אחר יקרה לכלנה?
 אם ביום הבראם בצלם אל ילדם
 מדוע איסה קזיו שדי יולדו?
 רגלים ישרה ופניהם פני אדם
 ולמה פרמש יחד יאבדו?
 האשמה בבכודתי למשל בשער
 והיא אך קאזב בקיר עדי רגע פדה?
 הגני הולך למות בבהמות יער
 ביקר לא אלין ולמה לי בכורה?

חזות קשה

אם למזשל בארצה קראת אותי
 מדוע כבהמה בארץ פאתי?
 איכה אמשל בה והיא גם היא אחותי
 הו! אנה אוליד אני את הרפתי!

ואם בזאת אלה מאלה נסלאו
 יען כי בצידם וטרפם נקדלו?
 יען כי אלה עשב ישבעו
 ואלה עלי סלת ודבש נדלו?

או יען כי אלה בקול הפסידים
 ישאנו וינהמו לשמחה או לאכל,
 ואלה יתענגו בכל בלי השירים
 בתוף וכנור וסורטים עלי נבל?

הימתק בפי אסירים מות חטאו
 אך פת-בג מלכם יתן לסניחם?
 היערב למו קול ישורר ישמעו
 ועץ נכון להם יעמד לעיניהם?

האם יתנו תודה לשר המבקים
 כי יתן להם מנה אפים,
 והוא ישא ראשם בתער גלחים
 ויתן את בשרם לעוף השמים?

גם הבנים את אבותם יסללו
 "למה הבאתנו סח" יזעקו מרה
 "למען מחץ קשת (1) תנאלו -
 תשלחו את בניכם הנה למטרה!

כי הכי לא יאשר השור בהאדמה
 מקל האדם תחת שמים?
 כי זה ישבע באשר ימצא שמה
 וזה ירעב אם אין תנור וכירים.

(1) הכונה בקטע יקרא קשת על משקל גנז כנו טכסס סכסס רב מ ט ס
 לא נדו יח, וסס סול רומ על חליל סססס חוחר כנוע.

חזות קשה

זה עשבו ורשאו בשור יבראו
 וצמאנו ירה בסימי העין
 וזה כל לב דר מנדיו יביאו
 וכל ראש לחלי מנסן היין .
 זה בחוץ, גם בקיץ או גם בחורף
 על בלילו ילץ בהשקט ונחת
 וזה בקור, אם אין לו תנור שורף
 בחדרו ינוע וימות לשחת .
 זה, הפכע לא תגלה ערותו
 וזה, ערום יצא מרחם אמו
 זה בויצת אמו יכפה נרותו
 וזה בסותו ועורו הולדו עמו .
 אך בזאת מנסש חזה הברדלף
 כי היא לא תדע מתרדת מות
 ואתה בן אדם אך בזה נדלת —
 כי תדע כי מקומה היא צלמות .
 רוח חיים אשר נסח בו לנחמחו
 הוא ישפף רוח דאגה בלב כל נבר
 אך הוא יגד לו בכל יום באזנהו :
 "היום תקרב דרך יום אלי קבר" :

ואם אמרת המות ינחמני
 באשר יעידו מחוקקי ספרך
 אחרי ארד שאול תשוב תחייני
 ונפשי תחיה תחת צל פנסך .
 הו! לו אדע כה תעשה עפדי
 בגיל אעזב את כל ארץ החיים
 פי עתה חצבתי קברי בידי
 אמותה ברנח בתוף ומצלתיים .
 אך מדוע מלב אנוש זאת הסתרת
 מדוע בעמל יבקש קץ חייו
 בקחמח ודעת נפשו העשורת
 ודעת קצה געלם מעיניהו .

חזות קשה

קץ כל בשר מה תהי אחריתהו
 לב כל איש יבין נכון מוצאו
 ותכלית נפשו חלק מעושהו
 מדוע מדעת זאת יצרו מנעו?
 הכי רק רוח סוקראט יקרה בעיניך?
 אך באזנו הסוד תזה גלית?
 וכל העם הזה ילידי רצונך
 יגששו פעורים ועיניהם פסית.
 יסרו וידפו פי אמה צניית
 יאמינו יקוו אשר עוד לא ראו
 אם לצחק גם כל אלה עשית
 יגילו אלה אשר לא נבראו.
 אשליך עמי פי יתחמץ לִבִּי
 נחמה בקשתי ולא מצאתי
 אסגיר פי ערי שובי אל משכבי
 אחסם שפתי פן אראה ברעתי.

הגיון סלה.

תחת לשונו	משגיל!
עד אשר ידע	אלף אף דברתי
לדבר בן.	בינה הגיני.
קשה יום הזה לי	אך לסניף שסכתי לבי
היום שהוא	שומה על לִבִּיךָ.
אשר שלחתיו מעמי	הנה שלחתי לך
על בן זה שמו:	את היָלֵד הזה
חזות קשה קראתיהו.	נער בכה למשפחותיו -
ידעתי כי הנער אשר ראית	וחמלת עליו.
הנה שפתי אתו	חוסה נא חוסה
ולשונו תדבר גדולות	על הנער ועל אמתך
כי לא יחרש ולא ישקם	אשר בעצב ילדתהו
לא יחניף ולא ישא פנים.	ואספתו אל ביתך.
גם את אלהיו	כי ימים רבים ישכתי
יבא במשפט	להניקו רבש וחלב

הגיון סלה

תעזבנו מעט מעט
 תקבץ את כל שללה
 תברח בצל
 ולא תוסיף שוב אליו עוד.
 ראה כי משנת אין קץ יקין
 לראות קצו בחייהו.
 קוץ ודרדר יציקוהו
 וקץ כל בשר
 גם הוא יקיצהו.
 וחקם מכל החי
 לדעת אחריתו
 אחרית אנוש רטה
 ותהי אחריתו כמותו
 הן כל אלח
 ראתה עינו
 ולא יכול עוד להתאפק.
 תכלית אחיו
 ותכלית ארצו
 נסתרו מעיניו
 וימאן להתנחם.
 על בן אמרתי
 לא נבנו גפש
 אין לנער
 חטא מות והוסת;
 יחה ויתחלף בחוץ *
 עד בואו
 אליך משביל
 וספחהו גא!
 הוא ידבר אליך
 כמות גפשו
 ואת כל
 אשר ישום
 רוחו בסיו
 אותו ידבר.

על כל געלים
 ולכל תכלית הוא חוקר.
 לכן יראתי
 פן יסנעו בו חרסי אמת —
 אשר ישנאוהו
 ויזיאו עליו שם רע
 יאמרו רדמו ותסשוהו
 כי לא מילדי העברים הוא
 ואצפנהו ימים רבים;
 אכן להרנו בערמה
 טרם יראה השמש
 יחד נבטרו נחומי
 כי בן זקונים הוא לי —
 הוא יצא אל אחיו
 וירא בצר להם —
 על בן חמו טעיו לו.
 ראה את האדם
 כי ברע הוא
 כי תהפוכות רבות
 געשו בקרבו
 ויכה עליו עוד.
 ראה כי מנוש עסר
 ירמוהו וינשאוהו
 וישמו לו עזר פנגדו.
 נשמת חיים
 עליו מפורם תוסיע
 ותהי לו סוכנת.
 הוא יבא ברנה
 ושמח את אשתו אשר לקח.
 וסתאם יעשן אף
 באיש שהוא
 ואשת גערו
 לאשת מדגים נחשקה.
 תבגר בו מים אל ים

אבל אבי

חבל גדול ליהודה אשר יספור ואשר יקונן על פטירת חזיו אשר הלך בדרך כל הארץ בשנת ה' אלפים ה' מאות וקצב ותשקרים ליצירת עולמים, צערת אשר קודם להציאו חזיו לבעת זקנתו לכבדו ולשחרו ולבכרך בשמו עד ידרסו חלוה מומעל, וכאשר טס הזקן פעמי מרגלומיו ללכת בית צבו האלפס יום צואו, וכראות פני חלמים קודם ראות פניו, ויעמוד מלאך האלהים לעטוף לו, ויקם את כל אשר לו, וינהגו בכבודות בדרך עולם.

אָבִי צָבִי מִדָּחַי אֵל דָּחִי (טס חזי)
 הוֹי אֵיךְ נִפְלְתָּ שֵׁם בְּעֵי הַעֲבָרִים
 לְבִי יָדִי וְעֵינֵי כְבֹדָה מִבְּלִי
 אֲמַרְתִּי אֲרֹאנוּ וְהֵנּוּ בַּקְבָרִים!
 אֲרֹאנוּ וְלֹא עָתָה, בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
 עַד יֵאָסְפוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים —
 וְגִלְלוּ אֶת הָאָבֶן מֵעַל בְּאֵר הַדָּמִים
 סָר מֵר הַפְּוֹת, וַיִּפְתְּחוּ הַקְבָרִים.
 וְעָתָה הִלְכָתִי, כִּי נִכְסַף נִכְסַפְתָּ
 לְבֵית אֵל מִמַּעַל שֵׁם שְׁאֵסוּ פְּנֵיךְ;
 אַף מָה זֶה מִהֲרַתְּ לְקַבְּרֵךְ חֲצִבְתָּ
 וְלֹא נִשְׁשַׁתְּנִי שׁוֹת יָדִי עַל עֵינֵיךְ!
 נִשְׁשֶׁה צְהַלְהָ עַת צִלְלִי לִילָה נָמוּ
 חַג לְאֹדְנֵי מָחָר קָרְאוּ בְּאֲזִינְיָה
 אַף מוֹסְדוֹת נִשְׁשִׁי עַד תְּהוֹם רִבְּה מָמוּ
 עַל כָּל רֹאשׁ שְׁמַחָה תִּקְרֵי בִּיר בְּעֵינֵיךְ.
 נִשְׁשֶׁה תְּגִיל וּכְמוֹ הַשְּׁחָר עָלָה
 בְּמִים עֲבָרוּ תִשְׁכַּח כָּל הַתְּלָאוֹת
 אַךְ בְּלִבִּי חֲצִבְתָּ מְעִי מִסְּלָה
 עַדִּי אֲרֹאָה פְּנֵיךְ עַדִּי קִיץ הַסְּלָאוֹת.
 שְׁמִיךְ יִפְתְּחוּ כִּי סוּגְרוּ דְלֵתִים
 צָדֵק יִקְרָא לְרַגְלֶךָ "מִמֵּיל אֵל חֵיל!"
 יָרֵ אֱלֹהִים בְּיָדֶךָ מְזוּקָק שְׁבַעֲתִים
 לֹא יִמְוֶשׁ מִהָאִיד יוֹמָם גַּם לַיִל.
 הַסּוּלָם מוֹצֵב שֶׁה אֲרֻצָּה לְפָנֶיךָ
 אָבִי! בּוֹ תַעֲלֶה בְּמַעְלֹת אֶרֶץ הַחַיִּים
 עִם מְלֹאכֵי אֵל יֵצְאוּ לְקִרְאָתְךָ
 תְּעוֹף גַּם נִשְׁשֶׁה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם.

אבל אבי אל המות.

עין היגוונות צאר הדומעות, מות! הרק אך חמה תשאר צלחך סגנונה הזאת
ואנחנו כלנו תמונו לבוע? העוד לא שצעה חרב קומתך עמית כל אחי ואחיותי
אשר לקחת מצטן מלידה ומהריון, כי עמה גם את שיצת אחי הורדת ציגוף שחולה!
חמה רללית ראש אחי כל בני תצל, ציוס צרוח אלהים את הארץ וכל היקום ויאמר
לאדם: היה! מראשית עפר ארצו מלא קומנו לקה, ויצן את גיחתו ואת סלקת לארצו
כתפארת איש, ושתי רגליו נתחת לגיוו להתהלך צלחך צרגל ישרה. . גיחתו טהורה
מארץ חדשה חולצה, ארץ אשר לא עצר זה כל עמוח וכל ערל לצ לא ישב שמה,
ויפשו קטורה צפתיל תכלת מנועל לרקיע מקום אשר היה שם אהלה מקדם לבית
אל חי. כל הארץ היא לפניך אומר לו האלהים עלה רש! כל שתי תחת רלוך. את
האלהים התהלך צגן ויאכל מכל פרי מגדיו ויצרך לאלהיו, ויען כי עלת את ידו
ויקח גם מן העץ אשר חמד אל מראהו, חרצך הנפת עליו ותחללהו. —

וגם אחרי כן כאשר רבו בני האדם צלחך וילכו אחרנית ופני אלהים לא
ראו ולא יצו, ויאמר אלהים להשמידם מנער ועד זקן וגם כל החי למינהו, הוי!
משחה גדול עשה לך אלהים אז מוד עוללים וצער כערים צחור וצחולה, זקן ואיש
שיצה בולם עלו על מצדך ותעש לך מטעמים, אך את נח איש האדמה את תום
לצבו ראה אלהי עולם ויסתר עמל מעיניו, מים רצים השחיתו את כל הדור הרע
ההוא, והוא וצניו נמלטו ארץ אקרטו. מה רבו שוצע שמוחת צקרב לצ תמים!
מה עלמו מצטחות לצו צקרב, כי מפחד מות לא יירח עוד ומחרדת פחול לא
יפחד, כי אומר צלבו, אם חפץ אלהים להמיתנו וצידי מות להקבירנו, מדוע
ומתמוות מים פדה נפשו, ומשערי שחול העלה חיינו, ומשחת לצ ומרוח כל
נטע כרם צן שמן ויעש ענבים, הורה את האדם את דרכו על הארץ אכול
ושחה יאמר לו, ומכל החי ומכל עוף הטהור עשה משחה שונים והיין בנסכו על
שלחנו עלה, ויאכל וישת ולא עכצו לצו עימיו, אך חמה, מות מנגד ישצת, ללחק
צו לחוק עשית לך על חלמותיו ועל דצויו, עוד ישצ תחת לחלי גפנו, ובוס ישועות
צידו, כאויצ נפלת עליו ותפלאהו, את כוס הענבים הפלת מידו, ואת כוס
המרים ומכת למענו ותשקהו, וירד שחול עדי אונד.

אברהם, הוא אצרם העברי, הוא היה אחי כל בני אומן ואמונה,
ואשל חכמתו צצח שצע נטע שם עמודיה שצעה, להשציע מונה כל בני קדם,
אכלו ושצבו וגם שמו צכליהם והותירו יתרים לעולליהם, משמים נראה לו אל רחי
ויאמר לו אנוכי אלהיך אשר צקשת, הנני הנני, כי מלאת חן צעיני, את כל
הארצות האל למספר בני ישראל הנצתי לצדנה, אותם תירש וחרעך אחריק. ויאמר
צלבו ניחם אלהים על הרעה אשר דצר כל הצן הילוד ימות — וצדצר או צמות
עוד לא יפגעני, כי אם כמות כל האדם אשר לפני גם קלי יהיה, ונפשי ורוחי
חליו יאסוף. המון גוים ועמל לחומים מה יתן לי? אך בחלקות נתתה שונתה
צלבו, חליך שכוים גם לו הכינות, אליו ירית ותמותתהו, זקן כאזרח רעכן
ירכתי צור ירד, ויקצרו אותו צניו צלחך הסתים.

שה תמיה צן יחידו, יסיד לחמו ולצ חציו ילחק צהולדו, לצצר אז מולדתו
אלהים משמים ירד, הוא וכל קדושו עמו, ולפדות מחרצ נפשו, קול צרמה
נשמע ויאמר לאצרם הרף ירד, גם הוא מפחדך מות לא קמר צצרו, ומליעת

הרצך לא פחד לצבו, כי אחר עד עולם יחיה ולדור אחרון לנכס עולם יקיימוהו, אך
 אשה בקומתך לקחת גם ומנו זה פעמים, את מחורי אור השפכת צעדו, וצמחשכים
 האשפתהו כמתי עולם, וגם את רוחו ונפשו אליך אספת, וימת ויקצר צארץ כנען.
 יעקב איש חמים צכל מעשהו, וצכל דרכיו לך יקרא לרגלו, ומחיוני לילו
 ומחממותו ראה ראינו מגמת פטו כל היום. הוא שוה את ד' לנגד עיניו
 חמיד, וצלילה מלחכי אלהים על יצועו עלו. יומם אך צאלתים דצקה נפשו,
 וצלילה והנה ד' נצב עליו, גם הוא אחר כי רוחה פני עליון לא יראה מות,
 ומשערי שמים שערי שאל לא ירד, אך גם אותו התצלת להמיתו זה פעמים,
 ולא שנת אפך ממנו, את לברה שמת נקמתך צצבו, והתנחם עליו להרגו צערמה,
 והארני צחרצ נעושה ידלק עני לשרשהו מלרץ חיים סלה, וממרום שלח אלהים
 מלחכי אל מחנים, לממרו צכל דרכיו ויעצור צטם, מכף כל אוציו הצילהו אלהי
 חסדו, אך ומרצך מות גם אל אלהיו לא שמרהו, צארץ לא לו נפל, ויצבו אותו
 צצעים יום. —

יוסף איש חמדות, צן פורת עלי עין, עדינו נער לאציו שמת גם אליו
 לצך להרירי שאלו חיו, צצב אחיו אש קנחתך הלתה וישטמוהו וירדפוהו עד חלר
 המות, רלוצן צבור ישראל, ויהודה עוד רד עם אל, המה רלו ויזילו את נפשו
 ממות, גם את אשת לפידות אשת זנונים לו הקתה להסגירו ציד אדוניו נקחת
 נקמתו ממנו, אך צחמלת אלהיו מחמת חכזרי נולטו, ומצית חסורים למלך ילא,
 תחת צור חסיר ארמות מלכים ירם, ומקום צצלי עוני ורתוקות צרל, רציד
 הזהב על חלקת זוארו הוטם, צאלתו על ארץ מלרים כל העמים תקעו כף וירונו
 ויפלו לפניו חרלה, גם הוא אחר צצבו כי כסאו כיוי שמים יעמוד ומשאלך מות
 לא קמר צצרו, אך גם על ראש הרו ידך נטיה, גם הוא לקחת הוצל ויישם
 צארון צנולרים.

גם זה משה האיש, משה איש האלהים, צאלתו מרחם אמו וירלו אותו כי
 טוב הוא, גם למענו חרמך שטחלת לעת מלוא להפילו צידך. עוד דלתי עיניו לא
 נפתחו, שערי שאלו תחתיו פתחת, מלך לעם כברי צצב אומרתו: כל הצן הילוד
 תהומות יבקענה. אמו חכמת נשים צנתה תיצת גומל למענו קל הוא על פני מים
 להזיל ממות נפשו, גם מחרצ פרעה נולטו, ורשתך לו פרשת, לא לכדתהו,
 אף צהלכו לפדות גוי מעם כורא חכזרי, גם שם צדרך ילאת לשטן לו וכמעט
 נפשא היתה לך לצלל, גם פה אשה חכמת לצ צידיה תוה תיו חיים על מלחו,
 והצילה אותו מידך, ידם למולות תשלחנה, ועל שפך הדטן דמי ערלת צנה שפכה,
 להשביע נפשך לדם נקי למחה, אך גם קלו כקץ כל צצר צא, ומידך מות נפשו
 לא הציל, צגיא מול צית פעור נר אלהים כצה, ותחשך הארץ. —

כאלה וכאלה כל צני תצל יחד כלם הפלת למשואות נלח, תליך וקשתך עוד
 לא השצעת, וחרצך תחכל צצר עד אשר ילא מלפך, אך צכל זאת, האומתי
 כי חדצר, עוד יצוא יום, וגם עליך תעצור כוס חמתי אשר סתייתי, ולקח מידך
 את חרצך הקשה, ויתקעה תהום רצה ולא תתן עוד מתות צארץ החיים, את
 מלחכו ישלח אלהים להסיר דמעת העשוקים אשר נעשו על הארץ והזליח את
 ערפך מצין סניך, והשיצ את הגולה או את הפקדון אשר הפקד אתך. —

אגרת תפארת.

אשר כתבתי להחכם השלם וטורר דקוה ד' ומקיס מעפר לטון עזר הנכבחה,
הוא המטכיל על מלחכת ד' הרצ וגחם צר"י שטערן אלתיס יחיר כובצו
כשחר פרוש על ההרים אמן!

(נעה שלתי אליו אגודה אחת מהספור הזה.)

מִיָּוֶם בְּנֵי עֶבֶר בְּעַמִּים פּוֹזְרוּ
בְּשֵׁם לְשׁוֹן יַעֲקֹב נְבִיאֵיהָ נִגְזְרוּ
וַתָּרַד פְּלָאִים מְדוֹר דָּוָר,
עַד כִּי מִיִּצְחָק פּוֹקֵב דָּרָךְ
וְהָאִיר בְּשִׁחַר בִּישׁוּמָן דָּרָךְ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים — וַיְהִי אֹזֶר.

קנחת לטון עמי אכלתני, ותהגיגי תצער אש צעלמותי, כי ראייתי חונם
וריצ צעיר אלהים, טפת אמת, לטון תמודות, חיד היספה לנה! כל גויי הארץ
למשפחותם, לכל גוי ומשפחה שפה אחת ודברים אחדים, זה ידברו איש את
רעהו פנים אל פנים, זה ירעיבו איש את אחיו כל מהשנתו אשר יחשבו צומעמקי
לצבו, ואם לא קרוב אליו ולא ידעוהו, צספר ימים אוריו, וידבר אמו צקלה
הארץ, כן יסמרו כל חיי הגוים איש את אלו לצונו לצרית עולם, וספתם תכון
עומם לעולם ועד. אלהי יון וישמעאלים, צני עמלק, אשכנז וצני הגרים, גם
צני כוש וכנען היוצאים צערצות וצאהלי קדר, גם הם לא שכחו את לשונם צארץ
לא להם ואיש איש ידבר כלשון עמו. אך אנו צונו ארע אצרהם העצרי, אך אנו
נוכל ומשפחות האדומה ירוד ירדנו, לשוננו שכחנו ונפרוש כפינו לעם זר, לשונם
גבוה הוא אחרנו, וגם אותה צללנו, ואויצינו ילעבו לנו, שנות אלפים עצרו על
ראשינו ואין איש שם על לב! גם צצני עמי חרה אפי אשר צאלהי אצרהם
יתהללו כל היום והמלפים ליום גואל, מה יעשו ליום פקודה? אם יפקוד ד' את
שארית יעקב להוסיצם על אדומתם כימי קדם, ועשה אותם גוי אחד צארץ אבותם,
ולשונם אין אחס, מה להם ולא ידברו, חיד יקוו לשמוע עוד את דברי אלהים חיים
אשר ידבר עמם כאשר ידבר איש אל רעהו, והם את לשון קדשו לא יצינו? סבי
צלשון אשכנז ותוגרמה וצלשון אחרת ידבר אל העם הזה? ימים רבים כה יצבתי
וחשצתי מה לעשות לעם הזה? ומי ילך לנו לדבר אל לבם? יפקחו עיניהם ויראו
את זר ועשייהם — אולי יסונו.

אך זה היום, ידיד לבי, אך זה היום שקויתיהו! ואלהים שונע צקולי, כי
פתאום נפתחו הסונים לנגד עיני, וארח את אדוני יושצ צשצת תחכמוני. כשחר
נכון מולאו, וכך לצא הסונים הכובצים צמסלותם יעמדו לימינו ולשמואלו, צרן
יחד כובצי צוקר ויריעו צלשונם וספתם כימי קדם, אלה מנלחים צצירי קודש
ותהללות לאל עליון יתנו, ואלה את צתו הנעימה הנצבע יתעלסו צאהצים ויתנצחו
ולא יספו, ראייתי ושם לבי ואמרתי ללשוננו התכערי ועפר השליכי צגדי אלמונתך,
כי הנה גואלך צא ומנחם אצלך אחרך, לא תקרא עוד עזוצה, כי איש אשר רום
צו, הוא יסיר חרפתך, ומחה דועתך מעל פניך לעולם.

אך מה אדבר לך, ידיד נפשי, ולמה זה הצל חיגע למלא פי תהללות להלל
היכל צן שחר, אשר צכל הארץ ילא קוו ותרושת מולך צו! לנו חזו מפעלות אלהים

צעטרה טעטרה אוחו ונלכת קדשו, ומלך אובד סקד מלך לעם נכרי, הוקיר
נפשו צפו, וישם מעדחליע כסוחם על לבו כלו זהו עהור וכסח כבוד הנחילהו.
איך זאת כי אם אלצע חללים הוא, החפץ לשון עמו, אשר לא תשכח מפי זרעו,
ומצנים הקים לה גואל קרוב, ימי מכירה צדק!

ועתה, ידיד עליך! גם חוכי קח קנחתי לנשוננו הקדושה ונשכחה ככלי
אין ספץ צו, ובארץ סוחם אשר איש איש מצני ישראל אל מקומו שואף זורח,
להכין לו מנעמים לפיו קצו, ובגד ציוס קרה לבקות מערומיו, ולשוננו לא ידע
אם הוא בלשון חבותיו ידבר או בלשון עם ועם, ולשוננו כחשה צדחת דוחה צחוף
חעמוד ואין מוסקף אוחה הציתה, ואמרחי עיני חסם עליה וחכבי אצנה צית לה
קצו, כסכה צברם, רק לבקות אוחה ערם וממטר הימים, אשר לא יסוף
זכרה מצני צניה, זכרה לי חלנה לטובה כי הללחתי ומלחתי חשק לצני וצניתי
לם צים ומלנה, עד אשר יחיר גם חליה הצוקר אור, ואז חחיה לללח.

חך זה ימים רצים עלי עברו מיום אשר בליתי המלחכה מלחכת הצית, ועוד
לא מלחכי לצי להוליו לאור יועם להקיימו-צרות חולה, כי ירחתי חולי ימלחו
צו עגרות, שמוץ כל דבר רע, וירחיצו עליו כל העוצרים שמה פי לחוק והייתי
לשמלה צבל הארץ, חך זה היום אשר הגיעו ספריך היקרים צלל קורתי ורחיתי
כי איש כוחו ללעגו לרש לא רגל על לשונו, ולמדך מערכו לא ימלח שחוק פיהו,
לבן אמרחי לחיש אשר אלה לו, לחיש אשר כל מערת ספלו רק לרק ואמת אור
סלבו, לחיש הזה חשלת סח דברי ובהחצח חסת מקירות ציתי לידיו חגיב, חם
יהים לי לחום חם יישר צעיניו להקיימו צין טירות חלרותיו, וצין כוכציו ימים קטו
חזי חדע, כי לא שגייתי, חך חם כה-יחור, כי לא עת לצבות גדרי, יום ססוח
ירחק סוק, ואת אשר שלחתי חליו יציבה חלי צדך אשר חליו שלחתיאו, חך
ירחני נח את כבוד טונו וענות לרקו ויציני דבר באשר עם לבנו ואשנחם כעל מלח
שלל קצ.

אלה הם דברי הקורח מארץ מרחקים, ארץ הרים קצו לה, ישאל צדכה
ושלום לצחיר עם ולקדקוד חזיר חחיו, מאת עצדו יהודה לי צ ווינקל צרה.

עם זו יצרתי לי תהלת יספרו.

צרחיית צוח האדם אל הארץ הזאת, וציוס נפתחו לפניו סערי חלרו ורלחם
חח המעשים הנעשים חחת השנוס ומנועל לו, החצל כלם הליכות חלי סיה חחחלך
צמישרים כל מעגלותיה, לא יום או יומים, לא שנה או שנתים, חף לא חלף או
חלפים, כי אם רצנות שנות עולמים היא חשמוד דרכיה דרכי מישור ולא חעצנו
חורחחה ללכת ימין ושמאל, צוקר השנוס ילא על הארץ, וממרח לרק יקרא
לרגלה, וקצו למשכן חכותיו חקוצו מן סוקר עד הערב, וצערצ וחעל סכצת
הירח יקר הולך, וכל כוכצו אור יסוצוהו מימינו ומשמאלו, השמים מנועל צעיננס
עכן על הארץ יתנו מטר וגשמים צעתם לרוות ארץ עיפה, להוליו מומה סצב
לפון וצרבה, החדמה חתן יצולה צעתה ולחם לחוכל, האדם צכל ציתה נלחון
הוא, על פיו ילאו ועל פיו יצוהו כל עצדחה מרחשית השנה עד חסרית שנה.
שאל יסאל האיש הרוחה חח כל חלה לה ולמולדתה, מי צרל החצל כלה?
ומה חכלית לחחריטה? חומס הרחשונה הנה היא צלה, כנוח עליו הרוח דעת

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו

ותצונה כשחר ככון יצין מולאה כי וצטן האיך לא ילאו כל אלה יחדיו, ורחם האפק לא הולידם, כי איך יוליד האיך, והוא עדין לא היה? ואיך יחיה האפק נפשות ציתו, והוא עוד את נפשו לא חיה? לכן כל איש אשר צעיקו יצחק, יראה כי כל אשר נמלא צעמים מונעל ועל האדמה תחיתיהם אל מולאו, ושמע יעמדו כל חקרי לב.

אכן זאת השנית כי אם שאול יסאל איש מאלה רעהו לאמר, מה הפעולה הזאת אשר תעבוד האדמה אשר אהבתו עליה, ובעשה לה אר זהה קצו קצו יסוצבה תמיד מיום ליום ומחדש לחדש עד עולמי עד? גם כל לבא הצריאה כלה למה מולאו, ומה חפץ דבר ימלא זו? על ההר הזה העפילו כל מחקרי ארץ לעלות צדום חכמתם, צרות עלו וצרות עשו, ומאומה לא הביאו להשקיט נפש עיפה אשר תדרוש לדעת וכל ידעה מה, עד כי שלח לנו אלהים עזרו ומקדש ומליון יסעדרו ציד עבדו הנאמן בן אמוץ החחה עדי עבדו עלינו פה צארץ הזאת, הוא גלה את אזנינו לאמר:

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. הוא האיר לנו מלפניי מחשבת תמים דעים כי כל אלה ידו עשתה, לונען יכירו וידעו אותו כל משפחות האדמה, ולונען ספר שמו ומדור דור.

אך מי ומי הוא מכל צדי האדמה אשר יתן אל לבו לבשר תהלות אלהיו צקנה הארץ? הרי אבן (דומם) מקיר תזעק תהלות ד' ? או כפיס מעץ (למות) יעננה? או כל צהמות (חי) ארץ חז שדי יתנו לדקות ד' ? לכן יהי אדם! (מדבר) אחר אלהים, אעשה לי עזר כנגדי אשר ישלטו בכל עולמי שבעייתי תחת השמש, השמים שמים כסאי אגדל ומנו, והארץ אתן לבן האדם אשר אעשה כמותי, אנוכי אעשה כל נפלאותי אלה בקרב, והוא יחפור וידרוש על כל אשר עשיתי ויכירני לבא לכל המשפחה הזאת, אף אני עליון אתנאו על כל הארץ.

מדבר אך ילא ילא מפי יושב על חוג שמים, והאדם זה וכלי מקורתו צידו להקטיר מענו הצונת כפיו לריח ניחוח לד', ותהי ראשית מלחכתו להשנית חיה רעה מן הארץ, צמדצר צערצה שמה ינוקן ואל מעונתם ירצו ילדיהם, ולא יפריעו את האדם מנעשהו. וכל הצהמה וסיה אשר לא לדמים יארוצו, הניס הביחה, והיו לעבוד את כל עצודתו, מנזם יחס ומחלצם יטצע הוא וציתו כל סמיהם. הן כל היס יחרוש צשור וצחמור יחדיו את כל עצודתו צסדה, ולערב יסלק ומסואל ומצן נכפש צהמתו צחוץ תעמוד, ותעל השור נקי יהיה לציתו, על חסצו צלילות עד אור הזוקר, וטצ לעבודתו כיום חתנוול אשר עצר.

יעבור על גוזי לאכו, והס יצאו וננוה מלמר לתר ואדרת שער על צשורו להגן צעדו וקרח צלילה, ואת עורות גדיי העזים יקס ויגלה את כל שערם, ועסס לו בתנות עור וילצישם על חלקת עורו ומקנצ ישוד להרים. —

הן ישלח ידו אל כל עמי היער, אם עץ מאכל הוא, ינעשו שורק צכרם, וצגן אלהים אשר ננוע ואכל מכל פרי ומגדיו.

הוא יסקול צסקל הקודש את כל מי צאר ומוליס צלצגון צנהרות וצאגמים, לראות הקלו המים אשר יצאו אל קרצו, או כי עתה מחול יכד, להקיר מחלה וצשרהו.

יסים פניו אל ההרים, ומסס יחלוצ צרול ומחשפת ומנעליו.

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו

יחזיר חורי עמר ובפיס, ירד תמונת ארץ, מה טורח העקום ההוא! ומתוך כורי חלומי וחזני חלגביש, יוליח זהב טהור.

ירד מעמקי מים שהמוות יבסוהו, ושם ינלח את ידיו פניני יקר וחזני חקדה. ירעש בלבנון בקצך עץ קרדומו, ויפיל הארזים הגבוהים על כהרות איתן יבצעה לו חני טיט ולי אדיר, ויעצור צם ארמות ימים.

יפיל ההרים הרומים, טחו גבעות עולם, וכל גיח יכשא, למען יקולו וקלות חלצם, להתהלך צמטרים עד קלה הארץ.

או ילפה וקלות ונתיבות צרל יבצעה לו, צרל צברזל יחד, ומה ונזה יכסאו, ומה רבץ ופוקי אש, וצרות פיה הכצטן המרכבה מרקדה כדרור לעוף, הסעיף גיטיך זה ואיכנה.

יבנה צמטים מעלותיו כצית לו קציצ קציצ יסארכו צבור וצופת ועטוח צטער, ירקרק או אדומס מצית ונחוץ ילפנו, ותוכו ונלח רוח ד', וצחנשאו מעל הארץ יכשא גם הוא לעומתו ויתהלך על כפי רוח.

דוד אורב יתפוש חיים וירקידהו על צמתי ארץ והיה לפניו טעטועים יום יום.

טוח יאמר להרם ולא יאהיל, והירח לא יגיה, יגיד אומיות לאחור, ימים כצים טרם תסעך הארץ, ולא יחטיח.

וכל מעשה תקפו וגבורתו, אשר לפני מלך על כל הארץ בכל מקומות מושלתו, מלצק ראש עפרות תצל, עד המאור הגדול הקוצצ את כל הארץ הזאת, אך האדם הזה הוא יפענח טפוכי טווכי חכמתו, וצלעדו לא ידע איש את גבורתו עד היום הזה.

אך גם בני האדם באשר רבו על הארץ גם הם הלכו ארמות עקלקלות, ויפו מן הדרך אשר קיה לור עולמים, לא הכירו את אלהים עליון ולא ידעו מי הוא זה האלהים אשר צקולו יטעו.

כי זה יאמר: אך המאור הגדול המאיר לארץ ויושביה, אך הוא אלהים, כי צאורו כראש אור, גם קור וכפור כי יהים על הארץ, וחש השמש וכמס כדונג מפני האש, וכל חום (ומארהב) צכעצים וצעזים וצכל כפס החיה, הוא יסיה את צעליו ונקרת וקור חין כשומה צאפו, טעו הפס וילקטו כל עלי יצט, וסיריס סצוכים, ונחצטרה הקליפו והמרו את דגה עליון, ויצעירו את לוחט על מוקדה כל היום וגם את צניהם ואת פרי צנלם לא ירחמו, והצעירו אותם צלש להקטיר חשה לאלוהיהם, ויאמרו בלצם אס יעל צלחצ אס השמימה עד המקום אשר פס אלגיס, ומטרתיו אס לוחט יקוצצוהו ושמה יטכך כל ימי עולם.

וגם אלה צמטים טגו וחמרו אלהים למצול יטצ, וטצילו צמים דצים, כי אס יקרא חורב על הארץ וכל חפיקי מים ייצאו, כל סיקום אשר צרגליו ירוב, ותס דגי הים יאספו, לבן השחיתו הסחיצו מים צטטון, והנמים להם חתמה מלחט השמש טרף ונעופף, ויעשו להם טכרית כל דגה אשר צמים וחתמה לארץ ויאמרו: זה חלי ואכנה!

מה יאמר: כי כל אלה יטא רוח על ראשו ועל טכמו גצוה מעל אשר צארץ ונעמים, והרוח מרחפת על המים, ואין שליט צרות, כי הוא המושל בכל אשר רוח סיים צאפו, ואס יאסוף רוסו וקטמתו חליו, תחיים ירעיש וינחשו, ופל אשר צארץ

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו

יגוע, לכן על רוח השענו, ויעשו להם תצנית כל כפור כל כקף אשר תעוף צרום, הנקר והפרק וכל עורב למינו, ויאערו: הנה אלתינו זה קוינו לו!
 ואלה עפר ארץ ילכו, ויאמרו: אין אלהים צעמים ומעל, כי הכל מעפר ילא ואל עפרם יעזון, וכל המחלבים תחת השמש שמה יאספון. וילכו ויעשו גם הם ויחפרו קציבות אלהיהם ויחילו עפר וקצרת ארץ לשכון שמה יומם ולילת לדקה באלוהיהם, והחמר היה להם לצדס נחנה הארץ לעשות ומנו כוונים תמונת כל רומש באלוהיהם לחפרפרות ולעטלפים ויאמרו: הארץ אשר ילאנו ומס, שמה נעז, היא אלהי כל צער, הארץ לעולם עומדת!
 כאלה וכאלה הרצו תאמיה ואמיה בקרב הארץ, ודתייהם שונות לצלי חוק ומוקר, ולמען יתפרדו כל פועלי און ועמל יהגו, וצחי אדם לאמר: הצעת לאלתינו אשר דם חלליו ישחו יין נסיבם — ותהי הארץ למשחית.

כגבור מתרוכן מיינו, כעור אלהים אחת ומעון קדשו מן השמים, וירא את כל הארץ, והנה נעשתה, ארץ ולא קדריס, אין חסד ואין משפט, אין לזק ואין אמת, כי פרוע העם היושב עליה, וכל חכמיה חכמי מדות משחיתות בקרבה ויחמול עליה. אך היוחל ארץ ציוס אחד לעשות זכורי ענינים ופרי תנובה? או אם יולדו כל גויי ארץ פעם אחת לעשות משפט ולדקה בקרב הארץ? לכן ראה אלהים לקחת לו גוי אחד בארץ, וילמדו ויחקהו באורח מישור ויאמר לו: זה הדרך אשר תלכו זה, עזרו ועזבו צין כל גויי הארץ למשפחותם למשפחותם, ולמדתם אחת, ומכס יראו וכן יעשו, מי לד' אלי!

וירא ראשית לו ויצחר באיש אשר רום אלהים-צו, הוא אברהם העברי, אצן צותן על לוחרו העם, וכשופר הרים קולו ויקרא שם צעם אל עולם, לפתוח עינים עורות, ולהראות להם כי ד' הוא האלהים גם כין וכנד נתן לו, יחק שמה חנוים ויעקב איש תם, וילכו גם הם ויעשו במעשהו, הנה משה האיש, איש אשר רוח אלהים דבר צו, הוא בלה את כל אשר החלו לעשות, הוא הקים את כל בית אלהים על מצונו, הוא האיר עיני העורים, להורות להם כי לא באמונת כל גויי הארץ יאמינו בני ישראל. הוא הגיד להם כי לא אלהים רבים יתעלו בקרב הארץ, לא השמש והירח ולא כל צלל השמים אשר ראייתם ושם לצבם ולאחרתם פי אלהים הנה, לא הוא האלהים אשר עיני צער יראו בצדו, ואזני איש תשמענה קולו, אך ד' הוא האלהים אשר כל עין לא תשורנו, ויד כל צער לא תמושה, כי אם בצבצ כל חכם לצ נתן חכמה ודעת, להצין ולהשכיל כי הוא מלך על כל הארץ, ועצרו לעולם.

ועתה ישראל, שמעיה נח צית יעקב, אחת החילות להראות את כל העמים תחת השמים כי ד' אלהיך הוא ההולך לפניך, הוא המושל והסליט על הארץ, אמה הראת לדעת כי רק צך צחר לו יש וכל משפחות האדמה להיות לו לגוי אחד בארץ, למען תהיה לנכס לבל העמים, ועשו גם הם את מעוז בניי אלהים ולדם, את כל התורה הזאת אשר בעצמה רדפוך עד הסוף, הכירו וראו כי מפי עלין ילאה, וצלעדה לא יכונו לעצת על האדמה כיום הזה.

ועתה צית ישראל הקירו את אלהי הנכר, תרמיית רשע וכזב יתעב ד', הרחיקו מאחליכם, קצרו אותה אל מערת האזדון, ואמת תארץ תלמה, כי כל אלה אלוהי העמים אשר היו נדום בגלל האלהים על הר קדשו, לשעת איש איש צודד צאצדי, ו

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו

ויפרדו חיש מעל אחיו, לא כן שמך אלהיך ואלהי אבותיך, כי אם לאהבה חיש את אחיו ולדבקה בו. וכל חיש או מעטפה אשר יעשה הטוב צעיני אלהים, ולאמת ומעטע טלום זלבו יגורו, אחינו צטרנו הוא, אף אם לא מצני ישראל הוא, חרבו אחריו.

שא לא עיניך, צית יעקב, טאל נא לימים ראשונים יוני קדם קדמתם, זלחת ישראל וארץ אבותם, וצין העמים האלה ומתזולל אפרים, כחוש כחזרת הארץ נתנו לנו מחיה זכותם, ככל אשר לזה אותנו משה עבד ד'! גר ותושב וחי עמך, ויעשו גם הם כמונו. לכן הכינו גם אתם את לבבכם לאהבה אותם בכל נפשכם לקרבה אותם אל האלחכה אשר לזה ד'. הרימו תרומת ידכם לעזר הארץ ונסיביה צקרה, אשר טצנו המערה על טכומם לכוון מעטע ולדקה בארץ אשר אתם יושבים בה, והיה כל הטוב אשר יעניז ד' עוהם, הלח גם לנו הוא ולצנינו, לטבת שאנן ומפחד רעה כל הימים, טישו אתם ציוס טונה וטומחת לצם, וקראו אל הרנה ואל התפלה, קדשו לום קראו יוס רלון צבת לר להם וטפכו לזככם לפני אדון כל הארץ להוטיעם מיד טוכהו, ואף כי הם יתפללו דרך ארלם, ואיש חיש כלטון עמו יתחנן ויפיל תפלתו, לא תהיה זאת לכם לפוקה צית ישראל, כי מי טס פה לאדם על האדעה, ולכל גוי ומעטפה תחת כל השמים, הוא יצין ללשוכותם וקלה הארץ ועד קלהו, וגם אכחו צית ישראל כבצור טפתנו אחנו, ולא טעכה מפינו ומפי אללחינו, ולא כצוט כי זקנה אוננו, כי אם לכבוד ולטפארת תהיה לנו עד העולם.

ועתה לא תירח ולא תבוט צית ישראל, ולא תכלם ומעבוד את ד' אלהיך בכל אשר הורוך אבותיך, כי חקך וחק צניך הוא, חיש חיש זלטון אבותיו ידצקו צני ישראל. נלכה נא ומעודה את ד' אלהינו טכס אחד על 1) אחינו כל גוי הארץ, נלכה נא אחזי יד ודצוקי לז, עם כל הגוים אשר אכחנו יושבים צתוכם, נלכה נא ונטפרה טס אלהינו וקלה הארץ ועד קלהו, למען יקס ד' את דצו אשר דצר ציד נציחו חיש האלהים: עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו!
ותזה נטלם התח השני צעזר אלוה, ראשון ואין טחי.

התא השלישי.

משל הקדמוני.

י"ח

בְּמוֹץ יְסוּעַר מְבֹרַךְ יִשְׁאַהוּ רוּחַ
וְעֵינֵי הַזֹּרֵה לְכָל־יֹת בְּרִי יִשְׁרָאוֹ,
בֶּן אֱוִיל יִפֶּה לְמִשְׁלֵל אֲזוּנֵי שְׂוֹא יִסִּיחַ
רַק לְנִבּוֹן מִשְׁבָּצוֹת אֲמַת בּוֹ יִזְחִירוּ.

ארבע תקופות.

מבוא. על ראש הפסגה בפתח העינים
ארבע תקופות השנה נקהלו שמה

(1) כמו האנשים על הנשים.

ארבע תקופות

להועץ מי ימשל תחת שמים
לפני מי תכרע ברך כל ימי אדמה.

האביב: האביב ראשונה נסע לדגליהם
ארבות השמים פתח לעיניהם
"לי משפט המלוכה" שפתיו רחשו
"בימי תמלא הארץ גיל וששון
גם רופאי אליל ירפאו כל מחלה ואסון
"עד יום בואי לשוא מוזר דרשו.

"אנלי טל ונשם ירעפו השחקים
"רוח מזום פי הבאיש יתהרו הפרקים
"וכל שיח העודה יחדש פני אדמה
"ברמל ויער ימחאו כף יריעו
"כל חולכי דרך שירי גיל יביעו
"אל כל אשר יהיה הרוח (1) ילכו שמה.

"מי האיר ממזרח אור השמים? (2)
"מי הסיר קרח מפל מקנה מים?
"עוד כל ימי ארץ, אני זאת בריתי אותם
"חלונות, פתחים, בארצי יפתחו
"עיר מלאה תשואות באור פני יהלכו
"פי בחרש האביב יצאו לצבאותם."

הקייץ: עוד מרם בלותו כל דעתו להביע
והנה קיץ רעו מבשן יופיע
ונזר שבלים תמכה ידו למשמרת:
"אלי תנו יד אלי תקעו פסים
"לי ישתחוו לפני יכרעו אפים
"מי יקר ממני לצנוף העמרת?
"מי יעיר האבר למהר שדרה?
"מי יריק בלב גיל ועוז בידה?
"אם לא אני, כי יקרה מאוד תבואתי;

(1) הכלון. (2) מקום יליחת השמש בחקופת סלביז שהוא יקרא עורח.

ארבע תקופות

"מַנְל וְחַרְמֵשׁ כְּחֻצֵי גְבוּר גְּכוֹנֵי
"הַמְּאֲלָמִים אֱלוֹמוֹת מְטוֹב לֵב יְרוֹנֵי
"לִבְנֵי בֹאוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ לְאֵלֹמֹתַי ."

"רַעֲי הָאֲבִיב בַּל יִשְׁזַק שְׁפֹתַיִם
"אִיךָ יִדְמָה לְמִשַּׁל תַּחַת שָׁמַיִם
"אִם יִרְעֵב אִישׁ וַיִּחַלֵּשׁ הִימָצֵא בּוֹ עֶזֶר ?
"אִךָ בְּאַרְצֵי לֹא יִשְׁמַע מִרְעֵב צָוָחָה
"יִצְבֹּט לּוֹ קְלוֹי וְגַם יִגֹּן וְאִנְחָה
"לִי יֵאָתֶה מְלוֹכָה עַל רֹאשֵׁי הַגֹּזֵר ?"

האסיה: האסיה ישן בסכו שלו ושאגן
כלו מחמדים, כלו ככחש רעגן,
ותחת אשכולותיו יקננו ירננו צפרים;
בעבור חרבון קיץ עיניו נסתחו
הקיץ משנתו וכל חאיו שמתחו
"חג האסיה!" קראו בוצרים, היר הרים.

והאסיה בא רסיסי ליל בשערהו
הנזן לקראתו פתח שערהו
והוא שם פניו אל העם ונשא משלו:
"כל יושבי אדמה אל בואי ייחלו
"את נפשים אשביע כל פרי מוב יאכלו
"מוב לגבר בי ישא בגיל פרי עמלו!"

"הביטו אל גרני הערמות הקיפו
"הביטו אל כרמי עסים ישיפו
"חוי כל חסץ בחיים אלי שובו
"זאת נחלת העוזר יבצע מעשהו
"קרנו תרום בקבוד מפרי ידהו
"חג האסיה תשמרו, לו אשפר תקריבו."

החרף: אחריו בא החרף בכסות עינים
מראהו כלבגון בכסור שמים
תגור ובירים ישק אם אין לו אח (1):

(1) כמו על החם. אשר על החם דרמיה.

ארבע תקופות

"שובו שובו העיר נוסו מסער
 "עזבו שדה וּכְרָם לְחֵיתוֹ יָעַר
 "דְּרֹשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר וּקְרֹאתֶם הָאָח!
 "יִשְׂאֵג הָאָרִי בִיעַר בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ
 "יִתֵּן קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל כַּפִּיר מִמְּעוֹנוֹ
 "שׁוֹכְנֵי בְּתֵי חוּמָה לֹא יִפְּלוּ סְנִיָּהִם
 "יִרְגְּזוּ אֱלוֹנֵי בְּשֵׁן קוֹלָם יִשְׁמְעוּ
 "אֲרֻנְבַת וְשִׁפְן לְסְנִיָּהִם יִכְרְעוּ
 "סַחָדָם וּמִזְרָאֵם יִפִּילוּ עֲלֵיהֶם.
 "לֹא בֶן שׁוֹכְנֵי קִרְיָה שׁוֹמְרֵי חֻצוֹתַי
 "שְׁלוֹם מִסַּחַד יִשְׁבְּעוּ מֵאֲצוּחֹתַי
 "יִשְׁחַקּוּ לְשׂוֹד וְאִסּוֹן בַּל יִקְרְבוּ בְּאֶהְלִיחֶם
 "בְּעֵבֹר הַצְּהָרִים נִבְקְרָה הַיְקָבִים
 "לְעֵת עָרֵב יְהִי אֹזֶר אַחֲזֹק וְתַעֲנוּגֵי עֲנָבִים (1)
 "לֵב בָּל בְּנֵי תַבַּל יַחַד יִמְשְׁכוּ אֶלֵיהֶם.
 "הָאָבִיב יִסִּית אָנוּשׁ לְבַתּוֹת רְגָלִים
 "הַקִּיץ יִסְחִיד לֵב בְּרַעַם שָׁמַיִם
 "וְהָאֶסְיָה יִסִּיף מִכְּאֵב בְּפָרִי מְגִדּוֹ
 "אֵף בְּבֵיתִי יִשְׁבְּנוּ שְׁלוֹם וּבְמַחֲהָ
 "מִקּוֹל בְּרָק וְרַעַם לֹא נִשְׁמַע צִוְּחָה
 "וּבְרִיא אֹלָם יִשְׁכֵּן אִישׁ בְּמוֹעֲדָיו".
 עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאִישׁ אִישׁ מַחֲתָתוֹ יִנְיַע:
 וּפְתֹאזִם יִשְׁמְעוּ קוֹל מַעַל לְדָקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל נָתְנוּ קוֹלָם:
 מַה לָּכֶם תִּמְלִיכוּ אָפֶס מֵאֹתַי?
 "מִי זֶה יֹשֵׁב עַל בְּסֵאֵי כָּל יְמֵי הַיּוֹתֵי?
 "וְאֲנִי מְלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ לְעוֹלָם".

ידעוני ומי זהב.

ידעוני: איש מחקר ופותר חלומות הוזהב צהרן קדם, ויהי היום והוא יושב
 צהרן ומשכנו צהירות הצוקר, יושב ומחשב צענין החלומות לדעת קצתן, ופתאום

(1) כמו שכתב רש"י: "ל על והלקם חסר צמודם העשירי סוף סודם פנים: עה
 ז' מסגור נסכס ען סגור.

ידעוני ומי זהב

נפתחו דלתי החדרה ושכנו מי זהב עטיק וכילי יהלך צרנגט ויצא הציחה . וישאלהו
התלש : "מה תזקק?" וישחח חת קולו צבכי וזעק :

מי זהב: אוי לי שכיני אהה, ראה מה זה קרני!
לבי כחולם פעם דוסק בי וגוע
הן עד כה פחי ועוצם ידי עזרני
אך עתה לשוא אקרא לשוא אשוע.

ידעוני: ספר נא מה שמעתי או ראיתי,
חזק ויאמץ לבקך אל תהי בילד!
אולי הרעה אך בחלום דמיתי
כי החלום יפתח את כל בני החלד.

מי זהב: אחי כל אסחד אני מחלום חלמתי
גם לא במראה או בחזון זאת דמיתי;
החלום ישקר לא ממנו נסעמתי
אך קורחתי רק בעיני ראיתי.

את צרור קספי בארץ סמנתי
לכל תגע בו יד הסתרתיו באדמה;
ועתה כמעט אל עיני לא האמנתי
הצרור לקחו וידו אבן שמה.

ידעוני: איעצה והשקמה נא מזעסך,
הן אתה גם בלי הצרור לא חסרת
דבר, ולמה זה תזעק על כספך?
יהי שם אבן או כספך אשר צברת.

מי זהב: עצתך תנחמני עצבוני מנשבת
האבן בכסף, אחת בעיני תהיה
אך בכל זאת בקרב לבי באיש צרבת
כי הוני ביד זר, ואיש אחר בו יהיה.

ידעוני: אך אם לא חסר מאומה בביתך
כי יש לך כל באשר מאז ידעתי
הלא אך באחיה תרע עינך
כזאת אחי עד כה עוד לא שמעתי.

הזהב והברזל.

בַּיּוֹם הַנָּשָׂאִים, בַּיּוֹם סוֹפָה וְסַעַר
 אַחֲרֵי דָרָךְ בֶּן סַבְכִי הַיַּעֲרִי
 זָהָב הַתְּנוּפָה וְהַבְּרִזָּל נִסְבָּשׁוּ
 מְרַבָּה הַתְּפָרָקָה וְהֵם פּוֹזְרוּ
 בַּמָּקוֹם הַהוּא שְׁנֵיהֶם נִשְׁאַרוּ
 אֲדוּנֵיהֶם אָכְדוּ כֹל אֲשֶׁר רָכְשׁוּ.
 וְכִרְאוֹת הַזָּהָב אֶת הַבְּרִזָּלִי
 הַאֲתָה זֶה בְּרִזָּל יוֹשֵׁב מִמּוֹלִי?
 אָמַר הַזָּהָב בְּפִתַח הַדְּבָרִים
 "סוּרָה גַּא כַּה בִּי אַחִיךָ אָנִי
 "מְחוּמָר אֶחָד נִבְנֶה שׁוֹעַ וְעָנִי
 "אֵף בִּי זֶה בְּנִיָּא וְזֶה בְּרֵאשׁ הַחֲרִים.
 "גַּם בְּאַהֲלֵי עוֹנֵי בְּכָל לְבֵי אֶלְךָ
 "בְּאֲשֶׁר אֲדַלֵּג שׁוֹר בְּחִיכְלֵי מְלָךְ
 "אִם לֹא אֲבִירֵי עַמִּים יִגְהֹלוּנִי
 "בְּשִׁמְחָה וְגִיל יִבְיֹאוּנִי בְּתִימֹ
 "יִשְׁתַּחֲוּוּ אֵלַי כְּמוֹ לְאֱלֹהִים
 "וְעַל רִצְפַת בְּהֵט וְשֵׁשׁ יַעֲלוּנִי.
 "אֵף בִּי סְעָמִים גַּם הֵם יִכְלִימוּנִי
 "וְגַם רַבִּים לְאַתְגֵּן חֹנָה שְׁמוּנִי
 "בִּי בְּעַת יַחַם יִשְׁלִיכוּ בְּאֵשׁ — זָהָבִם
 "אֵךְ בְּשִׁקוּעַ הָאֵשׁ יִסְתַּחוּ עֵינֵיהֶם
 "וְרֵאוּ כִי תִרְעַח נֶגֶד פְּנֵיהֶם
 "יִשׁוּבוּ וַיִּבְקְשׁוּנִי בְּכָל לִבְכֶם.
 "גַּם אֶת הַרְעִים כְּמוֹכִים יַעֲרִיכוּ
 "וְהַפְּסִילִים כְּחֻמֵי חֲרָשִׁים יִמְלִיכוּ
 "אִם רַק מִכְבוֹד הַזָּנִם לֹא נִסְלוּ
 "הַעֲשִׂיר יַעֲסִיף בְּשִׁרִיקַת אֲפֹרֶת
 "וְהַכֹּל יִקְרָאוּ; אֵךְ זֶה גִּן יוֹדַע
 "בִּי רַק בְּרַב עֲשָׂרָם הֵם יִתְהַלְלוּ.
 "גַּם אָנִי יִשְׁבַּתִּי בְּבֵית הַמִּטְרָה (1)
 "יָמִים רַבִּים לֹא רָאִיתִי נְהַרָה

(1) הזכב סול מטרם כל סעולה.

הזהב והברזל

"כי באסיר במחשבים יסגירני,
 "ואך זה היס רבת שובעה נפשי
 "כי מבית בלאו יצאתי חפשי
 "והוא בקורא בהרים ירחף להשיגני."

"ועתה הנה אנתנו סח רק שנינו
 "ואך העבים ישוטו עלינו
 "אשאלך דבר דבר רחש לבכי
 "ידעת כי שמי גדול בהאדמה
 "ואין עשר ויקר אם אין אני שפח
 "וגם בכם מלך יבינו מושבי."

"על כל זה נרפיתי ולבכי שחוח
 "עת כי יסרוני, עת אפול בלא לח
 "ביד הצורפים יסערו להסיצני
 "דממה מן המצר אקרא "אוי לי"
 "ובחוצות עיר לא ישמע קולי
 "אני אשא ואסבל עד כי יחלצני."

"וערקה סך מערפי אלפים מזגים
 "ובנסלה ביד החרש באין אזנים
 "והוא יבכה בפסטיש בבית הפעללים
 "הח! מה רמה קולך וקול זעקך
 "אחור נסוגותי מקול רעמך
 "תגעש ותגעש בפסעמוני הפנדלים."

"לא בן אדוני באשר תאשימני
 "כי לא במשפט לגאון רוח תשימני
 "השיב הפרזל בהשכל ודעת:
 "כי אתה ממני מאוד יקרת
 "אמנם בן הוא כמו בסיף דברת
 "ובן גם נפשי מאז זאת ידעת."

"אולם מי הפכה ומי הפכה
 "מי הפעיק תפיש מי מועקה
 "אל זה תביט ועליו תשום עין"

הזהב והברזל

"אוֹתָךְ יִדְקַע סְפִישׁ הָאֲבָרִי
 "לֵךְ הוּא זֶר כִּי הוּא כָּשָׁר מִבְּשָׂרִי
 "הֵיטֵב תִּסְלַח כִּי בְּלֵב זֶר חָנוּת אֲנִי."

"אֵךְ אוֹתִי יְדִי אָחִי יִהְלִמוּנִי
 "בְּנֵי אָמִי לְאוֹיְבִים וְהֵם יִרְדְּפוּנִי
 "לִכְן לִבִּי גָמַס בְּקִרְבִּי וְגִנֵּעַ
 "וְעֵתָה אֵל תִּתְמַח כִּי כֹה אָחִימָה
 "וּבְחֻצוֹת קִרְיָה קוֹלִי אֲרִימָה
 "וְיֵאָף אִם בְּכָל כּוֹחִי אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ."

64

ה א ב ו ת ב נ .

חֲשַׁמְשׁ צַח עָלַי אִזֵּר יָמִי קָצִיר בָּאוּ
 הָאֵב וְהַבֵּן לְשׁוֹחַ בְּשָׂרָה יֵצְאוּ
 לְרֵאוֹת בְּקִמָּה נִשְׂאוּ הָעֵינַיִם
 הַבֵּן רָךְ בְּשָׁנַיִם שֵׁשׁ לְשָׁנוֹת הִיְיָהוּ
 סִחְרַר אָבוֹתָיו עוֹד לֹא צָעָרָה רַגְלָהּ
 אֵף לֹא יָדַע מְאוּמָה תַּחַת שָׁמַיִם .

וְכִרְאוֹת הַנְּעַר שְׁבָלִים שְׁבָלִים שׁוֹנוֹת
 אֵלֶּה זְקוּפוֹת וְאֵלֶּה שְׁחוּחַ עֲלֵיהֶם חֲנוּת
 קָרָא אֵל אָבִיו בְּקוֹל צְחִלָּה וְתִרְוַעָה:
 "מָה יָסוּ חֲזוֹפוֹת נִצְבוּ כְּרֹאשׁ תֵּרֶן
 "וְתִשְׁחַחוּת אֵין שׁוּה לְהִבְיֹאן הַנְּדָן
 "כִּי כִסּוּ רֹאשׁוֹן כְּאֲנִמּוֹן בְּלִי תְבוּאָה ."

"לֹא בֵן" הַשִּׁיב הָאֵב "כְּאֲשֶׁר יַעֲצֶתָ
 "וּבְלִי דַעַת מִשְׁפָּט שׁוּא חֲרָצָתָ
 "כִּי רַק הַמְּלֵאוֹת וְטוֹבוֹת לְעַפְרָ שְׁחוּ
 "אֵךְ הִרְקוֹת וְהִרְעוֹת עוֹמְרוֹת זְקוּפוֹת
 "דַּלּוֹת וְרַעוֹת וּמִנֵּי קָדִים שְׁדוּפוֹת
 "וּבְרִדְדֵי וְחוּחַ לְהִבֵּל צָמְחוּ .

"בֵּן אֲרוּחוֹת תִּיַּעַן סוּה בְּאֶרֶץ תְּכָל
 "בֵּן מִשְׁפָּט בְּנֵי הָאָדָם בְּזוֹאת הַתְּכָל
 "כִּי רַק בְּמִלְאָבִי אֱלֹהִים תְּשׁוּם תְּחַלָּה

האב והבן

"הַכַּמֶּת מִסִּבֵּן בְּזוּיָהּ כִּי יָדוּ מָמָה
 "אֵת הַמֶּלֶא תִּפְסֵעַ לְהוֹרִידוּ מָמָה
 "וְהָרִיק אֲשֶׁר בְּקִרְבָּךְ יַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה."

א ה ב ה ו י ו פ י

הַאֲבִיב הִיקָר בְּהַדָּר כְּבוֹדוֹ
 כֶּסֶף אָרֶץ אֶף שָׁמַיִם הוֹדוּ
 וְהָאָרֶץ לְבִשָׁה גִיל וְכָל הַבְּרוּאִים
 בְּשָׁם נְדָבוֹת הִרְעִיפוּ הַשְּׁחָקִים
 רַעַם יָרַעַשׁ מִבִּינֹת לְבָרְקִים
 וַיְהִי לְאָרֶץ לְמִשְׁחָק שְׁעֵשׂוּעִים.

י ו פ י הַנְּחַמְדוּ הוֹעָה אֵת עֲדָרוֹ
 לְרַגְלֵי הַצֵּאֵן הוּא יָצָא מִחֲדָרוֹ
 וְאֵת הַבָּה גִּשְׁקָפָה בְּעַד חֲלוּנֶיהָ
 בְּשִׁחַר שָׁמַיִם רָאָתָה מְרֵאָהּ
 וַתִּרְבֵּק גַּם־שָׁמָּה בְּהַדָּר פְּגִיָּהּ
 וַתִּרְעַץ חוּצָה אַחֲרֶיהָ בְּרַגְלֶיהָ.

"יֹסִי, אִישׁ חֲמוּדוֹת" צָעֲקָה הַנְּעִרָה
 "עֲזוּב נָא הַצֵּאֵן וְשׁוּב הַשְּׁעָרָה
 "כִּי בַלְעָדֵי אוֹתָךְ לֹא אִמְצָא מְנוּחַ
 "אֲתָךְ אֲשִׁב לֹא אֶסְגֶּה דְרָךְ בְּרַמִּים
 "אֲשִׁלֶּךְ שְׁמֵן הַמּוֹר וְכָל רֵאשִׁי בְּשָׁמַיִם
 "כִּי רֵיחַ אִסְףָּה נוֹתֵן לִיעָף פֶּחַ."

"גִּיל וְשִׁשׁוֹן לְעוֹלָם יַחַד יִשְׁכְּנוּ
 "בְּמִירוֹת מְלָכִים אוּ גַם בְּאַחֲלֵי עוֹנֵי
 "רַק אִם רוּחִי בִּינִיהֶם מוֹשֵׁלֶת
 "אֲךָ אִם יִסְנוּ מִמֶּנִּי עֵינֵיהֶם
 "וַיִּדְרִיחוּנִי הִלָּאָה לְמִשְׁכְּנֹתֵיהֶם
 "גַּם הַשְּׁמַחָה כְּעֵלָה חִישׁ נֹבֶלֶת."

וַיִּקְרָא בְּחִיטָה הַרוֹעָה י ו פ י:
 "מִדְּוַע אֵת כְּבֹהַ אַחֲרֵי תִרְדּוּפֵי
 "אֵת הַזְּרוּנָה, בַּת הַמְּנַאֲסָת!

אהבה ויופי

”תִּאֲרֹכִי לְאִישׁ בְּרִשְׁתְּךָ תִּצְדָּרְדִּיהוּ
 ”וְאִךְ בְּעֵבֹר רִנֵּעַ, חֵישׁ תִּצְוֹבְדִּיהוּ
 ”לְבַקֵּשׁ לְךָ אַחַר עֵינֶיךָ רוֹדֶפֶת.”

בְּכִי נִתְּנָה קוֹלָהּ וְעֵינֶיהָ נִגְרָה:
 ”בְּבִדִי בְּקֶרְבִי תִסְלַח וְנִפְשִׁי לִי מָרָה
 ”אִם בְּדַבְרֶךָ אֶתָּה כֹּה תִיִּסְרֶנִי,
 ”הֵט אֲזִנְךָ אֲמָצֵא חֵן בְּעֵינֶיךָ
 ”אִם אֵת כָּל לִבִּי אֲשַׁפֵּךְ לְפָנֶיךָ
 ”גַּם אֶתָּה כְּנִקִי חֲטָא תִפְרִנִּי.”

”בַּיּוֹם אֶחָד נוֹלַדְנוּ אָנִי וְאַמְתִּי
 ”סִבְלֹת, כְּמַעֲשֵׂיֶיךָ אֵת שְׁמָה קָרָאתִי,
 ”כִּי בַיּוֹם (1) אֶנְלֶת בָּהּ נִקְרָה
 ”לְרַעוֹת בְּנֵן הִלְכְתִי לְרַגְלֶיךָ
 ”וַיַּעַן קִדְמָתִי לָכֶת לְפָנֶיךָ
 ”וַתִּנְקֹר אֶת עֵינֵי בְרוּחַ נִבְעָרָה.
 ”אֶבֶל מִשְׁפָּטִי עַד אֱלֹהִים הִנְשֵׁתִי
 ”בְּדַת מָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָם בְּקִשְׁתִּי
 ”נִקּוּם לְמַעַנִי עַל הָרַע פְּפִים
 ”חֲסוּ עָלַי וְעַל רוּחִי גִשְׁבָּרָה
 ”וְהוֹצִיאוּ אֶת מִשְׁפָּטִי כְּשֹׁמֵשׁ בָּרָה
 ”מִשְׁפָּט אָמַת עָשׂוּ כְּאֶרֶץ הַחַיִּים:”

”וַיַּעַן לֹא חָסָה סִבְלֹת עָלֶיךָ
 ”וַתִּנְקֹר בְּאוֹלָתָהּ אֶת מְאוֹר עֵינֶיךָ
 ”תִּעַנְשׁ גַּם הִיא תִעַבֵּד לְךָ בְּפִרְךָ
 ”אֵל כָּל אֲשֶׁר תִּלְכִּי, תְּהִי לְךָ לְעֵינַיִם
 ”וְאַמְתֶּךָ תִּהְיֶה כָּל יְמֵי שָׁמַיִם
 ”כְּשֹׁכֵב בְּקוֹמָהּ וּבְלִכְתָּהּ בְּפִרְךָ.”^{טו}
 ”וְעַתָּה שִׁים לְבָךָ לְאֵלֶּה הַדְּבָרִים
 ”הַנִּדְּתִי הַיּוֹם בְּאֶמֶת בְּמִישְׁבֵּי
 ”כִּי בְּאֶפֶס אָמַתִּי אֵין לִי רַגְלַיִם

(1) כמו חויל ציוס יודע כעסו.

אהבה ויופי

במקום אשר תשכון גם אני שוכנת
 תבין לה הדרך גם אני מוכנת
 "אהבה עזרת וסכלות לה לעינים." (1)

יו"ד

היער והקרדומות.

מארץ החוקה מירבתי הרים
 ממקום נחלי מים ישמפו נהרים
 אנשים סוחרים ביער עברו
 העגלות העמוסות פלן רשומות
 פלן מלאות משורות וקרדומות
 מברזל יחד פלם נגזרו.
 יהי כראות אותם עצי היער
 רעה אחזתם חרדה וסער
 לבם יצא ממראה עיניהם
 אחה אהה! צעקו כלם בנפש מרה
 ואל נבוך לחש נועדו ברוח נשברה
 ויספרו לו כל אשר בא עלימו.
 הפו נא עמי און שומעת
 ענה החכם במועצות ודעת
 אה זאת עשו וחיו ואז אל תיראו
 תורו במחנה אשר סביב שתי
 אם לא את אחד אחינו ברית בריתו
 כי בלי עזרתו — ראש כל ישאו.
 הנמשל: שונאי חנם עליך יקומו
 להרוס מבטחה להרנה ברצח
 אם רק את רעיה לא השלימו
 לא תירא ולא תחת, שכון לבטח.

הסום והכלב.

הסום: איפה היית מאז בקשתך
 בכל עבר וסנה ולא מצאתיך?

(1) כאך דעטן אנטען טפריכווארטע: "דיא ויעבע איזט בלינד, אונד דיא טהארהייט פיהרט זיח."

הסוס והכלב

הכלב: האם נעלמה ממך כל עבודתי?
 אך ליד אדוני, גם עתה מאתו באתי
 אולם ימים נעימים עלי חלפו
 כל חיתו יער לסני ראשן פשו.
 בצאת אדוני לצוד והפיל הארנבת
 פצתי מהרתי שפה עוד רוח שואבת
 במקומה מצאתיה בין סבכי יער
 לאדוני הבאתיה כסופה וסער
 לבן נבחרתי אנכי לשרתהו
 וידעתי כי מצאתי חן בעיניהו.

הסוס: אולם זאת נכסוף לבי מאוד לדעת
 אולי תדע למדני אתה דעת,
 למן היום אשר אנכי הנה באתי
 יגעתי ובקשתי ולא מצאתי.
 אם אמת בימינה גם אתה תעידני
 כי אנכי ממך יקר הנני
 כי הסוסים אך במחיר רב יובאו
 והפלבים בכל רחובות עיר נמצאו;
 על כל זה אך אל יד אדוני תלך
 בבית ובשדה ובלכתו בדרך
 אף תרקד ותתעלים בבגותיו ובבגיו
 והיית באחד מאוכלי שלחניו,
 ואותי רק בידי עבדו לב האבן
 יטרף חקי מעט מספא ותבן,
 לץ היין יבני מבת מות
 אפס כספו, חמתו עלי צרבת
 ואדוני כל ידאג לי בכל צרותי
 וכל ידע דבר מכל קורותי.

הכלב: פנים דבריה! פן הוא פמו דברת
 ידעתי גם אני כי מאוד יקרת
 אולם הקשיכה וחדשה לך אשמיע
 ואשר לא ידעת, עתה לך אודיע
 כי יבא אדונינו בחדר משפכה

הסוס והכלב

לבקרך לדעת מה יעשה בך,
 תשכב בתוא מכמר לא תקום לבכרהו
 לבן תעזב רק בידי עברהו,
 ואני כאיל אדלג אף אל מראהו
 אקפץ ואזנב סביבו להחניפחו,
 כאלה בעיני נסיכים מאוד יימכו:
 פי האדונים אף את הפחג'יף יאקהו.

הארנבת והשועל.

הארנבת: קץ כל בשר בא קרב יום אידם
 שוא יאחרו בנשף לא יחרכו צידם
 יפחו קרנע ישועו ואין מושיע.

השועל: ספרי נא אחותי חושי ספרי
 אדעה בשלמי הרעה תבשרי
 הבה נתחכמה לה טרם תניע.
 הארנבת: עתה עברו עלי ימים שלשה
 מעת עמדי פה ואותך אדרושה
 לשמיע לך חדשה, כבדי פולחת
 הארי והזאב יחד סוד הערימו
 כצאן לתבח הפל יחרימו

כפזב פרע כלם ירוו שחת.
 השועל: בתי ואחותי אל תסחרי לרוח
 עזבי יגונך ולבך בקרבך ינוח
 אל תהי רפת לב אל כל דבתם,
 הארי והזאב חסרי לב גם שניהם
 שואגים לטרף תרועה למסעיהם
 ומי סתי יקרב אל מעונתם?

אנשי לשון לא רבים יחזמו
 רצונם לא יפיקו אשר זממו
 עצתם נודעת ולא ירצו סרין.
 אף אם האויבים בלאט יסעו
 היות בקרבם מועצותם לא נודעו
 אזי, אף אלהים ישיע לענוי ארץ.

החמור והכלב.

היח הופיע עם כל המונו
 שהחמור אל ביתו שב לנוח
 כלב יפגשו ולא יחריץ לשונו
 אך יעבור לפניו חיש קל פרוח.
 "אחי" קרא החמור לרעהו.
 "מה זה מהרת תנוס פה שחוח?
 "אחרי אדוניך תבקשהו?
 "או אולי נחבית פה לברוח?"
 "כן הוא אחי כי בורח אני
 מחמת הארי וארכות מעשהו
 "אף כי דל אנכי רש ועני (1)
 "תמס אלך ולא אשרתחו."

"אם כן הוא, ענה החמור בששון
 "עמוד נא עמדי פה ושרתני
 "אתי תשמר מכל אסון
 "הכה ידך ונקרתה בריתנו.
 "ללעג ובוז" הכלב ענה
 "אחיה אנכי בין החיים
 "יאמרו לחכם לב עזרף פנת
 "ולפני כסיל הוא יכרע ברפס.
 "לפני מציק אכרעה ברך
 "ורק איל עבר לו כל ישימני
 "טוב לי כי ענית עבדך בפרך
 "ואף כסיל באולח אל יחאי."

השועל והחסידה.

"איסה היית ואנה נשארך הסער?"
 שאל את החסידה שועל ביצר
 "מעת ארצה עזבת ותקיץ עבר
 אם ראית חדשות שם על פני האדמה
 "מדי שנה בשנה את תלכי שמה
 "ספרי נא לי את כל, אל תכחדי דבר."
 "אם נפשי כה יקרה וטובה בעיניך
 "הט אונקה ושטע, לא שטעו אונקה
 השיבה המקננת בין החוחים
 "יען כי החורף יחרף גותי
 "אחיש לי מכלט פן ישחית נחלתי
 "ארצה הנפב לתחיות האפרוחים.
 "אכל ארץ טובה היא רחבת ידים
 "כל עוף שמן וגם כל רמש במים
 "שם אמצא אכל וכל אשר נפשי תאוה;
 "שם עין המים גם בחורף נובעת
 "בפני לא תחסר כל מלאה ושזבעת
 "ארץ טובה מזאת בעוזי כל אקנה."

(1) על דרך מחמס ז"ל: ליה דעיה מכלבא.

השועל והחמירה

"הפי! קרא השועל גלגלי שמוע
 "הקצה תחשובי פי הוא השכל וידוע?
 "הזאת כל פרי הגדר בקצה שמים?
 "מארץ התוקה חדשים יקרים יבאו
 "כאלה קויתי אזני ישמעו
 "ולא מעוף שמן והרוטש במים.
 "הלא כבני אדם את רבים ידעתי
 "גדרו בארצות מרחוק ששמעתי
 "ובלא דעת שבו כמו ביום יצאו;
 "מיקבי המלך יספרו נפלאות
 "ומבשר אבירים וזאת כל התלאות
 "אך שם חנו לדגליהם ושם נמנו"

מסגרת הבית.

איש פי יעלה ברוחו בחדרי משכבו
 קמנה או גדולה לתת אמרי שסור;
 המוכה היא, אם רעה? לא ידע לכבו
 ישכם בבקר ויחוק אמריו במסור.
 והיה אם רק בעיני חכם יגדקו
 עוד לא ישמח בלבו על מיטב עטלו;
 אך אם גם שפתי כסיל עליו ישחקו
 אזי ידע אומן: כי זך וישר פעלו!

הרחם (1) והאנפה (2) והחמור.

ויהי כאשר נגמרה מלחכתי מלחכת הזכין הזה, ויצא האחד מתגאה, צפי
 חויל חוטר גלוה וזרחשו נגעו, ויקרא צולתו לחנר כנגע נראה לו צביתי אשר
 נקרא שמי עליו, ויצא את כל יגיעתי, ויחר גם לפני צו, וכסחתי עליו את המסל
 הזה — חלח היתה כל נקעתי.

השמש יוד אל יריתי הקהים
 ותשקוט הארץ וכל המון הערים

(1) הרחם הוא העוף הנותן זמירות בלילה ובקולו הערב הוא מפסח את צח זוגו
 לשמוע לו ולכן נקרא רחם מלשון ארחמך שסוף להנה ובלשונם נקרא כאבטיגול
 (מדברי המשמר) וכדף עם נקס.

(2) האנפה היא הסוגים שנגמרים מלשון אנפת בני, ובלי ספק שאין לה קול
 ערב כי הסוגים נקול-ער ילחו.

הרחם והנאפה והחמור

אך עיני הרחם לא מצאו מנוח ;
 יעוף וידא עלי נמעי הנעמנים
 בנשף בערב יום נתן קול ורגנים
 והדודאים באפיו נתנו ריח גיחוח .

הא נסה באה סוררת והומיה
 ובלבה חשבה כי שירי אלהים בסיה
 ושחקה על שירי רחם המסולאים
 בחרי אף צעקה ואת רעה הכלימה :
 האנפה: הם מסני בעת אני קולי ארימה
 כי קולי ערב וקולך בקול הסראים .

הרחם: אל תתחרי אחותי אל נא תתנאי
 אם אמת יהנה חבך עמדי ושמעני,
 שמעני זאת עצתי אשר על רוחי עולך ;
 נחנו נזמר איש איש בפזב בעינינו
 ואיש אחר יזכיה מי היטיב מן שנינו
 והמיטיב, יוריד את רעהו שאולת .

היטבו דברי רחם מאוד בעיניה
 והי הוא מנגן והיא פשקה שפתייה
 והנה חמור עובר מדלג על ההרים .
 שירי שנינו אשר אתה פה שמעת
 איזה יערב לאזניה? אמור אם ידעת
 החמור: קול האנפה ערב מכל השרים .

הרחם: נשי וסנעי כי אמותה פנכר
 שחוק לי מות, בשיר אלך גם אלי קבר
 ובתוף וכנור אלך גם בגיא צלמות ;
 אך לזאת יחרה אפי ועברה תכסני
 אם החמור שירים יבקר והוא ינסני
 זאת תקאיב כל לב, כי היא מר סמות .

נשלים כבוד הבית

במו"ב לחדש מנחם התרי"ד לפ"ג פה רעממעג .

My
dear
Mrs
Tennison
Margaret

40

Heb
2222
40

HD WIDENER

HW MEBU Z